ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΡΧΑΙΟΣ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ
ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

ΜΙΚΤΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΙΚΗ ΣΦΡΑΓΙΔΟΓΛΥΦΙΑ ΤΗΣ 2ης ΧΙΛΙΕΤΙΑΣ Π.Χ.

ΜΠΙΣΙΛΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

ΤΡΙΜΕΛΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΟΠΑΚΑ Κ., ΤΖΑΧΙΛΗ Ι., ΓΑΛΑΝΙΔΟΥ Ν.

ΡΕΘΥΜΝΟ 2011

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ…….…….3

ΕΙΣΑΓΩΓΗ……..……..……5
Ορισμοί – Μεθολογική Προσέγγιση……..5
Σφραγίδες και Σφραγίσματα. Μια σύντομη εισαγωγή……..7
Μικτές μορφές στην αιγαιακή Σφραγιδογλυφία……...11
Ιστορικό της έρευνας για τα μικτά όντα…….…..16

ΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ……..17
1. *ΟΙ ΜΙΚΤΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΣΤΑ ΣΦΡΑΓΙΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΖΑΚΡΟΥ*…….....17
Χαρακτηριστικά των σφραγίδων της Ζάκρου……...17
Ομαδοποίηση των μικτών μορφών …….……..19
Ο “καλλιτέχνης της Ζάκρου”. Ένας ή πολλοί...…… ..22
Πηγές έμπνευσης – Προέλευση ……...…….23

2. *ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΟΣΟΤΙΚΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗ ΜΙΚΤΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΙΚΗ ΣΦΡΑΓΙΔΟΓΛΥΦΙΑ. ΜΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗ*…..…..…..…..…..…..…..…..…..…..…25
Μικτές μορφές από μινωικές εγκαταστάσεις (εκτός Ζάκρου)……25
Μικτές μορφές στα σφραγίσματα της Ζάκρου……27

3. *ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ* ……..…31
Παλαιοανακτορική Περίοδος…….……..……31
Νεοανακτορική Περιόδος……..……..33
Μικτές μορφές Ζάκρου…….…..….35
Μετανακτορική Περίοδος……36
Μικτές μορφές Άγνωστης/ Αβέβαιης Χρονολόγησης…….....37

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΦΡΑΓΙΔΩΝ ΜΕ ΜΙΚΤΕΣ ΜΟΡΦΕΣ…… …..39

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ – ΒΑΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ…….46
I. Περιεχόμενα ……..……....46
II. Κατάλογος ……..……..48

ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ…….....114

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ.....119

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ 125

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 1 (Κείμενο)……..……...126

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 2 (Κατάλογος) ……...…129

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το γεγονός ότι σε μια ιδιαιτέρως μικρή επιφάνεια, όπως αυτή ενός σφραγιδόλιθου, έχουν χαραχτεί εικονογραφικά θέματα απίστευτης καλλιτεχνικής δεινότητας ανέκαθεν μου προκαλούσε τεράστιο ενδιαφέρον. Στα εφηβικά μου χρόνια, φυλλομετρώντας τυχαία ένα εγχειρίδιο μινωικής σφραγιδογλυφίας, το βλέμμα μου προσήλκησαν κάποιες περίεργες, σύνθετες μορφές, που απέπνεαν ζωντάνια, χωρίς όμως να παραπέμπουν σε κάτι οικείο από το βιωματικό μου περιβάλλον. Από αυτό το αρχικό δέος για εκείνα τα ιδιαίτερα όντα, απορρέει η επιλογή μου να τα μελετήσω επισταμένως εδώ, με την κρυφή και τη φανερή επιθυμία η ερευνητική αυτή προσέγγιση να συμβάλει έστω και ελάχιστα στην προσπάθεια κατανόησής τους.

Στην παρούσα εργασία επιχειρείται να συγκεντρωθεί, να συστηματοποιηθεί και να παρουσιαστεί αναλυτικά και συνθετικά ένα δείγμα από πολλές παραστάσεις στη σφραγιδογλυφία της Κρήτης της Εποχής του Χαλκού, που φέρουν το εικονογραφικό θέμα των ‘μικτών μορφών’. Έτσι ονομάζονται εκείνες οι μορφές που συνδυάζουν τα χαρακτηριστικά τουλάχιστον δύο έμβιων όντων.

Η αφθονία της σχετικής βιβλιογραφίας και ο επιβαλλόμενος περιορισμός στην έκταση αυτής της εργασίας, οδήγησαν σε μια ‘ενθουσιώδη’, προκαταρκτική προσπάθεια προσέγγισης του εκτενούς συναφούς εικονογραφικού υλικού, αλλά σε καμία περίπτωση σε όποια εξαντλητική κάλυψη του θέματος.

Ευχαριστώ θερμά την καθηγήτρια – επόπτρια μου κα Κατερίνα Κόπακα, η οποία με απαράμιλλο ενδιαφέρον και υπομονή με βοήθησε από τη σύλληψη του θέματος, στη διαμόρφωση έως και την παρουσίαση της εργασίας μου, καθοδηγώντας με και επισημαίνοντας δυνατά σημεία και αδυναμίες σε όλα τα στάδια συγγραφής της. Ένα μεγάλο ευχαριστώ απευθύνω επίσης στην καθηγήτριά μου κα Ίριδα Τζαχίλη για την ιδιαίτερη συμβολή της στην εκπόνηση της μελέτης μου. Ευχαριστώ θερμά ασφαλώς και την καθηγήτρια κα Νένα Γαλανίδου, που συμμετέχει στην τριμελή επιστημονική επιτροπή και συνέβαλε με πολύτιμες επισημάνσεις στην διεκπεραίωση της εργασίας.

Ευχαριστώ, τέλος, τον κ. Γεώργιο Τσιγώνια για τη βοήθειά του στη δημιουργία της ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων για την καταχώρηση του καταλόγου των μικτών μορφών, όπως

επίσης θέλω να ευχαριστήσω θερμά τον συνάδελφο και φίλο κ. Παύλο Αντωνάτο για την πολύτιμη βοήθειά του στη φωτογράφηση των σφραγιστικών τεκμηρίων της εργασίας μου.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ορισμοί – Μεθολολογική προσέγγιση

Οι σφραγίδες είναι σύνθετα τέχνεργα, που μπορούν να μελετηθούν από πολλές σκοπιές: Υλικό, σχήμα, τεχνικές κατασκευής, τυπολογικά χαρακτηριστικά του σφραγιστικού υποστρώματος, αλλά και εικονογραφικό θεματολόγιο και καλλιτεχνική τεχνοτροπία της απόδοσης των εγχάρακτων στοιχείων και χρονολόγηση και χρήση. Εδώ επιχειρείται η προσέγγιση του κεφαλαίου *σφραγιστική εικονογραφία*, εστιάζοντας στο θέμα των *μικτών* ή *υβριδικών* ή *μειξιγενών μορφών*. Οι 'μικτές μορφές' είναι εκείνες που ενσωματώνουν οργανικά μέλη από τουλάχιστον δύο διαφορετικά έμβια όντα. Ως τέτοιες ορίζονται τα : α) Σφίγγα, β) Γρύπας, γ) Μινωικός δαίμων, δ) Μινώταυρος, ε) Αβέβαια όντα και στ) Φανταστικά όντα της Ζάκρου.

Πολύτιμη και μοναδική πηγή της προϊστορικής αιγαιακής σγραγιδογλυφίας είναι το πολύτομο CMS (*Corpus der minoischen und mykenischen Siegel*), στο οποίο έχει συγκεντρωθεί υλικό σφραγίδων, σφραγιδολίθων και σφραγισμάτων από μουσεία και ιδιωτικές συλλογές της ελληνικής επικράτειας και όλου του κόσμου. Στο έργο αυτό στηρίχτηκε η επιλογή του δείγματος των μικτών μορφών για την εργασία μου. Το δείγμα κρίνεται αντιπροσωπευτικό, διότι περιλαμβάνει ποικίλες μικτές μορφές που προέρχονται από ένα ευρύ σύνολο εγκαταστάσεων της Κρήτης της Εποχής του Χαλκού.

Στην εισαγωγική προσέγγιση της εργασίας κρίθηκε απαραίτητη μια συνοπτική αναφορά σε βασικά στοιχεία για τις σφραγίδες, εν γένει, σχετικά με τον τόπο προέλευσης, τον χρόνο και το εύρος της χρήσης και της σκοπιμότητάς τους και την εικονογραφική εξέλιξη των θεμάτων τους.

Δεδομένου ότι οι υβριδικές μορφές της Ζάκρου καταλαμβάνουν περισσότερο από το ήμισυ του συνολικού δείγματος που μελετάται εδώ δίνεται έμφαση σε αυτές και ειδικότερα : α) στην καταγραφή των γενικών χαρακτηριστικών τους, β) στην ομαδοποίησή τους, γ) στη σκιαγράφηση του προφίλ του σφραγιδογλύφου τους – «του καλλιτέχνη της Ζάκρου» – και του ενδεχόμενου 'εργαστηρίου' του, και δ) στην ανίχνευση των ενδεχόμενων πηγών έμπνευσής του.

Ακολουθεί η παρουσίαση της τυπολογίας, που αποτελεί μια πρωτοτυπία της εργασίας. Η βασική αρχή που τη διέπει είναι η αναλυτική πρόσληψη και καταγραφή των οργανικών μελών των έμβιων όντων, που συνδυάζονται στις μικτές μορφές. Με τον τρόπο αυτό, οι μορφές αποδομούνται ουσιαστικά στα επιμέρους όντα που τις απαρτίζουν. Έτσι, για παράδειγμα, αντί για τον παραδοσιακό

όρο ‘σφίγγα’ επιλέγεται ο Τύπος «Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό –Πτηνό», ο οποίος αναλύεται στον Υποτύπο ‘Γυναίκα – Λιοντάρι – Πτηνό’. Ενώ η μυθική μικτή μορφή του ‘γρύπα’ καταχωρείται στον Τύπο «Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό» και στον Υποτύπο «Λιοντάρι – Πτηνό». Η επιλογή της συγκεκριμένης ‘αποδομητικής’ τυπολογίας έγινε για μια όσο το δυνατόν πιο ουδέτερη ανάλυση και ερμηνευτική προσέγγιση των μορφών, πέρα από τα στενά όρια του μονολεκτικού ή σχεδόν μονολεκτικού σημαίνοντος, όπως το ‘Σφίγγα’, ‘Γρύπας’, κ.λπ. Κατά κάποιο τρόπο, δηλαδή, με όρους σημειωτικής, ‘διευρύνεται’ το σημαίνον με στόχο την καλύτερη αναλυτική πρόσληψη και κατανόηση του σημαινόμενου.

Με βάση την προτεινόμενη τυπολογία, συνολικά, οι υβριδικές μορφές της Ζάκρου διακρίνονται σε δεκαέξι (16) Τύπους, οι έντεκα εκ των οποίων συνολικά αναλύονται περαιτέρω σε τριάντα έναν (31) Υποτύπους. Οι δε μικτές μορφές από τις υπολοίπες μινωικές εγκαταστάσεις διακρίνονται σε έξι (6) Τύπους και συνολικά σε δεκαεπτά (17) Υποτύπους[1].

Παρουσιάζονται στη συνέχεια τα σφραγιστικά δεδομένα βάσει της προτεινόμενης τυπολογίας των μικτών μορφών. Για τη μεν Ζάκρο, έμφαση δίδεται στα αριθμητικά / ποσοτικά δεδομένα κάθε τύπου, εφόσον η προέλευση και η χρονολόγησή του είναι δεδομένες και ίδιες για όλα τα σφραγίσματα. Ενώ, για τις υπόλοιπες μινωικές εγκαταστάσεις η ποσοτική παρουσίαση των σφραγιστικών δεδομένων κάθε τύπου ακολουθεί τη χρονολογική ομαδοποίησή τους στην Παλαιοανακτορική, τη Νεοανακτορική και τη Μετανακτορική περίοδο. Ένα μικρό, μειοψηφικό σύνολο δώδεκα σφραγίδων δεν κατέστη δυνατόν να χρονολογηθεί με βεβαιότητα.

Τα συνολικά δεδομένα εγγράφονται, κατόπιν, σε έναν συγκεντρωτικό πίνακα των σφραγιστικών παραστάσεων, που περιλαμβάνει: αρ. CMS, αριθμό καταγραφής στην εργασία που ταυτίζεται με τον αριθμό εικόνας-, χρονολόγηση, τυπολογία, προέλευση.

Επιχειρείται, επίσης, η διατύπωση κάποιων προκαταρκτικών συμπερασμάτων που βασίζονται στη συχνότητα ή σπανιότητα εμφάνισης των τύπων των μικτών μορφών, σε σχέση με τη χρονική και τη χωρική κατανομή των σφραγιστικών δεδομένων.

Ακολουθούν γενικές εικονογραφικές εκτιμήσεις, που γίνονται σε συνάφεια με χωροχρονικές παραμέτρους, σχετικά με τις καλλιτεχνικές και θεματικές επιλογές των σφραγιδογλύφων, ως προς τους τρόπους διάταξης των μορφών, τις προτιμήσεις για στοιχεία καθορισμού του περιβάλλοντος χώρου και για άλλα συνοδευτικά εικονογραφικά θέματα κ.λ.π.

[1] Βλ. παρακάτω ‘Προτεινόμενη Τυπολογία μικτών μορφών’.

Η βιβλιογραφία που χρησιμοποιήθηκε διαχωρίζεται σε Βιβλιογραφία 1, που αφορά στο κείμενο της εργασίας και Βιβλιογραφία 2, που αφορά στον Κατάλογο του υλικού, αφού μικρό μόνο μέρος των μελετών αφορούν και τα δύο.

Ο εκτενής Κατάλογος του υλικού αντλεί το κείμενο και τις εικόνες του από το CMS με παρεμβάσεις στην περιγραφή και με σχόλια από τη γράφουσα

Για τις ανάγκες του Καταλόγου αυτού όσο βέβαια και της συνολικής εργασίας δημιουργήσαμε μία ηλεκτρονική βάση δεδομένων που περιλαμβάνει δεκαεπτά (17) πεδία με γενικά και ειδικά στοιχεία μόνο για τις μικτές μορφές και αποτελεί μια δεύτερη πρωτοτυπία της εργασίας αυτής. Συγκεκριμένα, στα γενικά στοιχεία περιλαμβάνονται τα παρακάτω πεδία: αριθμός καταγραφής στο CMS, α/α καταγραφής των μικτών μορφών στην εργασία, προέλευση, είδος υποστρώματος, σχήμα, χρώμα, διατήρηση, διαστάσεις, χρονολόγηση και βιβλιογραφία στο CMS. Ενώ στα ειδικά στοιχεία περιλαμβάνονται τα ακόλουθα πεδία: Τύπος, Υποτύπος, περιγραφή, συνοδευτικά στοιχεία, παράλληλα, σχόλια. Η εγγραφή κάθε σφραγιστικού τεκμηρίου στον Κατάλογο συνοδεύται από την αντίστοιχη εικόνα, ο αύξων αριθμός της οποίας ταυτίζεται με τον αριθμό καταγραφής του σφραγιστικού τεκμηρίου στην εργασία.

Σε μια ενδεχόμενη διεύρυνση της μελέτης αυτής ενδιαφέρον και σκόπιμο θα ήταν να συμπεριληφθούν και νεότερα ανασκαφικά δεδομένα, τα οποία δεν υπήρχαν κατά τη συγγραφή των τόμων του CMS που χρησιμοποιήσαμε.

Σφραγίδες και Σφραγίσματα. Μια σύντομη εισαγωγή.

Οι σφραγίδες και τα σφραγίσματα συγκροτούν τη δεύτερη μετά την κεραμική πολυπληθέστερη κατηγορία ευρημάτων της Εποχής του Χαλκού στο Αιγαίο. Πριν από μια εικοσιπενταετία ο συνολικός αριθμός των αιγαιακών σφραγιστικών τεκμηρίων σε πηλό υπολογιζόταν στα 9.000 τέχνεργα[2]. Το ήμισυ σχεδόν των τεκμηρίων αυτών προέρχονται από την Κρήτη[3].

Σφραγίδες εμφανίζονται πρώτη φορά στη Μεσοποταμία κατά τη 5η ή 4η χιλιετία[4] και μερικούς αιώνες αργότερα, γύρω στα τέλη της 4ης χιλιετίας στην Αίγυπτο και στη Συρία. Πρώιμες, νεολιθικές πήλινες ή λίθινες ‘σφραγίδες’, από την Ανατολία, τα Βαλκάνια και τη Θεσσαλία[5], αν και πιθανότατα επηρεάζονται από τη χρήση των σφραγίδων στην Ανατολή και την Αίγυπτο, δεν είναι βέβαιο ότι

[2] Pini 1992β, 200.
[3] Αυτόθι.
[4] Βλ. Pini 1992β, για τη χρονολόγηση των μεσοποταμιακών σφραγιστικών τεκμηρίων στην 5η χιλιετία. Πρβ. Βασιλικού 1997, 9, για μια όψιμη εμφανισή τους εκεί στα μέσα της 4ης χιλιετίας.
[5] Hood 1978, 253.

προορίζονται για ανάλογη σφραγιστική χρήση, αλλά για καθημερινές, πρακτικές ανάγκες, όπως για να βάφουν το πρόσωπο και το σώμα ή για να διακοσμούν υφάσματα[6].
Καμιά τέτοια σφραγίδα δεν έχει ακόμα ανακαλυφθεί σε νεολιθικά στρώματα της Κρήτης ή των Κυκλάδων, όπου όμως ενδέχεται να υπήρχαν ξύλινες, φθαρτές, που δεν διασώθηκαν[7].

Η εμφάνιση των σφραγίδων σε δεν υπήρξε τυχαία, αλλά προέκυψε από τις εκάστοτε κοινωνικοπολιτικές και οικονομικές συνθήκες και ανάγκες. Στην ηπειρωτική Ελλάδα, τα πρωιμότερα σφραγίσματα χρονολογούνται στην ΠΕ περίοδο, και προέρχονται από τη Λέρνα, μαζί με τις πρώτες ενδείξεις αστικού τύπου κεντρικής οργάνωσης[8]. Στη ΜΕ περίοδο παρατηρείται ένα σχετικό κενό[9]. Εντατική χρήση των σφραγίδων γίνεται, αντίθετα, στην ΥΕ περίοδο, στο πλαίσιο του Μυκηναϊκού πολιτισμού και της κεντρικής εξουσίας ιεραρχικής δομής, που παραπέμπει σε ένα οργανωμένο κοινωνικό ιστό και σε τάξεις, που πλουτίζουν από το εμπόριο[10].

Οι πρωιμότερες κρητικές σφραγίδες τοποθετούνται και αυτές με βεβαιότητα στην ΠΜ ΙΙ περίοδο. Προέρχονται από τον Μύρτο Φούρνου Κορυφή, στην Ανατολική Κρήτη, και από τον θολωτό Τάφο ΙΙα στη Λεβήνα στη Μεσαρά[11]. Πρόκειται κυρίως για λίθινες σφραγίδες σχήματος κώνου ή ακανόνιστης πυραμίδας με οπή στερέωσης κάτω από την κορυφή και απλά γραμμικά σχέδια στη βάση[12].

Η εντατική χρήση σφραγίδων και σφραγισμάτων φαίνεται όμως να συμπίπτει χρονικά με τις απαρχές της συγκρότησης και την καθεαυτού λειτουργία των μινωικών ανακτόρων, δηλαδή από την ΠΜ ΙΙΙ και κυρίως κατά τη ΜΜ και ΥΜ περίοδο. Είναι προφανές ότι η σφραγιστική δραστηριότητα υπήρξε απαραίτητη για την αποτελεσματική οργάνωση των ανακτορικών πόλεων, που διαδέχτηκαν τις πρωτοαστικές κοινότητες της προηγούμενης περιόδου[13]. Η δημιουργία των ανακτόρων προϋποθέτει αλλαγές σην οργάνωση της οικονομίας μιας ολόκληρης περιοχής, βασικό στοιχείο της οποίας είναι ο

[6] Mellaart 1967, 220. Betts 1997, 54.
[7] Boardman 1970, 26, 278 κε.
[8] Βασιλικού 1997, 9-10.
[9] «Το κενό αυτό αφορά την ΜΕ (1900-1600 π.Χ.), μια χρονική περίοδο κατά την οποία η ηπειρωτική χώρα βρίσκεται σε σχετική απομόνωση: δεν υπάρχει ακόμη αρκετή συγκέντρωση πλούτου, ούτε σημαντική εμπορική δραστηριότητα ή διοικητική οργάνωση που να δικαιολογεί την κατασκευή σφραγίδων. Βέβαια, το κενό αυτό μπορεί να είναι καθαρά συμπτωματικό και μπορεί να φωτιστεί με άλλα ευρήματα» (Βασιλικού 1997, 10).
[10] Αυτόθι.
[11] Για τον Μύρτο βλ. CMS V / 1, Nr. 14 – 20 και Warren 1970, 29-37. Για τη Λεβήνα βλ. CMS II / 1, Nr. 204 – 217 και Betts 1997, 54.
[12] Pini 1992β, 200.
[13] Treuil κ.ά. 1996, 221.

κεντρικός, συγκεντρωτικός, αναδιανεμητικός και εξαγωγικός ρόλος των προϊόντων που παρήγε ο λαός της υπαίθρου[14].

Οι σφραγίδες και η σφράγιση αγαθών χρησιμοποιήθηκαν στην αρχαιότητα -όπως χρησιμοποιούνται και σήμερα- για την κατοχύρωση και έλεγχο της διακίνησής τους και την παρεμπόδιση της προσβολής τους από τρίτους. Σφραγισμένα κομμάτια πηλού ασφάλιζαν, για παράδειγμα, πώματα πίθων, πόρτες αποθηκών κ.λπ. ώστε κάθε παραβίασή τους να γίνεται αμέσως αντιληπτή, αφού θα έθραυε το σφράγισμα[15]. Ο μόνος τρόπος 'επανόρθωσης' θα ήταν ένα νέο σφράγισμα με την ίδια ή με μια δεύτερη όμοια σφραγίδα[16]. Είναι πιθανόν ότι κάθε σφραγίδα και η απεικόνισή της είχαν συγκεκριμένο/η κάτοχο, ιδιώτη ή φορέα, επομένως, η επανάληψη ενός σφραγιστικού θέματος θα προϋπέθετε τη σύμφωνη γνώμη του κατόχου της σφραγίδας.

Εκτός από την αμιγώς πρακτική οικονομική – ανταλλακτική σκοπιμότητα των σφραγίδων, αυτές συμμετείχαν δυναμικά στους συμβολικούς κώδικες. Για παράδειγμα, το χρώμα, το υλικό, η παράσταση μιας σφραγίδας μπορεί να έχει προφυλακτικό, αποτροπαϊκό χαρακτήρα. Σφραγιδόλιθοι με 'μαγική δύναμη' είναι συχνά κατασκευασμένοι από ορισμένες πέτρες, όπως ίασπι, αιματίτη ή μετεωρίτη. Ακόμη και σήμερα στην Κρήτη, οι χωρικοί που βρίσκουν αρχαίες σφραγίδες στα χωράφια τους τις ονομάζουν γαλόπετρες, γιατί πιστεύουν ότι βοηθούν τη γαλακτοφορία στις γυναίκες που θηλάζουν[17].

Πράγματι η σφραγίδα συνδέεται άρρηκτα με την έννοια της μαγικής προφύλαξης, του φυλαχτού, του talisman, ακόμη και για τα σφραγισμένα αγαθά[18]. Με την ίδια μάλλον έννοια, σφραγίδες αποτελούν πολύ συχνά κτερίσματα, ως περίαπτα και άλλα προσωπικά αντικείμενα των νεκρών, των οποίων θα αποτελούσαν τα κοσμήματα, τα δηλωτικά αξιώματος, τα φυλαχτά, εν ζωή.

Αντιθέτως, τα σφραγίσματα εντοπίζονται συνήθως σε οικισμούς και μάλιστα, κυρίως, σε χώρους όπου γινόταν η αποσφράγιση αντικειμένων, ή σε συσσωρεύσεις απορρίψεων[19], και είχαν φαίνεται περισσότερο υλικό –οικονομικό και διοικητικό- χαρακτήρα.

---

[14] Godart 1995, 37.

[15] Στη Φαιστό, το μεγάλο αρχείο που αποκαλύφθηκε το 1957, περιλαμβάνει κυρίως σφραγίσματα που «έκλειναν» κιβώτια ή χώρους (Τσιγκουνάκη 2006, 201). Βλ. επίσης Fiandra 1968.

[16] 'Η κατασκευή όμοιων σφραγίδων δεν θα πρέπει να ήταν δύσκολη υπόθεση, όπως συμπεραίνεται από σύγχρονα πειράματα. Ο μόνος τρόπος αποτροπής πλαστογραφήσεων θα ήταν επομένως η απαγόρευση αυτού του εγχειρήματος μέσω σχετικών κυρώσεων' (Müller 2006, 237).

[17] Βασιλικού 1995, 89. Οι γαλόπετρες λέγονται και 'γαλατούσες' , δηλαδή ικανές να κατεβάζουν γάλα στις μητέρες (Πλάτων 1978, 97).

[18] Βασιλικού 1997, 9.

[19] «Για παράδειγμα, σε διάφορα σημεία των κρητικών ανακτόρων και επαύλεων κυρίως της Κνωσού, της Φαιστού, της Ζάκρου και των Χανίων από τη Μεσομινωική περίοδο και εξής, όπου λάμβανε χώρα συστηματικός έλεγχος οικονομικών αγαθών» (Pini 1992, 201).

Μια περίοδος έντονου πειραματισμού με νέα υλικά, τεχνικές και θεματολόγιο θεωρείται η ΜΜ ΙΙ-ΜΜ ΙΙΙ. Στον τομέα που μας απασχολεί στην παρούσα μελέτη, δηλαδή στη σφραγιστική εικονογραφία, διαπιστώνεται έντονη διαφοροποίηση και εξέλιξη ως προς: α) τη θεματική και ιδίως την παραστατική απεικόνιση και β) την τεχνοτροπική ή στυλιστική απόδοση των μορφών.

Το μινωικό θεματολόγιο αρχικά περιοριζόταν σε αφηρημένα, γεωμετρικά θέματα. Πράγματι, στην ΠΜ περίοδο τα ζώα και τα έντομα έχουν μάλλον περιορισμένο ρόλο, ενώ οι ανθρώπινες μορφές είναι ανύπαρκτες πριν τα τέλη της 3ης χιλιετίας. Ακόμη και κατά τη ΜΜ και την ΥΜ περίοδο, το ζωικό βασίλειο μοιάζει να ενδιαφέρει τους σφραγιδογλύφους περισσότερο από ό,τι το φυτικό και το ανθρώπινο, με εξαίρεση τα σφραγιστικά δακτυλίδια[20] και μερικές κατά τόπους προτιμήσεις[21].

Στη *στυλιστική* εξέλιξη εγγράφονται α) η κινησιολογία, β) η ανατομία και γ) η διευθέτηση του χώρου. Στη Νεοανακτορική περίοδο, μπορεί οι στάσεις και οι κινήσεις των ζώων να παραμένουν όμοιες με αυτές της Παλαιοανακτορικής, υπάρχει όμως *περισσότερη ζωντάνια και ποικιλία* στην απόδοσή τους. Οι παραστάσεις αποπνέουν κίνηση και ένταση που διαφαίνεται ακόμη και σε στατικές μορφές, για παράδειγμα, μέσω της συστροφής του λαιμού και της κυρτότητας της πλάτης[22]. Τα ανατομικά χαρακτηριστικά αποδίδονται με μεγαλύτερη ακρίβεια και περισσότερη αρμονία. Αξιόλογη είναι και η αλλαγή στον τρόπο αντιμετώπισης του χώρου. Κατά τη ΜΜ ΙΙΙ-ΥΜ Ι, ο χώρος διαμοιράζεται ισομερώς μεταξύ ζώου και κενού, ενώ στην ΥΜ ΙΒ τα ζώα γίνονται πιο πληθωρικά, καταλαμβάνουν περισσότερο χώρο[23].

Οι σφραγίδες χρονολογούνται, δυστυχώς, δύσκολα: α) ως μικρά τέχνεργα είναι εύκολο να ‘ξεφύγουν’ από την αρχική τους στρωματογραφική θέση, β) ως πολύτιμα προσωπικά αντικείμενα περνούν συχνά, ως κειμήλια, από γενιά σε γενιά, ενώ οι συμβολισμοί και οι συναισθηματικές φορτίσεις που ενέχουν τα κάνουν αντικείμενα συλλογής και δευτερογενούς χρήσης από μεταγενέστερους. Συνεπώς, στην ανασκαφή μπορεί μεν να διαπιστωθεί ευκολότερα η περίοδος της τελευταίας χρήσης τους, αλλά όχι και ο χρόνος κατασκευής τους[24]. Έτσι, συνήθως, χρονολογούνται με βάση την τυπολογία και την τεχνοτροπία της εικονογραφίας τους. Κατά αναλογία, η δυσκολία χρονολόγησης των σφραγισμάτων επιτείνεται στις συσσωρρεύσεις τους σε απορρίψεις. Η συνήθης εικόνα αποθέσεων με

[20] Krzyszkowska 2005, 144.
[21] Για παράδειγμα, οι πρισματικές σφραγίδες του ΜΜ ΙΙ εργαστηρίου των Μαλίων στη φάση, διακοσμούνται με πολύ ειδικά θέματα (τετράποδα, υδρόβια πουλιά, αράχνες, ανθρώπινες μορφές) που αποδίδονται με ιδιαίτερα σχηματικό τρόπο. Αντίθετα, τα σύγχρονα τους σφραγίσματα στο παλαιό ανάκτορο της Φαιστού φέρουν κυρίως περίτεχνα γεωμετρικά και φυτικά θέματα, παρόμοια με εκείνα του θεματολογίου της καμαραϊκής κεραμεικής (Treuil κ.ά. 1996, 241).
[22] Krzyszkowska 2005, 146.
[23] Αυτόθι.
[24] Γ. κ Ε. Σακελλαράκη 1997, 674.

αυθεντικό σφραγιστικό υλικό στη μινωική Κρήτη χαρακτηρίζεται από αξιοσημείωτη ανομοιογένεια, εφόσον παλαιότερες και νεώτερες σφραγίδες και σφραγίσματα έχουν απορριφθεί ως ενιαία σύνολα[25].

Κυρίως κατά την ΥΜ / ΥΕ ΙΙΙ περίοδο, η αξία των σφραγιστικών τεκμηρίων ως χρονολογικών τεκμηρίων είναι κυριολεκτικά αδύναμη, αφού υπάρχει αβεβαιότητα σχετικά με τα τελευταία ευρήματα της Κνωσού και, επιπλέον, είναι αυξημένη η χρήση των σφραγίδων -κειμηλίων στη διοίκηση των ανακτόρων[26]. Οξύ πρόβλημα διαπιστώνεται ειδικά με τη χρονολόγηση των σφραγισμάτων από το ανάκτορο της Κνωσού.

Επιπλέον, αβέβαιη παραμένει συχνά η προέλευση πολλών σφραγίδων/προϊόντων συλήσεων, που βρίσκονται σήμερα σε συλλογές της Ελλάδας και του εξωτερικού.

Μικτές μορφές στην αιγαιακή Σφραγιδογλυφία

Γενικά, οι μορφές έμβιων όντων στην αιγαιακή σφραγιδογλυφία περιλαμβάνουν ανθρώπους, ζώα και φυτά, που ζουν στο Αιγαίο ή όχι, πραγματικά, υβριδικά ή φανταστικά. Σύμφωνα με μια ερευνητική προσέγγιση, στα τελευταία ανήκουν[27]: α) σύνθετα εξωτικά όντα, εντελώς άγνωστα ή σπάνια στον αιγαιακό χώρο, β) σύνθετα όντα που αποτελούν ξένα δάνεια ή προσαρμογές, γ) όντα που είναι καθαρό γέννημα της αιγαιακής φαντασίας. Συχνά, αυτά συνδυάζουν δύο ή περισσότερες μορφές, ανθρώπων και ζώων, είναι δηλαδή τα μικτά όντα που θα απασχολήσουν την παρούσα μελέτη.

Μια ομάδα μικτών μορφών είναι οι *σφίγγες* και οι *γρύπες*, τα λεγόμενα και βασιλικά τέρατα (royal monsters)[28]. Η σφίγγα έχει σώμα και ουρά λιονταριού, κεφάλι γυναίκας και φέρει συνήθως φτερά[29], αν και κάποιες σφίγγες της ΜΜ ΙΙ-ΙΙΙ περιόδου είναι άπτερες και μοιάζουν με σύγχρονές τους αποδόσεις της Ανατολής[30]. Πολύ συγγενική μορφή είναι αυτή του γρύπα, που έχει σώμα και ουρά λιονταριού, φτερά και κεφάλι αετού[31]· οι ρόλοι των δύο όντων μοιάζουν ενίοτε να εναλλάσσονται. Στις κρητικές και τις ελλαδικές παραστάσεις, η διαφορά τους περιορίζεται στο κεφάλι: ο γρύπας έχει κεφάλι πουλιού και η σφίγγα ανθρώπου.

[25] Krzyszkowska 2005, 116.
[26] Όπ. π., 193.
[27] Gill 1963, 1.
[28] Weingarten 1983α, 91.
[29] Στην Τυπολογία μας, η 'σφίγγα' εγγράφεται στον Τύπο 'Τετράποδο θηλαστικό-Άνθρωπος-Πτηνό' και στον Υποτύπο 'Λιοντάρι – Γυναίκα - Πτηνό'.
[30] Krzyszkowska 2005, 150.
[31] Στην Τυπολογία μας, ο 'γρύπας' εγγράφεται στον Τύπο 'Τετράποδο θηλαστικό-Πτηνό' και στον Υποτύπο 'Λιοντάρι – Πτηνό'.

Στα βασικά μορφολογικά χαρακτηριστικά του γρύπα προστίθενται κάποτε και κάποια δευτερεύοντα ή 'προαιρετικά', όπως οι μαστοί, το λοφίο, το περιδέραιο· τα φτερά του αποδίδονται συχνά με ιδιαίτερη λεπτομέρεια, στοιχείο που εκμεταλλεύτηκαν σε μεγάλο βαθμό οι μυκηναίοι κυρίως καλλιτέχνες για τις διακοσμητικές του δυνατότητες[32].

Σε σχέση με τους ελλαδικούς γρύπες, οι κρητικοί φαίνονται πιο λεπτοί, λιγότερο μνημειακοί, με απλούστερη έως και στοιχειώδη απόδοση των φτερών και του λοφίου τους, όταν αυτό υπάρχει[33].

Ο γρύπας αποτελεί πολύ αγαπημένο θέμα της ΥΜ σφραγοδογλυφίας. Συνυπάρχει σε σκηνές με υπαρκτά ζώα και ανθρώπους και συνδυάζεται συχνά με το λιοντάρι, στοιχεία του οποίου φέρει στο σώμα του, και έχει ανάλογους ρόλους με αυτό, π.χ. σε σκηνές επίθεσης, όπου γρύπες ή λιοντάρια εφορμούν σε ταύρο ή αίγα. Οι γρύπες απεικονίζονται συχνότερα στην ΥΧ αιγαιακή σφραγιδογλυφία από ό,τι οι σφίγγες, που έχουν πιο περιορισμένο 'ρεπερτόριο'[34]. Ο A. Dessenne ερμήνευσε τον περιορισμό αυτό ως εξής: «Οι Κρητομυκηναίοι αποφεύγουν να παραστήσουν δαιμονικά όντα με ανθρώπινο κεφάλι, γιατί θεωρούσαν το κεφάλι ως το ευγενέστερο τμήμα της ανθρώπινης μορφής και δεν ανέχονταν να το συνδέσουν με κατώτερα όντα. Αντίθετα οι ανατολικοί λαοί είχαν την τάση να δημιουργούν φανταστικές μορφές συνδυάζοντας σώμα ζώου και το άνω τμήμα ανθρώπου»[35]. Μία άλλα άποψη, που μου φαίνεται λογική αλλά όχι επαρκής ερμηνευτικά, είναι ότι οι σφραγιδογλύφοι προτιμούσαν τον γρύπα, λόγω ευκολίας από τεχνικής απόψεως, γιατί η απόδοση του ανθρώπινου κεφαλιού της σφίγγας ήταν πιο δύσκολη[36]. Το πιθανότερο είναι η σπάνια απεικόνιση της σφίγγας στην ΥΜ ΙΙ - ΙΙΙ Κρήτη να οφείλεται στην τυχαιότητα των ανασκαφικών ευρημάτων, διότι την ίδια εποχή στην ηπειρωτική Ελλάδα σφίγγες διακοσμούσαν άλλα είδη μικροτεχνίας, όπως ελεφαντοστέινα έργα, χρυσά και γυάλινα κοσμήματα[37].

Στο ιδεολογικό επίπεδο η σφίγγα θεωρείται πλησιέστερη στο θείο εξαιτίας της ανθρώπινης υπόστασης του γυναικείου της κεφαλιού, αν και τον γρύπα συγκροτούν στοιχεία από τους άρχοντες του

[32] Σακελλαρίου 1966, 20.
[33] Η απλοποίηση των κρητικών γρυπών μπορεί να φτάσει σε ακρότατα στάδια, όπως στο γρύπα της σφραγίδας Μ.Η. 1601 του Μουσείου Ηρακλείου, όπου το φτερό αποδίδεται με επάλληλες μικρές γραμμές. Αναλόγως λιτή, είναι και η απεικόνιση του λοφίου, στοιχείου που απεικονίζεται σπάνια και συνήθως όχι με έλικες, όπως εδώ, αλλά κύκλους με εσωτερική κουκκίδα (Σακελλαρίου 1966, 21).
[34] Krzyszkowska 2005, 150.
[35] Dessenne 1957β, 209.
[36] Σακελλαρίου 1966, 18.
[37] Dessenne 1957 α, 135-141, πιν. XXV – XXVII.

βασιλείου των ζώων αλλά και των πουλιών, δηλαδή το λιοντάρι και τον αητό[38], και έχει υποστηριχτεί ότι ασκεί θεϊκό έλεγχο, έχει θεϊκή υπόσταση, ή κινείται με θεϊκή προστασία[39].

Ο λεγόμενος *μινωικός δαίμονας* (Minoan genius) είναι μια εντελώς ιδιαίτερη μορφή, χωρίς κάποιο ντόπιο, μινωικό ή αιγαιακό πρόγονο[40]. Έχει χαρακτηριστικό κεφάλι, που θυμίζει αναλόγως ιπποπόταμο, χοίρο, λιοντάρι ή όνο και φέρει ραχιαίο έξαρμα με μορφή κελύφους. Απεικονίζεται πάντα όρθιος, σε πλάγια όψη, με ιδιαίτερα μεγάλο μάτι, και κάποτε με έντονα εξέχουσα την κάτω σιαγόνα. Σύμβολό του είναι μια σπονδική πρόχους την οποία κρατά, ενώ συνήθως συνοδεύεται από κλάδους ή άλλη βλάστηση στον περιβάλλοντα χώρο[41]. Η πρωιμότερη απεικόνιση 'μινωικού δαίμονα'ανιχνεύτηκε σε σκαραβαίο από τον Πλάτανο Μεσαράς και χρονολογείται στη ΜΜ Ι περίοδο[42].

Το πιο συγγενικό όν με το οποίο συσχετίζεται κατά κανόνα στη βιβλιογραφία ο δαίμονας, είναι η αιγυπτιακή θεά - ιπποπόταμος Ta-wrt ή Taweret[43], από την οποία θεωρείται ότι αντλεί γνωρίσματα. Παρά το όνομά της που σημαίνει «μεγαλοπρεπής»[44], η θεότητα αυτή δεν είχε πρωτεύουσα θέση στο αιγυπτιακό πάνθεο[45], αφού ήταν λίγο ανώτερη από έναν οικιακό δαίμονα. Λατρευόταν από τους απλούς ανθρώπους, κυρίως τις γυναίκες, τις οποίες προστάτευε κατά την εγκυμοσύνη και τον τοκετό, που αποτελούσαν ιδιαίτερα επικίνδυνα στάδια στη γυναικεία ζωή κατά την αρχαιότητα[46]. Υπήρξε, επίσης, προστάτης από τα φίδια[47], και θεά των καθαρμών, που εποπτεύει τους εξαγνισμούς σε καθημερινά δρώμενα αλλά και σε ειδικές τελετές: όψιμα ειδώλιά της φέρουν, πράγματι, οπή απορροής, που επιβεβαιώνει τον καθαρτήριο ρόλο της. Είχε, τέλος, αποτροπαϊκό χαρακτήρα και απεικονιζόταν συχνά σε φυλακτά που έπαιρναν μαζί τους οι ταξιδιώτες, έμποροι και διπλωμάτες.

---

[38] Gill 1963, 1.
[39] Krzyszkowska 2005, 150.
[40] Gill 1964, 5.
[41] Στην Τυπολογία μας, ο 'μινωικός δαίμων' τοποθετείται στον αναλυτικό Τύπο 'Ανθρωπος-Τετράποδο θηλαστικό – Ραχιαίο εξάρμα' και στην συνέχεια στον Υποτύπο 'Λιοντάρι-Πτηνό' (βλ. παρακάτω 'Προτεινόμενη Τυπολογία').
[42] PM I 199-200, fig.148. Weingarten 1983α, 96.
[43] Η άποψη της καταγωγής του Μινωικού Δαίμονα από την αιγύπτια θεότητα Ta-wrt ή Taweret έχει απασχολήσει αρκετά τους μελετητές. Όταν είχε υποστηριχθεί για πρώτη φορά η προέλευση του δαίμονα από τη Αιγυπτιακή Θεότητα, εκφράστηκαν σθεναρές αντιρρήσεις οι οποίες είχαν ως έρεισμα ότι τα παραδείγματα που είχαν έρθει στο φως στην Κρήτη απεικόνιζαν τον τύπο του δαίμονα της μεταγενέστερης φάσης (αδύνατος), ο οποίος δεν έμοιαζε πολύ με την Ta-wrt ή Taweret, η οποία είναι ευτραφής. Τελικά, αυτές οι αντιρρήσεις κατερρίφθησαν όταν στην Μινωική τέχνη αναγνωρίστηκε η παρουσία του δαίμονα της πρώτης φάσης (παχουλός) όπου και υπάρχει μεγαλύτερη ομοιότητα με την αιγύπτια θεότητα (Gill 1964, 3-4).
[44] Καρέτσου και Ανδρεαδάκη-Βλαζάκη 2000, 152.
[45] Gill 1964, 5.
[46] 'Μία από τις πρώτες ονομασίες της Taweret ήταν "Ipy", που σημαίνει τροφός και ίσως αναφέρεται στον αρχικό ρόλο της θεάς' (Καρέτσου και Ανδρεαδάκη-Βλαζάκη 2000, 152).
[47] Σε κάποιες απεικονίσεις η Taweret παριστάνεται να ποδοπατά, να αρπάζει με τα νύχια ή ακόμη και να καταβροχθίζει όφι, (Αυτόθι).

Πολλοί ερευνητές απορρίπτουν ωστόσο αυτή τη σχέση[48] υποστηρίζοντας, για παράδειγμα, την άποψη ότι ο 'μινωικός δαίμονας' παραπέμπει απλά σε μινωίτες λατρευτές, που μεταμφιέζονταν σε ζώο κατά τη συμμετοχή τους σε σπονδικές τελετές[49]. Η πιθανή σύνδεση της καταγωγής του μινωικού δαίμονα από την αιγύπτια θεότητα Ta-wrt ή Taweret έχει απασχολήσει αρκετά τους μελετητές. Αρχικά, εκφράστηκαν σθεναρές αντιρρήσεις οι οποίες είχαν ως έρεισμα ότι τα ευρήματα που είχαν έρθει στο φως στην Κρήτη απεικόνιζαν τον τύπο του δαίμονα της μεταγενέστερης φάσης (αδύνατος), ο οποίος δεν έμοιαζε πολύ με την Ta-wrt ή Taweret, η οποία είναι ευτραφής. Τελικά, αυτές οι αντιρρήσεις αποδυναμώθηκαν όταν στην Μινωική τέχνη αναγνωρίστηκε η παρουσία του δαίμονα της πρώτης φάσης (παχουλός) όπου και υπάρχει μεγαλύτερη ομοιότητα με την αιγύπτια θεότητα[50].

Η μικτή αυτή μορφή φαίνεται ότι μεταφέρθηκε από την Αίγυπτο στην Κρήτη μέσω της Συρίας[51]. Σύμφωνα με την Gill η υιοθέτησή της θα μπορούσε να ανιχνευτεί στον ψυχισμό των Μινωιτών κατά την περίοδο ίδρυσης των ανακτόρων[52].΄Οπως φαίνεται, στην προϊστορική Κρήτη υιοθετήθηκε περισσότερο ο εξαγνιστικός ρόλος της θεάς της[53], που αποδόθηκε με διαφορετικό τρόπο από ό,τι στην Αίγυπτο, δηλαδή με τη σπονδική πρόχου και τη βλάστηση, σύμβολα που παραπέμπουν, σύμφωνα με μια άποψη, σε κάποιο δρώμενο συμπαθητικής μαγείας που σχετίζεται με την αναπαραγωγική τους ιδιότητα[54].

[48] Persson 1942, 78. Savignoni 1904, 624. Middleton 1891, 20. Schaeffer 1936, 89.
[49] Gill 1964, 4.
[50] Αυτόθι.
[51] Ένα σχεδόν ακριβές παράλληλο του πρώιμου σκαραβαίου από τον Πλάτανο (βλ. παραπάνω σημ.45), βρέθηκε στο El Giser στην Παλαιστίνη που χρονολογείται στο α΄ μισό του 18ου αιώνα π.Χ., συνηγορεί στην εκδοχή της άφιξης της μορφής στην Κρήτη μέσω Συρίας (Weingarten 1983α, 96).
[52] ' Οι απλοί πολίτες, με την ίδρυση των μινωικών ανακτόρων και την οργάνωση της ζωής από κεντρική διοικητική εξουσία, βρέθηκαν αντιμέτωποι με ένα πρωτόγνωρο γραφειοκρατικό μηχανισμό που τους προκάλεσε αμηχανία. Αισθάνονταν πλέον απόμακρους τους εκπροσώπους των θεών, τους επίγειους άρχοντες, αλλά και τους ίδιους τους θεούς τους. Η ανεπάρκεια των ιερέων γέννησε την ανάγκη για απόδοση λατρείας σε μια νέα οντότητα, που στεκόταν μεταξύ θεού και ανθρώπου, μια ιδιότητα που περιέκλειε η ιδέα του «δαίμονα». Αφού δεν υπήρχε κάποιος ντόπιος κρητικός δαίμονας αυτή η ανάγκη φαίνεται να ικανοποιήθηκε με την υιοθέτηση και την παραλλαγή ενός εισαγόμενου «δαίμονα», που απέπνεε το αίσθημα της προστασίας' (Gill 1964, 5).
[53] Για το ρόλο του μινωικού δαίμονα στις τελετές υγρών προσφορών και εξαγνισμού, βλ. Peatfield 1995, 225-226.
[54] 'Ο συχνός συνδυασμός σπονδικής πρόχου και κλαδιών υποδηλώνει πιθανά το αίτιο και το ευκταίο αιτιατό μιας γονιμικής τελετουργίας 'συμπαθητικού', γονιμικού χαρακτήρα. Με το νερό που χύνεται απ' το σπονδικό αγγείο καλείται η φύση να κάνει το ίδιο απαντώντας με βροχή, στην αναγκαία ποσότητα και στην κατάλληλη στιγμή. Από τα παλαιοανακτορικά σφραγίσματα της Φαιστού (ΜΜ ΙΙ) κι εξής εμφανίζεται η σπονδική πρόχους συχνά στα χέρια δαιμονικών μορφών του τύπου Taurt, ως σύμβολο δηλωτικό μιας από τις ιδιότητές τους, της βλαστικής' (Μπουλώτης 1986, 9).

Μια άλλη αφύσικη αλλά όχι μικτή μορφή, που απεικονίζεται σπάνια και στην σφραγιδογλυφία, είναι ο *μινωικός δράκοντας* ('minoan dragon')[55], που αναφέρεται στη βιβλιογραφία σε συνάφεια με τον μινωικό δαίμονα. Ως μη μικτό ον, όμως, δεν θα μας απασχολήσει εδώ.

Ο «μινώταυρος» έχει τα κάτω άκρα και τη μέση ανδρικής μορφής και άνω κορμό και κεφάλι ζώου, συνήθως ταύρου – από όπου προέρχεται η κλασική ονομασία 'μινώταυρος'. Ωστόσο, ενίοτε, ο άνω κορμός και τα άνω άκρα παραπέμπουν σε κριάρι, ελάφι (μινέλαφος), κάπρο (μινώκαπρος), λιοντάρι, ακόμη και σε όνο[56]. Η ποικιλία αυτή δείχνει ότι ο όρος «μινώταυρος» δεν προσδιορίζει αναγκαστικά στην αιγαιακή σφραγιδογλυφία το μυθικόν ον που μας έρχεται στερεοτυπικά στο νου, το οποίο ζούσε στον λαβύρινθο - παλάτι του Μίνωα και σκοτώθηκε από τον Θησέα, όπως διαμορφώθηκε μεταγενέστερα στο πλαίσιο της ελληνικής Μυθολογίας.

Το μικτό αυτό ον εμφανίζεται στη ΥΜ ΙΙ – ΙΙΙ σφραγιδογλυφία, και είχε, μάλλον, σύντομη διάρκεια ζωής[57]. Τα περισσότερα παραδείγματά του προέρχονται από την Κρήτη, μερικά βρέθηκαν ωστόσο και στην Ηπειρωτική Ελλάδα και στην Κύπρο[58]. Οι κρητικές παραστάσεις 'μινώταυρου', βρίσκονται σε σφραγιδολίθους που αγοράστηκαν στα τέλη του 19ου και τις αρχές του 20ου αιώνα στο νησί, και φιλοξενούνται σήμερα σε ξένες ιδιωτικές συλλογές και μουσεία. Επιπλέον, πέντε διαφορετικές σφραγίδες έχουν αποτυπώσει στα σφραγίσματα της Ζάκρου έναν εικονογραφικό τύπο που χαραρκτηρίστηκε 'μινώταυρος' χωρίς ωστόσο κανένα παράλληλο στην αιγαιακή τέχνη[59].

Μια ιδιαίτερη και πολυπληθής ομάδα αποτελείται από *άλλες υβριδικές μορφές*, τις οποίες χαρακτηρίζει αξιοσημείωτη ποικιλία, π.χ. 'γυναίκα - πτηνό', 'άνδρας - τράγος', 'μινώταυρος' σε σφραγίσματα κυρίως από τη Ζάκρο, την Αγία Τριάδα και τον Σκλαβόκαμπο, όπου έχουν μάλλον μεταφερθεί από τη Ζάκρο[60].

---

[55] Ο μινωικός δράκοντας έχει μακρύ, κυλινδρικό σώμα, κοντόχοντρα πόδια με μεγάλα πέλματα, μεγάλη ουρά καμπυλωτή προς τα πάνω, ψηλό και δυνατό λαιμό στον οποίο στηρίζεται ένα δυσανάλογα μικρό, σχεδόν τριγωνικό κεφάλι. Συχνά μεταφέρει μια γυναικεία μορφή στην πλάτη. Σύμφωνα με τον D. Levi (**1945, 270, 1953-1954, 49-58**), συγγενεύει μορφολογικά με τη μεσοποταμιακή θεότητα του ερπετού – γρύπα, γνωστού ως 'βαβυλωνιακού δράκοντα'. Το πρωιμότερο παράδειγμα μινωικού δράκοντα στην Κρήτη τοποθετείται στην νεοανακτορική περίοδο, αλλά η μορφή αυτή ήταν ίσως γνωστη από την πρώιμη παλαιοανακτορική περίοδο όπως και τα μικτά όντα. Μάλλον μεταφέρθηκε και αυτή από την Αίγυπτο μέσω Συρίας (βλ επίσης Gill 1963, 1-4. Krzyszkowska 2005, 150).

[56] Schlager 1989, 225-239. Krzyszkowska 2005, 207- 208. Βλ. και Evans 1905, 19, CMS II 3, Nr.10.

[57] Krzyszkowska 2005, 208.

[58] Κρήτη: CMS II 3.10 (δύο διαφορετικές μορφές 'μινώταυρου'), CMS II 8, 1. 200, CMS V, Suppl.3.150, 154, CMS VII. 123, CMS XII. 242, CMS XIII. 84, CMS II 7. 109A, 109B, 110, 111, 112. Ηπειρωτική Ελλάδα: CMS I. 77 (Μυκήνες), 219 (Πρόσυμνα), CMS V Suppl. 1B. 159 (Πάτρα), CMS V Suppl. 2. 112 (Ελάτεια), CMS V Suppl. 3. 223 (Μιδέα). Κύπρος: CMS VII. 126.

[59] Hogarth 1902, 91 και CMS II7, Nrs 109A, 109B, 110, 111, 112. Βλ. και Weingarten 1983 α, 71.

[60] Krzyszkowska 2005, 151. Την άποψη ότι τα σφραγίσματα (noduli) μεταφέρονταν από το ένα μέρος στο άλλο ενστερνίζεται και η Weingarten (1990, 19).

Οι μορφές αυτές της Ζάκρου καταλαμβάνουν το ήμισυ σχεδόν του υπό μελέτη υλικού μας και επομένως τους αφιερώνεται ειδικό κεφάλαιο[61].

Ιστορικό της έρευνας για τα μικτά όντα

Η αρχαιολογική βιβλιογραφία έχει ενδιαφερθεί ιδιαίτερα για την εικονογραφία των μικτών όντων, ιδιαίτερα με τηνν καταγωγή της.

Για τον 'γρύπα', εκτενή έρευνα έχουν διεξάγει ο A.M.Bisi και ο A.Dessenne[62]. Ο δεύτερος έχει ασχοληθεί και με την προέλευση της 'σφίγγας', όπως και ο J.C. Poursat[63]. Σύμφωνα με την επικρατούσα άποψη, και οι δύο μορφές αποτελούν δάνειο στο Αιγαίο, με τόπο προέλευσης την Αίγυπτο, αλλά με 'χώρα εισόδου' τη Συρία[64].

Στις πιο πρόσφατες εκτενείς μελέτες για την προέλευση του μινωικού δαίμονα συγκαταλέγονται αυτές της M.Gill, που υποστηρίζει μία ανάλογη διαδρομή από την Αίγυπτο μέσω Συρίας στην Κρήτη[65].

Ενώ με το θέμα του ως 'μινώταυρου' έχουν ασχοληθεί κυρίως οι N. Schlager, O. Krzyszkowska[66].

Τις ιδιόρρυθμες μικτές μορφές της Ζάκρου έχουν μελετήσει εκτενώς καταρχήν ο ανασκαφέας τους D.G. Hogarth και η J. Weingarten, καθώς και οι H. Biesantz, O. Krzyszkowska[67].

[61] Βλ. παρακάτω.
[62] Bisi 1965. Dessenne 1951, 1957α.
[63] Poursat 1973-74.
[64] Την προέλευση των 'βασιλικών τεράτων' από τη Αίγυπτο μέσω Συρίας δέχεται και η J. Weingarten (1983α, 91, 1985, 168). Ωστόσο, με εξαίρεση τον μινωικό δαίμονα, δεν υπάρχει βεβαιότητα ούτε καν για την προέλευση, πόσο μάλλον για τη διαδρομή εισόδου τους στον ελλαδικό χώρο των εν λόγω μικτών μορφών (Krzyszkowska 2005, 90).
[65] Gill 1964, 1970. Πρβλ., όμως Persson 1942,78. Savignoni 1904, 624. Middleton 1891, 20. Schaeffer 1936, 89, όπου εκφράζεται διαφωνία για την αιγυπτιακή προέλευση του θέματος.
[66] Schlager 1989, 225-39. Krzyszkowska 2005, 207- 8.
[67] Hogarth 1902. Weingarten 1983. Biesantz 1954. Krzyszkowska 2005.

ΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

1. ΟΙ ΜΙΚΤΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΣΤΑ ΣΦΡΑΓΙΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΖΑΚΡΟΥ

Στη Ζάκρο εντοπίστηκε ένα εντυπωσιακό σύνολο 559 σφραγισμάτων, που φέρουν παραστάσεις με υπερφυσικά, φανταστικά όντα, που ήρθαν στο φως από τον D.G. Hogarth στην Οικία Α, σε υψηλό σημείο του ΒΔ λόφου της ανακτορικής πόλης[68]. Ο ίδιος ο ανασκαφέας διέκρινε συνολικά 144 θεματικούς σφραγιστικούς τύπους, ενώ αργότερα ο D. Levi πρόσθεσε άλλα 56 θέματα. Διακρίνεται μια προτίμηση σε όντα με φτερά, πληθωρικά στήθη που κρέμονται, παράξενα κεφάλια σε σώματα ζώων και πιο σπάνια ανθρώπων. Με εξαίρεση τον τύπο 'γυναίκα-πτηνό' οι φανταστικές αυτές μορφές δεν επιβίωσαν στο μετέπειτα εικονιστικό 'ρεπερτόριο'[69]. Δυστυχώς, οι σφραγίδες από τις οποίες προέρχονται αυτά τα σφραγίσματα δεν έχουν βρεθεί.

Όπως προαναφέρθηκε, τέτοιες ανάλογες μορφές έχουν βρεθεί σε σφραγίσματα από την Αγία Τριάδα[70] και τον Σκλαβόκαμπο αλλά θεωρούνται –με μερικές μόνο εξαιρέσεις- ότι έχουν φιλοτεχνηθεί στη Ζάκρο[71].

Χαρακτηριστικά των σφραγίδων της Ζάκρου

Η προσεκτική παρατήρηση των παραστάσεων στα σφραγίσματα της Ζάκρου οδηγούν σε κάποιες παρατηρήσεις σχετικά με τις χαμένες σφραγίδες τους. Ειδικότερα[72]:

- Η αρχή της συμμετρίας διέπει μάλλον την οργάνωση όλων των απεικονίσεων. Τα εντελώς μετωπικά θέματα είναι πλήρως συμμετρικά. Ακόμη και όταν το κεφάλι απεικονίζεται σε πλάγια όψη -στοιχείο που

[68] Η λειτουργία του κτηρίου αυτού παραμένει αινιγματική. Πρόκειται ίσως για ένα παράρτημα του ανακτόρου ή για ένα εντελώς ανεξάρτητο οίκημα. Στους μελετητές που το θεωρούν ''παράρτημα του κυρίου κέντρου της πολιτικής και θρησκευτικής διοίκησης'' ανήκει και ο Ν. Πλάτων (1974,18). Αναμφίβολα, εντάσσεται στην κατηγορία των «επίλεκτων κατοικιών» (Treuil κ.ά. 1996, 325). Την ΥΜ ΙΒ περίοδο η Οικία Α βρισκόταν σε πλήρη λειτουργία, όπως και το ανάκτορο της Ζάκρου, ενώ η εκεί ανεύρεση δύο ρυτών του θαλάσσιου ρυθμού χρονολογεί την καταστροφή της την περίοδο αυτή (Krzyszkowska 2005, 178).

[69] Όπ. π., 152.

[70] Στην Αγία Τριάδα βρέθηκαν συνολικά 1150 σφραγίσματα, που έχουν κατανεμηθεί από τον Levi σε 150 εικονογραφικούς τύπους. Ο ακριβής τόπος εύρεσής τους παραμένει άγνωστος, αλλά η χρονολόγηση τους τοποθετείται με αρκετή βεβαιότητα στο τέλος της ΥΜ ΙΒ περιόδου. Μόνο τρεις σφραγίδες, έργα του ίδιου σφραγιδογλύφου, αλλά χωρίς άλλα στυλιστικά παράλληλα, υποδηλώνουν την ύπαρξη τοπικού εργαστηρίου (Krzyszkowska 2005, 168-171). Ωστόσο, ότι οι τρεις αυτές σφραγίδες δεν απεικονίζουν όμως μικτές μορφές, και δεν θα μας απασχολήσουν εδώ.

[71] Στην εργασία μας οι σφραγίδες που απεικονίζουν μικτές μορφές και προέρχονται από την Αγία Τριάδα (χωρίς επιμέρους τόπο προέλευσης) είναι οι εξής: CMS II 6, Nr. 99 – Nr. 108 με αντίστοιχους αριθμούς καταγραφής α/α 45 – 54. Από την έπαυλη της Αγίας Τριάδας είναι οι CMS II 6, Nr. 20 και Nr 98 με αντίστοιχους αριθμούς καταγραφής α/α 43 και 44. Από τον Σκλαβόκαμπο προέρχονται οι σφραγίδες CMS II 6, Nr. 265 και 268 με αντίστοιχους αριθμούς καταγραφής α/α 56, 57 (βλ. και παρακάτω Κατάλογο – βάση δεδομένων).

[72] Βλ.κυρίως Weingarten 1983α, 59. Krzyszkowska 2005, 152.

'διαταράσσει' τη συμμετρία- αυτό αντισταθμίζεται από κάποιο συμπληρωματικό θέμα που αποδίδεται στην αντίθετη πλευρά[73].

- Οι συνθέσεις στα σφραγίσματα είναι κυκλικές, παραπέμποντας στο φακοειδές σχήμα των σφραγίδων τους, που είναι το συνηθέστερο. Ένας νοητός κύκλος θα περιέβαλε το κεφάλι, τις φτερούγες ή τους βραχίονες, τα πόδια και την ουρά της κάθε μορφής και τίποτα δεν θα εξείχε πέραν αυτού.
- Όλες οι γραμμές των μορφών είναι καμπύλες.
- Η κίνηση είναι γραμμική, σε κάθετο, ή οριζόντιο άξονα, και δεν χρησιμοποιείται καθόλου η συστροφή.
- Δεν δηλώνεται ο χώρος, όποιο βάθος ή γραμμή εδάφους πάνω στην οποία θα ισορροπούσε η φανταστική μορφή.
- Δεν υποδηλώνεται η μυολογία των μορφών
- Μολονότι δεν αποδίδεται ο 'ιπτάμενος' καλπασμός, η *κίνηση γίνεται αισθητή* από τα «ανοιχτά» πόδια και χέρια και από τα λυγισμένα γόνατα, έτσι ώστε πολλές φορές φαίνεται ότι η μορφή θέλει να 'ορμήσει' στον θεατή[74].
- Κάθε σφραγιδόλιθος πραγματεύεται μόνον ένα θέμα.
- Οι υβριδικές μορφές έχουν είτε φτερούγες, είτε βραχίονες. Ποτέ και τα δύο μαζί. Τα φτερά είναι του τύπου γερακιού-αητού· το ανώτερο τμήμα τους δεν έχει πούπουλα, αλλά είναι λείο και καμπυλωτό και από αυτό κρέμονται κάθετα, επιμήκη φτερά. Οι ουρές των μορφών είναι τύπου βεντάλιας, επιμήκεις όπως οι φτερούγες, ή αποστρογγυλεμένες.
- Είναι συνήθης η απεικόνιση συμπληρωματικών στοιχείων, όπως στο κεφάλι διαφορετικοί τύποι σκούφου αλλά και κέρατα, στο σώμα περιδέραια και ζώνες και στα άκρα ψέλλια.
- Η 'θηλυκότητα' αποδίδεται συχνά και μάλιστα υπερβολικά. Τα γυναικεία στήθη είναι ιδιαιτέρως πληθωρικά και μάλλον μη ρεαλιστικά.
- Τα πρόσωπα απεικονίζονται κατά μέτωπον, ενώ κατά κανόνα τα σύγχρονά τους νεοανανακτορικά πρόσωπα εμφανίζονται σε πλάγια όψη[75] .

[73] Σύμφωνα με εκτίμηση της γράφουσας, για παράδειγμα, σε κάποιες σφραγίδες όπου εξέχει εντόνως η μύτη, 'εξισορροπιστικό' ρόλο στη διατήρηση της συμμετρίας φαίνεται να έχει ένα λοφίο, που εκφύεται από το πίσω μέρος του κεφαλιού, σύμφωνα με εκτίμησης της γράφουσας.
[74] Krzyszkowska 2005, 152.
[75] Αυτόθι.

Ομαδοποίηση των μικτών μορφών

Οι μικτές μορφές στα σφραγίσματα της Ζάκρου υποδηλώνουν την έντονη φαντασία και ιδιαίτερη έμπνευση του ή των δημιουργών τους. Εμφανίζουν αξιοσημείωτη ποικιλία. Οι συνδυασμοί τους συνενώνουν αφύσικα διαφορετικά όντα, ανθρώπους, ζώα, φυτά[76]. Κάποιες συνθέσεις είναι μοναδικές· πολλές, όμως είναι πανομοιότυπες και προέρχονται από την ίδια σφραγίδα. Μερικά σφραγίσματα, τέλος, δεν είναι ακριβώς ίδια, αλλά μοιάζουν εκπληκτικά μεταξύ τους, αποτελούν δηλαδή τα λεγόμενα 'look-alikes', αφού έχουν μόνο πολύ μικρές διαφορές, ως προς το μέγεθος της σφραγιστικής επιφάνειας ή την απόδοση των λεπτομερειών[77]. Σύμφωνα με τον Hogarth, οι πολλές παραλλαγές των μορφών στα σφραγίσματα της Ζάκρου οφείλονται σε ένα σκόπιμο 'εκφυλισμό' τύπων, ο οποίος οδήγησε σε περισσότερες παρόμοιες μεν, όχι όμως ίδιες μορφές, εξυπηρετώντας αναμφίβολα κάποιον άγνωστο στόχο[78].

Η Weingarten διακρίνει τις μορφές αυτές στις παρακάτω γενικές ομάδες[79] :

1. *Γυναίκες-πουλιά* (*"Bird-lady series*"). Μορφές συνήθως με κεφάλι, φτερούγες και ουρά πουλιού, ενώ ο γυναικείος χαρακτήρας δηλώνεται κατεξοχήν από πληθωρικότατα στήθη. Οι μορφές αυτές έχουν τις εξής παραλλαγές:

α) Αντί για κεφάλι πουλιού, φέρουν απλώς κράνος (Weingarten Αρ. 21, 25, 26)[80].

β) Αντί για φτερούγες αποδίδονται βραχίονες (Weingarten Αρ. 23)[81].

γ) Αντί για ουρά πουλιού αποδίδεται φαρδιά φούστα, και διακρίνονται πόδια (Weingarten Αρ. 21)[82].

δ) Αντί για κεφάλι πουλιού, έχει κεφάλι δυσερμήνευτης, αποτροπαϊκής μορφής, τύπου Γοργούς, που αποδίδεται κατά μέτωπον ("Bird-lady Gorgon")(Weingarten Αρ. 33)[83].

ε) Αντί για κεφάλι πουλιού, έχει φτερωτή ουρά πουλιού, και μια δεύτερη συστάδα από φτερά κάτω από το στήθος (Weingarten Αρ. 28, 29)[84].

---

[76] Gill 1963, 2.

[77] Ο όρος αυτός δεν είναι γενικά αποδεκτός, διότι αναφέρεται αδιακρίτως αφενός σε σφραγιστικές συνθέσεις με το ίδιο θέμα μεν, αλλά αντιληπτές διαφορές ανάμεσά τους, και αφετέρου σε απεικονίσεις με πολύ μικρές, σχεδόν αδιόρατες διαφορές μεταξύ τους (Krzyszkowska 2005, 167, 182).

[78] Hogarth 1902, 91.

[79] Weingarten 1983α, 60-80. Οι μορφές που ομαδοποιούνται από την Weingarten δεν άπτονται όλες του ενδιαφέροντος της μελέτης μας. Η τυπολογία που προτείνουμε παρακάτω διέπεται από διαφορετική λογική.

[80] Βλ. παρακάτω Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 132, 133, 134 και 128. Οι τρεις πρώτες μορφές ανήκουν στον Υποτύπο μας «Γυναίκα- Πτηνό - Κράνος», ενώ η τέταρτη στον Υποτύπο μας «Γυναίκα - Λιοντάρι – Πτηνό».

[81] Βλ. παρακάτω Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 136. Η μορφή ανήκει στον Υποτύπο μας «Γυναίκα – Πτηνό».

[82] Βλ. παρακάτω Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 132, 133. Ανήκουν στον Υποτύπο μας «Γυναίκα - Πτηνό - Κράνος».

[83] Δεν υπάρχει καμία επιβεβαιωμένη σχέση με τη μυθολογική Μέδουσα Γοργώ της υστερότερης αρχαϊκής και της κλασικής αρχαιότητας (Weingarten 1983α, 71). Βλ. παρακάτω Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 156. Η μορφή ανήκει στον Υποτύπο μας «Άνθρωπος - Κάπρος - Πτηνό».

2. *Άλλα φτερωτά τέρατα* (‘*other winged monsters’*)

Μορφές με κεφάλι κριού, φτερούγες πουλιού και σώμα ανθρώπου, συνήθως άνδρα (Weingarten Αρ. 34, 36, 37)[85] αλλά και γυναίκας με στήθος και φαρδιά ενδυμασία (Weingarten Αρ. 35, 39)[86], που άλλοτε τρέχουν, άλλοτε είναι σε οκλάζουσα στάση. Και εδώ υπάρχουν διαφοροποιήσεις. Στην ομάδα αυτή η Weingarten τοποθετεί και μια μορφή αλόγου με φτερά, που αποκαλεί ‘Πήγασο’(Weingarten Αρ. 40).

3. *Προσωπεία φανταστικών ζώων (“fantasy animal mask series’’).* Προσωπεία ζώων αποδοσμένα κατά μέτωπον, με ποικίλα συμπληρωματικά στοιχεία, όπως φτερούγες, τοξωτά σύμβολα, χαυλιόδοντες και όρθια αποδοσμένα μαλλιά. Αναγνωρίζονται λιοντάρια (Weingarten Αρ. 56, 57, 58, 60, 67, 68, 69)[87], και χοίροι (Weingarten Αρ. 59, 61, 62, 63, 64, 65, 66)[88].

4. *Ομάδα βουκρανίων (‘bucranium series’).* Μετωπικές αποδόσεις κεφαλής βοός, σε μακρινό ή κοντινό πλάνο (Weingarten Αρ. 87), με συνοδευτικά στοιχεία, όπως φτερούγες (Weingarten Nr. 81), με λυγισμένα κέρατα (Weingarten Αρ. 82), με ανθρώπινα πόδια (Weingarten Αρ. 85), θηλιά (Weingarten Αρ. 84), τοξωτό σύμβολο και ρόδακα (Weingarten Αρ. 88) ή μόνο ρόδακα (Weingarten Αρ. 165) και μαίανδρο (Weingarten Αρ. 83)[89].

5. *Ομάδα προτομών πουλιών* (‘*bird protome series*’). Παραστάσεις με δύο όμοιες προτομές πουλιών ή γρυπών, τοποθετημένων διαμετρικά σε αντιθετική θέση, που συνδέονται με διαφορετικά στοιχεία, δηλαδή, πεταλοειδές εξάρτημα καλυμμένο με πούπουλα (Weingarten Αρ. 52), ή τοξοειδή συστάδα

[84] Βλ. παρακάτω Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 140, 139. Οι μορφές ανήκουν στον Υποτύπο μας «Γυναίκα- Πτηνό».

[85] Βλ. παρακάτω Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 146 και 150. Οι μορφές ανήκουν στους Υποτύπους μας «Άνδρας – Τράγος- Πτηνό» και «Άνθρωπος – Κριάρι – Πτηνό», αντίστοιχα. Η μορφή που η Weingarten αριθμεί ως Αρ. 36, δεν συγκαταλέγεται στον Συγκεντρωτικό Πίνακά μας.

[86] Βλ. παρακάτω Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 147. Ανήκει στον Υποτύπο μας «Γυναίκα - Τράγος - Πτηνό». Η μορφή που η Weingarten αριθμεί ως Αρ. 39, δεν συγκαταλέγεται στον Συγκεντρωτικό Πίνακά μας.

[87] Βλ. παρακάτω Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 190, 187, 188, 189, 184, 182, αντίστοιχα. Οι μορφές ανήκουν στους εξής Τύπους μας: Τύπος 12 «΄Ανθρωπος - Τετράποδο θηλαστικό - Πτηνό», Τύπος 1 «Τετράποδο θηλαστικό- Πτηνό» «Τετράποδο θηλαστικό - Πτηνό», «Τετράποδο θηλαστικό - Τετράποδο θηλαστικό - Άνθρωπος», και «Τετράποδο θηλαστικό –Τετράποδο θηλαστικό». Οι μορφές που η Weingarten αριθμεί ως Αρ. 67 και 68, δεν συγκαταλέγονται στον Συγκεντρωτικό Πίνακά μας.

[88] Βλ. παρακάτω Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 185 και 186. Οι μορφές ανήκουν στον Τύπο μας «Άνθρωπος – Χοίρος». Οι μορφές που η Weingarten αριθμεί ως Αρ. 59, 62, 63, 64, 65, 66 δεν συγκαταλέγονται στον Συγκεντρωτικό Πίνακά μας.

[89] Βλ. παρακάτω Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 177, 173, 175, 174, 178, 176, αντίστοιχα.Οι μορφές ανήκουν στους Υποτύπους μας «Βοοειδές – Πτηνό», «Βοοειδές – Κάπρος», «Άνθρωπος - Βοοειδές», «Άνθρωπος - Βοοειδές», «Βοοειδές – Πτηνό» και «Κάπρος - Λιοντάρι – Πεταλούδα». Οι μορφές που η Weingarten αριθμεί ως Nr. 87 και 165, δεν συγκαταλέγονται στον Συγκεντρωτικό Πίνακά μας.

φτερών πουλιού (Weingarten Αρ. 53), ή ακόμα με απλή ένωση των αυχένων τους (Weingarten Αρ. 54)[90].

6. *Ομάδα "Μινώταυρου" ('Minotaur series').* Μικτές μορφές με κεφάλι ταύρου και σώμα ανθρώπου, δύο σε οκλάζουσα στάση (Weingarten Αρ. 17, 18), και μία με'διαλυμένα' μέλη, σε κατατομή (Weingarten Αρ. 19)[91].

7. Ομάδα ''Σφίγγας'' ('Sphinx series'). Ποκιλία μικτών μορφών, μεταξύ των οποίων, η τυπική 'σφίγγα'(σώμα λιονταριού, φτερά πουλιού, πρόσωπο γυναίκας) (Weingarten Αρ. 41, 42), αλλά και ιδιαίτεροι συνδυασμοί όπως:

- σώμα λιονταριού, φτερά πεταλούδας και πρόσωπο γυναίκας (Weingarten Αρ. 74)[92],
- ευτελισμένο προσωπείο ζώου από το οποίο εκφύονται ανθρώπινα πόδια με ενδιάμεση φτερούγα πουλιού και εκατέρωθεν φτερά πεταλούδας (Weingarten Αρ. 71) καθώς και απλουστευμένη ανάλογη μορφή χωρίς το ζωικό προσωπείο (Weingarten Αρ. 72)[93].
- ευτελισμένο προσωπείο ζώου, εκατέρωθεν του οποίου αποδίδονται φτερούγες πουλιού υποστηριζόμενες από πόδια λιονταριού (Weingarten Αρ. 80)[94].
- κάλυμμα κεφαλής, φτερούγες και πόδια λιονταριού (Weingarten Αρ. 75)[95].
- μηρούς τετράποδου και φτερούγα με κομβία στις τοξωτές απολήξεις (Weingarten Αρ. *77)*[96].

8. Ετερόκλιτα όντα και παραπλήσια θέματα - Λοιπές μικτές απεικονίσεις**.**

Σύνθετες, μη ρεαλιστικές απεικονίσεις που δεν εντάσσονται εύκολα στις προηγούμενες ομάδες. Τέτοιες είναι, για παράδειγμα:

- ένα φτερωτό κράνος (Weingarten Αρ. 31)
- ζεύγος πελέκεων (Weingarten Αρ. 73)
- απεικόνιση πέντε πύργων (Weingarten Αρ. *130*)
- φτερούγες σε συνδυασμό με άνθη λωτού (Weingarten Αρ. 130)

[90] Από τη συγκεκριμένη ομάδα μόνο το Weingarten Αρ. 53 επιλέχθηκε να ενταχθεί στον Συγκεντρωτικό Πίνακά μας. Βλ. παρακάτω Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 165. Η μορφή ανήκει στον Τύπο μας «Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό».
[91] Βλ. παρακάτω Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 112, 113, 114, 115, 116. Οι μορφές ανήκουν στον Τύπο μας « Ανθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό».
[92] Βλ. παρακάτω Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 98. Ανήκει στον Υποτύπο μας «Γυναίκα – Λιοντάρι- Πεταλούδα».
[93] Βλ. παρακάτω Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α. 160, 161, 162, και 163. Οι τρεις πρώτες μορφές ανήκουν στον Υποτύπο μας «Κάπρος – Λιοντάρι – Πεταλούδα», και η τέταρτη στον Υποτύπο μας «Κριός/Ταύρος – Πεταλούδα».
[94] Βλ. παρακάτω Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 159. Η μορφή ανήκει στον Υποτύπο μας «Βοοειδές – Λιοντάρι – Πτηνό».
[95] Βλ. παρακάτω Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 99. Η μορφή ανήκει στον Υποτύπο μας « Γυναίκα – Λιοντάρι – Πεταλούδα».
[96] Βλ. παρακάτω Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 127. Η μορφή ανήκει στον Υποτύπο μας « Άνθρωπος - Νυχτερίδα».

- μεμονωμένο φοινικόδεντρο (Weingarten Αρ. 70)
- αντιθετικοί σκύλοι με ενδιάμεσο φτερό φτερό (Weingarten Αρ. 49)[97]
- κεφάλι λιονταριού με σώμα και βραχίονες ανθρώπου (Weingarten Αρ. 50)[98]
- μορφή 'μινωικού δαίμονα' που επιτίθεται με τόξο σε ταύρο (Weingarten Αρ. 104)[99] .

Ο «καλλιτέχνης της Ζάκρου». Ένας ή πολλοί;

Παρατηρώντας τα σφραγίσματα της Ζάκρου αναρωτιέται κανείς αν όλες αυτές οι μορφές είναι προϊόν ενός μεμονωμένου καλλιτέχνη ή μιας ομάδας σφραγιδογλύφων κάποιου τοπικού εργαστηρίου. Το ζήτημα αυτό προσέγγισε συστηματικά η J. Weingarten, που θεωρεί ότι αυτά έγιναν από σφραγίδες και σφραγιστικά δακτυλίδια, που φιλοτεχνήθηκαν από έναν και μοναδικό καλλιτέχνη[100]. Διαφορετική είναι η άποψη του I. Pini, ο οποίος, μετά από παρατήρηση των απεικονίσεων, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι έγιναν από διαφορετικά καλλιτεχνικά χέρια[101]. Ο έμπειρος εκδότης του CMS διαβλέπει τις ακόλουθες διαβαθμίσεις πιθανοτήτων για καθεμιά σφραγιστική σύνθεση[102]:

Αυτή αποδίδεται με σιγουριά στον ίδιο καλλιτέχνη, ή με μεγάλη πιθανότητα, ή με επιφυλάξεις, ή πιθανόν να μην αποδίδεται σε αυτόν, ή τέλος να αποδίδεται με βεβαιότητα σε άλλον καλλιτέχνη[103].

Η διαπίστωση εξ άλλου κάποιας, έστω μικρής, στυλιστικής εξέλιξης στην απόδοση των μορφών οδήγησε στην υπόθεση ότι ενδεχομένως υπήρχαν διαφορετικοί καλλιτέχνες αλλά με κοινές καταβολές, -π.χ. ο δάσκαλος και ο ταλαντούχος μαθητής -, χωρίς όμως να αποκλείεται το ενδεχόμενο το ίδιο πρόσωπο να εξελίχθηκε καλλιτεχνικά με το χρόνο[104].

Κατά την γνώμη μου, το ζήτημα αυτό δεν είναι εύκολο να λυθεί. Κάποιες πάντως ξεκάθαρες αρχές που διέπουν τις σφραγιστικές συνθέσεις της Ζάκρου, όπως διαπιστώνονται από τη Weingarten είναι[105]:

- Ο καλλιτέχνης έχει μια λεπτή αλλά συγχρόνως δυνατή αίσθηση της σύνθεσης.
- Έχει εντυπωσιακά καθαρές γραμμές.

[97] Βλ. παρακάτω Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 168. Η μορφή ανήκει στον Υποτύπο μας «Άνθρωπος – Ελάφι».
[98] Βλ. παρακάτω Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 117. Η μορφή ανήκει στον Υποτύπο μας «Άνθρωπος – Βοοειδές».
[99] Βλ. παρακάτω Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 97. Η μορφή ανήκει στον Υποτύπο μας «Άνθρωπος –Λιοντάρι – Ραχιαίο έξαρμα».
[100] Weingarten 1983, 80.
[101] Pini 2006, 222, σημ. 21.
[102] Αυτόθι.
[103] Αντιμετωπίζεται ακόμη και το ενδεχόμενο ο ίδιος καλλιτέχνης να παρήγαγε τις απεικονίσεις σε διαφορετικές ημέρες, ενδεχομένως έχοντας διαφορετική ψυχική διάθεση (Weingarten 1983, 80).
[104] Weingarten 1983, 80.
[105] Αυτόθι.

- Αποδίδει αποτελεσματικά τον χώρο.
- Οι συνθέσεις του χαρακτηρίζονται από καλή απόδοση της ανατομίας των μορφών.

Πηγές έμπνευσης – Προέλευση

Τους ειδικούς έχει απασχολήσει το ερώτημα εάν οι καλλιτέχνες ή ο καλλιτέχνης του Ζάκρου εμπνεύστηκε αυτές τις περίεργες και υπερφυσικές μορφές από μία προηγούμενη σφραγιστική παράδοση. Πράγματι, κάποια στοιχεία τους -όπως τα κεφάλια των ζώων- έχουν ένα μακρύ παρελθόν στη μινωική τέχνη[106] τα πιο πολλά, όμως, στερούνται άμεσων παραλλήλων, εκτός ίσως από :

α. μία μακρινή σχέση τους με παραστάσεις σε παλαιοανακτορικές πρισματικές σφραγίδες από στεατίτη[107].

β. συγγένεια με την παράσταση πουλιού ή γυναίκας - πουλιού σε μια σφραγίδα από τα Μάλια καθώς και με την απεικόνιση σε σφραγίδα από διαταραγμένο ανασκαφικό στρώμα στην ίδια τη Ζάκρο (Οικία C ;)[108].

Αντίθετη είναι η άποψη που θεωρεί απίθανο να εμπνεύστηκε ο/οι σφραγιδογλύφος/οι της Ζάκρου από προγενέστερα αποτυπωμένες μορφές σε σφραγίδες - κειμήλια, τα οποία εξακολουθούσαν να βρίσκονται ακόμη σε χρήση ή αποκαλύφθηκαν τυχαία την ΥΜ ΙΒ περίοδο[109].

Όσον αφορά σε ενδεχόμενη ιδεολογική δυναμική που έφεραν οι μικτές μορφές, έχουν διατυπωθεί οι παρακάτω απόψεις :

α. Απορρίπτεται το ενδεχόμενο αυτές οι μορφές να έχουν συγκεκριμένη θρησκευτική σπουδαιότητα[110].

β. Οι μορφές αποσυνδέονται από όποια θρησκευτική αλλά και όποια λογική παραπομπήκαι θεωρούνται απλά αποκυήματα της φαντασίας ενός καλλιτέχνη με ιδιαίτερο, μάλιστα και παθογενή, ψυχισμό[111].

γ. Σε διαμετρικά αντίθετη κατεύθυνση κινείται η άποψη, που θέτει έντονα το ενδεχόμενο οι απόκοσμες αυτές μικτές μορφές να επηρεάζονται άμεσα από «πρωτόγονες» σαμανιστικές τελετές, κατά τις οποίες χρησιμοποιούνταν μεταμφιέσεις, μάσκες, δέρματα ζώων κ.λπ.[112].

---

[106] Krzyszkowska 2005, 152. Αναφέρει τις απόψεις, χωρίς όμως να τις ενστερνίζεται.
[107] Αυτόθι. Σύμφωνα με την Krzyszkowska η άποψη αυτή είναι ελκυστική μεν, δύσκολο να αποδειχτεί δε.
[108] Αντίστοιχα, CMS II 2. 243 και CMS II 2. 264.
[109] Αυτόθι.
[110] Αυτόθι.
[111] Σύμφωνα με αυτήν την άποψη, 'τα περίεργα αυτά όντα τερατώδους δαιμονικής μορφής, αποτελούν αποκυήματα εφιαλτικώς διεγερθείσης φαντασίας' (Πλάτων 1974, 18). Ο Σ. Αλεξίου τα αποκαλεί 'μυθικά εφιαλτικά όντα' (1964, 54), ενώ η Gill διαγνώσκει σχιζοφρένεια (1981, 85-86).
[112] Younger 1988β. Υποστηρίζεται ότι το πιθανότερο είναι να απεικονίζονται άνθρωποι μεταμφιεσμένοι με μάσκες ζώων, όπως λιονταριών, ταύρων, τράγων κ.ά. Βλ. και τη συζήτηση στο *CMS, Beiheft 3, 238*, επί της ανακοίνωσης του Schlager (1989, 238).

δ. Αναλόγως, έχει υποστηριχτεί ότι τα περίεργα αυτά όντα έφεραν ίσως κάποια μαγική δύναμη, και δεν απέδιδαν απλώς την αισθητική ιδιοτυπία των 'κατασκευαστών' τους[113].

ε. Μερικοί τέλος θεωρούν πιθανό η καλλιτεχνική αυτή έμπνευση του καλλιτέχνη να 'γεννήθηκε' μέσα από εικόνες που σχηματίστηκαν κατά την έκφραση τοπικών εθίμων της δύσβατης και απομονωμένης περιοχής στα ανατολικά του όρους Δίκτη, της οποίας η απομόνωση μπορεί να εξηγήσει και το ότι οι μορφές της Ζάκρου δεν ξεπέρασαν ουσιαστικά ποτέ τα όριά της, και δεν επηρέασαν τη νεοανακτορική μικρογλυπτική[114].

[113] Hood, 271.
[114] Krzyszkowska 2005, 152.

2. ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΟΣΟΤΙΚΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗ ΤΩΝ ΜΙΚΤΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΣΤΗΝ ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΦΡΑΓΙΔΟΓΛΥΦΙΑ. ΜΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗ.

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζεται η ταξινόμηση που προτείνουμε για τις υπό μελέτη μορφές και είναι αυτή που ακολουθείται στον δειγματοληπτικό κατάλογο της εργασίας και ειδικά στα πεδία ΤΥΠΟΣ ΚΑΙ ΥΠΟΤΥΠΟΣ. Πρώτα παρουσιάζεται η ταξινόμηση των πιο 'συμβατικών' όντων σε σφραγιστικό υλικό από κρητικές εγκαταστάσεις και στη συνέχεια εκείνη των ιδιαίτερων σύνθετων μορφών στα σφραγίσματα της Ζάκρου, οι οποίες αντιστοιχούν στο ήμισυ περίπου των τεκμηρίων του Καταλόγου. Συνολικά τα σφραγιστικά τεκμήρια που περιλαμβάνονται στην εργασία μας είναι 191, εκ των οποίων τα 95 προέρχονται από την Οικία Α της Ζάκρου, ενώ τα υπόλοιπα 96 από τις υπόλοιπες μινωικές εγκαταστάσεις, οι οποίες είναι οι εξής: ανάκτορο Κνωσού, μικρό ανάκτορο Κνωσού, Νότια Οικία Κνωσού, λιμένας Κνωσού, Ζαφέρ Παπούρα, Μάλια, Μόχλος, Ολούς, Οικία C της Ζάκρου, Αγία Τριάδα, έπαυλη Αγίας Τριάδας, Καλύβια Φαιστού, ανάκτορο Φαιστού, Αβδού, Γουρνιά, Παλαίκαστρο, Σφακιά, έπαυλη στον Σκλαβόκαμπο, Σκαλάνι, Έμπαρος, Τύλισος, Μεσαρά, Αρμένοι, Χαμαλεύρι, Χανιά, Καστέλι Χανίων.

Μικτές μορφές από μινωικές εγκαταστάσεις (εκτός Ζάκρου)[115]

Οι μικτές μορφές στο κρητικό σφραγιστικό υλικό της έχουν ομαδοποιηθεί στους παρακάτω έξι Τύπους και στους επιμέρους Υποτύπους τους:

Τύπος 1 Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό : 48 τεκμήρια, από τα οποία χωρίς ειδική αναγνώριση των όντων τα έξι τεκμήρια [116].

Υποτύπος α Λιοντάρι – Πτηνό (Γρύπας) : 42 τεκμήρια[117].

Τύπος 2 Άνθρωπος – Πτηνό: 18 τεκμήρια, από τα οποία χωρίς ειδική αναγνώριση των όντων τα έξι τεκμήρια[118].

[115] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας.

[116] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 3, 4, 6, 7 (Κρήτη, άγνωστη επιμέρους προέλευση), α/α 38 (Φαιστός, ανάκτορο), α/α 58 (Κνωσός, ανάκτορο).

[117] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 1, 2, 8, 28, 29 (Κρήτη, άγνωστη επιμέρους προέλευση - Νεοανακτορική Περίοδο), α/α 19 (Κνωσός, Κάτω Γυψάδες), α/α 24 (Αβδού), α/α 25 (Σφακιά), α/α 30 (Γουρνιά), α/α 31, 32 (Κρήτη, άγνωστη επιμέρους προέλευση - Μετανακτορική Περίοδο), α/α 33 (Κνωσός, Νότια Οικία), α/α 35 (Τύλισος), α/α 36, 37 (Φαιστός, ανάκτορο), α/α 45 – α/α 50 (Αγία Τριάδα), α/α 55 (Μάλια), α/α 56 (Σκλαβόκαμπος, έπαυλη), α/α 59, 61, 63, 64, 65, 67,69, 77 (Κνωσός, ανάκτορο), α/α 60 (Κνωσός, μικρό ανάκτορο), α/α 62, 68, 78 (Κνωσός, άγνωστη επιμέρους προέλευση), α/α 84 (Σκαλάνι), α/α 85 (Φορτέτσα), α/α 86 (Μεσαρά), α/α 88 (Φαιστός).

Υποτύπος 2α Γυναίκα – Πτηνό: 12 τεκμήρια[119].

Τύπος 3 Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό : 11 τεκμήρια, από τα οποία χωρίς ειδική αναγνώριση του ανθρώπινου φύλου ένα τεκμήριο[120].

Υποτύπος 3α Άνδρας – Ταύρος: τέσσερα τεκμήρια[121].

Υποτύπος 3β Άνδρας – Ελάφι: ένα τεκμήριο[122].

Υποτύπος 3γ Άνδρας – Κάπρος: ένα τεκμήριο[123].

Υποτύπος 3δ Άνδρας – Λιοντάρι: ένα τεκμήριο[124].

Υποτύπος 3ε Άνδρας – Τράγος: ένα τεκμήριο[125].

Υποτύπος 3στ Άνδρας – Κριός: ένα τεκμήριο[126].

Υποτύπος 3ζ Γυναίκα – Τετράποδο θηλαστικό: ένα τεκμήριο[127].

Τύπος 4 Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό: έξι τεκμήρια με ειδική αναγνώριση σε Υποτύπους.

Υποτύπος 4α Άνδρας – Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό: ένα τεκμήριο [128].

Υποτύπος 4β « Άνδρας – Λιοντάρι – Πτηνό: ένα τεκμήριο[129].

Υποτύπος 4γ « Γυναίκα – Λιοντάρι – Πτηνό (Σφίγγα): τρία τεκμήρια[130].

Υποτύπος 4δ Άνθρωπος – Άλογο – Πτηνό: ένα τεκμήριο[131].

---

[118] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 10 (Κνωσός, νεκρόπολη), 11 (Μόχλος), 12, 13 (Μάλια), 15 (Ολούς), 51 (Αγία Τριάδα).

[119] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 5, 9 (Κρήτη, άγνωστη επιμέρους προέλευση), α/α 14 (Κάτω Ζάκρος, Οικία C), α/α 16 (Αξός), α/α 26 (Παλαίκαστρο), α/α 34 (Κνωσός, άγνωστη επιμέρους προέλευση), α/α 42 (Φαιστός, ανάκτορο), α/α 52, 53, 54 (Αγία Τριάδα), α/α 82 (Κνωσός, άγνωστη επιμέρους προέλευση), α/α 87 (Έμπαρος).

[120] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 57 (Σκλαβόκαμπος, έπαυλη).

[121] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 91, 92 (Χανιά), α/α 95 (Κνωσός, λιμένας - φέρει δύο μικτές μορφές), α/α 96 (Κνωσός, άγνωστη επιμέρους προέλευση).

[122] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 17 (Κνωσός, ανάκτορο - φέρει δύο μικτές μορφές).

[123] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 17 (Κνωσός, ανάκτορο - φέρει δύο μικτές μορφές).

[124] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 75 (Κνωσός, ανάκτορο- φέρει δύο μικτές μορφές).

[125] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 76 (Κνωσός, ανάκτορο).

[126] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 94 (Κρήτη, άγνωστη επιμέρους προέλευση).

[127] Βλ. παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 23 (Κνωσός, Αη Γιάννης).

[128] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 83 (Μάλια). Το χαρακτηριστικό του άνδρα είναι ο κορμός του σώματος

[129] Βλ. παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 95 (Κνωσός, λιμένας - φέρει δύο μικτές μορφές), Το χαρακτηριστικό του άνδρα είναι το κεφάλι.

[130] Βλ. παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 18 (Κνωσός, Ζαφέρ Παπούρα), α/α 22 (Αγία Τριάδα), α/α 70 (Κνωσός, ανάκτορο).

[131] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 39 (Φαιστός, ανάκτορο).

Τύπος 5 Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό – Ραχιαίο έξαρμα (μινωικός δαίμων): 15 τεκμήρια, από τα οποία τα επτά τεκμήρια χωρίς ειδική αναγνώριση των όντων[132].

Υποτύπος 5α Άνθρωπος – Λιοντάρι- Ραχιαίο έξαρμα: τέσσερα τεκμήρια[133].

Υποτύπος 5β Άνθρωπος – Ιπποπόταμος – Ραχιαίο έξαρμα: τρία τεκμήρια[134].

Υποτύπος 5γ Άνθρωπος – Όνος – Ραχιαίο έξαρμα: ένα τεκμήριο[135].

Τύπος 6 Πτηνό – Πλοίο: ένα τεκμήριο[136].

Μικτές μορφές στα σφραγίσματα της Ζάκρου [137]

Τις μικτές μορφές στα σφραγίσματα της Ζάκρου ταξινομήσαμε στους παρακάτω 16 Τύπους και στους επιμέρους Υποτύπους τους:

Τύπος 1 Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό : 21 τεκμήρια, από τα οποία χωρίς ειδική αναγνώριση των όντων τα δύο τεκμήρια[138].

Υποτύπος α Λιοντάρι – Πτηνό (γρύπας) : εννέα τεκμήρια [139].

Υποτύπος β Άλογο – Πτηνό: ένα τεκμήριο[140].

Υποτύπος γ Βοοειδές – Πτηνό : πέντε τεκμήρια[141].

Υποτύπος δ Λιοντάρι / Χοίρος – Νεροπούλι : δύο τεκμήρια[142].

Υποτύπος ε Λιοντάρι / Χοίρος – Πτηνό / Ερπετό : ένα τεκμήριο[143].

Τύπος 2 Τετράποδο θηλαστικό – Ανθρωποειδές : ένα τεκμήριο[144].

---

[132] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 27 (Παλαίκαστρο), α/α 40 (Φαιστός, ανάκτορο), α/α 44 (Αγία Τριάδα, έπαυλη), α/α 74, 79, 80, 81 (Κνωσός, άγνωστη επιμέρους προέλευση).

[133] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 21 (Φαιστός, Καλύβια), α/α 41 (Φαιστός, ανάκτορο), α/α 73 (Κνωσός, άγνωστη επιμέρους προέλευση), α/α 90 (Χανιά, Καστέλι).

[134] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 20 (Φαιστός, Καλύβια), α/α 71 (Κνωσός, ανάκτορο), α/α 75 (Κνωσός, ανάκτορο- φέρει δύο μικτές μορφές).

[135] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 72 (Κνωσός, ανάκτορο).

[136] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 43 (Αγία Τριάδα – έπαυλη).

[137] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας.

[138] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 102, 165.

[139] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 101, 104, 105, 106, 108, 109, 110, 111, 164.

[140] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 107.

[141] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 172, 177, 178, 179, 180.

[142] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 187, 188.

[143] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 184.

Τύπος 3 Τετράποδο θηλαστικό – Τετράποδο θηλαστικό : επτά τεκμήρια, από τα οποία χωρίς ειδική αναγνώριση των όντων ένα τεκμήριο[145].

Υποτύπος α Σκύλος - Κριός : ένα τεκμήριο[146].

Υποτύπος β Βοοειδές – Κάπρος : δύο τεκμήρια[147].

Υποτύπος γ Λιοντάρι – Κάπρος : δύο τεκμήρια[148].

Υποτύπος δ Γάτα – Κάπρος : ένα τεκμήριο[149].

Τύπος 4 Τετράποδο θηλαστικό – Έντομο : ένα τεκμήριο με ειδική αναγνώριση των όντων και ένταξη στον κάτωθι Υποτύπο.

Υ*ποτύπος α* Κριός /Τράγος - Πεταλούδα: ένα τεκμήριο[150].

Τύπος 5 Τετράποδο θηλαστικό - Τετράποδο θηλαστικό - Πτηνό: τέσσερα τεκμήρια με ειδική αναγνώριση των όντων και ένταξη στους κάτωθι Υποτύπους.

Υποτύπος α Χοίρος - Λιοντάρι – Πτηνό: δύο τεκμήρια[151].

Υποτύπος β Βοοειδές - Λιοντάρι – Πτηνό: δύο τεκμήρια[152] .

Τύπος 6 Τετράποδο θηλαστικό - Τετράποδο θηλαστικό - Τετράποδο θηλαστικό: ένα τεκμήριο με ειδική αναγνώριση των όντων και ένταξη στον κάτωθι Υποτύπο.

Υποτύπος α Βοοειδές - Σκύλος – Κάπρος: ένα τεκμήριο[153].

Τύπος 7 Τετράποδο θηλαστικό - Τετράποδο θηλαστικό - Έντομο: τρία τεκμήρια με ειδική αναγνώριση των όντων και ένταξη στον κάτωθι Υποτύπο.

Υποτύπος α Κάπρος - Λιοντάρι – Πεταλούδα: τρία τεκμήρια[154].

---

[144] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 118.
[145] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 191.
[146] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 167.
[147] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 171, 173.
[148] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 181, 182.
[149] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 183.
[150] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 163.
[151] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 119, 120.
[152] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 158, 159.
[153]Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 176.

Τύπος 8 Άνθρωπος – Πτηνό : 15 τεκμήρια με ειδική αναγνώριση των όντων και ένταξη στους κάτωθι Υποτύπους.

Υποτύπος α Άνθρωπος – Ουρά πτηνού : τρία τεκμήρια[155].

Υποτύπος β Γυναίκα – Πτηνό : δέκα τεκμήρια[156].

Υποτύπος γ Άνδρας – Πτηνό: δύο τεκμήρια[157].

Τύπος 9 Άνθρωπος – τετράποδο θηλαστικό:14 τεκμήρια, από τα οποία χωρίς ειδική αναγνώριση των όντων ένα τεκμήριο[158].

Υποτύπος α Άνθρωπος - Βοοειδές: τέσσερα τεκμήρια[159] .

Υποτύπος β Γυναίκα – Βοοειδές: τρία τεκμήρια[160].

Υποτύπος γ Άνθρωπος – Βοοειδές/ Αίγα: ένα τεκμήριο[161].

Υποτύπος δ Άνθρωπος – Ελάφι : τρία τεκμήρια[162].

Υποτύπος ε Άνθρωπος – Χοίρος: δύο τεκμήρια[163].

Τύπος 10 Άνθρωπος – Ιπτάμενο θηλαστικό ➧ *Άνθρωπος – Νυχτερίδα* : ένα τεκμήριο[164].

Τύπος 11 Άνθρωπος – Φυτό: ένα τεκμήριο[165].

Τύπος 12 Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό: 18 τεκμήρια, από τα οποία χωρίς ειδική αναγνώριση των όντων τρία τεκμήρια[166].

Υποτύπος α Γυναίκα – Τετράποδο θηλαστικό - Πτηνό: δύο τεκμήρια[167].

Υποτύπος β Άνδρας – Τράγος – Πτηνό: ένα τεκμήριο[168] .

---

[154] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 160, 161, 162.
[155] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 123, 124, 155.
[156] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 129, 130, 135, 136, 137, 139, 140, 141, 142, 143.
[157] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 144, 145.
[158] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 116.
[159] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 115, 117, 174, 175.
[160] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 112, 113, 114.
[161] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 154.
[162] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 168, 169, 170.
[163] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 185, 186.
[164] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 127.
[165] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 125.
[166] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 100, 121, 122.
[167] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 103, 128.

Υποτύπος γ Γυναίκα – Τράγος - Πτηνό: τρία τεκμήρια[169].

Υποτύπος δ Άνθρωπος / ΄Ανδρας (;) – Κριός - Πτηνό: ένα τεκμήριο[170].

Υποτύπος ε Γυναίκα – Βοοειδές – Πτηνό: τρία τεκμήρια[171].

Υποτύπος στ Άνθρωπος – Κάπρος - Πτηνό: δύο τεκμήρια[172].

Υποτύπος ζ Άνθρωπος – Λιοντάρι - Πτηνό: τρία τεκμήρια[173].

Τύπος 13 Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό – Έντομο: δύο τεκμήρια με ειδική αναγνώριση των όντων και ένταξη στον κάτωθι Υποτύπο.

Υποτύπος α Γυναίκα – Λιοντάρι - Πεταλούδα : δύο τεκμήρια[174].

Τύπος 14 Άνθρωπος – Έντομο: ένα τεκμήριο[175].

Τύπος 15 Άνθρωπος - Πτηνό – Κράνος[176] : τέσσερα τεκμήρια με ειδική αναγνώριση των όντων και ένταξη στον κάτωθι Υποτύπο

Υ*ποτύπος α* Γυναίκα – Πτηνό – Κράνος: τέσσερα τεκμήρια[177].

Τύπος 16 Πτηνό – Κράνος: ένα τεκμήριο[178].

---

[168] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 146.
[169] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 147, 148, 149.
[170] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 150.
[171] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 151, 152, 153.
[172] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 156, 157.
[173] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 166, 189, 190.
[174] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 98, 99.
[175] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 126.
[176] Το κράνος αποτελεί άψυχο αντικείμενο και όχι μέλος έμβιου όντος. Ωστόσο, επειδή είναι άμεσα συνυφασμένο με το κεφάλι θεωρήσαμε ότι μπορεί να γίνει μια εξαίρεση και να συμπεριληφθεί στα ‘οργανικά’ στοιχεία της προτεινόμενης τυπολογίας.
[177] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 132, 133, 134, 138.
[178] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 131. Βλ. επίσης, υποσημ. 176 σχετ. με έννοια ‘κράνους’.

3. ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΜΙΚΤΩΝ ΜΟΡΦΩΝ

Βάσει της προτεινόμενης τυπολογίας στο δείγμα των 191 σφραγιστικών τεκμηρίων που μελετάται στην εργασία αυτή, οι μικτές μορφές ομαδοποιούνται ποσοτικά, στον χώρο και τον χρόνο, με μερικές μόνο εξαιρέσεις αβέβαιης χρονολόγησης .Υπενθυμίζεται ότι τρία τεκμήρια φέρουν από δύο μικτές μορφές το καθένα[179].

Παλαιοανακτορική περίοδος

Μικτές μορφές έχουν βρεθεί συνολικά σε 14 σφραγιστικά τεκμήρια της περιόδου των Παλαιών Ανακτόρων, και ειδικότερα :

Τύπος 1 (Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό). Ένα σφραγιστικό τεκμήριο από το ανάκτορο της Φαιστού (α/α 38, CMS II 5. 319).

Τύπος 1 (Τετράποδο θηλαστικό –Πτηνό) , **Υποτύπος 1α** (Λιοντάρι – Πτηνό [*γρύπας]*). Δύο σφραγιστικά τεκμήρια από το ανάκτορο της Φαιστού (α/α 36, 37, αντίστοιχα τα CMS II 5. 317, 318).

Τύπος 2 (Άνθρωπος –Πτηνό). Πέντε σφραγιστικά τεκμήρια: ένα από τη Νεκρόπολη στον Προφήτη Ηλία Κνωσού (α/α 10, CMS II 2. 43), ένα από τον Μόχλο (α/α 11, CMS II 2. 219), δύο από τα Μάλια (α/α 12, 13, αντίστοιχα CMS II 2. 233, 243) και ένα από την Ολούντα (α/α 15, CMS II 2. 267).

Τύπος 2 (Άνθρωπος – Πτηνό), **Υποτύπος 2α** (Γυναίκα – Πτηνό). Δύο σφραγιστικά τεκμήρια: ένα από τη Οικία C της Ζάκρου (α/α 14, CMS II 2. 264), και ένα από το ανάκτορο της Φαιστού (α/α 42, CMS II 5. 323).

Τύπος 4 (Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό), **Υποτύπος 4δ (**Άνθρωπος – Άλογο – Πτηνό). Ένα σφραγιστικό τεκμήριο από το ανάκτορο της Φαιστού (α/α 39, CMS II 5. 320).

Τύπος 5 (Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό – Ραχιαίο έξαρμα [Μινωικός δαίμων]). Ένα σφραγιστικό τεκμήριο από το ανάκτορο της Φαιστού (α/α 40, CMS II 5. 321).

[179] Βλ. και παρακάτω, Συγκεντρωτικός Πίνακας α/α 17 (CMS II 3.10), 75 (CMS II 8. 1. 200) , 95 (CMS XII, Nr. 242).

Τύπος 5 (Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό – Ραχιαίο έξαρμα**)**, **Υποτύπος 5 α** (Άνθρωπος – Λιοντάρι – Ραχιαίο έξαρμα**).** Ένα σφραγιστικό τεκμήριο από το ανάκτορο της Φαιστού (α/α 41, CMS II 5. 322). **Τύπος 5** (Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό – Ραχιαίο έξαρμα**), Υποτύπος 5 β** (Άνθρωπος – Ιπποπόταμος – Ραχιαίο έξαρμα). Ένα σφραγιστικό τεκμήριο από το ανάκτορο της Κνωσού (α/α 71, CMS II 8.1. 195).

Οι μισές (7 στις 14) μικτές μορφές της Παλαιοανακτορικής περιόδου που συγκεντρώθηκαν και παρουσιάστηκαν στο πλαίσιο της εργασίας αυτής προέρχονται από το ανάκτορο της Φαιστού (Δωμ. 25). Ακολουθούν η Κνωσός, με δύο μικτές μορφές (μία από το ανάκτορο και μία από τη Νεκρόπολη του Προφήτη Ηλία) και τα Μάλια με άλλες δύο (χωρίς επιμέρους προέλευση). Από μία σφραγίδα με μικτές μορφές απέδωσαν η Ολούς, ο Μόχλος και η Κάτω Ζάκρος (Οικία C)[180]. Διαπιστώνεται κατά την περίοδο των παλαιών ανακτόρων ισχυρή παρουσία μικτών μορφών στη σφραγιδογλυφία στο ανάκτορο της Φαιστού, μικρή παρουσία στην Κνωσό και στα Μάλια, ενώ εντελώς ενδεικτική εμφάνιση μικτών μορφών με ένα μόνο παράδειγμα ανά περιοχή σε τρεις θέσεις στο ανατολικό τμήμα του νησιού.

Ανιχνεύεται, εξάλλου, μια ιδιαίτερη προτίμηση για τον Τύπο 2 (Άνθρωπος – Πτηνό): επτά στα 14 σφραγιστικά τεκμήρια (δηλαδή τα μισά), δύο με δηλωμένο γυναικείο φύλο (Τύπος 2, Υποτύπος 2α [Γυναίκα – Πτηνό]). Στις προτιμήσεις ακολουθούν με ισοδύναμη εκπροσώπηση σε τρεις σφραγίδες έκαστος, ο Τύπος 1, Υποτύπος 1α (Λιοντάρι – Πτηνό [*γρύπας]*), *και* ο Τύπος 5 (Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό – Ραχιαίο έξαρμα **[**μινωικός δαίμων]).

Να σημειωθεί ότι στη Φαιστό ανιχνεύτηκαν και οι τέσσερις εικονογραφικοί τύποι της Παλαιοανακτορικής περιόδου, δηλαδή οι: Τύπος 1, Υποτύπος 1α (Λιοντάρι – Πτηνό [*γρύπας]*), Τύπος 2, Υποτύπος 2α (Γυναίκα – Πτηνό), Τύπος 3 (Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό), και Τύπος 5 (Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό – Ραχιαίο έξαρμα **[**μινωικός δαίμων]).

Κάποιοι τύποι συναντώνται μόνο σε σφραγίσματα και επομένως εύλογα προέρχονται αποκλειστικά από ανάκτορα. Έτσι ο Τύπος 5 (Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό – Ραχιαίο έξαρμα **[**μινωικός δαίμων]) είναι γνωστός μόνο από τα ανάκτορα της Φαιστού και της Κνωσού (Ιερογλυφικός Αποθέτης), ενώ ο Τύπος 1, Υποτύπος 1α (Λιοντάρι – Πτηνό [*γρύπας]*), καλούμενος ως 'βασιλικό τέρας' είναι γνωστός μόνο από το παλιό ανάκτορο της Φαιστού.

[180] Σχετ. με την καταγραφή των εν λόγω σφραγιστικών τεκμηρίων στο CMS και την ένταξή τους σε συγκεκριμένους Τύπους και Υποτύπους στην εργασία μας, βλ. παραπάνω στο παρόν κεφάλαιο 'Μικτές μορφές από μινωικές εγκαταστάσεις. Παλαιοανακτορική περίοδος'.

Νεοανακτορική περίοδος

Τα περισσότερα σφραγιστικά τεκμήρια, δηλαδή 55 συνολικά, στην παρούσα μελέτη χρονολογούνται στην περίοδο των Νέων Ανακτόρων, και ειδικότερα:

Τύπος 1 (Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό). Πέντε σφραγιστικά τεκμήρια: Τέσσερα σφραγιστικά τεκμήρια από την Κρήτη χωρίς επιμέρους προέλευση (α/α 3, 4, 6, 7, αντίστοιχα CMS I. 474, 475, 477, 510) και ένα από το ανάκτορο της Κνωσού (α/α 58, CMS II 8. 1. 182).

Τύπος 1 (Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό) , **Υποτύπος 1α** (Λιοντάρι – Πτηνό [*γρύπας*]).

23 σφραγιστικά τεκμήρια: ένα προέρχεται από το Αβδού (α/α 24, CMS II 3. 219), ένα προέρχεται από τα Σφακιά (α/α 25, CMS II. 3. 276) , έξι από Αγία Τριάδα (α/α 45, 46, 47, 48, 49, 50, αντίστοιχα CMS II. 6. 99, 100, 101, 102, 103, 104), ένα από τα Μάλια (α/α 55, CMS II. 6. 215), ένα από τον Σκλαβόκαμπο (α/α 56, CMS II. 6. 265), έξι από το ανάκτορο της Κνωσού (α/α 59, 60, 64, 65, 67, 69, αντίστοιχα CMS II 8. 1. 183, 184, 188, 189, 191, 193), ένα από την Κνωσό χωρίς επιμέρους προέλευση (α/α 68, CMS II 8. 1. 192), ένα από τις Κάτω Γυψάδες (α/α 19, CMS II. 3. 79), ένα από το Σκαλάνι (α/α 84, CMS IV. 248), και τέσσερα από την Κρήτη, χωρίς επιμέρους προέλευση(α/α 1, 2, 28, 29, αντίστοιχα CMS I. 472, 473, CMS II 3. 334, 349)[181].

Τύπος 2 (Άνθρωπος – Πτηνό), **Υποτύπος 2α** (Γυναίκα – Πτηνό). Έξι σφραγιστικά τεκμήρια: ένα από την Κρήτη, χωρίς επιμέρους προέλευση (α/α 5, CMS I. 476), ένα από την Αξό (α/α 16, CMS II. 3. 4), ένα από την Οικία C5 στο Παλαίκαστρο (α/α 26, CMS II. 3. 279) και τρία από την Αγία Τριάδα (α/α 52, 53, 54, αντίστοιχα CMS II 6. 106, 107, 108) .

Τύπος 3 (Άνθρωπος – τετράποδο θηλαστικό). Ένα σφραγιστικό τεκμήριο από την έπαυλη Σκλαβοκάμπου (α/α 57, CMS II 6. 268).

Τύπος 3 (Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό), **Υποτύπος 3α** (Άνδρας – Ταύρος). Ένα σφραγιστικό τεκμήριο από το λιμάνι της Κνωσού (α/α 95, CMS XII. 242)[182].

Τύπος 3 (Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό), **Υποτύπος 3β** (Άνδρας – Ελάφι). Ένα σφραγιστικό τεκμήριο από το ανάκτορο της Κνωσού (α/α 17, CMS II. 3. 10)[183].

[181] CMS II 3, Nr. 276, CMS II 6, Nr. 99, 100, 101, 102, 103, CMS II 6, Nr. 265, CMS II 8, Nr. 182, 183, 184, 188, 189, 191, 193, CMS II 8, Nr. 192, CMS II 3, Nr. 79, CMS II 3, Nr. 219, CMS IV, Nr. 248, CMS I, Nr. 473, CMS II 3, Nr. 334, 349, CMS II 6, Nr. 215. CMS II 6, Nr. 104. CMS I, Nr. 472.

[182] Επισημαίνεται ότι το παρόν τεκμήριο φέρει δύο μικτές μορφές διαφορετικού Τύπου.

[183]Επισημαίνεται ότι το παρόν τεκμήριο φέρει δύο μικτές μορφές ίδιου Τύπου, αλλά διαφορετικού Υποτύπου.

Τύπος 3 (Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό), **Υποτύπος 3γ** (Άνδρας – Κάπρος). Ένα σφραγιστικό τεκμήριο από το ανάκτορο της Κνωσού (α/α 17, CMS II. 3. 10).

Τύπος 3 (Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό), **Υποτύπος 3δ** (Άνδρας – Λιοντάρι). Ένα σφραγιστικό τεκμήριο από το ανάκτορο της Κνωσού (α/α 75, CMS II. 8.1. 200)[184].

Τύπος 3 (Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό), **Υποτύπος 3ε** (Άνδρας – Τράγος). Ένα σφραγιστικό τεκμήριο από το ανάκτορο της Κνωσού (α/α 76, CMS II. 8. 1. 202).

Τύπος 3 (Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό), **Υποτύπος 3στ** (Άνδρας – Κριός). Ένα σφραγιστικό τεκμήριο από την Κρήτη, χωρίς επιμέρους προέλευση (α/α 94, CMS VII. 123).

Τύπος 3 (Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό), **Υποτύπος 3ζ** (Γυναίκα – Τετράποδο θηλαστικό). Ένα σφραγιστικό τεκμήριο από την περιοχή του Άη - Γιάννη στην Κνωσό (α/α 23, CMS II. 3. 169).

Τύπος 4 (Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό - Πτηνό), **Υποτύπος 4α** (Άνδρας – Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό). Ένα σφραγιστικό τεκμήριο από τα Μάλια (α/α 83, CMS IV. 161).

Τύπος 4 (Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό - Πτηνό), **Υποτύπος 4β** (Άνδρας – Λιοντάρι – Πτηνό). Ένα σφραγιστικό τεκμήριο από το λιμάνι της Κνωσού (α/α 95, CMS XII. 242)[185].

Τύπος 4 (Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό - Πτηνό), **Υποτύπος 4γ** (Γυναίκα – Λιοντάρι – Πτηνό [Σφίγγα]). Δύο σφραγιστικά τεκμήρια: ένα από τη Ζαφέρ Παπούρα (α/α 18, CMS II. 3. 39) και τα δεύτερο από την Αγ. Τριάδα (α/α 22, CMS II. 3. 118).

Τύπος 5 (Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό – Ραχιαίο έξαρμα ([μινωικός δαίμων]). Τέσσερα σφραγιστικά τεκμήρια: ένα από την έπαυλη Αγίας Τριάδας (α/α 44, CMS II. 6. 98) και τρία από την Κνωσό, χωρίς επιμέρους προέλευση (α/α 74, CMS II. 8. 1. 199, α/α 80, CMS II. 8. 2. 545, α/α 81, CMS II. 8. 2. 546).

Τύπος 5 (Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό – Ραχιαίο έξαρμα ([μινωικός δαίμων]), **Υποτύπος 5α** (Άνθρωπος – Λιοντάρι - Ραχιαίο έξαρμα). Τρία σφραγιστικά τεκμήρια: ένα από Καστέλι Χανίων (α/α 90, CMS V. Suppl. 1. 128), ένα από Καλύβια Φαιστού (α/α 21, CMS II. 3. 112) και ένα από την Κνωσό χωρίς επιμέρους προέλευση (α/α 73, CMS II. 8. 1. 198).

Τύπος 5 (Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό – Ραχιαίο έξαρμα ([μινωικός δαίμων]), **Υποτύπος 5β** (Άνθρωπος – Ιπποπόταμος - Ραχιαίο έξαρμα). Δύο σφραγιστικά τεκμήρια: ένα από Καλύβια Φαιστού (α/α 20, CMS II. 3. 105), και ένα από το ανάκτορο της Κνωσού (α/α 75, CMS II. 8. 1. 200)[186].

[184] Επισημαίνεται ότι το παρόν τεκμήριο φέρει δύο μικτές μορφές διαφορετικού Τύπου.
[185] Επισημαίνεται ότι το παρόν τεκμήριο φέρει δύο μικτές μορφές διαφορετικού Τύπου.

Τύπος 5 (Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό – Ραχιαίο έξαρμα ([μινωικός δαίμων]), **Υποτύπος 5γ** (Άνθρωπος – Όνος - Ραχιαίο έξαρμα). Ένα σφραγιστικό τεκμήριο από το ανάκτορο της Κνωσού (α/α 72, CMS II. 8. 1. 196).

Τύπος 6 (Πτηνό – πλοίο). Μοναδικό σφραγιστικό τεκμήριο από την έπαυλη της Αγίας Τριάδας (α/α 43, CMS II. 6. 20).

Εξάλλου, η συντριπτική πλειονότητα των ευρημάτων ανήκει στον εικονογραφικό Τύπο 1 (Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό) και ιδιαίτερα στον Υποτύπος 1α (Λιοντάρι – Πτηνό [*γρύπας]*), που συγκινούσε φαίνεται τους κατοίκους των Νέων ανακτόρων κυρίως της Κνωσού, από όπου προέρχεται το 1/3 των σφραγιστικών του απεικονίσεων (επτά από 22).

Με ανάλογο τρόπο, αγαπητός στην Κνωσό είναι ο Τύπος 3, Υποτύποι 3α-στ (Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό [μινώταυρος]), αφού τέσσερις από τις επτά τέτοιες μορφές βρέθηκαν στο Κνωσιακό ανάκτορο (οι δύο μορφές στο CMS II 3. 10 και οι μεμονωμένες εκείνες στα CMS II. 8.1. 200 και CMS II 8. 1, 202).

Ο Τύπος 5 (Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό – Ραχιαίο έξαρμα **[**μινωικός δαίμων]) διαδίδεται ευρέως τη Νεοανακτορική περόδο από τη δυτική έως την ανατολική άκρη της Κρήτης, από το Καστέλι Χανίων έως το Παλαίκαστρο (CMS V, Suppl. 1 A. 128 και CMS II 3. 282, αντίστοιχα), μέσω Κνωσού, Φαιστού (Νεκρόπολη στα Καλύβια CMS II 3. 105, 112) και Αγ. Τριάδας (CMS II 6. 98). Πρωτεύουσα σημασία μοιάζει να έχει και αυτός στην Κνωσό, όπου ανιχνεύεται σε σφραγίσματα από δύο σφραγίδες από το ανάκτορο και από άλλες τέσσερις σφραγίδες από την ευρύτερη περιοχή (CMS II. 8. 1. 196, 200 και CMS II 8. 1, 198, 199, CMS II 8. 2. 545, 546, αντίστοιχα), δηλαδή περισσότερες από τις μισές τέτοιες μορφές (έξι από τις 11).

Η εύρεση των δύο σφραγίδων στη Νεκρόπολη στα Καλύβια υποδηλώνει, πιθανόν, ότι η δαιμονική αυτή μορφή, εκτός από την προστασία που φέρεται να υπόσχεται στους ζώντες, μπορεί να συνοδεύει και τους νεκρούς στο μακρύ ταξίδι τους.

ΜΙΚΤΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΖΑΚΡΟΥ

Όλα τα σφραγίσματα με μικτές μορφές από τη Ζάκρο προέρχονται από την Οικία Α και χρονολογούνται στην ΥΜΙΒ περίοδο. Από το σύνολο των τεκμηρίων στην εργασία αυτή εξετάστηκαν

[186] Επισημαίνεται ότι το παρόν τεκμήριο φέρει δύο μικτές μορφές διαφορετικού Τύπου.

95 σφραγιστικά τεκμήρια με μικτές μορφές. Τις εντάξαμε σε δεκαέξι (16) Τύπους, οι έντεκα εκ των οποίων συνολικά αναλύονται περαιτέρω σε τριάντα έναν (31) Υποτύπους[187] Οι περισσότερες μορφές (20) εγγράφονται στον Τύπο 1 (Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό).

Πολυπληθείς είναι επίσης:

- Τύπος 12 (Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό) σε 18 σφραγίδες,
- Τύπος 8 (Άνθρωπος – Πτηνό) σε 14 σφραγίδες
- Τύπος 9 (Άνθρωπος - Τετράποδο θηλαστικό) σε 14 σφραγίδες
- Τύπος 3 (Τετράποδο θηλαστικό – Τετράποδο θηλαστικό) σε επτά 7 σφραγίδες.

Οι υπόλοιποι δέκα εικονογραφικοί τύποι αριθμούν από τέσσερις έως και μία σφραγίδα ο καθένας.

Από τον συνολικό αριθμό των 95 σφραγίδων με μικτές μορφές από τη Ζάκρο, που εντάξαμε στην παρούσα μελέτη οι 73 σφραγίδες ανήκουν στους εξής πολυπληθέστερους Τύπους : Τύπο 1, Τύπο 12, Τύπο 3, Τύπο 9, Τύπο 8 ενώ οι 24 σφραγίδες μοιράζονται στους υπόλοιπους δέκα Τύπους [188].

Μετανακτορική περίοδος

Μικτές μορφές έχουν βρεθεί συνολικά σε 13 σφραγιστικά τεκμήρια που χρονολογούνται στη Μετανακτορική περίοδο, και ειδικότερα:

Τύπος 1 (Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό) , **Υποτύπος 1α** (Λιοντάρι – Πτηνό [*γρύπας*]).

Εννέα σφραγιστικά τεκμήρια: ένα προέρχεται από τα Γουρνιά (α/α 30, CMS II. 4. 61), δύο από την Κρήτη χωρίς επιμέρους προέλευση (α/α 31, 32, αντίστοιχα CMS II. 4. 72, 73), ένα από την Νότια Οικία Κνωσού (α/α 33, CMS II. 4. 116), ένα από την Τύλισο, (α/α 35, CMS II. 4. 171), ένα από τη Φορτέτσα (α/α 85, CMS IV. 283), ένα από τη Μεσαρά (α/α 86, CMS IV. 287), ένα από τη Φαιστό (α/α 88, CMS IV. 318), ένα από τους Αρμένους (α/α 89, CMS V. 266).

Τύπος 2 (Άνθρωπος – Πτηνό), **Υποτύπος 2α** (Γυναίκα – Πτηνό). Δύο σφραγιστικά τεκμήρια: ένα από την Κνωσό (α/α 34, CMS II. 4. 137), ένα από την Έμπαρο (α/α 87, CMS IV. 290).

Τύπος 3 (Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό), **Υποτύπος 3α** (Άνδρας – Ταύρος[Μινώταυρος]. Δύο σφραγιστικά τεκμήρια από τα Χανιά (α/α 91, 92, CMS V. Suppl. 3. 1. 150, 154).

[187] Βλ. παραπάνω 'Προτεινόμενη Τυπολογία' και 'Συγκεντρωτικό Πίνακα'.
[188] Για πιο αναλυτικά βλ. παραπάνω «Προτεινόμενη Τυπολογία μορφών Ζάκρου»

Τα περισσότερα σφραγιστικά τεκμήρια της Μετανακτορικής περιόδου (9/13) δείχνουν μια εμφανή προτίμηση στον Τύπο 1, Υποτύπο 1α (Λιοντάρι – Πτηνό [*γρύπας]*), (CMS II 4. 61, 72, 73, 116, 171, CMS IV. 283, 284, 318, CMS V. 266, αντίστοιχα). Οι μορφές αυτές καλύπτουν μεγάλο μέρος της Κρήτης, από τους Αρμένους μέχρι τα Γουρνιά.

Η μορφή «Γυναίκα - Πτηνό», (Τύπος 2, Υποτύπος 2α*)*, παραμένει σε χρήση στην περιοχή της Κνωσού, ενώ ανιχνεύεται και όχι πολύ μακριά από αυτήν, στην Έμπαρο (CMS II 4. 137, CMS IV. 290, αντίστοιχα).

Επιπλέον, στο δυτικό τμήμα του νησιού, στα Χανιά, ο Τύπος 3, Υποτύπος 3α (Άνδρας – Ταύρος) [μινώταυρος]) επιβιώνει σε δύο (2) σφραγίδες - κτερίσματα, μέσα σε θαλαμοειδή τάφο (CMS V. Suppl. 3. 150, 154) [189].

Μικτές μορφές άγνωστης / αβέβαιης χρονολόγησης

Ένα σύνολο 12 σφραγιστικών τεκμηρίων άγνωστης ή αβέβαιης χρονολόγησης.

Δύο μόνο από αυτά τοποθετούνται πολύ γενικά στη Νεοανακτορική ή στη Μετανακτορική περίοδο, εφόσον αναφέρονται χρονικά με τη γενική ένδειξη ΥΜ περίοδος (α/α 93, CMS V. Suppl. 3. 2. 327, α/α 96, CMS XIII. 84).

Υπερτερεί και πάλι εδώ ο **Τύπος 1, Υποτύπος 1α** (Λιοντάρι – Πτηνό [(*γρύπας*]). Οκτώ σφραγιστικά τεκμήρια: τρία από το ανάκτορο της Κνωσού (α/α 61, 63, 77, αντίστοιχα CMS II 8. 185, 187, CMS II 8. 2. 359), τρία από την ευρύτερη περιοχή της Κνωσού (α/α 62, 66, 78, αντίστοιχα CMS II 8. 186, 190, CMS II 8. 2. 360), και ένα γενικά ‘από την Κρήτη’ (α/α 8, CMS I. Suppl. 1. 94). Ενώ το όγδοο σφραγιστικό τεκμήριο από την περιοχή του Χαμαλευρίου εντάσσεται στη Νεοανακτορική ή τη Μετανακτορική περίοδο(α/α 93, CMS V. Suppl. 3. 2. 327).

Δύο σφραγιστικά τεκμήρια του **Τύπου 2** (Άνθρωπος – Πτηνό) και **Υποτύπου 2α** (Γυναίκα – Πτηνό) είναι άγνωστης χρονολόγησης και ασαφούς προέλευσης ‘από την Κρήτη’ (α/α 9, CMS I. Suppl. 1. 98). και από την ‘περιοχή της Κνωσού’ (α/α 82, CMS IV. 35 D), αντίστοιχα.

Μία σφραγίδα από την περιοχή της Κνωσού, εγγράφεται στον **Τύπο 3** (Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό) και τον **Υποτύπο 3α** (Άνδρας – Ταύρος). Είναι ένας από τους επτά ‘μινώταυρους’ (α/α 96, CMS XIII. 84)[190].

[189] Πρόκειται για τις σφραγίδες CMS V, Suppl. 3, Nr. 150 και Nr 154.
[190] Βλ. παραπάνω για τη μικτή μορφή του μινώταυρου.

Τέλος, αβέβαιης χρονολόγησης είναι ένα σφραγιστικό τεκμήριο του **Τύπου 4**, - **Υποτύπου 4β** (Γυναίκα – Λιοντάρι – Πτηνό »[σφίγγα]) από το ανάκτορο της Κνωσού (α/α 70, CMS II 8. 1. 194).

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΦΡΑΓΙΔΩΝ ΜΕ ΜΙΚΤΕΣ ΜΟΡΦΕΣ

Σφραγιδόλιθοι **43**
Μεταλλικά σφραγιστικά δακτυλίδια **2**
Σφραγίσματα (αποτυπώματα σε πηλό) **146**

Αρ. CMS	α/α Εικόνας - σφραγιστικού τεκμηρίου	Τύπος	Υποτύπος	Αρ.Τύπου/ Υποτύπου	Χρονολόγηση (Περίοδος)	Προέλευση
CMS I						
472	1	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι - Πτηνό	1 α	Νεοανακτορική	Κρήτη
473	2	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι - Πτηνό	1 α	Νεοανακτορική	Κρήτη
474	3	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	___	1	Νεοανακτορική	Κρήτη
475	4	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	___	1	Νεοανακτορική	Κρήτη
476	5	Άνθρωπος - Πτηνό	Γυναίκα - Πτηνό	2 α	Νεοανακτορική	Κρήτη
477	6	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	___	1	Νεοανακτορική	Κρήτη
510	7	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	___	1	Νεοανακτορική	Κρήτη
CMS I Supplement						
94	8	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι - Πτηνό	1 α	Αβέβαιη Χρονολ.	Κρήτη
98	9	Άνθρωπος - Πτηνό	Γυναίκα - Πτηνό	2 α	Αβέβαιη Χρονολ.	Κρήτη
CMS II 2						
43	10	Άνθρωπος - Πτηνό	___	2	Παλαιοανακτορική	Κνωσός, νεκρόπολη
219	11	Άνθρωπος - Πτηνό	___	2	Παλαιοανακτορική	Μόχλος
233	12	Άνθρωπος - Πτηνό	___	2	Παλαιοανακτορική	Μάλια
243	13	Άνθρωπος - Πτηνό	___	2	Παλαιοανακτορική	Μάλια
264	14	Άνθρωπος - Πτηνό	Γυναίκα - Πτηνό	2 α	Παλαιοανακτορική	Κάτω Ζάκρος, Οικία C
267	15	Άνθρωπος - Πτηνό	___	2	Παλαιοανακτορική	Ολούς
CMS II 3						
4	16	Άνθρωπος - Πτηνό	Γυναίκα - Πτηνό	2 α	Νεοανακτορική	Αξός
10	17	Άνθρωπος - Τετράποδο θηλ. Άνθρωπος - Τετράποδο θηλ.	Άνδρας - Ελάφι Άνδρας - Κάπρος	3 β 3 γ	Νεοανακτορική	Κνωσός, ανάκτορο.
39	18	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλ.- Πτηνό	Γυναίκα – Λιοντάρι - Πτηνό	4 γ	Νεοανακτορική	Κνωσός. Ζαφέρ Παπούρα

79	19	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι - Πτηνό	1 α	Νεοανακτορική	Κνωσός. Κάτω Γυψάδες
105	20	Άνθρωπος - Τετράποδο θηλ.- Ραχιαίο έξαρμα	Άνθρωπος- Ιπποπόταμος - Ραχιαίο έξαρμα	5 β	Νεοανακτορική	Φαιστός. Καλύβια.
112	21	Άνθρωπος - Τετράποδο θηλ.- Ραχιαίο έξαρμα	Άνθρωπος - Λιοντάρι - Ραχιαίο έξαρμα	5 α	Νεοανακτορική	Φαιστός. Καλύβια
118	22	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλ.- Πτηνό	Γυναίκα – Λιοντάρι - Πτηνό	4 γ	Νεοανακτορική	Αγία Τριάδα
169	23	Άνθρωπος - Τετράποδο θηλ.	Γυναίκα - Τετράποδο θηλαστικό	3 ζ	Νεοανακτορική	Κνωσός. Αη Γιάννης
219	24	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι - Πτηνό	1 α	Νεοανακτορική	Αβδού
276	25	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι - Πτηνό	1 α	Νεοανακτορική	Σφακιά
279	26	Άνθρωπος - Πτηνό	Γυναίκα - Πτηνό	2 α	Νεοανακτορική	Παλαίκαστρο
282	27	Άνθρωπος - Τετράποδο θηλ.- Ραχιαίο έξαρμα	___	5	Νεοανακτορική	Παλαίκαστρο
334	28	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι - Πτηνό	1 α	Νεοανακτορική	Κρήτη
349	29	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι - Πτηνό	1 α	Νεοανακτορική	Κρήτη
CMS II 4						
61	30	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι - Πτηνό	1 α	Μετανακτορική	Γουρνιά
72	31	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι - Πτηνό	1 α	Μετανακτορική	Κρήτη
73	32	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι - Πτηνό	1 α	Μετανακτορική	Κρήτη
116	33	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι - Πτηνό	1 α	Μετανακτορική	Κνωσός, Νότια Οικία
137	34	Άνθρωπος - Πτηνό	Γυναίκα - Πτηνό	2 α	Μετανακτορική	Κνωσός
171	35	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι - Πτηνό	1 α	Μετανακτορική	Τύλισσος
CMS II 5						
317	36	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι - Πτηνό	1 α	Παλαιοανακτορική	Φαιστός, ανάκτορο
318	37	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι - Πτηνό	1 α	Παλαιοανακτορική	Φαιστός, ανάκτορο
319	38	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	___	1	Παλαιοανακτορική	Φαιστός, ανάκτορο
320	39	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλ.- Πτηνό	Άνθρωπος – Άλογο- Πτηνό	4 δ	Παλαιοανακτορική	Φαιστός, ανάκτορο
321	40	Άνθρωπος - Τετράποδο θηλ.- Ραχιαίο έξαρμα	___	5	Παλαιοανακτορική	Φαιστός, ανάκτορο
322	41	Άνθρωπος - Τετράποδο θηλ.- Ραχιαίο έξαρμα	Άνθρωπος - Λιοντάρι - ραχιαίο έξαρμα	5 β	Παλαιοανακτορική	Φαιστός, ανάκτορο
323	42	Άνθρωπος - Πτηνό	Γυναίκα - Πτηνό	2 α	Παλαιοανακτορική	Φαιστός, ανάκτορο
CMS II 6						
20	43	Πτηνό - πλοίο	___	6	Νεοανακτορική	Αγ. Τριάδα, έπαυλη.
98	44	Άνθρωπος - Τετράποδο θηλ.- Ραχιαίο έξαρμα	___	5	Νεοανακτορική	Αγ. Τριάδα, έπαυλη
99	45	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι - Πτηνό	1 α	Νεοανακτορική	Αγ. Τριάδα
100	46	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι - Πτηνό	1 α	Νεοανακτορική	Αγ. Τριάδα
101	47	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι - Πτηνό	1 α	Νεοανακτορική	Αγ. Τριάδα
102	48	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι - Πτηνό	1 α	Νεοανακτορική	Αγ. Τριάδα
103	49	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι - Πτηνό	1 α	Νεοανακτορική	Αγ. Τριάδα

104	50	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι - Πτηνό	1 α	Νεοανακτορική	Αγ. Τριάδα
105	51	Άνθρωπος (;)/τετράποδο θηλ. - Πτηνό	___	2 α	Νεοανακτορική	Αγ. Τριάδα
106	52	Άνθρωπος - Πτηνό	Γυναίκα - Πτηνό	2 α	Νεοανακτορική	Αγ. Τριάδα
107	53	Άνθρωπος - Πτηνό	Γυναίκα - Πτηνό	2 α	Νεοανακτορική	Αγ. Τριάδα
108	54	Άνθρωπος - Πτηνό	Γυναίκα - Πτηνό	2 α	Νεοανακτορική	Αγ. Τριάδα
215	55	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι - Πτηνό	1 α	Νεοανακτορική	Μάλια
265	56	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι - Πτηνό	1 α	Νεοανακτορική	Σκλαβόκαμπος, έπαυλη.
268	57	Άνθρωπος - τετράποδο θηλ.	Άνθρωπος - Λιοντάρι	3	Νεοανακτορική	Σκλαβόκαμπος, έπαυλη.
CMS II 8, 1						
182	58	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	___	1	Νεοανακτορική	Κνωσός, ανάκτορο
183	59	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι - Πτηνό	1 α	Νεοανακτορική	Κνωσός, ανάκτορο
184	60	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι - Πτηνό	1 α	Νεοανακτορική	Κνωσός, μικρό ανάκτορο
185	61	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι - Πτηνό	1 α	Αβέβαιη Χρονολ.	Κνωσός, ανάκτορο
186	62	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι - Πτηνό	1 α	Αβέβαιη Χρονολ.	Κνωσός
187	63	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι - Πτηνό	1 α	Αβέβαιη Χρονολ.	Κνωσός, ανάκτορο
188	64	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι - Πτηνό	1 α	Νεοανακτορική	Κνωσός, ανάκτορο
189	65	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι - Πτηνό	1 α	Νεοανακτορική	Κνωσός, ανάκτορο
190	66	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι - Πτηνό	1 α	Αβέβαιη Χρονολ.	Κνωσός
191	67	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι - Πτηνό	1 α	Νεοανακτορική	Κνωσός, ανάκτορο
192	68	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι - Πτηνό	1 α	Νεοανακτορική	Κνωσός
193	69	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι - Πτηνό	1 α	Νεοανακτορική	Κνωσός, ανάκτορο
194	70	Άνθρωπος - Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Γυναίκα – Λιοντάρι - Πτηνό	4 γ	Αβέβαιη Χρονολ.	Κνωσός, ανάκτορο
195	71	Άνθρωπος - Τετράποδο θηλ.- Ραχιαίο έξαρμα	Άνθρωπος - Ιπποπόταμος - Ραχιαίο έξαρμα	5 β	Παλαιοανακτορική	Κνωσός, ανάκτορο
196	72	Άνθρωπος - Τετράποδο θηλ.- Ραχιαίο έξαρμα	Άνθρωπος - Όνος (;) - Ραχιαίο έξαρμα	5 γ	Νεοανακτορική	Κνωσός, ανάκτορο
198	73	Άνθρωπος - Τετράποδο θηλ.- Ραχιαίο έξαρμα	Άνθρωπος - Λιοντάρι - Ραχιαίο έξαρμα	5 α	Νεοανακτορική	Κνωσός
199	74	Άνθρωπος - Τετράποδο θηλ.- Ραχιαίο έξαρμα	___	5	Νεοανακτορική	Κνωσός
200	75	Άνθρωπος - Τετράποδο θηλ.- Ραχιαίο έξαρμα Άνθρωπος - Τετράποδο θηλ.	Άνθρωπος - Ιπποπόταμος - Ραχιαίο έξαρμα Άνθρωπος - Λιοντάρι	5 β 3 δ	Νεοανακτορική	Κνωσός, ανάκτορο
202	76	Άνθρωπος - Τετράποδο θηλ.	Άνδρας - Τράγος	3 ε	Νεοανακτορική	Κνωσός, ανάκτορο
CMS II 8, 2						
359	77	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι - Πτηνό	1 α	Αβέβαιη Χρονολ.	Κνωσός, ανάκτορο
360	78	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι - Πτηνό	1 α	Αβέβαιη Χρονολ.	Κνωσός

542	79	Άνθρωπος - Τετράποδο θηλ.- Ραχιαίο έξαρμα	___	5	Μετανακτορική	Κνωσός
545	80	Άνθρωπος - Τετράποδο θηλ.- Ραχιαίο έξαρμα	___	5	Νεοανακτορική	Κνωσός
546	81	Άνθρωπος - Τετράποδο θηλ.- Ραχιαίο έξαρμα	___	5	Νεοανακτορική	Κνωσός
CMS IV						
35 D	82	Άνθρωπος - πτηνό	Γυναίκα - Πτηνό	2 α	Αβέβαιη Χρονολ.	Κνωσός
161	83	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλ.- Πτηνό	Άνδρας - Τετράποδο θηλ.- Πτηνό	4 α	Νεοανακτορική	Μάλια
248	84	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι - Πτηνό	1 α	Νεοανακτορική	Σκαλάνι
283	85	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι - Πτηνό	1 α	Μετανακτορική	Φορτέτσα
287	86	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι - Πτηνό	1 α	Μετανακτορική	Μεσαρά
290	87	Άνθρωπος - Πτηνό	Γυναίκα - Πτηνό	2 α	Μετανακτορική	Έμπαρος
318	88	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι - Πτηνό	1 α	Μετανακτορική	Φαιστός
CMS V						
266	89	Τετράποδο θηλ. – Πτηνό	Λιοντάρι - Πτηνό	1 α	Μετανακτορική	Αρμένοι
CMS V Supplement 1 A						
128	90	Άνθρωπος - Τετράποδο θηλ.- Ραχιαίο έξαρμα	Άνθρωπος - Λιοντάρι - Ραχιαίο έξαρμα	5 α	Νεοανακτορική	Καστέλι Χανίων
CMS V Supplement 3, 1						
150	91	Άνθρωπος - Τετράποδο θηλ.	Άνδρας - Ταύρος	3 α	Μετανακτορική	Χανιά
154	92	Άνθρωπος - Τετράποδο θηλ.	Άνδρας - Ταύρος	3 α	Μετανακτορική	Χανιά
327	93	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι - Πτηνό	1 α	Αβέβαιη Χρονολ	Χαμαλεύρι
CMS V II						
123	94	Άνθρωπος - Τετράποδο θηλ.	Άνδρας - Κριός	3 στ	Νεοανακτορική	Κρήτη
CMS X II						
242	95	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλ.- Πτηνό Άνθρωπος - Τετράποδο θηλ.	Άνδρας - Λιοντάρι - Πτηνό Άνδρας - Ταύρος	4 β 3 α	Νεοανακτορική	Κνωσός, λιμένας
CMS X III						
84	96	Άνθρωπος - Τετράποδο θηλ.	Άνδρας - Ταύρος	3 / α	Νεοανακτορική Ή Μετανακτορική	Κνωσός
Αρ. CMS	α/α Εικόνων	Τύπος	Υποτύπος	Αρ.Τύπου/ Υποτύπου Ζάκρου	Χρονολόγηση (Περίοδος)	Προέλευση
CMS II 7						
31	97	Άνθρωπος - Τετράποδο θηλ.- Ραχιαίο έξαρμα	Άνθρωπος – Λιοντάρι - Ραχιαίο έξαρμα	16	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
83	98	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλ.- Έντομο	Γυναίκα – Λιοντάρι - Πεταλούδα	13 α	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
84	99	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλ.- Έντομο	Γυναίκα – Λιοντάρι - Πεταλούδα	13 α	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρο, Οικία Α
85	100	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλ.- Πηνό	—	12	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α

86	101	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι – Πτηνό	1 α	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
87	102	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	—	1	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
88	103	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλ.- Πτηνό	Γυναίκα – Λιοντάρι - Πτηνό	12 α	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
89	104	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι – Πτηνό	1 α	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
90	105	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι – Πτηνό	1 α	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
91	106	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι – Πτηνό	1 α	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
92	107	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Άλογο - Πτηνό	1 β	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
93	108	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι – Πτηνό	1 α	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
94	109	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι – Πτηνό	1 α	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
95	110	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι – Πτηνό	1 α	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
96	111	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι – Πτηνό	1 α	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
109 Α	112	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλ.	Γυναίκα - Βοοειδές	9 β	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
109 Β	113	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλ.	Γυναίκα - Βοοειδές	9 β	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
110	114	Άνθρωπος –Τετράποδο θηλ.	Γυναίκα - Βοοειδές	9 β	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
111	115	Άνθρωπος –Τετράποδο θηλ.	Άνθρωπος - Βοοειδές	9 α	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
112	116	Άνθρωπος –Τετράποδο θηλ.	—	9	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
113	117	Άνθρωπος –Τετράποδο θηλ.	Άνθρωπος - Βοοειδές	9 α	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
114	118	Τετράποδο θηλ. - Ανθρωποειδές	—	2	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
115	119	Τετράποδο θηλ. – Τετράποδο θηλ.- Πτηνό	Χοίρος – Λιοντάρι - Πτηνό	5 α	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
116	120	Τετράποδο θηλ. – Τετράποδο θηλ.- Πτηνό	Χοίρος – Λιοντάρι - Πτηνό	5 α	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
117	121	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλ.- Πτηνό	—	12	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
118	122	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλ.- Πτηνό	—	12	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
119	123	Άνθρωπος - Πτηνό	Άνθρωπος – Ουρά πτηνού	8 α	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρο, Οικία Α
120	124	Άνθρωπος - Πτηνό	Άνθρωπος – Ουρά πτηνού	8 α	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρο, Οικία Α
121	125	Άνθρωπος - Φυτό	—	11	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
122	126	Άνθρωπος - Έντομο	—	14	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
123	127	Άνθρωπος – Ιπτάμενο θηλ.	Άνθρωπος - Νυχτερίδα	10	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
124	128	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλ.- Πτηνό	Γυναίκα – Λιοντάρι - Πτηνό	12 α	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
126	129	Άνθρωπος - Πτηνό	Γυναίκα - Πτηνό	8 β	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
127	130	Άνθρωπος - Πτηνό	Γυναίκα - Πτηνό	8 β	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
128	131	Πτηνό - Κράνος	—	16	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
129 Α	132	Άνθρωπος – Πτηνό - Κράνος	Γυναίκα – Πτηνό - Κράνος	15 α	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
129 Β	133	Άνθρωπος – Πτηνό - Κράνος	Γυναίκα – Πτηνό - Κράνος	15 α	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
130	134	Άνθρωπος – Πτηνό - Κράνος	Γυναίκα – Πτηνό - Κράνος	15 α	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρο, Οικία Α
131	135	Άνθρωπος - Πτηνό	Γυναίκα - Πτηνό	8 β	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
132	136	Άνθρωπος - Πτηνό	Γυναίκα - Πτηνό	8 β	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
133	137	Άνθρωπος - Πτηνό	Γυναίκα - Πτηνό	8 β	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α

134	138	Άνθρωπος – Πτηνό - Κράνος	Γυναίκα – Πτηνό - Κράνος	15 α	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
135 Α	139	Άνθρωπος - Πτηνό	Γυναίκα - Πτηνό	8 β	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
135 Β	140	Άνθρωπος - Πτηνό	Γυναίκα - Πτηνό	8 β	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
136	141	Άνθρωπος - Πτηνό	Γυναίκα - Πτηνό	8 β	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
137	142	Άνθρωπος - Πτηνό	Γυναίκα - Πτηνό	8 β	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
138	143	Άνθρωπος - Πτηνό	Γυναίκα - Πτηνό	8 β	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
139 Α	144	Άνθρωπος - Πτηνό	Άνδρας - Πτηνό	8 γ	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
139 Β	145	Άνθρωπος - Πτηνό	Άνδρας - Πτηνό	8 γ	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
140	146	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλ.- Πτηνό	Άνδρας – Τράγος - πτηνό	12 β	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
141	147	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλ.- Πτηνό	Γυναίκα – Τράγος - πτηνό	12 γ	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
142	148	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλ.- Πτηνό	Γυναίκα – Τράγος - πτηνό	12 γ	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
143	149	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλ.- Πτηνό	Γυναίκα – Τράγος - πτηνό	12 γ	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
144	150	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλ.- Πτηνό	Άνθρωπος – Κριάρι - Πτηνό	12 δ	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
145 Α	151	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλ.- Πτηνό	Γυναίκα – Βοοειδές - Πτηνό	12 ε	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
145 Β	152	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλ.- Πτηνό	Γυναίκα – Βοοειδές - Πτηνό	12 ε	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
146	153	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλ.- Πτηνό	Γυναίκα – Βοοειδές - Πτηνό	12 ε	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
147	154	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλ.	Άνθρωπος – Βοοειδές / αίγα	9 γ	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
148	155	Άνθρωπος - Πτηνό	Άνθρωπος – Ουρά πτηνού	8 α	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
149	156	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλ.- Πτηνό	Άνθρωπος – Κάπρος - Πτηνό	12 στ	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
150	157	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλ.- Πτηνό	Άνθρωπος – Κάπρος - Πτηνό	12 στ	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
155	158	Τετράποδο θηλ. – Τετράποδο θηλ.- Πτηνό	Βοοειδές – Λιοντάρι - Πτηνό	5 β	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
156	159	Τετράποδο θηλ. – Τετράποδο θηλ.- Πτηνό	Βοοειδές – Λιοντάρι - Πτηνό	5 β	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
157	160	Τετράποδο θηλ. – Τετράποδο θηλ.- Έντομο	Κάπρος – Λιοντάρι - Πεταλούδα	7 α	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
158	161	Τετράποδο θηλ. – Τετράποδο θηλ.- Έντομο	Κάπρος – Λιοντάρι - Πεταλούδα	7 α	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
159	162	Τετράποδο θηλ. – Τετράποδο θηλ.- Έντομο	Κάπρος – Λιοντάρι - Πεταλούδα	7 α	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
160	163	Τετράποδο θηλ. – Έντομο	Κριός/ Τράγος - Πεταλούδα	4 α	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
162	164	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι – Πτηνό	1 α	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
164	165	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	—	1	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
167	166	Άνθρωπος – τετράποδο θηλ.- Πτηνό	Άνθρωπος – Λιοντάρι - Πτηνό	12 ζ	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
168	167	Τετράποδο θηλ. – Τετράποδο θηλ	Σκύλος - Κριός	3 α	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
169	168	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλ.	Άνθρωπος - Ελάφι	9 δ	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
170	169	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλ.	Άνθρωπος - Ελάφι	9 δ	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
171	170	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλ.	Άνθρωπος - Ελάφι	9 δ	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
174	171	Τετράποδο θηλ. – Τετράποδο θηλ.	Βοοειδές - Κάπρος	3 β	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
177	172	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Βοοειδές - Πτηνό	1 γ	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
178	173	Τετράποδο θηλ. – Τετράποδο θηλ.	Βοοειδές - Κάπρος	3 β	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
179	174	Άνθρωπος –Τετράποδο θηλ.	Άνθρωπος - Βοοειδές	9 α	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α

180	175	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλ.	Άνθρωπος - Βοοειδές	9 α	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
181	176	Τετράποδο θηλ.– Τετράποδο θηλ.- Τετράποδο θηλ.	Βοοειδές – Σκύλος - Κάπρος	6 α	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
182	177	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Βοοειδές - Πτηνό	1 γ	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
183	178	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Βοοειδές - Πτηνό	1 γ	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
184	179	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Βοοειδές - Πτηνό	1 γ	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος. Οικία Α
185	180	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Βοοειδές - Πτηνό	1 γ	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
189	181	Τετράποδο θηλ. – Τετράποδο θηλ.	Λιοντάρι - Κάπρος	3 γ	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
190	182	Τετράποδο θηλ. – Τετράποδο θηλ	Λιοντάρι - Κάπρος	3 γ	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
191	183	Τετράποδο θηλ. – Τετράποδο θηλ	Γάτα - Κάπρος	3 δ	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
192	184	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι/χοίρος – Πτηνό / ερπετό	1 ε	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
194 Α	185	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλ.	Άνθρωπος – Χοίρος	9 α	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
194 Β	186	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλ.	Άνθρωπος - Χοίρος	9 α	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
196	187	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι / χοίρος - Νεροπούλι	1 δ	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
197	188	Τετράποδο θηλ. - Πτηνό	Λιοντάρι/ χοίρος - Νεροπούλι	1 δ	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
198	189	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλ.- Πτηνό	Άνθρωπος – Λιοντάρι - Πτηνό	12 ζ	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
199	190	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλ.- Πτηνό	Άνθρωπος – Λιοντάρι - πτηνό	12 ζ	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α
200	191	Τετράποδο θηλ. – Τετράποδο θηλ.	—	3	Νεοανακτορική ΥΜ ΙΒ	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ - ΒΑΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Ι. Περιεχόμενα

Ο παρών Κατάλογος περιλαμβάνει 191 παραστάσεις με μικτές μορφές που μελετήθηκαν και προέρχονται όλες από το CMS (*Corpus der minoischen und mykenischen Siegel*).

Για τις ανάγκες του Καταλόγου και της συνολικής εργασίας κατασκευάσαμε μια βάση δεδομένων που αποτελείται από τα ακόλουθα 17 πεδία, με γενικά και ειδικά στοιχεία μόνο για τις μικτές μορφές.

Γενικά στοιχεία

- Καταγραφή στο CMS (π.χ. CMS II, Nr. 23)
- Αρ. Καταγραφής (αύξων αριθμός καταγραφής στον κατάλογο μας από 1 έως 191, ο οποίος συμπίπτει με τον αύξοντα αριθμό των εικόνων της εργασίας μας)
- Προέλευση (ο όρος 'Κρήτη': άγνωστος επιμέρους τόπος προέλευσης)
- Είδος υποστρώματος (σφραγιδόλιθος, σφράγισμα, σφραγιστικό δακτυλίδι)
- Σχήμα (φακοειδές, ωοειδές, τετράπλευρο με αποστρογγυλεμένες γωνίες, κ.λπ.). Το πεδίο 'σχήμα' αναφέρεται στην σφραγιστική επιφάνεια και όχι σε ολόκληρη την σφραγίδα.
- Υλικό (στεατίτης, αχάτης, σχιστόλιθος, πηλός κ.λπ.)
- Χρώμα
- Διατήρηση
- Διαστάσεις σε εκ. (Υ: ύψος, Π: πλάτος, Β: βάθος και Διάμετρος)
- Χρονολόγηση (Παλαιοανακτορική, Νεοανακτορική, Μετανακτορική Περίοδος, Αβέβαιη χρονολόγηση· για τη Ζάκρο: ΥΜ ΙΒ περίοδος)
- Βιβλιογραφία (σχεδόν αποκλειστικά η βιβλιογραφία του CMS)

Ειδικά στοιχεία

- Τύπος (σύμφωνα με την προτεινόμενη τυπολογία)
- Υποτύπος (σύμφωνα με την προτεινόμενη τυπολογία)
- Περιγραφή (συνοπτική)

- Συνοδευτικά στοιχεία
- Παράλληλα (συνολικά ή τμηματικά αποκλειστικά στους τόμους του CMS)
- Σχόλια (των ερευνητών αλλά και της γράφουσας)

Σε κάθε εγγραφή, πάνω αριστερά υπάρχει και η αντίστοιχη εικόνα του σφραγιστικού τεκμηρίου από την οποία προέρχεται. Ο αύξων αριθμός των εικόνων ταυτίζεται με τον αύξοντα αριθμό των αντίστοιχων σφραγιστικών τεκμηρίων που περιλαμβάνονται στην εργασία.

ΙΙ. Κατάλογος – Βάση δεδομένων

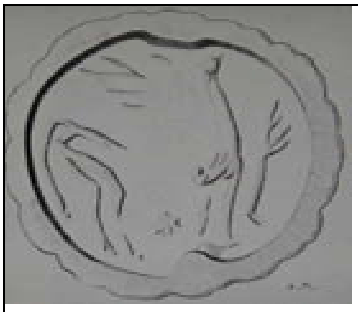

Εικ. 1

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 1	
Κατ. στο CMS:	CMS I, Nr. 472
Αρ. κατ/φής:	1
Προέλευση:	Κρήτη
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Φακοειδής
Υλικό:	Λίθος σκληρός
Χρώμα:	Μαύρο
Διάμετρος:	1,8
Διατήρηση:	Φθορά στη σφραγιστική επιφάνεια
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό /1
Υποτύπος:	Λιοντάρι – Πτηνό /1 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα λιονταριού, ενώ κεφάλι και φτερά πουλιού. Στέκεται στα πόδια, σε πλάγια όψη. Τεντώνει τον κορμό προς τα επάνω.
Συν. Στοιχεία:	Φυτό μπροστά από τη μορφή. Δυσερμήνευτο εικονιστικό θέμα ανάμεσα στα πόδια.
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική περίοδος
Σχόλια:	1) Πρόκειται για 'γρύπα'. 2) Από τη Συλλογή Μητσοτάκη.

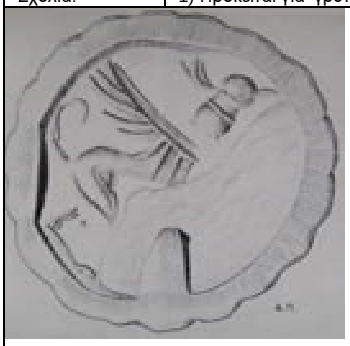

Εικ. 2

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 2	
Κατ. στο CMS:	CMS I, Nr. 473
Αρ. Καταγραφής:	2
Προέλευση:	Κρήτη
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Φακοειδής
Υλικό:	Λίθος σκληρός
Χρώμα:	Πράσινο
Διάμετρος:	1,9
Διατήρηση:	Θραύση κατά το ήμισυ της σφραγιστικής επιφάνειας
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό /1
Υποτύπος:	Λιοντάρι (;)- Πτηνό /1 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα λιονταριού, ενώ κεφάλι και φτερά πουλιού. Όρθιο. Βαδίζει προς τα δεξιά. Η φτερούγα υψωμένη διαγωνίως και η ουρά κυρτωμένη προς τα άνω. Λοφίο στο πίσω μέρος του κεφαλιού και δακτύλιος στο λαιμό.
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική περίοδος
Σχόλια:	1.Πρόκειται για 'γρύπα', 2. Ιδιαίτερα ραδινή μορφή, 3. Από τη Συλλογή Μητσοτάκη

Εικ. 3

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 3	
Κατ. στο CMS:	CMS I, Nr. 474
Αρ. Καταγραφής:	3
Προέλευση:	Κρήτη
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Φακοειδής
Υλικό:	Λίθος σκληρός
Χρώμα:	Σκουροπράσινο
Διάμετρος:	1,6
Διατήρηση:	Φθορές στη σφραγιστική επιφάνεια
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό /1
Υποτύπος:	

Περιγραφή:	Τετράποδο θηλαστικό με κεφάλι και φτερά πουλιού. Όρθιο, με στήριξη στα πίσω πόδια. Σε πλάγια όψη προς τα αριστερά. Υψωμένη η φτερούγα και κυρτή η πλατιά ουρά ανορθωμένη προς τα εμπρός. Λοφίο στο πίσω μέρος του κεφαλιού και δακτύλιος στον λαιμό.
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική περίοδος
Σχόλια:	1) Δεν πρόκειται για 'γρύπα'. 2) Οι φτερούγες σχηματικές, θυμίζουν φύλλα με νευρώσεις. 3) Η μορφή δεν είναι στέρεη, φαίνεται σαν 'διαλυμένη'. 4) Λείπει το μπροστινό τμήμα του σώματος. 5) Από τη Συλλογή Μητσοτάκη.

Εικ. 4

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 4	
Κατ. στο CMS:	CMS I, Nr. 476
Αρ.Καταγραφής:	4
Προέλευση:	Κρήτη
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Φακοειδής
Υλικό:	Λίθος σκληρός
Χρώμα:	Μαύρο
Διάμετρος:	1,3
Διατήρηση:	Λείπει τμήμα της περιφέρειας
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 1
Υποτύπος:	

Περιγραφή:	Τετράποδο θηλαστικό με φτερά και κεφάλι πτηνού, αποδοσμένο σαν κουκκίδα. Όρθιο, σε πλάγια όψη προς τα αριστερά. Σχεδόν οριζόντια οδοντωτή η φτερούγα. Πόδια με ευδιάκριτες οπλές.
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική Περίοδος
Σχόλια:	1) Δεν πρόκειται για 'γρύπα'. 2) Η μορφή ιδιαίτερα σχηματική, αφαιρετική. 3) Δυσανάλογα μεγάλες οι διαστάσεις του κεράτου σε σχέση με το σώμα. 4) Από τη Συλλογή Μητσοτάκη.

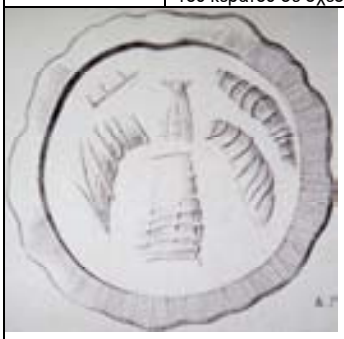

Εικ. 5

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 5	
Κατ. στο CMS:	CMS I, Nr. 476
Αρ. Καταγραφής:	5
Προέλευση:	Κρήτη
Είδος Υποσ.:	Σφραγίδόλιθος
Σχήμα:	Φακοειδής
Υλικό:	Λίθος σκληρός
Χρώμα:	Σκουροπράσινο
Διάμετρος:	1,9
Διατήρηση:	Φθαρμένη η σφραγιστική επιφάνεια
Τύπος:	Άνθρωπος – Πτηνό / 2
Υποτύπος:	Γυναίκα – Πτηνό / 2 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα όρθιας γυναίκας, κεφάλι και φτερά πτηνού. Μετωπική. Το κεφάλι σε πλάγια όψη. Φορεί μακριά, καμπανόσχημη φούστα. Τα φτερά ανοιχτά, μεγάλα, στραμμένα προς τα κάτω. Ολόκληρη η μορφή φέρει οριζόντιες και διαγώνιες ραβδώσεις.
Συν. Στοιχεία:	Πάνω από κάθε φτερό μία παρόμοια απεικόνιση φτερού
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική περίοδος
Σχόλια:	1) Η ταύτιση του γυναικείου φύλου γίνεται λόγω του ενδύματος, όχι ανατομικών χαρακτηριστικών. 2) Ιδιαίτερα γεωμετρική η απόδοση της μορφής και καθόλου φυσιοκρατική. 3) Από τη συλλογή Μητσοτάκη.

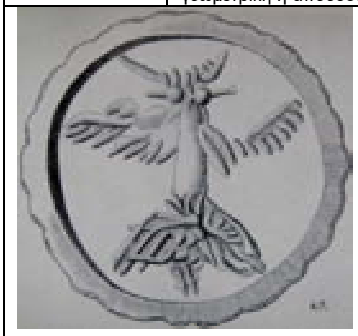

Εικ. 6

ΣΦΡΑΓΙΔΑ No 6	
Κατ. στο CMS:	CMS I, Nr. 477
Αρ.Καταγραφής:	6
Προέλευση:	Κρήτη
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Φακοειδής
Υλικό:	Στεατίτης
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,6
Διατήρηση:	-
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό- Πτηνό /1
Υποτύπος:	

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι ζώου με εξογκωμένα σφαιρικά μάτια και κέρατα, ανοιχτές φτερούγες και ουρά. Σε μετωπική στάση. Οι φτερούγες από λογχοειδή φτερά και πλατιά, τριγωνική ουρά.
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική περίοδος
Σχόλια:	1) Δεν πρόκειται για 'γρύπα'. 2) Η μορφή ιδιαίτερα σχηματοποιημένη, χωρίς ίχνος φυσιοκρατίας. 3) Από τη Συλλογή Μητσοτάκη.

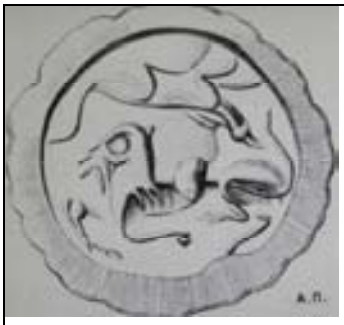

Εικ. 7

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 7	
Κατ. στο CMS:	CMS I, Nr. 510
Αρ. Καταγραφής:	7
Προέλευση:	Κρήτη
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Φακοειδής
Υλικό:	Στεατίτης
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,7
Διατήρηση:	-
Τύπος:	Ελλιπής σφραγιστική επιφάνεια
Υποτύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό /1

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα τετράποδου θηλαστικού και κεφάλι πτηνού με μυτερό ράμφος. Σε πλάγια όψη προς τα δεξιά. Έχει ελαφρώς λυγισμένα τα πόδια, σε ετοιμότητα για να εφορμήσει εμπρός.
Συν. Στοιχεία:	Λιοντάρι στο άλλο ήμισυ της επιφάνειας σε αντίστροφη διάταξη (tete beche)
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική περίοδος
Σχόλια:	1) Δεν πρόκειται για 'γρύπα'. 2) Η μορφή ιδιαίτερα ραδινή. 3) Από τη Συλλογή Μητσοτάκη.

Εικ. 8

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 8	
Κατ. στο CMS:	CMS I Suppl. Nr. 94
Αρ. Καταγραφής:	8
Προέλευση:	Κρήτη
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Φακοειδής
Υλικό:	Στεατίτης
Χρώμα:	Πράσινο
Διάμετρος:	1,87 – 1,91
Διατήρηση:	Λείπει τμήμα της σφραγιστικής επιφάνειας
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 1
Υποτύπος:	Λιοντάρι – Πτηνό / 1 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα λιονταριού, κεφάλι και φτερά πτηνού. Καθιστό σε πλάγια όψη προς τα δεξιά με το κεφάλι στραμμένο προς τα πίσω. Μάτι ως σφαιρίδιο. Δίφυλλο λοφίο στο κεφάλι. Λαιμός κυλινδρικός, φτερούγα ανοιχτή από λογχοειδή φτερά. Κοντή ουρά.
Παράλληλα:	CMS II 4, Nr. 116 και CMS II 8, Nr. 183.
Χρονολόγηση:	Αβέβαιη
Σχόλια:	1) Πρόκειται ίσως για γρύπα. 2) Ο σφραγιδόλιθος έχει και δεύτερη σφραγιστική επιφάνεια με θέμα ζεύγος λιονταριών αντίστροφα διατεταγμένα, η οποία δεν ενδιαφέρει την εργασία μας.

Εικ, 9

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 9	
Κατ. στο CMS:	CMS I Suppl. Nr. 98
Αρ.Καταγραφής:	9
Προέλευση:	Κρήτη
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Φακοειδής
Υλικό:	Στεατίτης
Χρώμα:	Πράσινο
Διάμετρος:	1,76 – 1,81
Διατήρηση:	-
Τύπος:	Άνθρωπος – Πτηνό / 2
Υποτύπος:	Γυναίκα – Πτηνό / 2 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα όρθιας γυναίκας, ανοιχτές φτερούγες και κεφάλι πτηνού. Μετωπική, εκτός από το κεφάλι και τα πόδια σε πλάγια όψη. Καμπανόσχημη φούστα με πλάγιες και κάθετε γραμμές. Οι φτερούγες με κατακόρυφα ραβδόσχημα φτερά. Τα πέλματα εκατέρωθεν γωνιώδους απόληξης στο μέσον του στριφώματος της φούστας Το πρόσωπο καταλήγει σε ιδιαίτερα μακρύ, αμβλύ ράμφος
Χρονολόγηση:	Αβέβαιη
Σχόλια:	1) Τα άκρα των φτερούγων έχουν επιμηκυνθεί και ακουμπούν τη φούστα εν είδει χεριών. 2) Ιδιαίτερα σχηματοποιημένη μορφή.

Εικ. 10

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 10	
Κατ. στο CMS:	CMS II 2, Nr. 43
Αρ.Καταγραφής:	10
Προέλευση:	Κνωσός, Προφήτης Ηλίας, Τάφος 5.
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Δισκοειδής
Υλικό:	Ασήμι
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,15
Διατήρηση:	Ποιότητα μέτρια έως καλή
Τύπος:	Άνθρωπος – Πτηνό / 2
Υποτύπος:	

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι και φτερούγα πτηνού. Η ανθρώπινη υπόσταση υποδηλώνεται, πιθανόν, από την όρθια στάση του σώματος σε δύο σκέλη και από το ανθρώπινο χέρι λυγισμένο στον αγκώνα. Σε πλάγια όψη προς τα αριστερά.
Συν. Στοιχεία:	Δίπλα στη μικτή μορφή απεικονίζεται ένα φυτό περίπου ιδίου ύψους με τη μορφή, η οποία φαίνεται να αγγίζει με το χέρι ένα φύλλο του.
Χρονολόγηση:	Παλαιονακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Hood 1971, 90, πίν. 49. Weingarten 1985, 176, εικ. 32.
Σχόλια:	Κομψή, με λεπτότητα η απόδοση της μορφής.

Εικ. 11

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 11	
Κατ. στο CMS:	CMS II 2, Nr. 219
Αρ. Καταγραφής:	11
Προέλευση:	Μόχλος
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Τετράπλευρο με αποστρογγυλεμένες γωνίες
Υλικό:	Στεατίτης
Χρώμα:	Κιτρινοπρασινωπό
Διαστάσεις:	Υ: 1,7 Π: 1,4
Διατήρηση:	Ελαφρές φθορές στην επιφάνεια
Τύπος:	Άνθρωπος – Πτηνό / 2
Υποτύπος:	

Περιγραφή:	Ζεύγος όμοιων ανθρωπόμορφων όμοιων όντων, με τριγωνικές απολήξεις στο πρόσωπο σαν ανοιχτό ράμφος. Αντικριστές σε αντίστροφη διάταξη και πλάγια όψη. Το σώμα ως ήμισυ κυκλικού δίσκου με πλάγιες ραβδώσεις. Δεν διακρίνονται χαρακτηριστικά προσώπου, ούτε χέρια, μόνο τα δάκτυλα του πέλματος στο ένα πόδι
Συν. Στοιχεία:	Ανάμεσα στις δύο μορφές αιωρούμενο, σχηματοποιημένο φυτό.
Παράλληλα:	CMS II 2, Nr. 233, 267.
Χρονολόγηση:	Παλαιοανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Evans 1987, 333, πίν. 10, αρ. 16 a-c. Matz 1928, 25, πίν. 10, αρ.16 a-c. Kenna 1960, 21, 22, αρ. 10, 33, αρ. 3. Weingarten 1985, 176, εικ. 27.
Σχόλια:	1) Πρισματική τρίπλευρη σφραγίδα. Την εργασία μας ενδιαφέρει η μία πλευρά μόνο. 2) Γεωμετρικές, πλαστικές φόρμες στην απόδοση των μορφών.

Εικ. 12

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 12	
Κατ. στο CMS:	CMS II 2, Nr. 233
Αρ.Καταγραφής:	12
Προέλευση:	Μάλια
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Τετράπλευρο με αποστρογγυλεμένες γωνίες
Υλικό:	Στεατίτης
Χρώμα:	Μελανοπράσινος
Διαστάσεις:	Υ: 1,4 Π: 1,1
Διατήρηση:	-
Τύπος:	Άνθρωπος – Πτηνό / 2
Υποτύπος:	

Περιγραφή:	Ανθρωπόμορφο ιστάμενο ον, με δύο τριγωνικές απολήξεις στο πρόσωπο σαν ράμφη. Το σώμα ως ήμισυ κυκλικού δίσκου. Δεν διακρίνονται χαρακτηριστικά προσώπου ούτε χέρια, μόνο τα πόδια. Σε πλάγια όψη προς τα δεξιά.
Συν. Στοιχεία:	Δίπλα στη μορφή σχηματοποιημένο αιωρούμενο φυτό, σαν στύλος με τριγωνικές απολήξεις.
Παράλληλα:	CMS II 2, Nr. 219, 267.

Χρονολόγηση:	Παλαιοανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Ξανθουδίδης 1907, 163, αρ. 36, πίν. 6, αρ. 36 a-c. Ξανθουδίδης 1913, 100, πίν. 2, αρ. 36 a. Matz 1928, πίν. 4, αρ. 2 a-c, 15 αρ. 36-c. Kenna 1960, 21. Weingarten 1985, 176, εικ. 29.
Σχόλια:	1) Πρισματική τρίπλευρη σφραγίδα. Την εργασία μας ενδιαφέρει η μία πλευρά μόνο. 2) Γεωμετρική η απόδοση της μορφής.

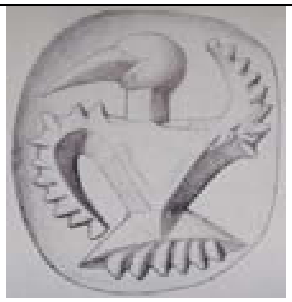

Εικ. 13

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 13

Κατ. στο CMS:	CMS II 2, Nr. 243
Αρ.Καταγραφής:	13
Προέλευση:	Μάλια
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Ωοειδής
Υλικό:	Στεατίτης
Χρώμα:	Ανοιχτό πράσινο
Διαστάσεις:	Υ: 1,2 Π: 0,9
Διατήρηση:	-
Τύπος:	Άνθρωπος – Πτηνό / 2
Υποτύπος:	

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι πτηνού με μεγάλο, γαμψό ράμφος, κυλινδρικό λαιμό, ανθρώπινο κορμό. Τριγωνικό το άνω και τραπεζιόσχημο το κάτω τμήμα του κορμού. Άνω άκρα με έντονη κυρτότητα και οδοντωτές απολήξεις. Δεξί άκρο προς τα πάνω και αριστερό προς τα κάτω.
Χρονολόγηση:	Παλαιοανακτορική Περίοδος
Σχόλια:	1) Πρισματική τρίπλευρη σφραγίδα. Την εργασία μας ενδιαφέρει η μία πλευρά μόνο. 2) Γεωμετρική η απόδοση της μορφής. 3) Η μορφή έχει χαρακτηριστεί ως πρόδρομος των μορφών της Ζάκρου.

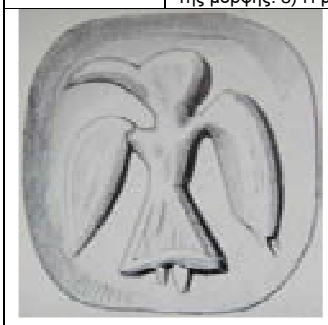

Εικ. 14

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 14

Κατ. στο CMS:	CMS II 2, Nr. 264
Αρ. Καταγραφής:	14
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία C (;)
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Τετράπλευρο με αποστρογγυλεμένες γωνίες
Υλικό:	Στεατίτης
Χρώμα:	Μαύρο
Διαστάσεις:	Υ: 1 Π: 1
Διατήρηση:	Καλή διατήρηση
Τύπος:	Άνθρωπος –Πτηνό /2
Υποτύπος:	Γυναίκα – Πτηνό /2 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι πτηνού με τεράστιο γαμψό ράμφος, ανοιχτές φτερούγες, τριγωνικό κορμό με λεπτή μέση και τριγωνική φούστα. Διακρίνονται τα πόδια. Σχηματική η απόδοση των φτερούγων μόνο με περίγραμμα. Κεφάλι σε κατατομή. Σώμα κατά μέτωπον.
Χρονολόγηση:	Παλαιοανακτορική Περίοδος
Σχόλια:	1) Πρισματική τρίπλευρη σφραγίδα. Την εργασία μας ενδιαφέρει η μία πλευρά μόνο. 2)Γεωμετρική η απόδοση της μορφής. 3) Η μορφή – όπως και η CMS II 2, Nr.243- έχει χαρακτηριστεί ως πρόδρομος των μορφών της Ζάκρου.

Εικ. 15

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 15

Κατ. στο CMS:	CMS II 2, Nr. 267
Αρ.Καταγραφής:	15
Προέλευση:	Ολούς
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Τετράπλευρο με αποστρογγυλεμένες γωνίες
Υλικό:	Στεατίτης
Χρώμα:	Πρασινωπός
Διαστάσεις:	Υ: 1,4 Π: 1,3
Διατήρηση:	-
Τύπος:	Άνθρωπος –Πτηνό / 2
Υποτύπος:	

Περιγραφή:	Ανθρωπόμορφο ιστάμενο ον, με δύο τριγωνικές απολήξεις στο πρόσωπο σαν ανοιχτό ράμφος. Το σώμα ως ήμισυ κυκλικού δίσκου, με τρεις πλάγιες ραβδώσεις. Δεν διακρίνονται χαρακτηριστικά προσώπου ούτε χέρια, μόνο τα πόδια. Σε πλάγια όψη προς τα δεξιά.
Συν. Στοιχεία:	Δίπλα στη μορφή σχηματοποιημένο φυτό, σαν στύλος με, γωνιώδεις τριγωνικές απολήξεις.
Παράλληλα:	CMS II 2, Nrs. 219, 233.
Χρονολόγηση:	Παλαιοανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Kenna 1960, 21, 22, αρ.10, 72, αρ. 3. Weingarten 1985,176, εικ. 28.
Σχόλια:	1) Πρισματική τρίπλευρη σφραγίδα. Την εργασία μας ενδιαφέρει η μία πλευρά μόνο. 2) Γεωμετρική η απόδοση της μορφής.

Εικ. 16

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 16

Κατ. στο CMS:	CMS II 3, Nr. 4
Αρ.Καταγραφής:	16
Προέλευση:	Αξός
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Φακοειδής
Υλικό:	Στεατίτης
Χρώμα:	Σκουροπράσινος
Διάμετρος:	1,75 – 1,80
Διατήρηση:	Μικρές θραύσεις στη σφραγιστική επιφάνεια
Τύπος:	Άνθρωπος – Πτηνό / 2
Υποτύπος:	Γυναίκα – Πτηνό / 2 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα όρθιας γυναίκας με καμπανόσχημη φούστα, ανοιχτές φτερούγες και κεφάλι πτηνού. Διακρίνονται τα πέλματα. Το ένδυμα φέρει ζεύγη τοξοειδών γραμμών και πλάγιες ραβδώσεις. Σώμα και φτερούγες κατά μέτωπον, κεφάλι σε πλάγια όψη προς τα δεξιά.
Παράλληλα:	CMS IV, Nr. 290.
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Ξανθουδίδης 1907, 182, αρ. 150, πίν. 8. Kenna 1960, 65, αρ. 9. Kenna 1969, πίν. 4, 9.
Σχόλια:	1) Ιδιαίτερα σχηματοποιημένο το κεφάλι της μορφής, με το μάτι να αποδίδεται ως κουκκίδα εντός κύκλου. 2) Περίτεχνη, ΄φορτωμένη' η διακόσμηση του ενδύματος.

Εικ. 17

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 17

Κατ. στο CMS:	CMS II 3, Nr. 10
Αρ. Καταγραφής:	17
Προέλευση:	Κνωσός, ανάκτορο, διάδρομος της Πομπής
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Φακοειδής, ελαφρώς ελλειψοειδής
Υλικό:	Σάρδιος
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	2,2
Διατήρηση:	Σχεδόν άριστη
Τύπος:	Άνθρωπος-Τετράποδο θηλ., Άνθρωπος-Τετράποδο θηλ/3
Υποτύπος:	Άνδρας – Ελάφι, Άνδρας – Κάπρος (;)/ 3 β ,3 γ

Περιγραφή:	Ζεύγος μικτών μορφών σε κατατομή, αντίστροφα διατεταγμένες. Πόδια και μέση άνδρα, ενώ σώμα, άνω άκρα και κεφάλι ζώου. Το στόμα του ενός ακουμπά το λαιμό του άλλου. Δεξιά μορφή κάπρου, αριστερή ελαφιού. Κεφάλια λυγισμένα προς τα πίσω. Κύκλοι στη μέση. Κουκκίδες σε στόμα, μάτια, πόδια, γόνατα, αστραγάλους.
Παράλληλα:	CMS VII, Nrs. 123, 126, CMS XII, Nr. 242, CMS XIII, Nr. 84.
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Evans 1904/05, 19, εικ.10. Bossert 1939, εικ. 391 g. Zervos 1956, εικ. 650 α. Kenna 1960, 56, 59, αρ.2. Demargne 1965, εικ. 122. Niemeier 1981, 93, αρ. 19, 95, εικ. 3.
Σχόλια:	1) Δύο μικτές μορφές τύπου Άνδρα - Τετράποδου ζώου, γνωστού ως 'Μινώταυρου΄. 2) Ο Evans χαρακτηρίζει τις μορφές 'Μινέλαφο΄και 'Μινώκαπρο'. 3) Αρκετά φυσιοκρατική η απόδοση.

Εικ. 18

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 18

Κατ. στο CMS:	CMS II 3, Nr. 39
Αρ.Καταγραφής:	18
Προέλευση:	Κνωσός,νεκρόπολη Ζαφέρ Παπούρα, Τάφος 7
Είδος Υποσ.:	Σφραγιστικό δακτυλίδι
Σχήμα:	Ελλειψοειδές
Υλικό:	Χρυσός με χαλκό
Χρώμα:	Χρυσοχάλκινο
Διαστάσεις:	Υ : 3,2 Π: 2,05
Διατήρηση:	Φθορά στο άνω τμήμα της σφραγιστικής επιφάνειας
Τύπος:	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό /4
Υποτύπος:	Γυναίκα – Λιοντάρι – Πτηνό /4 γ

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα λιονταριού, ανοιχτές φτερούγες και κεφάλι γυναίκας. Σε πλάγια όψη προς τα αριστερά, με το κεφάλι στραμμένο αντίθετα, ενώ κατά μέτωπον οι φτερούγες. Τα μπροστινά πόδια έντονα λυγισμένα προς τα εμπρός.
Συν. Στοιχεία:	Μπροστά από τη μορφή ένα φυτό
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Evans 1906, 26, 130, αρ. 7 d, εικ. 21, 119. Biesantz 1954, 137 L 1, O1. Dessenne 1957, 133, αρ.298, πίν. 24. Σακελλαρίου 1966, 19. Younger 1979, 265, αρ. 28. Sakellarakis 1981, 179, αρ.6.

Σχόλια:	1) Πρόκειται για τη μυθική μορφή της σφίγγας. 2) Η απόδοση των λυγισμένων προς τα εμπρός ποδιών δημιουργούν την εικόνα μιας ιδιόμορφης εναιώρησης.

Εικ, 19

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 19

Κατ. στο CMS:	CMS II 3, Nr. 79
Αρ.Καταγραφής:	19
Προέλευση:	Κνωσός, Κάτω Γυψάδες, Ιερό της Δήμητρας
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Φακοειδής
Υλικό:	Ασβεστόλιθος
Χρώμα:	Μαύρο
Διάμετρος:	1,5
Διατήρηση:	Η εξωτερική επιφάνεια έχει φθαρεί
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό- Πτηνό / 1
Υποτύπος:	Λιοντάρι – Πτηνό / 1 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι λιονταριού, φτερά και κεφάλι πτηνού. Σε πλάγια όψη προς τα αριστερά. Το κεφάλι στραμμένο προς τα πίσω. Απεικονίζεται σε στάση εφόρμησης, με την φτερούγα ανοιχτή και την ουρά ανορθωμένη. Το μάτι ως κουκκίδα.
Συν. Στοιχεία:	Πλαγίως πάνω από το κεφάλι απεικονίζονται δύο λογχόσχημες ταινίες σαν φυλλαράκια.
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική Περόδος
Βιβλιογραφία:	Kenna 1973, 127, αρ. 11, εικ. 27, 1, πίν. 82, 11.
Σχόλια:	Πρόκειται για τη μυθική μορφή του γρύπα.

Εικ. 20

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 20

Κατ. στο CMS:	CMS II 3, Nr. 105
Αρ. Καταγραφής:	20
Προέλευση:	Φαιστός, νεκρόπολη στα Καλύβια, τάφος Ευγενών αρ. 7
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Κυλινδρικός πεπιεσμένος
Υλικό:	Σάρδιος
Χρώμα:	-
Διαστάσεις:	Υ: 1, 8 Π: 1,4
Διατήρηση:	Σχετικά καλή. Λείπει τμήμα του κεφαλιού
Τύπος:	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό – Ραχιαίο έξαρμα /5
Υποτύπος:	Άνθρωπος – Ιπποπόταμος - Ραχιαίο έξαρμα / 5 β

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα ανθρώπου, άκρα και κεφάλι ιπποπόταμου, ενώ φέρει έξαρμα από το ύψος του αυχένα έως τα πόδια από σιγμοειδή κοσμήματα. Εξογκωμένη κοιλιά. Έχει μισάνοιχτο το στόμα και αιμχηρά δόντια. Βαδίζει προς τα δεξιά.
Συν. Στοιχεία:	Με τα άνω άκρα κρατά ένα όρθιο, μικρό ζώο, πιθανόν αιγοειδές ή ζαρκάδι.
Παράλληλα:	CMS II 8, Nr. 195, σχετικά με έντονα καμπύλα πίσω πόδια.
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορικής Περιόδου. Βρέθηκε ωστόσο σε τάφο της ΥΜ ΙΙ Α 2 περιόδου.
Βιβλιογραφία:	Καρέτσου και Ανδρεαδάκη Βλαζάκη 2000, 161-62, 139 β. Gill 1964, 3, 20, ερ. 38. Younger 1993, 150. Hallager 1995, 547 – 556. Rehak 1995, 219 και σημ. 33.
Σχόλια:	1) Η μορφή ανήκει στον τύπο του μινωικού δαίμονα. 2)Το μικρό ζώο ίσως για θυσία. 3) Οι ερευνητές τον θεωρούν είτε ότι είναι ΥΜ ΙΙΙ αντίγραφο ΜΜ πρωτοτύπου, ή κειμήλιο λόγω πρώιμων χαρακτηριστικών. 4) Περίτεχνη η απόδοση του εξάρματος.

Εικ. 21

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 21

Κατ. στο CMS:	CMS II 3, Nr. 112
Αρ.Καταγραφής:	21
Προέλευση:	Φαιστός, νεκρόπολη στα Καλύβια, τάφος Ευγενών αρ.9
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Τρίπλευρος πρισματικός
Υλικό:	Σαρδόνυχας
Χρώμα:	Ερυθρό με καστανές νευρώσεις
Διάμετρος:	1,55
Διατήρηση:	Σχετικά πολύ καλή. Μικρό σκάσιμο
Τύπος:	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό – Ραχιαίο έξαρμα / 5
Υποτύπος:	Άνθρωπος – Λιοντάρι – Ραχιαίο έξαρμα / 5 α

Περιγραφή:	Δύο όμοιες, αντωπές μορφές από σώμα ανθρώπου, άκρα και κεφάλι λιονταριού, και ραχιαίο έξαρμα. Σε πλάγια όψη. Από ένα άνω άκρο λυγισμένο στους αγκώνες.
Συν. Στοιχεία:	Πίσω από κάθε μορφή από ένα σχηματοποιημένο φυτικό κόσμημα
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική Περίοδο
Βιβλιογραφία:	Savignoni 1904, 521, εικ. 10 b-c, πίν. 40: 11, 12. Bossert 1937, 34, 228, εικ. 391 α. Nillson 1949/50, 379, εικ. 188. Biesantz 1954, 50, αρ. 71, 141, αρ. 1 Q 4-5, πίν. 5 : 29b. Kenna 1963, 330-32, πίν. ΙΓ΄12-13. Kenna 1954, 945, εικ. 30 a. b. Gill 1964, 17, αρ. 14. Καρέτσου και Ανδρεαδάκη Βλαζάκη 2000, 160-61, 139 a. Weingarten 1983 a, 6 F.
Σχόλια:	1) Πρισματική τρίπλευρη σφραγίδα. Την εργασία μας ενδιαφέρει η μία πλευρά μόνο. 2) Η μορφή ανήκει στον κρητομυκηναϊκό τύπο του μινωικού δαίμονα με τη στενή μέση και τα τυποποιημένα χαρακτηριστικά. 3) Έντονη χρήση του τρυπανιού.

Εικ. 22

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 22

Κατ. στο CMS:	CMS II 3, Nr. 118
Αρ.Καταγραφής:	22
Προέλευση:	Αγία Τριάδα, σνασκαφή Ιταλικής Σχολής 1903
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Φακοειδής
Υλικό:	Σάρδιος
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	2
Διατήρηση:	Σχετικά καλή
Τύπος:	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό/ 4
Υποτύπος:	Γυναίκα – Λιοντάρι(;) – Πτηνό / 4γ

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα λιονταριού(;), φτερά και κεφάλι γυναίκας. Στηρίζεται στα μπροστινά λυγισμένα πόδια. Φορεί στέμμα με λοφίο. Το μάτι αποδίδεται ως κουκκίδα. Σιγμοειδής, όρθια φτερούγα διακοσμημένη σε δύο ζώνες από σφαιρίδια και γραμμές.
Συν. Στοιχεία:	Από το λαιμό κρέμεται πολυγωνικό, αστεροειδές έξαρμα (κόσμημα;)
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική Περρίοδος
Βιβλιογραφία:	Paribeni 1904, 718, εικ. 21. Dessenne 1957, 132, αρ. 296, πίν. 24. Long 1974, 13, πίν. 3, εικ. 3
Σχόλια:	1) Πρόκειται για τη μυθική μορφή της σφίγγας. 2) Διακρίνεται προσπάθεια υποδήλωσης του χώρου με γραμμή εδάφους.

Εικ. 23

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 23

Κατ. στο CMS:	CMS II 3, Nr. 169
Αρ. Καταγραφής:	23
Προέλευση:	Κνωσός, Αη Γιάννης, θολωτός τάφος Ν. Πασπάτη
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Φακοειδής
Υλικό:	Στεατίτης
Χρώμα:	Σκουροπράσινος
Διάμετρος:	1,8
Διατήρηση:	Σχετικά πολύ καλή.
Τύπος:	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό /3
Υποτύπος:	Γυναίκα – Τετράποδο θηλαστικό /3 ζ

Περιγραφή:	Ζεύγος όμοιων μικτών μορφών από γυναικείο σώμα και κεφάλι ζώου. Βαδίζουν αριστερά. Το πρόσωπο στραμμένο προς τα πάνω και το ένα χχέρι λυγισμένο. Μισάνοιχτο στόμα. Μάτι ως σφαιρίδιο. Μακριές καμπανόσχημες φούστες. Διακρίνεται μόνο το ένα πέλμα.
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Kenna 1966, 72, πίν. 3.
Σχόλια:	1) Τα κεφάλια ιδιαίτερα σχηματοποιημένα. 2) Η απόδοση των χεριών παραπέμπει σε μορφή καρότου, 3) Διακοσμητική η απόδοση του ενδύματος από καταακόρυφες και πλάγιες ταινίες.

Εικ. 24

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 24

Κατ. στο CMS:	CMS II 3, Nr. 219
Αρ.Καταγραφής:	24
Προέλευση:	Αβδού
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Φακοειδής
Υλικό:	Χαλκηδόνιος
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,7 - 1,75
Διατήρηση:	Σχετικά πολύ καλή
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό- Πτηνό /1
Υποτύπος:	Λιοντάρι – Πτηνό /1 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα λιονταριού, κεφάλι και φτερά πτηνού. Σε πλάγια όψη προς τα δεξιά. Κεφάλι ανορθωμένο, ουρά τυλιγμένη προς τα πάνω. Η φτερούγα με πλάγιες γραμμές και τρεις δακτυλίους. Τρεις μαστοί στο κάτω μέρος της κοιλιάς.
Παράλληλα:	CMS II 6, Nr. 106.Σχετ. με απόδοση φτερούγας βλ. CMS II 6, Nr. 102.
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Ξανθουδίδης 1907, 117, αρ. 101, πίν.7. Zervos 1956, εικ. 677. Dessenne 1957, 205, αρ. 30. Kenna 1960, 59. Delplace 1967, 71, εικ. 11.
Σχόλια:	1) Πρόκειται για γρύπα. 2) Υποδήλωση του φύλου με απόδοση μαστών. 3) Ιδιαίτερα περίτεχνη η απόδοση ολόκληρης της μορφής.

Εικ. 25

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 25

Κατ. στο CMS:	CMS II 3, Nr. 276
Αρ.Καταγραφής:	25
Προέλευση:	Σφακιά, θολωτός τάφος
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Φακοειδής
Υλικό:	Ίασπης
Χρώμα:	Σκοτεινός ερυθρός
Διάμετρος:	1,65 – 1,7
Διατήρηση:	Άριστη
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 1
Υποτύπος:	Λιοντάρι – Πτηνό / 1 α

Περιγραφή:	Δύο αντωπές μικτές μορφές από σώμα λιονταριού, κεφάλι και φτερά πτηνού. Σε πλάγια όψη. Στηρίζονται στα πίσω πόδια, ενώ τα μπροστινά τεντωμένα σαν κατακόρυφες γραμμές. Ουρές κουλουριασμένες. Λεπτά σώματα.
Συν. Στοιχεία:	Μεταξύ των μικτών μορφών στέκεται κατά μέτωπον Πότνια Θηρών με τοξωτό σύμβολο στο κεφάλι
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Πλάτων 1955 β, 294, πίν. 110γ. Πλάτων 1955 α, 563. Sparz 1962, 13, 18, 20, 100, αρ. 13. Gill 1969, 93, εικ. 4d. Rutkowski 1981, 100, εικ. 31, 4.
Σχόλια:	1) Πρόκειται για γρύπα. 2) Ιδιαίτερα περίτεχνη η απόδοση των μορφών.

Εικ. 26

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 26

Κατ. στο CMS:	CMS II 3, Nr. 279
Αρ. Καταγραφής:	26
Προέλευση:	Παλαίκαστρο, Οικία σ 5
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Κυλινδρικός
Υλικό:	Αιματίτης
Χρώμα:	Γκρίζο
Διαστάσεις:	Διάμετρος: 0,6 Υ: 1,3
Διατήρηση:	Πολύ καλή
Τύπος:	Άνθρωπος – Πτηνό / 2
Υποτύπος:	Γυναίκα - Πτηνό/ 2 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή, ιστάμενη, αποτελούμενη από κεφάλι και φτερούγες πουλιού. Φορεί μακρύ, κυλινδρικό ένδυμα. Μυτερό και μακρύ ράμφος. Οι φτερούγες ανοιχτές και μεγάλες, με πλούσια, λογχοειδή φτερά. Σε πλάγια όψη προς τα αριστερά.
Συν. Στοιχεία:	Εκατέρωθεν της μορφής, από ένα ψάρι, ίσως δελφίνι. Επίσης, αντωπά νεροπούλια ανάμεσα στα οποία στύλος απολήγων σε τρεις οφθαλμωτές κουκίδες.
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Dawkins 1903/4, 215. Eccles 1939/40, 45, 47, αρ. 26, εικ. 16. Nilsson 1949/1950, 385, αρ. 60. Porada 1957, 202, αρ. 35. Kenna 1960, 64, αρ. 5. Buchholz 1967, 155, αρ. 37. Pini 1980, 81, 101, αρ. C5, εικ. 17.
Σχόλια:	Στρογγυλεμένες, πλαστικές οι φόρμες της μορφής

Εικ. 27

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 27

Κατ. στο CMS:	CMS II 3, Nr. 282
Αρ.Καταγραφής:	27
Προέλευση:	Παλαίκαστρο
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Κυλινδρικός
Υλικό:	Στεατίτης
Χρώμα:	Μαύρο
Διαστάσεις:	Διάμετρος: 1 Υ: 1,9
Διατήρηση:	Σχετικά καλή
Τύπος:	Άνθρωπος –Τετράποδο θηλαστικό – Έξαρμα / 5
Υποτύπος:	

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κορμό ανθρώπου, κεφάλι και άκρα λιονταριού ή κροκόδειλου, έξαρμα στη ράχη και από το

	ύψος της μέση και κάτω. Σε πλάγια όψη προς τα αριστερά. Υψωμένο το άνω άκρο. Λεπτά άκρα.
Συν. Στοιχεία:	Εκατέρωθεν της μικτής μορφής δύο γυναικείες μορφές με κωδωνόσχημα ενδύματα. Επίσης, δύο σχηματοποιημένοι στύλοι από οριζόντιες διαγραμμίσεις με πολλαπλές γωνιώσεις (φοινικόδεντρα;)
Παράλληλα:	Σχετ. με συνοδευτικό μοτίβο, βλ. ΥΜ ΙΙΙΑ λαβή κατόπτρου από το Παγκαλοχώρι Ρεθύμνου.
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Bosanquet 1901/2, 302, εικ. 18. Müller 1918, 155. Matz 1928, 100, αρ. 3. Chapouthier 1937, 323, αρ. 14. Phillips 1991, 709, αρ. 325. Rehak 1995, 217-19. Kenna 1960, 64, αρ. 5. Gill 1964, 9, 16, αρ. 26, 12. Pini 1980, 93, 107, αρ. 53, 111.Καρέτσου και Ανδρεαδάκη – Βλαζάκη 2000, 162, αρ. 142.
Σχόλια:	1) Η μορφή ανήκει στον τύπο του μινωικού δαίμονα. 2) Πιθανόν έργο κυπρομινωικού εργαστηρίου, λόγω ενδυμάτων και τεχνοτροπίας.

Εικ. 28

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 28

Κατ. στο CMS:	CMS II 3, Nr. 334
Αρ.Καταγραφής:	28
Προέλευση:	Κρήτη
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Φακοειδής
Υλικό:	Στεατίτης
Χρώμα:	Σκουροπράσινος
Διάμετρος:	1,6
Διατήρηση:	Σχετική καλή
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 1
Υποτύπος:	Λιοντάρι – Πτηνό / 1 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα λιονταριού, κεφάλι και ανοιχτές φτερούγες πουλιού. Οι φτερούγες πληρούνται από πλάγιες γραμμές. Φέρει λοφίο. Σε πλάγια όψη. Εφορμά σε ταύρο.
Συν. Στοιχεία:	Στο κάτω ήμισυ της επιφάνειας ταύρος που τρέχει προς τα δεξιά σε αντίστροφη διάταξη με τη μικτή μορφή
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική Περίοδος
Σχόλια:	1) Πρόκειται για γρύπα. 2) Αρκετά φυσιοκρατική η απόδοση των μορφών

Εικ. 29

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 29

Κατ. στο CMS:	CMS II 3, Nr. 349
Αρ. Καταγραφής:	29
Προέλευση:	Κρήτη
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Φακοειδής
Υλικό:	Στεατίτης
Χρώμα:	Γκριζωπός
Διάμετρος:	1,55 – 1,6
Διατήρηση:	-
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό /1
Υποτύπος:	Λιοντάρι –Πτηνό /1 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα πιθανόν λιονταριού, φτερά και κεφάλι πουλιού. Σε καλπασμό προς τα αριστερά. Μάτι ως σφαιρίδιο. Φέρει λοφίο. Λαιμός από παράλληλους δακτυλίους. Φτερούγα ανοιχτή με λογχοειδή φτερά. Ουρά ανορθωμένη, σιγμοειδής, απολήγει σε σφαιρίδιο.
Παράλληλα:	CMS IV, Nr. 248
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική Περίδος
Βιβλιογραφία:	Ξανθουδίδης 1907, 172, αρ. 75, πίν. 7. Dessenne 1957b, 205, αρ. 26. Boardman 1970, πίν.190.
Σχόλια:	1) Πρόκειται για γρύπα. 2) Αφαιρετική η μορφή, που αποπνέει σωματική αδυναμία.

Εικ. 30

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 30

Κατ. στο CMS:	CMS II 4, Nr. 61
Αρ.Καταγραφής:	30
Προέλευση:	Γουρνιά, τάφος Boyd 1904
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Φακοειδής
Υλικό:	Στεατίτης
Χρώμα:	Γκριζωπός
Διάμετρος:	2
Διατήρηση:	Μέτρια
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό /1 α
Υποτύπος:	Λιοντάρι – Πτηνό /1 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από επίμηκες, λεπτό σώμα πιθανόν λιονταριού, μακρύ λαιμό και κεφάλι πτηνού με μακρύ ράμφος.

	Τα φτερά αποδίδονται με γραμμές ατρακτοειδούς διατομής. Η ουρά υψωμένη.
Χρονολόγηση:	Μετανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Hawes 1908, 54, εικ. 28, 9. Dessenne 1957, 205, αρ. 27. Kenna 1966, 73, πίν. 7. Bisi 1965, 178. Niemeier 1981, 92, αρ. 11.
Σχόλια:	1) Πρόκειται για γρύπα. 2) Η απόδοση του φτερού είναι αφαιρετική στο κάτω τμήμα. 3) Αφύσικα λεπτό σώμα.

Εικ. 31

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 31

Κατ. στο CMS:	CMS II 4, Nr. 72
Αρ.Καταγραφής:	31
Προέλευση:	Κρήτη
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Φακοειδής
Υλικό:	Στεατίτης
Χρώμα:	Μαύρο
Διάμετρος:	1,6
Διατήρηση:	Σχετικά καλή
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό /1α
Υποτύπος:	Λιοντάρι - Πτηνό

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα πιθανόν λιονταριού, κεφάλι και φτερό πτηνού. Τα φτερό, ραβδωτό, σχεδόν κάθετο, ενώ στο σημείο ένωσης με το τρεις κάθετες ταινίες σαν ακτινωτές λουρίδες. Η ουρά κουλουριασμένη απολήγει σε σφαιρίδιο. Σε πλάγια όψη προς τα αριστερά.
Χρονολόγηση:	Μετανακτορική Περίοδος
Σχόλια:	1) Πρόκειται για γρύπα. 2) Καθόλου φυσιοκρατική η απόδοση της μορφής. Εντελώς ιδιόμορφο το φτερό.

Εικ. 32

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 32

Κατ. στο CMS:	CMS II 4, Nr. 73
Αρ. Καταγραφής:	57
Προέλευση:	Κρήτη
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Φακοειδής
Υλικό:	Στεατίτης
Χρώμα:	Σκουροπράσινος
Διάμετρος:	1,8
Διατήρηση:	Φθορές στη σφραγιστική επιφάνεια
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 1
Υποτύπος:	Λιοντάρι – Πτηνό / 1α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα πιθανόν λιονταριού, κεφάλι και φτερούγες πτηνού. Το κεφάλι στραμμένο προς τα πάνω. Το σώμα και το κεφάλι αποδίδονται σε κατατομή προς τα δεξιά, ενώ οι φτερούγες μετωπικά ανοιχτές.
Συν. Στοιχεία:	Σε αντιθετική διάταξη με τη μικτή μορφή, στο άνω τμήμα της παράστασης αποδίδεται ένα λιοντάρι.
Χρονολόγηση:	Μετανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Ξανθουδίδης 1907,171, αρ. 71. Delplace 1967, 67.
Σχόλια:	1) Πρόκειται για γρύπα. 2) Αρκετά μινιμαλιστική η απόδοση της μορφής με χαρακτηριστικά 'διάλυσης'.

Εικ. 33

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 33

Κατ. στο CMS:	CMS II 4, Nr. 116
Αρ.Καταγραφής:	33
Προέλευση:	Κνωσός, οικία νοτίως παλατιού, Νότια Οικία (;)
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Φακοειδής
Υλικό:	Μαύρο
Χρώμα:	Αιματίτης
Διάμετρος:	1,5 – 1,65
Διατήρηση:	Άριστη
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 1
Υποτύπος:	Λιοντάρι - Πτηνό / 1α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα πιθανόν λιονταριού, κεφάλι και φτερούγες πτηνού. Σε πλάγια όψη προς τα δεξιά, με το κεφάλι στραμμένο προς την αντίθετη κατεύθυνση. Φτερούγα παράλληλη με το σώμα. Ουρά ανορθωμένη
Παράλληλα:	CMS I, Suppl. Nr. 94
Χρονολόγηση:	Μετανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Zervos 1956, εικ. 638. Dessenne 1957, 205, αρ. 31. Kenna 1960, 79, αρ. 6. Delplace 1967, 82, αρ. 199

Σχόλια:	1) Πρόκειται για γρύπα. 2) Έντονη μυολογία.

Εικ. 34

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 34

Κατ. στο CMS:	CMS II 4, Nr. 137
Αρ.Καταγραφής:	34
Προέλευση:	Κνωσός, Τάφος Α, Evans 1902.
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Φακοειδής
Υλικό:	Μαλακός λίθος
Χρώμα:	Μελακοκάστανος
Διάμετρος:	1,85
Διατήρηση:	Θραυσμένος κατά το ήμισυ
Τύπος:	Άνθρωπος – Πτηνό /2
Υποτύπος:	Γυναίκα – Πτηνό /2 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα ιστάμενης γυναίκας που φορεί καμπανόσχημη, ανοιχτές φτερούγες με λογχόσχημα κατακόρυφα φτερά και κεφάλι πτηνού με ράμφος στραμμένο προς τα πάνω. Κατενώπιον η απόδοση της μορφής.
Συν. Στοιχεία:	Στα αριστερά της μορφής αποδίδεται μορφή ενός μικρότερου πτηνού με μακρύ λαιμό. Πιθανόν μία δεύτερη όμοια μορφή πτηνού να απεικονιζόταν στο θραυσμένο ήμισυ του σφραγιδολίθου.
Χρονολόγηση:	Μετανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Kenna 1964, 939, αρ. 87. Kenna 1966, 72, πίν. 3.
Σχόλια:	Σχηματοποιημένη, μη φυσιοκρατική η απόδοση της μορφής, η οποία φαίνεται σχεδόν αποστεωμένη.

Εικ. 35

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 35

Κατ. στο CMS:	CMS II 4, Nr. 171
Αρ. Καταγραφής:	35
Προέλευση:	Τύλισσος
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Φακοειδής
Υλικό:	Στεατίτης
Χρώμα:	Σκουροπράσινος
Διάμετρος:	1,7
Διατήρηση:	Καλή
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 1
Υποτύπος:	Λιοντάρι – Πτηνό / 1α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα πιθανόν λιονταριού, κεφάλι και φτερούγες πτηνού. Καθιστή, σε κατατομή προς τα δεξιά. Φτερούγα υψωμένη, μακρύς ωοειδής λαιμός και κεφάλι στραμμένο προς τα πίσω, ουρά ανορθωμένη. Στο σημείο ένωσης του λαιμού με το κεφάλι ένα λοφίο.
Συν. Στοιχεία:	Μπροστά από το λαιμό μοτίβο, που μοιάζει με δύο μικρά φύλλα.
Χρονολόγηση:	Μετανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Dessenne 1957, 205, αρ. 29. Kenna 1966, 70. Delplace 1967, 82.
Σχόλια:	1) Πρόκειται για γρύπα. 2) Η απόδοση των οπλών πολύ φυσιοκρατική.

Εικ. 36

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 36

Κατ. στο CMS:	CMS II 5, Nr. 317
Αρ.Καταγραφής:	36
Προέλευση:	Φαιστός, ανάκτορο, δωμάτιο 25
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Δισκοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	Καστανωπός
Διάμετρος:	15
Διατήρηση:	Ελλιπής
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό /1
Υποτύπος:	Λιοντάρι – Πτηνό /1α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα πιθανόν λιονταριού, κεφάλι και φτερά πτηνού. Καθιστή σε πλάγια όψη προς τα αριστερά. Τετράφυλλο φτερό και τρίφυλλο 'στέμμα'. Στο λαιμό κρέμεται κορδόνι απολήγον σε ασκοειδές αντικείμενο. Ουρά σιγμοειδής
Παράλληλα:	Ομοιότητες με CMS II 6, Nr. 215 και CMS II 5, Nr. 318, 319.
Χρονολόγηση:	Παλαιοανακτορική Περίοδος

Βιβλιογραφία:	Levi 1957/58, 122 κ.ε., αρ. 244, εικ. 309, πίν. 16. Schachermeyr 1964, 154, εικ. 76 (δεξιά), Schachermeyr 1967, 32, πίν. 20, εικ. 76 (δεξιά)
Σχόλια:	1) Πρόκειται για γρύπα. 2) Προσπάθεια υποδήλωσης χώρου με οδοντωτή γραμμή εδάφους.

Εικ. 37

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 37

Κατ. στο CMS:	CMS II 5, Nr. 318
Αρ.Καταγραφής:	37
Προέλευση:	Φαιστός, ανάκτορο, δωμάτιο 25.
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Ωοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	
Διάμετρος:	1,3 – 1,4
Διατήρηση:	Ελλιπής
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό/ 1
Υποτύπος:	Λιοντάρι – Πτηνό / 1α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα ζώου, πιθανόν λιονταριού, κεφάλι και φτερά πτηνού. Βαδίζει προς τα αριστερά. Εξέχον ράμφος. Τριπλό ροπαλόσχημο φτερό. Ανορθωμένη, καμπυλωτή ουρά και όμοιο λοφίο. Τριγωνικό έξαρμα στο στήθος. Τα πίσω πέλματα με μορφή μεμβράνης.
Χρονολόγηση:	Παλαιοανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Levi 1957/58, 122 κ.ε., αρ. 243, εικ. 308, πίν. 16. Schachermeyr 1964, 154, εικ. 76 (δεξιά), Schachermeyr 1967, 32, πίν. 20, εικ. 76 (αριστερά)
Σχόλια:	1) Πρόκειται για γρύπα. 2) Σφριγηλή η μυική μάζα. 3) Ιδιαίτερα σχηματοποιημένη η απόδοση του φτερού.

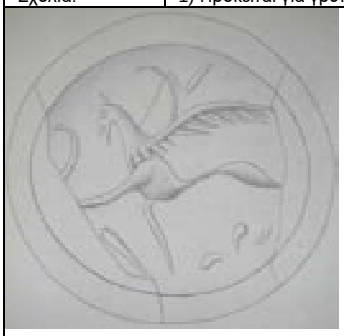

Εικ. 38

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 38

Κατ. στο CMS:	CMS II 5, Nr. 319
Αρ. Καταγραφής:	38
Προέλευση:	Φαιστός, ανάκτορο, δωμάτιο 25
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Δισκοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	
Διαστάσεις:	Υ: 1,9 Π: 1,6
Διατήρηση:	Ελλιπής
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό (;) – Πτηνό /1
Υποτύπος:	

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα ζώου, κεφάλι και φτερά πτηνού. Λεπτά πόδια σε διασκελισμό. Από τον αυχένα φύεται μακριά, κυρτή φτερούγα με πλάγια γραμμίδια στο κατώτερο τμήμα. Τριγωνικό λοφίο. Τοξοειδής γραμμή κάθετη στο φτερό. Μία ίδια ενώπιον της μορφής.
Συν. Στοιχεία:	Φυλλόσχημα θέματα αιωρούμενα στο χώρο
Παράλληλα:	CMS II 6, Nr. 215. CMS II 5, Nr.317, 318.
Χρονολόγηση:	Παλαιοανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Levi 1957/58, 122, 132, αρ. 245, 270, εικ. 310, 335, πίν. 16. Levi 1964, 29, εικ. 33b.
Σχόλια:	1) Δύσκολο να ταυτιστεί το είδος του ζώου, πιθανόν, συγγενικό γρύπα ή στρουθοκαμήλου. 2) Ιδιαίτερα ραδινή η απόδοση της μορφής.

Εικ. 39

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 39

Κατ. στο CMS:	CMS II 5, Nr. 320
Αρ.Καταγραφής:	39
Προέλευση:	Φαιστός, ανάκτορο, δωμάτιο 55
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Ωοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διαστάσεις:	Υ: 1,9 Π: 1,3
Διατήρηση:	Κακή
Τύπος:	Άνθρωπος - Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό /4
Υποτύπος:	Άνθρωπος – Άλογο –Πτηνό /4 δ

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι και σώμα ανθρώπου –από τη μέση και πάνω- ενώ από τη μέση και κάτω σώμα τετράποδου, πιθανόν αλόγου. Στην πλάτη σωληνοειδές φτερό. Απόδοση σε πλάγια όψη προς τα αριστερά.
Χρονολόγηση:	Παλαιοανακτορική Περίοδος

Βιβλιογραφία:	Levi 1957/58, 124, αρ. 247, εικ. 312, πίν. 16. Schachermeyr 1967, 32, πίν. 19, εικ. 70
Σχόλια:	1) Δυσδιάκριτη μορφή λόγω της κακής διατήρησης Θυμίζει κένταυρο με φτερά. 2) Ιδιαίτερα αφαιρετική η απόδοση του φτερού.

Εικ. 40

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 40

Κατ. στο CMS:	CMS II 5, Nr. 321
Αρ.Καταγραφής:	40
Προέλευση:	Φαιστός, ανάκτορο, δωμάτιο 25
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Ωοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	
Διαστάσεις:	Υ: 1,5 Π: 1,3
Διατήρηση:	Ελλιπής
Τύπος:	Άνθρωπος –Τετράποδο θηλαστικό – Ραχιαίο έξαρμα(;)/ 5
Υποτύπος:	

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι και άνω άκρα ζώου, ενώ σώμα και πόδια ανθρώπου. Στόμα ανοιχτό χωρίς δόντια. Πεπιεσμένο κεφάλι, εξογκωμένη κοιλιά. Το αριστερό χέρι λυγισμένο. Το δεξί χέρι κρατά πρόχου. Αποδίδεται σε πλάγια όψη προς τα αριστερά.
Συν. Στοιχεία:	Η μορφή κρατά σφαιρική, μόνωτη πρόχου με ψηλή βάση. Πίσω από τη μορφή απεικονίζεται ένα φυλλόσχημο ρομβοειδές πλέγμα.
Χρονολόγηση:	Παλαιοανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Levi 1957/58, 125, 130, αρ. 249, 264, εικ. 314, 329, πίν.17. Gill 1964, 20, αρ. 39. Weingarten 1991, 7-8, εικ. 2, πίν. 2, Καρέτσου και Ανδρεαδάκη- Βλαζάκη 2000, 155, αρ. 130
Σχόλια:	1) Αν και δεν έχει ραχιαίο έξαρμα, ανήκει στον τύπο του 'μινωικού δαίμονα', αλλά σε απλοποιημένη απόδοση. 2) Η μορφή του πλέγματος παραπέμπει στην Taweret των αρχών της δυναστείας. 3) Πρόκειται για σχεδιαστική αποκατάσταση δύο σφραγισμάτων που αλληλοσυμπληρώνονται.

Εικ. 41

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 41

Κατ. στο CMS:	CMS II 5, Nr. 322
Αρ. Καταγραφής:	41
Προέλευση:	Φαιστός, ανάκτορο, δωμάτιο 25
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Ωοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διαστάσεις:	Υ: 1,8 Π: 1,3
Διατήρηση:	Μέτρια
Τύπος:	Άνθρωπος-Τετράποδο θηλαστικό- Ραχιαίο έξαρμα/ 5
Υποτύπος:	Άνθρωπος –Λιοντάρι – Ραχιαίο έξαρμα / 5 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κορμό ανθρώπου, άκρα και κεφάλι λιονταριού, ενώ φέρει έξαρμα από το κεφάλι έως τα πέλματα, διακοσμημένο από κατακόρυφες κυματοειδείς γραμμές και εξωτερικά σειρά σφαιριδίων. Σε πλάγια όψη προς τα αριστερά. Πατάει σε έδαφος πέντε κροκάλων ή βράχων.
Συν. Στοιχεία:	1. Κρατά σπονδικό αγγείο - πρόχου, 2. Πλαισιώνεται από κλαδιά.
Χρονολόγηση:	Παλαιοανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Levi 1957/58, 124, αρ. 248, εικ. 313, πίν.16. Gill 1964, 16, αρ. 8. Καρέτσου και Ανδρεαδάκη- Βλαζάκη 2000, 155, αρ. 130
Σχόλια:	Η μορφή ανήκει στον τύπο του μινωικού δαίμονα

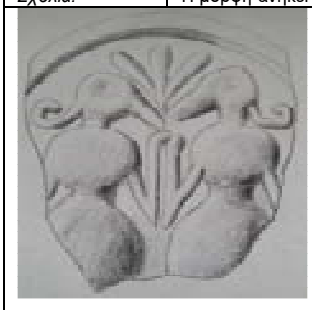

Εικ. 42

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 42

Κατ. στο CMS:	CMS II 5, Nr. 323
Αρ.καταγραφής:	42
Προέλευση:	Φαιστός, ανάκτορο, δωμάτιο 25
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Ωοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	
Διαστάσεις:	Υ :1,3 Π: 1,1
Διατήρηση:	Λείπει το 1/3 της απεικόνισης
Τύπος:	Άνθρωπος – Πτηνό/ 2
Υποτύπος:	Γυναίκα – Πτηνό / 2 α

Περιγραφή:	Ζεύγος από όμοιες αντωπές μικτές μορφές με σώμα ανθρώπου σχηματοποιημένο σε μορφή οκτώσχημης ασπίδας και κεφάλι με ράμφος. Τα χέρια ανάμεσα τους, αποστεωμένα, λυγισμένα στους καρπούς. Σώματα κατά μέτωπον, κεφάλια σε πλάγια όψη.
Συν. Στοιχεία:	Ανάμεσα στα κεφάλια τριφυλλόσχημο μοτίβο
Χρονολόγηση:	Παλαιοανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Levi 1957/58, 127, αρ. 252, εικ. 317, πίν.17.
Σχόλια:	1) Η απόδοση των ελίκων στον αυχένα ίσως υποδηλώνει κόμη. 2) Μη ρεαλιστική η απόδοση των σωμάτων και των χεριών.

Εικ. 43

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 43

Κατ. στο CMS:	CMS II 6, Nr. 20
Αρ.καταγραφής:	43
Προέλευση:	Αγία Τριάδα, έπαυλη.
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Ωοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	Ερυθροκάστανο
Διαστάσεις:	Υ: 1,9 Π : 1,5
Διατήρηση:	Πολύ καλή
Τύπος:	Πτηνό – Πλοίο / 6
Υποτύπος:	

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα κωπηλατικού σκάφους, η πλώρη του οποίου είναι κεφάλι πτηνού με ράμφος και κλειστή φτερούγα πτηνού. Στο κεφάλι εξέχει φυτικό λοφίο, ενώ φυλλοειδές μοτίβο στην πρύμνη. Πλέει προς τα αριστερά.
Συν. Στοιχεία:	1) Όρθια, σχηματοποιημένη μορφή κωπηλάτη τραβά κουπί. 2) Κάτω από την καρίνα του πλοίου, σύνολο κροκάλων δηλώνει τη θάλασσα. 3) Αιωρούμενες κουκκίδες στο βάθος.
Παράλληλα:	CMS II 3, Nr. 252.
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Evans 1935, 952, εικ. 920. Levi 1925/26α, 126, αρ. 118, εικ. 134, πίν.VII. Levi 1945, 278, εικ. 8. Persson 1942, 84, 180, εικ. 28. Weingarten 1986a, 6, 17.
Σχόλια:	1) Ιδιαίτερα μινιμαλιστική η απόδοση του κωπηλάτη. 2) Πιθανόν σφράγισμα από σφενδόνη δακτυλιδιού.

Εικ. 44

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 44

Κατ. στο CMS:	CMS II 6, Nr. 98
Αρ. καταγραφής:	44
Προέλευση:	Αγία Τριάδα, έπαυλη, δωμάτιο 11
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Αγυγδαλόσχημο
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	Ερυθροκάστανο
Διαστάσεις:	Υ: 1,8 Π: 1,38 Β: 3,03
Διατήρηση:	Καλή
Τύπος:	Άνθρωπος –Τετράποδο θηλαστικό – Ραχιαίο έξαρμα / 5
Υποτύπος:	

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κορμό ανθρώπου, άκρα και κεφάλι ζώου, ενώ φέρει ραχιαίο έξαρμα από το ύψος της μέσης έως τις κνήμες. Αποδίδεται σε κατατομή προς τα δεξιά.
Συν. Στοιχεία:	Μπροστά στο στήθος κρατά ένα μικρό λιοντάρι
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 30
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Levi 1925/26 α, 119, αρ. 107, εικ. 123, πιν. VIII. Gill 1964, 20, αρ. 40. Kaiser 1976, 74, πίν 7: 6. Weingarten 1986[α], 7, 13, 19, αρ. 26. Phillips 1991, 385 – 86, αρ.25. Rehak 1995, 219. Pope 1960, 202, 210, εικ. 3:1347.
Σχόλια:	1) Η μορφή ανήκει στον τύπο του μινωικού δαίμονα. 2) Κεφάλι αποτροπαϊκό – ΄μακάβριο΄. 3) Έντονη μυολογία στο άνω άκρο. 4) Έντονο ανάγλυφο στην απόδοση.

Εικ. 45

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 45

Κατ. στο CMS:	CMS II 6, Nr. 99
Αρ.καταγραφής:	45
Προέλευση:	Αγία Τριάδα
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	Ερυθροκάστανο
Διάμετρος:	1,35
Διατήρηση:	Άριστη
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό –Πτηνό / 1
Υποτύπος:	Λιοντάρι – Πτηνό / 1 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή, από σώμα ζώου, πιθανόν λιονταριού, κεφάλι και φτερούγα πτηνού.Σε πλάγια όψη προς τα αριστερά. Φτερούγα με κατακόρυφες, λογχόσχημες ράβδους και σφαιρίδια. Το μάτι, απόληξη της ουράς και οι αρθρώσεις ως σφαιρίδια. Τριχίδια κατά τόπους.
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Halbherr 1903, 36, 37, αρ. 15, εικ. 29, πίν. V. σειρά 4, 3. Levi 1925/26 α, 117, αρ. 9, εικ.116, πιν.XIII. Borda 1946, 67, εικ.45, 19. Dessenne 1957, 130. Bisi 1965, 174, εικ. 17, αρ. 127. Delplace 1967, 71. Weingarten 1988, 96, 105, πίν. 2.
Σχόλια:	1) Πρόκειται για γρύπα. 2) Συμβατική, σχηματοποιημένη η απόδοση της μορφής, χωρίς ίχνος φυσιοκρατίας, ιδιαίτερα η φτερούγα.

Εικ. 46

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 46

Κατ. στο CMS:	CMS II 6, Nr. 100
Αρ.καταγραφής:	46
Προέλευση:	Αγία Τριάδα
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Ορθογώνιο
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	Ερυθροκάστανο
Διαστάσεις:	Υ : 1,1 Π: 1,6
Διατήρηση:	Κακή
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό –Πτηνό /1
Υποτύπος:	Λιοντάρι – Πτηνό /1 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα λιονταριού, κεφάλι και φτερούγες πτηνού. Το σώμα ορατό έως τη μέση μετωπικά αποδοσμένο, όπως και οι ανοιχτές φτερούγες, ενώ το κεφάλι σε πλάγια όψη. Τα μπροστινά πόδι, λυγισμένα, ακουμπούν στο έδαφος. Μακρύ ράμφος
Παράλληλα:	CMS V Suppl. 1A, Nr. 347.
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Levi 1925/26 α, 114, αρ. 94, εικ. 111, πίν. XII. Kenna 1960, 50, αρ. 3. Bisi 1965, 173. Younger 1983,121.
Σχόλια:	1) Πρόκειται για γρύπα. 2) Ενδιαφέρουσα η χαλαρότητα και η άνεση του ζώου που ατενίζει.

Εικ. 47

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 47

Κατ. στο CMS:	CMS II 6, Nr. 101
Αρ. καταγραφής:	47
Προέλευση:	Αγία Τριάδα
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	Ερυθροκάστανο
Διάμετρος:	1,45
Διατήρηση:	Άριστη
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 1
Υποτύπος:	Λιοντάρι – Πτηνό / 1 α

Περιγραφή:	Ζεύγος όμοιων μικτών μορφών από σώμα λιονταριού σε καλπασμό, κεφάλι και φτερά πτηνού. Σε διάταξη συμμετρική αντιθετική (tete- beche). Σε πλάγια όψη προς τα δεξιά, ενώ οι φτερούγες μετωπικές, ανοιχτές καλοσχεδιασμένες με γραμμικό σχέδιο. Ουρά ανορθωμένη.
Συν. Στοιχεία:	Δίπλα στις κύριες μορφές, από μία όμοια μικτή 'Τετράποδου θηλαστικού –Πτηνού', μικρότερου μεγέθους σε απλουστευμένη απόδοση, καλπάζοντας σε αντίθετη κατεύθυνση.
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Younger 1983, 121. Weingarten 1988, 106, 109, πίν. 4. Halbherr 1903, 30, 36, αρ. 9, εικ. 18, πίν. V. σειρά 3, 1. Levi 1925/26 α, 115, αρ. 95, εικ. 112, πιν. XIII. Borda 1946, 67, εικ.45, 27. Delplace 1967, 60, 71.
Σχόλια:	1) Πρόκειται για γρύπα. 2) Γραμμή εδάφους δηλώνει τον χώρο. 3) Έντονη χρήση δακτυλίων για υποδήλωση μερών του σώματος. Θυμίζει ταλισμανικές μορφές. 4) 'Αγαπημένη' σφραγίδα με 102 ευρεθέντα σφραγίσματα.

Εικ. 48

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 48

Κατ. στο CMS:	CMS II 6, Nr. 102
Αρ.καταγραφής:	48
Προέλευση:	Αγία Τριάδα
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Αμυγδαλόσχημο
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	Ερυθροκάστανο
Διαστάσεις:	Υ: 1,8 Π:0,95
Διατήρηση:	Καλή
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό - Πτηνό / 1
Υποτύπος:	Λιοντάρι - Πτηνό /1α

Περιγραφή:	Δύο όμοιες αντωπές μορφές από σώμα λιονταριού, κεφάλι και φτερά πτηνού. Όρθιες στα πίσω πόδια, σε πλάγια

	όψη. Στην φτερούγα της μίας μορφής δύο δακτύλιοι.
Συν. Στοιχεία:	Μεταξύ των μορφών κατακόρυφος στύλος που επιστέφεται από φύλλο παπύρου και ζεύγος δακτυλίων, όμοιων με τους δακτύλιους της φτερούγας.
Παράλληλα:	Βλ. CMS X, Nr. 268 και CMS XIII Nr. 39 σχετ. με τη σύνθεση, ενώ CMS XI, Nr. 45 σχετ. με τεχνοτροπικό ύφος των μορφών. Επίσης, βλ. CMS II 3, Nr. 219 σχετ. με απόδοση φτερούγων.
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Levi 1925/26 α, 115, αρ. 96, εικ. 113, πιν. XII. Spartz 1962, 12, αρ. 2. Bisi 1965, 173. Delplace 1967, 55, 73. Betts 1978, 68, εικ. 15 a. b. Younger 1983, 122.
Σχόλια:	1) Πρόκειται για γρύπα. 2) Οι μορφές πατούν σε γραμμή εδάφους, στοιχείο υποδήλωσης χώρου.

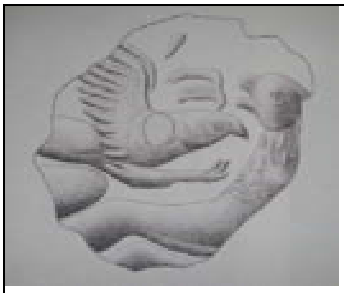

Εικ. 49

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 49

Κατ. στο CMS:	CMS II 6, Nr. 103
Αρ.καταγραφής:	49
Προέλευση:	Αγία Τριάδα, άγνωστη η επιμέρους προέλευση
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	-
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	Φαιοκάστανος
Διαστάσεις:	Υ: 1,3 Π : 0,95
Διατήρηση:	Μέτρια
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 1
Υποτύπος:	Λιοντάρι – Πτηνό / 1 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα λιονταριού, κεφάλι και φτερά πτηνού. Φτερούγα ανοιχτή, με μικρά φτερά σε παράλληλη διάταξη. Σε πλάγια όψη προς τα δεξιά. Εφορμά σε λιοντάρι.
Συν. Στοιχεία:	Ανάμεσα στις μορφές δυσδιάγνωστο, διχαλωτό εικονιστικό θέμα.
Παράλληλα:	CMS II, 7 Nr. 96
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Levi 1925/26 α, 116, αρ. 97, εικ. 114, πιν. XII. Kantor 1947, 64, πίν. 14. Delplace 1967, 63, 66, 68. Younger 1983, 120. Morgan 1988, 50, 168, εικ. 38.
Σχόλια:	Σφριγηλές οι μυικές μάζες της μορφής

Εικ. 50

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 50

Κατ. στο CMS:	CMS II 6, Nr. 104
Αρ. καταγραφής:	50
Προέλευση:	Αγία Τριάδα
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	Μελανοκάστανος
Διάμετρος:	1,7
Διατήρηση:	Πολύ καλή
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό - Πτηνό /1
Υποτύπος:	Λιοντάρι (;) – Πτηνό / 1 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι και σώμα ζώου – πιθανόν λιονταριού – και φτερούγες πτηνού. Σώμα και ανοιχτές φτερούγες κατενώπιον, ενώ κεφάλι σε πλάγια όψη προς τα δεξιά. Οι φτερούγες με οριζόντιο στέλεχος πλατύ, ενώ κατακόρυφα κυλινδρικά φτερά στο κατώτερο τμήμα.
Παράλληλα:	Σχετ. με κεφάλι βλ. CMS II 7, Nr. 167.
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική περίοδος
Βιβλιογραφία:	Levi 1925/26 α, 117, αρ. 100, εικ. 117, πιν. IX. Hood 1978, 222, εικ. 224 E. Weingarten 1983 α, 18, 20, εικ. 5, Παράρτημα 7, 11, αρ. 2, πίν. 13. Weingarten 1986 α, 21, αρ. 81. Weingarten 1988, 94. Younger 1983, 120.
Σχόλια:	1) Δεν πρόκειται για γρύπα, διότι το κεφάλι δεν είναι πτηνού. 2) Η απόδοση της μορφής γίνεται με δυνατές, ‘στέρεες φόρμες’ στο πρόσωπο, στο σώμα κα στις φτερούγες.

Εικ. 51

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 51

Κατ. στο CMS:	CMS II 6, Nr. 105
Αρ.καταγραφής:	51
Προέλευση:	Αγία Τριάδα
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	Φαιοκάστανος
Διάμετρος:	1,6
Διατήρηση:	Μέτρια
Τύπος:	Άνθρωπος /Τετράποδο θηλαστικό(;) – Πτηνό / 2
Υποτύπος:	

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από ανοιχτές φτερούγες πουλιού, ανάμεσα στις οποίες πιθανόν σώμα ανθρώπου ή ζώου, ενώ στο

	κάτω τμήμα φτερά σαν ουρά πτηνού. Στη θέση του κεφαλιού, αποδίδονται τρία ροπαλόσχημα φτερά.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 135 A, 135 B, 136
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Levi 1925/26 α, 117, αρ. 101, εικ. 118, πιν. IX. Weingarten 1983 α, 18, 20, αρ. 5, Παράρτημα 7. 11, αρ. 2, πίν. 13. Weingarten 1986 α, 21, αρ. 81.
Σχόλια:	Λαμβάνοντας υπόψη τις ομοιότητες με τα CMS II 7, Nr. 135 A, 135 B εικάζουμε ότι το σώμα της μικτής μορφής είναι ανθρώπινο και πιθανότερα γυναικείο.

Εικ. 52

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 52

Κατ. στο CMS:	CMS II 6, Nr. 106
Αρ.καταγραφής:	52
Προέλευση:	Αγία Τριάδα
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	Ερυθροκάστανος
Διάμετρος:	1,6
Διατήρηση:	Καλή
Τύπος:	Άνθρωπος - Πτηνό /2
Υποτύπος:	Γυναίκα – Πτηνό /2α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα γυναίκας καθιστής, ενώ κεφάλι και φτερούγες πτηνού. Φτερούγες λυγισμένες ενώ κινησιολογικά παραπέμπουν σε χέρια. Φορεί μακριά, στενή φούστα. Υποδηλώνεται στήθος. Πολύ λεπτή μέση. Κεφάλι και σώμα σε πλάγια όψη, φτερούγες μετωπικά.
Συν. Στοιχεία:	1.Η μορφή καθιστή πιθανόν σε δίφρο, από τον οποίο διακρίνεται μόνο το άνω τμήμα και ένα πόδι. 2.Εξωτερικά του ενδύματος καμπύλο θέμα με λογχοειδή φτερά απολήγον σε δαγκάνα, όπως του σκορπιού.
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Halbherr 1903, 38, αρ. 25. Kenna 1960, 49. Levi 1925/26 α, 118, αρ. 102, εικ. 119, πιν. IXV. Weingarten 1983 α, 85, 89, 110, αρ. 9, πίν. 14 C. Weingarten 1988, 98, 109, 112.
Σχόλια:	1) Ιδιαίτερα ραδινή η μορφή. 2) Η στάση του σώματος αποπνέει κομψότητα. 3) Από το μέσον της κνήμης και κάτω υπόδημα που θυμίζει μπότα.

Εικ. 53

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 53

Κατ. στο CMS:	CMS II 6, Nr. 107
Αρ. καταγραφής:	53
Προέλευση:	Αγία Τριάδα
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,55
Διατήρηση:	Πολύ καλή
Τύπος:	Άνθρωπος – Πτηνό /2
Υποτύπος:	Γυναίκα – Πτηνό /2α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα ιστάμενης γυναίκας, κεφάλι και φτερούγες πουλιού. Φορεί καμπανόσχημη φούστα. Κατά μέτωπον αποδίδεται η μορφή, εκτός από το κεφάλι και τα πόδια σε πλάγια όψη προς τα δεξιά.
Συν. Στοιχεία:	Εκατέρωθεν των μορφών από ένα σχηματοποιημένο αστέρι
Παράλληλα:	CMS II 6, Nr. 1008. Επίσης, CMS II 4, Nr. 137. Πιο μακρινά παράλληλα τα CMS II 7, Nr. 127 , 128
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Halbherr 1903, 38, αρ. 45, πίν, VI, σειρά 1, 1. Levi 1925/26 α, 118, αρ. 103, πιν. IXV. Kenna 1960, 49. Younger 1983, 127. Weingarten 1983 α, 111, 115, Παράρτημα 7, πίν. 14 E. Weingarten 1988, 93, 97, 108, πίν. 2.
Σχόλια:	1) Τα πόδια διακρίνονται μέσα από τη φούστα σαν να είναι διαφανής. 2) Εντελώς σχηματοποιημένη η απόδοση των ποδιών.

Εικ. 54

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 54

Κατ. στο CMS:	CMS II 6, Nr. 108
Αρ.καταγραφής:	54
Προέλευση:	Αγία Τριάδα
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Αμυγδαλόσχημο
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	Ερυθροκάστανο
Διαστάσεις:	Υ: 1,4 Π: 1,31 Β: 1,34
Διατήρηση:	Ελλιπής
Τύπος:	Άνθρωπος – Πτηνό / 2
Υποτύπος:	Γυναίκα – Πτηνό / 2α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα ιστάμενης γυναίκας, ανοιχτές φτερούγες και κεφάλι πτηνού. Φορεί φαρδιά φούστα, ενώ έχει το ράμφος στραμμένο προς τα πάνω. Μετωπική απόδοση.
Παράλληλα:	CMS II 6, Nr. 107. Επίσης, CMS II 4, Nr. 137. Πιο μακρινά τα CMS II 7, Nr. 127 και 128.

Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Younger 1983, 127. Weingarten 1983 α, 111, πίν. 14. Weingarten 1988, 98, 109.
Σχόλια:	Η σφραγιστική επιφάνεια έχει φθαρεί με αποτέλεσμα η μορφή να είναι ελλιπής από το κατώτερο τμήμα των φτερούγων έως το ύψος των γονάτων.

Εικ. 55

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 55

Κατ. στο CMS:	CMS II 6, Nr. 215
Αρ.καταγραφής:	55
Προέλευση:	Μάλια
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	-
Διατήρηση:	Ελλιπής
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 1
Υποτύπος:	Λιοντάρι – Πτηνό / 1 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα λιονταριού σε καλπασμό, φτερούγα και κεφάλι πτηνού. Μακρύ ράμφος. Στην κορυφή του κεφαλιού τετράφυλλο λοφίο. Ανοιχτή φτερούγα καλοσχεδιασμένη με γραμμωτό θέμα. Ουρά μακριά, κουλουριασμένη. Αποδίδεται σε πλάγια όψη προς τα αριστερά.
Συν. Στοιχεία:	Στο έδαφος, ακριβώς κάτω από την κοιλιά τρίφυλλο εικονιστικό θέμα.
Παράλληλα:	CMS II 5, Nr. 317 – 319. Επίσης, CMS II 3, Nr. 219.
Χρονολόγηση:	Νεονακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Αδημοσίευτο
Σχόλια:	1) Πρόκειται για γρύπα. 2) Περίτεχνη η απόδοση της φτερούγας. 3) Φυσιοκρατική η απόδοση του σώματος της μορφής.

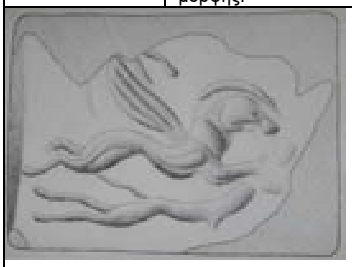

Εικ. 56

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 56

Κατ. στο CMS:	CMS II 6, Nr. 265
Αρ. καταγραφής:	56
Προέλευση:	Σκλαβόκαμπος, Οικία, χώρος εισόδου 1
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Ορθογώνιο με αποστρογγυλεμένες γωνίες
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	Ερυθροκάστανος
Διαστάσεις:	Υ: 1,4 Π: 1,1
Διατήρηση:	Κακή
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό –Πτηνό /1
Υποτύπος:	Λιοντάρι – Πτηνό /1 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα λιονταριού, ανοιχτές φτερούγες και κεφάλι πτηνού. Σε καλπασμό προς τα δεξιά.
Συν. Στοιχεία:	1) Κάτω από τη μικτή μορφή σε παράλληλο οριζόντιο άξονα, ένα λεπτότερο τετράποδο θηλαστικό, σκύλος ή λιοντάρι, το οποίο επίσης καλπάζει προς τα δεξιά, ενώ δεν διακρίνεται το κεφάλι του. 2) Πάνω από τη φτερούγα διχαλωτό θέμα, ενώ πάνω από το κεφάλι θέμα με σχήμα μισοφέγγαρου.
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Μαρινάτος 1939/41, 91, πίν. 4, 12. Biesantz 1954, 130 L 1, E 1-17. Kenna 1960, 43, αρ. 10.
Σχόλια:	1) Πρόκειται για γρύπα. 2) Ευκρινής η απόδοση της μυολογίας της μορφής. 3) Το κεφάλι δεν είναι ωστόσο απόλυτα ευκρινές.

Εικ. 57

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 57

Κατ. στο CMS:	CMS II 6, Nr. 268
Αρ.καταγραφής:	57
Προέλευση:	Σκλαβόκαμπος, Οικία, χώρος εισόδου 1
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Περίπου ορθογώνιο
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διαστάσεις:	Υ : 0, 8 Π : 0,95
Διατήρηση:	Καλή
Τύπος:	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό / 3
Υποτύπος:	Άνθρωπος – Λιοντάρι (;)

Περιγραφή:	Μικτό ον δυσερμήνευτο. Καθιστή μορφή από σώμα αποτελούμενο από τέσσερα μέρη σχήματος ημισελήνου, δεξί πόδι (ανθρώπινο;) λυγισμένο από το γόνατο και κάτω, ενώ εξωτερικά αυτού άκρο ζώου (λιοντάρι;) κρεμασμένο σαν ανθρώπινο χέρι
Παράλληλα:	Σχετικά με άκρο ζώου βλ. CMS II 7, Nr. 153 - 156
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Μαρινάτος 1939/ 41, αρ. 13, πίν. 4, 13. Weingarten 1983 α, 20, 107, 109, 116, αρ. 4, 5, πίν. 14α
Σχόλια:	Το σώμα της μορφής παραπέμπει ελαφρώς σε σώμα μέλισσας, με τις παράλληλες ζώνες

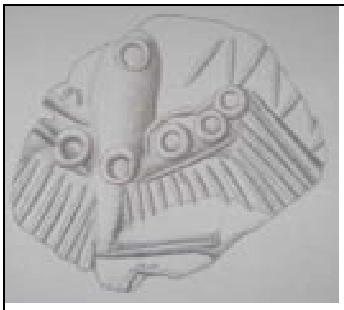

Εικ. 58

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 58	
Κατ. στο CMS:	CMS II 8, 1, Nr. 182
Αρ.καταγραφής:	58
Προέλευση:	Κνωσός, ανάκτορο, μεγάλο κλιμακοστάσιο
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Αμυγδαλόσχημο
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διαστάσεις:	Υ: 1,1 Π : 1.
Διατήρηση:	Σχετικά καλή. Θραυσμένο περιμετρικά.
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό /1
Υποτύπος:	

Περιγραφή:	Μικτή μορφή αποτελούμενη από σώμα ζώου, κεφάλι και φτερούγες πτηνού. Το άνω τμήμα των φτερούγων κοσμείται από δακτυλίους, ενώ το κατώτερο από λοξά, λογχόσχημα φτερά. Όμοιος δακτύλιος ως μάτι. Φτερούγες κατά μέτωπον, σώμα σε πλάγια όψη προς τα αριστερά.
Συν. Στοιχεία:	1) Πάνω δεξιά σώζεται λογχοειδές γωνιώδες εικονιστικό θέμα. 2) Κάτω από τον κορμό δυσερμήνευτο ζεύγος οριζοντίων παράλληλων, γραμμών, θυμίζει οστά από ανθρώπινο πήχυ.
Παράλληλα:	CMS V, Nr. 590, CMS IX, Nr. 105, CMS X, Nr. 267, CMS XII, Nr. 247.
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Gill 1965, 79, πίν. 13. Popham – Gill 1995, 19,
Σχόλια:	Το σφράγισμα είναι θραυσμένο περιμετρικά, με αποτέλεσμα να λείπει το ράμφος, η δεξιά φτερούγα, το κατώτερο τμήμα του σώματος, τα πόδια , η ουρά.

Εικ. 59

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 59	
Κατ. στο CMS:	CMS II 8. 1, Nr. 183
Αρ. καταγραφής:	59
Προέλευση:	Κνωσός, χαμηλότερος ανατολικός – δυτικός Διάδρομος
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,3
Διατήρηση:	Καλή
Τύπος:	Τετράποδο Θηλαστικό – Πτηνό / 1
Υποτύπος:	Λιοντάρι – Πτηνό / 1α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα λιονταριού, κεφάλι και φτερά πουλιού. Σε πλάγια όψη προς τα αριστερά. Το κεφάλι στραμμένο προς τα πίσω. Ουρά ανορθωμένη. Η φτερούγα ανοιχτή, από λογχοειδή φτερά. Φέρει λοφίο στο κεφάλι. Μάτι σαν σφαιρίδιο.
Συν. Στοιχεία:	Μεμονωμένα λογχοειδή εικονιστικά θέματα πάνω από τη φτερούγα και μπροστά από το λαιμό.
Παράλληλα:	CMS II 3, Nr. 79, CMS II 4, Nr. 116, CMS IX, Nr. 139, CMS XII, Nr. 266, CMS I, Suppl. Nr. 94.
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Gill 1965, 80, πίν. 15. Younger 1983, 127. Popham – Gill, 20, πίν. 12, 25, 43, 48.
Σχόλια:	1) Πρόκειται για γρύπα. 2) Έντονος μυικός όγκος στο λαιμό και στους γλουτούς. 3) Απεικονίζεται ένα πόδι μπροστά και ένα πίσω, ενώ υπονοείται η ύπαρξη των υπολοίπων. Ειδικά το πίσω πόδι αποδίδεται σαν κυλινδρικό στέλεχος, χωρίς ίχνος φυσιοκρατίας.

Εικ. 60

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 60	
Κατ. στο CMS:	CMS II 8. 1, Nr. 184
Αρ.καταγραφής:	60
Προέλευση:	Κνωσός, μικρό ανάκτορο, δωμάτιο Fetish
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,6
Διατήρηση:	Καλή ποιότητα. Λείπει τμήμα
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 1
Υποτύπος:	Λιοντάρι - Πτηνό/ 1α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα λιονταριού, κεφάλι και φτερά πτηνού. Σε πλάγια όψη προς τα αριστερά. Το κεφάλι στραμμένο αντίθετα. Λυγισμένα τα πόδια. Φτερούγες ανοιχτές μετωπικά με φτερά σε οριζόντια και πλάγια διάταξη. Μακρύ ράμφος. Λοφίο από φυλλοειδές ζεύγος.

Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική Περίοδο
Βιβλιογραφία:	Gill 1965, 89, πίν. 8. Younger 1983, 126. Popham – Gill 1995, 26, πίν. 16, 31, 47.
Σχόλια:	1) Πρόκειται για γρύπα. 2) Δεν σώζονται οι άκρες από τις φτερούγες, τμήμα των γλουτών και το ένα πίσω πόδι. 3) Μη φυσιοκρατική η απόδοση της μορφής.

Εικ. 61

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 61

Κατ. στο CMS:	CMS II 8. 1, Nr. 185
Αρ.καταγραφής:	61
Προέλευση:	Κνωσός, ανάκτορο, μέγαρο της βασίλισσας
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	-
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διαστάσεις:	Υ: 1,2 Π: 0,9
Διατήρηση:	Μέτρια. Λείπει τμήμα
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό - Πτηνό / 1
Υποτύπος:	Λιοντάρι – Πτηνό / 1α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα λιονταριού και φτερά πτηνού. Καθιστή σε λυγισμένα πόδια. Δεν σώζεται το κεφάλι. Η φτερούγα αποδίδεται με οριζόντιες παράλληλες ραβδώσεις.
Συν. Στοιχεία:	Δυσερμήνευτο σωληνοειδές εικονιστικό θέμα μπροστά από το λαιμό της μορφής
Χρονολόγηση:	Αβέβαιη χρονολόγηση
Βιβλιογραφία:	Gill 1965, 82, πίν. 17 R 106. Popham – Gill 1995, 21, πίν. 21, 45
Σχόλια:	1) Πρόκειται για γρύπα. 2) Αρκετά σχηματοποιημένη η απεικόνιση της μορφής, με χρήση γεωμετρικών αποδόσεων. Τα πέλματα ως γωνιακές απολήξεις. 3) Θραυσμένο σε όλη την περιφέρεια.

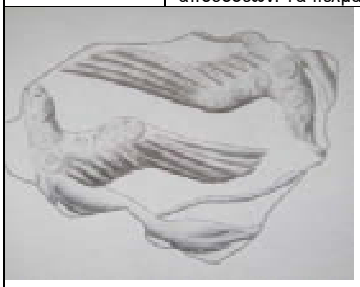

Εικ. 62

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 62

Κατ. Στο CMS:	CMS II 8. 1, Nr. 186
Αρ. Καταγραφής:	62
Προέλευση:	Κνωσός
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Σχεδόν ωοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	
Διαστάσεις:	Υ 1,8 εκ. Π 1,2 εκ.
Διατήρηση:	Μέτρια. Ελλιπές σε τμήμα της περιφέρειας
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 1
Υποτύπος:	Λιοντάρι – Πτηνό / 1 α

Περιγραφή:	Ζεύγος όμοιων μικτών μορφών από σώμα ζώου, κεφάλι και φτερά πτηνού σε αντίθετα διαμετρική διάταξη (tete beche). Ίπτανται. Σε πλάγια όψη. Διακοσμητικοί δακτύλιοι σ λαιμό και φτερούγα. Λογχοειδή φτερά στο κάτω τμήμα των φτερούγων.
Παράλληλα:	CMS II 8, Nr. 87 και CMS II 6, Nr. 101.
Χρονολόγηση:	Αβέβαιη χρονολόγηση
Βιβλιογραφία:	Gill 1965, πίν. 9. Younger 1987, 64. Popham – Gill 1995, 21, 26, 32.
Σχόλια:	1) Πρόκειται για γρύπα. 2) Ίσως προέρχεται από σφενδόνη δακτυλιδιού. 3) Περίτεχνη η απόδοση από τον σφραγιδογλύφο.

Εικ. 63

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 63

Κατ. στο CMS:	CMS II 8. 1, Nr. 187
Αρ.καταγραφής:	63
Προέλευση:	Κνωσός, ανάκτορο, αποθέτης ανατολικού ιερού.
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Σχεδόν ορθογώνιο
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διαστάσεις:	Υ: 1,3 Π: 0,9
Διατήρηση:	Μέτρια. Λείπει τμήμα
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό - Πτηνό / 1
Υποτύπος:	Λιοντάρι – Πτηνό / 1 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα ζώου, κεφάλι και φτερούγα πτηνού. Αποδίδεται σε πλάγια όψη προς τα αριστερά. Η φτερούγα ανοιχτή με παράλληλες, πλάγιες ραβδώσεις στο κατώτερο τμήμα της.
Συν. Στοιχεία:	Διακρίνεται ράμφος και τμήμα σώματος πτηνού ή μικτής μορφής.
Παράλληλα:	CMS II 8, Nr. 186
Χρονολόγηση:	Αβέβαιη χρονολόγηση
Βιβλιογραφία:	Younger 1987, 64. Panagiotaki 1999, 109, 166, αρ. 242. Panagiotaki 1993, εικ. 1
Σχόλια:	1) Πρόκειται για γρύπα. 2) Το σφράγισμα έχει σπάσει περιμετρικά. 3) Οι όγκοι της μορφής αποδίδονται με φυσιοκρατικό τρόπο.

Εικ. 64

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 64

Κατ. στο CMS:	CMS II 8. 1, Nr. 188
Αρ.καταγραφής:	64
Προέλευση:	Κνωσός, αποθέτης αρχείων
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,8
Διατήρηση:	Μέτρια. Λείπει τμήμα
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό - Πτηνό / 1
Υποτύπος:	Λιοντάρι – Πτηνό / 1 α

Περιγραφή:	Ζεύγος αντωπών μικτών μορφών, από σώμα λιονταριού, φτερά και κεφάλι πτηνού. Σε πλάγια όψη. Οι μορφές στρέφουν τα κεφάλια και αντικρύζονται. Ανοιχτές προς τα πάνω οι φτερούγες, οι ουρές προς τα κάτω.
Συν. Στοιχεία:	Ανάμεσα στις μικτές μορφές ίπταται πτηνό μικρού μεγέθους
Παράλληλα:	Σχετ. με σύνθεση βλ. CMS I, Nr. 102. Σχετ. με τεχνοτροπία βλ. CMS I, Nr. 171.
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Evans 1935, 608, εικ. 597 A, 1, 603 C 15. Biesantz 1954, 133 G 10, πίν. 3, 12. Kenna 1967, 49. Delplace 1967, 59. Younger 1987, 64. Popham – Gill 1995, 22, 50, πίν. 15, 30. Driessen – Macdonald 1997, 63.
Σχόλια:	1) Πρόκειται για γρύπα. 2) Καλλίγραμμες, ραδινές μορφές.

Εικ. 65

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 65

Κατ. στο CMS:	CMS II 8. 1, Nr. 189
Αρ. καταγραφής:	65
Προέλευση:	Κνωσός, ανάκτορο, κλίμακα και γραφεία γραμματέων
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	2,1
Διατήρηση:	Πολύ καλή. Λείπει τμήμα
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό /1
Υποτύπος:	Λιοντάρι - Πτηνό/1 α

Περιγραφή:	Ζεύγος αντωπών μικτών μορφών, από σώμα λιονταριού, φτερά και κεφάλι πτηνού. Σε πλάγια όψη και οκλάζουσα στάση. Τα κεφάλια αντιθετικά, κοιτούν πίσω από την πλάτη.Τα στήθη απουμπούν σχεδόν τα γόνατα. Φτερούγες από κατακόρυφα φτερά. Ανορθωμένη ουρά.
Παράλληλα:	Σχετ. με σύνθεση των μορφών βλ. CMS II 7, Nr. 117. Σχετ. με απόδοση φτερούγων βλ. CMS II 7, Nr.129 A, 135 A, 135 B, 137, 155, 156.
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Evans 1921, 712, εικ. 536 c . Gill 1965, 82. Delplace 1967, 59. Popham - Gill 1995, 21, 49, πίν. 14, 29,44. Weingarten 1991β, 307, πίν.7. Driessen-Macdonald 1997, 63
Σχόλια:	1) Πρόκειται για γρύπα. 2) Εντοπίζονται εικονογραφικά παράλληλα με μικτές μορφές στα σφραγίσματα της Ζάκρου, προαναφερθέντα ως παράλληλα. 3) Ιδιαίτερα 'γεμάτοι' οι όγκοι του σώματος και των φτερούγων.

Εικ. 66

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 66

Κατ. στο CMS:	CMS II 8. 1, Nr. 190
Αρ.καταγραφής:	66
Προέλευση:	Κνωσός
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,5
Διατήρηση:	Μέτρια. Λείπει τμήμα
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό - Πτηνό / 1
Υποτύπος:	Λιοντάρι – Πτηνό (;) / 1 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα ζώου, πιθανόν λιονταριού και κωνοειδή φτερούγα (;) με διαγώνια φτερά. Σε πλάγια όψη προς τα δεξιά. Ανορθωμένη ουρά απολήγει σε θύσανο. Θραύση στο εμπρόσθιο τμήμα του λαιμού και του κεφαλιού.
Συν. Στοιχεία:	Ανάμεσα στα πόδια της μικτής μορφής ένα μεμονωμένο πόδι ζώου (λιονταριού ;), σε αντίθετη κατεύθυνση.
Παράλληλα:	CMS IV, Nr. 313. CMS V, Nr. 400 IX Nr. 43 D.
Χρονολόγηση:	Αβέβαιη χρονολόγηση
Βιβλιογραφία:	Αδημοσίευτο
Σχόλια:	Το περίεργο κωνοειδές εικονογραφικό θέμα πάνω στη ράχη ερμηνεύτηκε ως φτερό, ωστόσο δεν αποτελεί καθόλου φυσιοκρατική απόδοση.

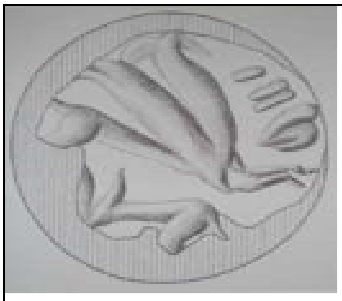

Εικ. 67

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 67	
Κατ. στο CMS:	CMS II 8. 1, Nr. 191
Αρ.καταγραφής:	67
Προέλευση:	Κνωσός, ανάκτορο, αποθήκη ανατολικού ιερού
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,6
Διατήρηση:	Μέτρια. Λείπει τμήμα
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 1
Υποτύπος:	Λιοντάρι – Πτηνό / 1 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα ζώου σε έντονο διασκελισμό
Συν. Στοιχεία:	1) Κάτω από το σώμα της μορφής ένα μικρό ζώο σε αντίθετη κατεύθυνση. Ίσως σκύλος. 2) Μπροστά από το ζώο ωοειδή αντικείμενα, με το οποία ίσως να υποδηλώνεται η έννοια του περιβάλλοντος χώρου
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Kenna 1902/3, 55, αρ. 20. Evans 1921, 696, εικ. 518 1. A. Kenna 1960, 44, εικ. 72, 49. Gill 1965, 70. Weingarten 1990b, 98, εικ. 10. Panagiotaki 1993, 81 w. Panagiotaki 1990, 109, 168, αρ. 253, πίν. 18 c.
Σχόλια:	1) Ο Evans έχει περιγράψει το μοτίβο αυτό ως 'λουλούδι που μοιάζει με τουλίπα'. 2) Αφαιρετικά αποδοσμένες στρογγυλές οι μυικές μάζες της μορφής. 3) Πιθανόν να πρόκειται για γρύπα.

Εικ. 68

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 68	
Κατ. στο CMS:	CMS II 8. 1, Nr. 192
Αρ. καταγραφής:	68
Προέλευση:	Κνωσός
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Ωοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διαστάσεις:	Υ: 3,4 Π: 3,8
Διατήρηση:	Πολύ καλή. Λείπει τμήμα
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 1
Υποτύπος:	Λιοντάρι – Πτηνό / 1 α

Περιγραφή:	Ζεύγος όμοιων μικτών μορφών με σώμα ζώου, πιθανόν λιονταριού και φτερά και κεφάλι πτηνού. Ίπτανται προς αντίθετη κατεύθυνση. Σε πλάγια όψη. Φτερούγες τραπεζιόσχημες, με δύο σειρές παράλληλων φτερών.
Συν. Στοιχεία:	Οι μορφές επιτίθενται σε ελάφι. Πάνω δύο νεροπούλια πλαισιώνουν ακτινωτό θέμα, που πιθανόν συμβολίζει τον ήλιο.
Παράλληλα:	CMS I, Nr. 19, CMS II, Nr. 88, CMS II, Nr. 326.
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Pini 1973, 221 – 230, πίν. 54. Younger 1987, 64. Popham - Gill 1995, Weingarten 1996, 79, πίν. 22 A.
Σχόλια:	1) Πρόκειται για γρύπα. 2) Τα όντα της παράστασης σε τρία επίπεδα. 3) Σφράγισμα από μεταλλικό σφραγιστικό δακτυλίδι. 4) Λεπτή επεξεργασία. 5) Το σώμα της δεξιάς μικτής μορφής ανόργανη σχέση με τη φτερούγα.

Εικ. 69

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 69	
Κατ. στο CMS:	CMS II 8. 1, Nr. 193
Αρ.καταγραφής:	69
Προέλευση:	Κνωσός, ανάκτορο, αποθήκη ανατολικού ιερού
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Ωοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	
Διαστάσεις:	Υ: 1,7 Π: 2,6
Διατήρηση:	Πολύ κακή. Σχεδόν ολόκληρο
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 1
Υποτύπος:	Λιοντάρι – Πτηνό / 1 α

Περιγραφή:	Ζεύγος μικτών μορφών από σώμα λιονταριού, φτερά και κεφάλι πτηνού. Καλπάζουν σύροντας άρμα με αναβάτη. Σε πλάγια όψη προς τα δεξιά. Οι φτερούγες ανοιχτές, ανορθωμένες, ενώ οι ουρές υψωμένες,, καμπυλωτές. Δακτύλιος στον λαιμό. Λείπουν τα ράμφη.
Συν. Στοιχεία:	Στο αριστερό άκρο της παράστασης άρμα με αναβάτη, ο οποίος έχει γύρει εντόνως μπροστά τραβώντας τα γκέμια.
Παράλληλα:	CMS V, Suppl. 1B, Nr. 137.
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Gill 1965, 69. Weingarten 1990α, 21 A – 22. Weingarten 1990 β, 100, εικ. 17. Panagiotaki 1999, 165, αρ. 236.
Σχόλια:	1) Πρόκειται για γρύπα. 2) Οι μορφές έχουν καθαρές, στρογγυλές μυικές μάζες και περίτεχνη απόδοση στις φτερούγες. 3) Πατούν σε γραμμή εδάφους. 4) Ωραία παράσταση.

Εικ. 70

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 70

Κατ. στο CMS:	CMS II 8. 1, Nr. 194
Αρ.καταγραφής:	70
Προέλευση:	Κνωσός, ανάκτορο, μεγάλο κλιμακοστάσιο
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,7
Διατήρηση:	Καλή. Λείπει τμήμα.
Τύπος:	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 4
Υποτύπος:	Γυναίκα – Λιοντάρι - Πτηνό / 4γ

Περιγραφή:	Μικτή μορφή αποτελούμενη από κεφάλι γυναίκας, σώμα ζώου πιθανόν λιονταριού και φτερούγα πτηνού. Φτερούγα ανορθωμένη φέρει τρία σφαιρίδια και λεπτά φτερά. Στον αυχένα όμοια μικρά φτερά. Λοφία στο κεφάλι. Σε πλάγια όψη προς τα αριστερά.
Συν. Στοιχεία:	1) Ενώπιον της μορφής το ήμισυ -κατά πλάτος- πιθανόν ανθρώπινης μορφής μικρής κλίμακας της οποίας διακρίνεται αριστερός μηρός και βραχίονας. 2) Πάνω από τη ράχη της μορφής ραβδόσχημο εικονιστικό θέμα σχήματος Τ.
Χρονολόγηση:	Αβέβαιη χρονολόγηση
Βιβλιογραφία:	Gill 1965, 80, πίν. 14. Weingarten 1990a, 22 A – 41. Popham – Gill 1995, 20, πίν.11, 42.
Σχόλια:	1) Πρόκειται για σφίγγα. 2) Στο φτερό και στο σώμα τμήμα από δακτυλικά αποτυπώματα (CMS). 3) Η ανθρώπινη μορφή μπροστά από τη μικτή μορφή όμοιου ύψους με αυτή. Λόγω προοπτικής (;).

Εικ. 71

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 71

Κατ. στο CMS:	CMS II 8. 1, Nr. 195
Αρ. καταγραφής:	71
Προέλευση:	Κνωσός, ανάκτορο, ιερογλυφικός αποθέτης
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Τετράπλευρο
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διαστάσεις:	Υ: 1,7 Π: 1,2
Διατήρηση:	Σχετικά καλή. Λείπει τμήμα.
Τύπος:	Άνθρωπος - Τετράποδο θηλαστικό – Ραχιαίο έξαρμα /5β
Υποτύπος:	Άνθρωπος – Ιπποπόταμος – Ραχιαίο έξαρμα /5β

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα όρθιου ανθρώπου, άκρα και κεφάλι τετράποδου θηλαστικού, ενώ φέρει στη ράχη φυλλοειδές έξαρμα με νευρώσεις. Κρατά πρόχου. Το στόμα ανοιχτό, ενώ φαίνονται τα δόντια. Η απόδοση της μορφής σε πλάγια όψη προς τα αριστερά.
Συν. Στοιχεία:	Στο αριστερό όριο της απεικόνισης αναρριχώμενο φυτό με δύο άνθη αιγυπτιακού λωτού ή τουλίπας.
Παράλληλα:	CMS II 5, Nr. 321. CMS II 3, Nr. 103, σχετικά με τα πόδια.
Χρονολόγηση:	Παλαιοανακτορική περίοδος
Βιβλιογραφία:	Gill 1964, 2, 15, αρ. 7. Gill 1965, 66. Gill 1970, 405, εικ. 2. Kaiser 1976, 74, πίν. 7, 3. Yule 1980, 139. Sambin 1989, 77, εικ. 2. Weingarten 1991 α, 6 – 7, εικ. 1, πίν. 1. Καρέτσου και Ανδρεαδάκη-Βλαζάκη 2000, 156, αρ. 132.
Σχόλια:	1) Πρόκειται για μινωικό δαίμονα. 2) Η απεικόνιση τοποθετείται σε ορθογώνιο πλαίσιο, από το οποίο λείπει η δεξιά πλευρά. 3) Δεν δώζεται το κεφάλι με εξαίρεση το ανοιχτό στόμα, η πλάτη και η αριστερά κνήμη.

Εικ. 72

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 72

Κατ. στο CMS:	CMS II 8. 1, Nr. 196
Αρ.καταγραφής:	72
Προέλευση:	Κνωσός, ανάκτορο, δωμάτιο των σφραγισμάτων.
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	Μαύρο, έντονα καμένο.
Διάμετρος:	1,5
Διατήρηση:	Καλή. Λείπει κατώτερο τμήμα.
Τύπος:	Άνθρωπος - Τετράποδο θηλαστικό – Ραχιαίο έξαρμα /5
Υποτύπος:	Άνθρωπος – Όνος (;) – Ραχιαίο έξαρμα /5 γ

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα όρθιου ανθρώπου, άκρα και κεφάλι τετράποδου θηλαστικού, πιθανόν όνου, ενώ φέρει ραχιαίο έξαρμα από το κεφάλι έως τα πόδια. Κρατά ένα ραδινό αγγείο, ίσως πρόχου ή ρυτό. Σε πλάγια όψη προς τα δεξιά.
Συν. Στοιχεία:	Πίσω από τη μορφή ένα δυσερμήνευτο αντικείμενο, με φυλλόσχημες απολήξεις. Ίσως κάποιο φυτό.
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Evans 1935, 601, αρ. Α 3. Gill 1964, 15, αρ. 6. Gill 1965, 75, πίν. 6, 13. Younger 1983, 127. Popham – Gill 1995, 16, πίν. 7, 28, 39. Καρέτσου και Ανδρεαδάκη-Βλαζάκη 2000, 159, αρ. 136 β .
Σχόλια:	1) Η μικτή μορφή κρίνεται από την επιστημονική ομάδα του CMS έντονα στυλιζαρισμένη. απόδοση 'μινωικού δαίμονα'. 2) Κανένα ίχνος φυσιοκρατίας. 3) Σύμφωνα με Καρέτσου και Ανδρεαδάκη-Βλαζάκη πρόκειται 'για ονοκέφαλο δαίμονα'.

Εικ. 73

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 73

Κατ. στο CMS:	CMS II 8. 1, Nr. 198
Αρ.καταγραφής:	73
Προέλευση:	Κνωσός
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,5
Διατήρηση:	Καλή. Λείπει το ήμισυ
Τύπος:	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό – Ραχιαίο έξαρμα / 5
Υποτύπος:	Άνθρωπος- Λιοντάρι – Ραχιαίο έξαρμα / 5α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από λαιμό και κεφάλι λιονταριού, το κάτω τμήμα σώματος ανθρώπου ενώ στη ράχη τοξοειδές, φυλλόσχημο έξαρμα. Στο λαιμό ωοειδή διακοσμητικά σαν φολίδες. Σε κατατομή προς τα δεξιά.
Συν. Στοιχεία:	Πίσω από τη μορφή το οπίσθιο τμήμα από σώμα λιονταριού με ανορθωμένη σιγμοειδή ουρά.
Παράλληλα:	CMS II 8, Nr. 197. Σχετ. με το κεφάλι τη μορφής βλ.CMS II 8, Nr. 200.
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Younger 1983, 127.
Σχόλια:	Πιθανόν πρόκειται για μινωικό δαίμονα.

Εικ. 74

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 74

Κατ. στο CMS:	CMS II 8. 1, Nr. 199
Αρ. καταγραφής:	74
Προέλευση:	Κνωσός
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Τετράπλευρο
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διαστάσεις:	Υ : 1,6 Π: 0,75
Διατήρηση:	Σώζεται το ήμισυ
Τύπος:	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό – Ραχιαίο έξαρμα(;)/ 5
Υποτύπος:	

Περιγραφή:	Ζεύγος όμοιων μικτών αντωπών μορφών αποτελούμενων από κεφάλι ζώου και πιθανόν σώμα ανθρώπου. Σώζεται τω ανώτερο τμήμα. Στο στήθος από δύο σειρές λογχοειδών και τοξοειδών απεικονίσεων που θυμίζουν πλευρά στέρνου.
Συν. Στοιχεία:	Μεταξύ των μορφών ένα οξυπύθμενο αντικείμενο, πιθανόν αγγείο.
Παράλληλα:	CMS II 8, Nr. 542, 545. CMS VIII, Nr. 65. CMS XII, Nr. 302. CMS I, Nr. 231. CMS II, 3, Nr. 112b. CMS V, Nr. 367. CMS VII, Nr. 65. CMS XII, Nr. 302.
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Sakellarakis 1970, 190, αρ. 408. Popham - Gill 1995, 33, πίν. 22.
Σχόλια:	Κρίνεται ότι απεικονίζεται ζεύγος σχηματοποιημένων 'μινωικών δαιμόνων' (CMS).

Εικ. 75

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 75

Κατ.στο CMS:	CMS II 8. 1, Nr. 200
Αρ.καταγραφής:	75
Προέλευση:	Κνωσός, ανάκτορο, ξύλινη κλίμακα
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,6
Διατήρηση:	Σχετικά καλή. Λείπει τμήμα από το κεφάλι
Τύπος:	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό –Ραχιαίο έξαρμα / 5
Υποτύπος:	Άνθρωπος – Τετράποδο Θηλαστικό / 3 Άνθρωπος – Ιπποπόταμος – ραχιαίο έξαρμα/5 β Άνθρωπος - Λιοντάρι/ 3 δ

Περιγραφή:	Δύο μικτές ιστάμενες μορφές. Η αριστερή έχει σώμα ανθρώπου, άκρα και κεφάλι ζώου, ενώ έξαρμα στην ράχη. Η δεύτερη κορμό και κεφάλι ζώου, πιθανόν λιονταριού με σχηματοποιημένη χαίτη, ενώ ανθρώπινα πόδια. Βαδίζουν προς τα δεξιά.
Συν. Στοιχεία:	1) Στο έδαφος φυτικό θέμα μορφής ζεύγους καρότων. 2) Στο δεξί άκρο της παράστασης δύο μεμονωμένα ασύνδετα πόδια από το ύψος της λεκάνης έως τα πόδια.
Παράλληλα:	CMS II 8, Nr. 201, Nr. 198 (κεφάλι δεξιάς μορφής). CMS VII, Nr. 126.
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Younger 1983, 124. Evans 1935, 441, εικ. 365. Kenna 1960, 46 S. Gill 1964, 12, 20, αρ. 45. Gill 1965, 81. Gill 1970, 405. Popham – Gill 1995, 21, 49, 57, πίν. 13, 17, 26, 29, 43. Καρέτσου και Ανδρεαδάκη-Βλαζάκη 2000, 158-59, αρ. 136 α.
Σχόλια:	1) Η αριστερή μορφή τύπου του μινωικού δαίμονα. 2) Η δεξιά τύπος Μινώταυρου (;). 3) Η αποκατάσταση των μορφών έχει γίνει από 18 σφραγίσματα, διότι σε κανένα δεν σώζονται πλήρεις.

Εικ. 76

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 76

Κατ. στο CMS:	CMS II 8. 1, Nr. 202
Αρ.καταγραφής:	76
Προέλευση:	Κνωσός, ανάκτορο, μέγαρο της βασίλισσας
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,6
Διατήρηση:	Σχετικά καλή. Σχεδόν ολόκληρο.
Τύπος:	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό / 3
Υποτύπος:	Άνδρας – Τράγος / 3 ε

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από πόδια άνδρα, στο κάτω τμήμα της, ενώ στο άνω από έναν ζεύγος τράγων που εκφύονται από τα ανθρώπινα σκέλη. Τα κεφάλια γερμένα προς τα κάτω. Απόδοση σε πλάγια όψη.
Παράλληλα:	CMS II 3, Nr. 332. CMS VII, Nr. 123. CMS XI, Nr. 336.
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Evans 1935, 603 C 23. Kenna 1960, 59. Gill 1965, 82, πίν. 17. Weingarten 1983 α, πίν. 15 G. Schlager 1989, 234, αρ. 35. Popham – Gill 1995, 21, πίν. 15, 26, 44.
Σχόλια:	1) Σφαιρίδια ως μάτια, στο ρύγχος, στα κέρατα και στις άκρες του σκελόμορφου θέματος στο άνω τμήμα της απεικόνισης. 2) Στρογγυλές, γεμάτες οι μυικές μάζες.

Εικ. 77

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 77

Κατ. στο CMS:	CMS II 8. 2, Nr. 359
Αρ. καταγραφής:	77
Προέλευση:	Κνωσός, ανάκτορο, Domestic Quarter
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Ωοειδές περίπου
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διαστάσεις:	Υ: 1,3 Π: 0,8
Διατήρηση:	Καλή. Λείπει το ήμισυ
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 1
Υποτύπος:	Λιοντάρι (;) - Πτηνό/ 1 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από φτερούγα και κεφάλι πτηνού. Σώζεται αποσπασματικά το κεφάλι, η φτερούγα αλλά όχι το σώμα. Η φτερούγα καμπυλωτή με σειρά δακτυλίων στο άνω τμήμα της. Σε πλάγια όψη προς τα δεξιά. Δέχεται επίθεση από λιοντάρι.
Παράλληλα:	CMS II 8, Nr. 360, 313. CMS XI, Nr. 45, 244.
Χρονολόγηση:	Αβέβαιη χρονολόγηση
Βιβλιογραφία:	Betts 1967, 37, Younger 1984, 54. Popham – Gill 1995, 33, 53, πίν. 22.
Σχόλια:	1) Η μορφή σώζεται αποσπασματικά. Δεν σώζεται το σώμα, αλλά μόνο η φτερούγα. Υποθέτουμε ότι πρόκειται για γρύπα, από εικονογραφικά παράλληλα. 2) Το σφράγισμα εκτιμάται ότι προέρχεται από σφενδόνη δακτυλιδιού (CMS).

Εικ. 78

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 78

Κατ. στο CMS:	CMS II 8. 2, Nr. 360
Αρ.καταγραφής:	78
Προέλευση:	Κνωσός
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Περίπου ωοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διαστάσεις:	Υ: 1,1 Π: 1,05
Διατήρηση:	Πολύ καλή
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 1
Υποτύπος:	Λιοντάρι – Πτηνό / 1 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα ζώου και φτερά πτηνού. Σε κατατομή προς τα δεξιά. Σώζεται τμήμα του σώματος, της φτερούγας, αλλά όχι του κεφαλιού. Η φτερούγα ανοιχτή με σειρά δακτυλίων στο άνω τμήμα της. Δέχεται επίθεση από λιοντάρι.
Παράλληλα:	CMS II 8, Nr. 359, 313. CMS XI, Nr. 45, 244.
Χρονολόγηση:	Αβέβαιη χρονολόγηση
Βιβλιογραφία:	Αδημοσίευτο
Σχόλια:	1) Η μορφή σώζεται αποσπασματικά. Δεν σώζεται το σώμα, αλλά μόνο η φτερούγα. Υποθέτουμε ότι πρόκειται για γρύπα, από εικονογραφικά παράλληλα. 2) Το σφράγισμα εκτιμάται ότι προέρχεται από σφενδόνη δακτυλιδιού (CMS).

Εικ. 79

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 79

Κατ. στο CMS:	CMS II 8. 2, Nr. 542
Αρ.καταγραφής:	79
Προέλευση:	Κνωσός
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Τετράπλευρο
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διαστάσεις:	Υ : 0,8 Π :1,65
Διατήρηση:	Καλή . Λείπει μεγάλο τμήμα
Τύπος:	Άνθρωπος –Τετράποδο θηλαστικό - Ραχιαίο έξαρμα / 5
Υποτύπος:	

Περιγραφή:	Άνω τμήμα μικτής μορφής από κεφάλι ζώου και πιθανόν σώμα ανθρώπου. Στο λαιμό και στον κορμό δύο σειρές από λογχοειδή διακοσμητικά θέματα, παραπέμπουν σε πλευρά στέρνου. Εξωτερικά της ράχης διακρίνεται τμήμα εξάρματος. Σε κατατομή προς τα δεξιά. Σώζεται μέχρι την οσφυϊκή χώρα.
Συν. Στοιχεία:	Στα δεξιά της μορφής, στο ύψος του στήθους ένα αντικείμενο. Πιθανόν οξυπύθμενο αγγείο, που δεν σώζεται ολόκληρο.
Παράλληλα:	CMS II 8, Nr. 199, 545.
Χρονολόγηση:	Μετανακτορικό
Βιβλιογραφία:	Αδημοσίευτο. Ωστόσο σχετικά με μινωικό δαίμονα, βλ. Gill 1964, 1 κ.ε. Gill 1970, 404-406. Baurain – Darcque 1983, 3- 73. Baurain 1985, 95 – 118. Sambin 1989, 77 – 96.
Σχόλια:	Αποτελεί έναν εικονογραφικό τύπο του μινωικού δαίμονα

Εικ. 80

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 80

Κατ. στο CMS:	CMS II 8. 2, Nr. 545
Αρ. καταγραφής:	80
Προέλευση:	Κνωσός
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,6
Διατήρηση:	Κακή. Σώζεται τμήμα.
Τύπος:	Άνθρωπος –Τετράποδο θηλαστικό (;) - Ραχιαίο έξαρμα / 5
Υποτύπος:	

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από την οποία σώζεται τμήμα πιθανόν από σώμα ανθρώπου και εξωτερικά της ράχης τμήμα λογχοειδούς εξάρματος. Στον κορμό σειρά από λογχοειδή διακοσμητικά θέματα, παραπέμπουν σε πλευρά στέρνου. Σε κατατομή προς τα αριστερά.
Παράλληλα:	CMS II 8, Nr. 199, 200, 542. CMS I, Nr. 232
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική περίοδος
Βιβλιογραφία:	Αδημοσίευτο
Σχόλια:	1) Η μορφή σώζεται αποσπασματικά. Υποθέτουμε ότι πρόκειται για μινωικό δαίμονα κυρίως από εικονογραφικά παράλληλα. 2) Το σχήμα κρίνεται φακοειδές, ωστόσο με επιφυλάξεις.

Εικ. 81

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 81	
Κατ. στο CMS:	CMS II 8. 2, Nr. 546
Αρ.καταγραφής:	82
Προέλευση:	Κνωσός
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Αμυγδαλόσχημο
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διαστάσεις:	Υ: 1,05 Π: 0,8
Διατήρηση:	Μέτρια. Λείπει τμήμα
Τύπος:	Άνθρωπος –Τετράποδο θηλαστικό (;) - Ραχιαίο έξαρμα / 5
Υποτύπος:	

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα ανθρώπου, άνω άκρα ζώου, ενώ φέρει ραχιαίο έξαρμα. Σε πλάγια όψη προς τα δεξιά. Δεξί χέρι λυγισμένο. Κρατά αντικείμενο, του οποίου σώζεται το κατώτερο οξύληκτο τμήμα. Η μορφή σώζεται από τον αυχένα έως τη μέση.
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική περίοδος
Βιβλιογραφία:	Αδημοσίευτο
Σχόλια:	1) Πρόκειται για μινωικό δαίμονα. 2) Το ραχιαίο έξαρμα ως σειρά ωών. 3) Το σώμα σφριγηλό με ογκώδη μυϊκή μάζα.

Εικ. 82

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 82	
Κατ. στο CMS:	CMS IV, Nr. 35 D
Αρ.καταγραφής:	82
Προέλευση:	Κνωσός
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Ωοειδής
Υλικό:	Ίασπης
Χρώμα:	Καστανωπός
Διαστάσεις:	Υ: 1,9 Π: 1,28
Διατήρηση:	Καλή
Τύπος:	Άνθρωπος – Πτηνό / 2
Υποτύπος:	Γυναίκα – Πτηνό / 2 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από ιστάμενο γυναικείο σώμα, φτερούγες και κεφάλι πτηνού. Σώμα και φτερούγες κατά μέτωπο, ενώ κεφάλι σε πλάγια όψη προς τα δεξιά. Μεγάλα γυναικεία στήθη. Το ένδυμα σχηματοποιημένο, από δύο σφαιρικά μέλη, το κατώτερο των οποίων με ακτινωτές απολήξεις.
Χρονολόγηση:	Αβέβαιη χρονολόγηση
Σχόλια:	1) Το κατώτερο τμήμα της φούστας με ροπαλόσχημα εξάρματα εκατέρωθεν παραπέμπει σε σκορπιό ή αράχνη. 2) Δυσανάλογα μεγάλες φτερούγες σε σχέση με το σώμα 3) Ο σφραγιδόλιθος έχει υποστεί καύση. 4) Από τη Συλλογή Μεταξά.

Εικ. 83

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 83	
Κατ. στο CMS:	CMS IV, Nr. 161
Αρ. καταγραφής:	83
Προέλευση:	Μάλια
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Ορθογώνιο με αποστρογγυλεμένες γωνίες
Υλικό:	Σκληρός λίθος
Χρώμα:	Ερυθρός, πρασινωπός, καστανός
Διαστάσεις:	Υ: 1,4 Π : 0,86
Διατήρηση:	Καλή
Τύπος:	Άνθρωπος- Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 4
Υποτύπος:	Άνδρας – Τετράποδο θηλαστικό - Πτηνό / 4 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα ανθρώπου, κεφάλι πτηνού και πόδια ζώου. Ιστάμενη, σε κατατομή προς τα δεξιά, εκτός από το σώμα κατενώπιον. Κεφάλι εντελώς σφαιρικό, μάτι ως σφαιρίδιο μεγάλη, γαμψή μύτη, χέρια φυλλόσχημα χωρίς παλάμες.
Χρονολόγηση:	Νεονακτορική Περίοδος
Σχόλια:	1) Μη φυσιοκρατική η απόδοση της μορφής. 2) Από τη Συλλογή Μεταξά.

Εικ. 84

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 84	
Κατ. στο CMS:	CMS IV, Nr. 248
Αρ.καταγραφής:	84
Προέλευση:	Σκαλάνι
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Αμυγδαλόσχημος
Υλικό:	Ίασπης
Χρώμα:	Πράσινο
Διαστάσεις:	Υ : 1,4 Π: 1,95
Διατήρηση:	-
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 1
Υποτύπος:	Λιοντάρι - Πτηνό / 1 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα λιονταριού, φτερά και κεφάλι πτηνού. Καθιστή. Σε πλάγια όψη προς τα δεξιά, εκτός από τις ανοιχτές φτερούγες κατά μέτωπον. Παράλληλοι δακτύλιοι στο λαιμό. Ουρά ανορθωμένη, σιγμοειδής, απολήγει σε σφαιρίδιο. Πέλματα σαν να έχουν μακριά δάκτυλα.
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική Περίοδος
Σχόλια:	1) Πρόκειται για γρύπα. 2) Η απόδοση του κεφαλιού δεν είναι ευκρινής. 3) Η μορφή ψιλόλιγνη, με ιδιαίτερως ψηλό λαιμό. 4) Από τη Συλλογή Μεταξά.

Εικ. 85

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 85	
Κατ. στο CMS:	CMS IV, Nr. 283
Αρ.καταγραφής:	85
Προέλευση:	Φορτέτσα
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Φακοειδής
Υλικό:	Σερπεντίτης
Χρώμα:	Γκριζοπράσινος
Διάμετρος:	1,53
Διατήρηση:	Κακή. Εκτεταμένη φθορά.
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 1
Υποτύπος:	Λιοντάρι (;) – Πτηνό / 1α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα ζώου, φτερά και κεφάλι πτηνού. Λυγισμένα τα πίσω πόδια. Σε πλάγια όψη προς τα δεξιά. Το κεφάλι στραμμένο πίσω. Μάτι ως σφαιρίδιο, φτερούγα ανοιχτή. Δύο δακτύλιοι στο λαιμό. Ουρά ανορθωμένη.
Συν. Στοιχεία:	Πάνω από τη φτερούγα, μία ταξοειδής γραμμή. Ίσως πρόκειται για προέκταση της φτερούγας.
Χρονολόγηση:	Μετανακτορική Περίοδος
Σχόλια:	1) Πρόκειται πιθανόν για γρύπα. 2) Ο σφραγιδόλιθος φέρει απεικονίσεις και στις δύο επιφάνειες. Την εργασία μας ενδιαφέρει η μία απεικόνιση 3) Μεταξύ της φτερούγας και των ποδιών υπάρχει κενό. 4) Από τη Συλλογή Μεταξά.

Εικ. 86

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 86	
Κατ. στο CMS:	CMS IV, Nr. 287
Αρ. καταγραφής:	86
Προέλευση:	Μεσσαρά
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Φακοειδής
Υλικό:	Σερπεντίτης
Χρώμα:	Γκριζοπράσινος
Διάμετρος:	1,83
Διατήρηση:	Καλή
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 1
Υποτύπος:	Λιοντάρι – Πτηνό / 1α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα ζώου, φτερά και κεφάλι πτηνού. Σε καλπασμό προς τα αριστερά. Φτερούγες λεπτές, σχηματοποιημένες. Φέρει σταγονόσχημα εικονιστικά θέματα στο λοφίο, στο ράμφος στον λαιμό και στην κοιλιά. Ουρά κουλουριασμένη προς τα πάνω.
Συν. Στοιχεία:	Πίσω από τη μορφή ένα διχαλωτό κλαδί
Παράλληλα:	CMS I, Nr. 475. Σχετικά με διακόσμηση λαιμού βλ.CMS II 8, Nr. 198 CMS II 8, Nr. 200.
Χρονολόγηση:	Μετανακτορική περίοδος
Σχόλια:	1) Πρόκειται για γρύπα. 2) Οι φτερούγες φαίνεται να εκφύονται από τον αυχένα, όχι από την πλάτη. Μοιάζουν περισσότερο με κέρατα. Αντισυμβατική απεικόνιση. 3) Από τη Συλλογή Μεταξά.

Εικ. 87

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 87

Κατ. στο CMS:	CMS IV, Nr. 318
Αρ.καταγραφής:	87
Προέλευση:	Φαιστός
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Φακοειδής
Υλικό:	Στεατίτης
Χρώμα:	Γκριζοπράσινος
Διάμετρος:	1,47
Διατήρηση:	Κακή. Φέρει φθορές στη σφραγιστική επιφάνεια.
Τύπος:	Άνθρωπος – Πτηνό /2
Υποτύπος:	Γυναίκα – Πτηνό /2 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα όρθιας γυναίκας με καμπανόσχημο ένδυμα, ανοιχτές φτερούγες και κεφάλι πτηνού. Μετωπική απόδοση εκτός από το κεφάλι σε αριστερή πλάγια όψη. Η φούστα φέρει ζεύγη τοξοειδών γραμμών και κάθετα λογχοειδή φτερά όμοια με των φτερούγων.
Παράλληλα:	CMS II 3, Nr. 4
Χρονολόγηση:	Μετανακτορική Περίοδος
Σχόλια:	1) Διακρίνεται ένα μάτι, το οποίο αποδίδεται ως μία κουκκίδα μέσα σε κύκλο. 2) Σχηματοποιημένη η απόδοση της μορφής. 3) Από τη Συλλογή Μεταξά

Εικ. 88

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 88

Κατ. στο CMS:	CMS IV, Nr. 318
Αρ.καταγραφής:	88
Προέλευση:	Φαιστός
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Φακοειδής
Υλικό:	Στεατίτης
Χρώμα:	Γκριζοπράσινος
Διάμετρος:	1,47
Διατήρηση:	Κακή. Φέρει φθορές στη σφραγιστική επιφάνεια
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό /1
Υποτύπος:	Λιοντάρι (;) - Πτηνό /1 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα ζώου, φτερά και κεφάλι πτηνού. Καθιστή στα λυγισμένα πόδια. Σε πλάγια όψη προς τα αριστερά. Φτερούγα ανοιχτή. Μάτι ως σφαιρίδιο. Φτερούγα απολήγει σε ροπαλόσχημα φτερά, ένα λογχοειδή εικονιστικά θέματα στο σώμα και μπροστά από τον λαιμό. Ουρά ανορθωμένη.
Χρονολόγηση:	Μετανακτορική Περίοδος
Σχόλια:	1) Πρόκειται πιθανόν για γρύπα. 2) Σχηματοποιημένη, αφαιρετική η απόδοση της μορφής. 3) Από τη Συλλογή Μεταξά.

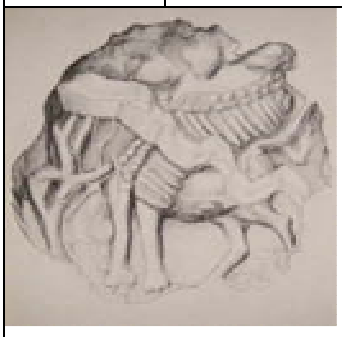

Εικ. 89

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 89

Κατ. στο CMS:	CMS V, Nr. 266
Αρ. καταγραφής:	89
Προέλευση:	Αρμένοι, Τάφος 43.
Είδος Υποσ.:	Σφραγιστικό δακτυλίδι
Σχήμα:	-
Υλικό:	Μέταλλο. Μάλλον μόλυβδος
Χρώμα:	-
Διαστάσεις:	Υ: 2 Π: 1,65
Διατήρηση:	Κακή. Σπασμένο και διαβρωμένο
Τύπος:	Τετράποδο Θηλαστικό – Πτηνό / 1
Υποτύπος:	Λιοντάρι – Πτηνό / 1 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα λιονταριού και φτερούγες πτηνού. Βαδίζει προς τα αριστερά. Οι φτερούγες ανοιχτές. Πάνω πάνω δύο σειρές κουκκίδων, ενώ πιο κάτω διαγώνια λογχοειδή φτερά
Συν. Στοιχεία:	Μπροστά στη μικτή μορφή απεικόνιση πιθανόν κορμού και κλαδιών.
Χρονολόγηση:	Μετανακτορική Περίοδος
Σχόλια:	1) Πρόκειται πιθανόν για γρύπα, του οποίου ωστόσο δε σώζεται το κεφάλι. 2) Φθαρμένο επίσης τμήμα της φτερούγας, του σώματος και της ουράς. 3) Το σώμα και τα πόδια φυσιοκρατικά αποδοσμένα. 4) Το σωζόμενο τμήμα δισκοειδούς σχήματος.

Εικ. 90

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 90

Κατ. στο CMS:	CMS V Suppl. 1A, Nr. 128
Αρ.καταγραφής:	90
Προέλευση:	Χανιά, Καστέλλι
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Αμυγδαλόσχημο
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διαστάσεις:	Υ: 1,5 Π: 1
Διατήρηση:	Κακή. Λείπει τμήμα
Τύπος:	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό –Ραχιαίο έξαρμα / 5
Υποτύπος:	Άνθρωπος – Λιοντάρι – Ραχιαίο έξαρμα / 5α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι και άνω άκρα ζώου – πιθανόν λιονταριού – σώμα ανθρώπου και ραχιαίο έξαρμα από σφαιρίδια από ύψος της μέσης και κάτω. Σε πλάγια όψη προς τα δεξιά. Κρατά δυσδιάκριτο αντικείμενο, ίσως πρόχου.
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία	Gill 1964, 1. Bourain – Darcque 1983, 3, 40. Sambin 1989. 77.
Σχόλια:	1) Πρόκειται για μινωικό δαίμονα. 2) Σε σώμα, πρόσωπο, και άνω άκρα καλή μυολογία με σφριγηλό μυϊκό όγκο. Υπερτροφικοί μηροί.

Εικ. 91

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 91

Κατ. στο CMS:	CMS V, Suppl. 3, Nr. 150
Αρ.καταγραφής:	91
Προέλευση:	Χανιά, θαλαμοειδής Τάφος 71
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Αχάτης
Χρώμα:	Πρασινωλευκωπός
Διάμετρος:	1,54 – 1,58
Διατήρηση:	Πολύ καλή
Τύπος:	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό / 3
Υποτύπος:	Άνδρας – Ταύρος / 3α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από πόδια και μέση άνδρα που φορεί απλό μινωικό ζώμα, ενώ από τη μέση και πάνω κορμός, άκρα και κεφάλι ταύρου. Η στάση της μορφής σε πλήρη κύρτωση με το κεφάλι γερμένο προς τα έξω ακουμπώντας σχεδόν τα πέλματα.
Παράλληλα:	CMS XI, Nr. 251. CMS V, Suppl. 3, Nr. 113.
Χρονολόγηση:	Μετανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Pini 1992β, 220, αρ.296
Σχόλια:	1) Τύπος Μινώταυρου. 2) Φέρει δέσιμο από χρυσό. 3) Έντονη μυολογία στα πόδια.

Εικ. 92

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 92

Κατ. στο CMS:	CMS V, Suppl. 3, Nr. 154
Αρ. καταγραφής:	92
Προέλευση:	Χανιά, θαλαμοειδής Τάφος 71
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Αμυγδαλόσχημο
Υλικό:	Αχάτης
Χρώμα:	Πρασινολευκωπός
Διαστάσεις:	Υ: 2 Π: 1,1
Διατήρηση:	-
Τύπος:	Άνθρωπος –Τετράποδο θηλαστικό / 3
Υποτύπος:	Άνδρας – Ταύρος / 3 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα όρθιου άνδρα και κεφάλι ταύρου. Κατά μέτωπον κεφάλι, στήθος και χέρια, ενώ μέση και

	πόδια σε πλάγια όψη προς τα αριστερά. Χέρια σταυρωμένα μπρος το στήθος. Εξέχοντα κέρατα. Μάτια και ρουθούνια ως σφαιρίδια.
Παράλληλα:	Δεν έχει βρεθεί μέχρι τώρα κανένα παράλληλο (ομάδα CMS)
Χρονολόγηση:	Μετανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Pini 1992 β, αρ. 294, πίν. S. 197.
Σχόλια:	1) Το σώμα αποδίδεται με σφριγηλό μυϊκό όγκο. 2) Τύπος μινώτσυρου. 3) Από Συλλογή Μητσοτάκη.

Εικ. 93

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 93

Κατ. στο CMS:	CMS V, Suppl. 3. 2, Nr. 327
Αρ.καταγραφής:	93
Προέλευση:	Χαμαλεύρι, περιοχή Κακαβέλλα, κτήμα Σταυρουλάκη
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Τετράπλευρο με αποστρογγυλεμένες τις γωνίες
Υλικό:	Σχιστόλιθος
Χρώμα:	Γκριζοπράσινος
Διαστάσεις:	Υ: 1,8 Π: 1,4
Διατήρηση:	Μέτρια
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 1α
Υποτύπος:	Λιοντάρι – Πτηνό / 1α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα λιονταριού, κεφάλι και φτερούγες πτηνού. Λυγισμένα πόδια. Σε πλάγια όψη προς τα αριστερά. Φτερούγες ανοιχτές από λογχοειδή φτερά. Μάτι ως σφαιρίδια. Στρογγυλεμένα οπίσθια. Ένα πίσω πόδι. Ανύπαρκτη ουρά.
Παράλληλα:	CMS I, Suppl. 152
Βιβλιογραφία:	Αδημοσίευτο
Σχόλια:	1) Πρόκειται για γρύπα. 2) Υπάρχει εικονογραφικό κενό μεταξύ φτερούγων και σώματος. Ίσως να οφείλεται στη φθορά της επιφάνειας και όχι σε συνειδητή καλλιτεχνική επιλογή.

Εικ. 94

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 94

Κατ. στο CMS:	CMS VII , Nr. 123
Αρ.καταγραφής:	94
Προέλευση:	Κρήτη
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Φακοειδής
Υλικό:	Σπαρτιατικός βασάλτης
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,7 - 1,8
Διατήρηση:	Πολύ καλή. Σώζεται ακέραιος
Τύπος:	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό / 3
Υποτύπος:	Άνδρας – Κριός / 3 στ

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από πόδια άνδρα που βαδίζει προς τα δεξιά, ενώ από τη μέση και πάνω σώμα, μπροστινά πόδια και κεφάλι ζώου με κέρατα, πιθανόν κριού. Το κεφάλι λυγισμένο προς το έδαφος σε πλάγια όψη προς τα αριστερά. Φορεί μινωικό ζώμα.
Συν. Στοιχεία:	1) Στα δεξιά της μορφής αυχένας και κεφάλι ταύρου κατενώπιον. 2) Μεταξύ των ποδιών οκτώσχημη ασπιδίσκη
Παράλληλα:	CMS II 3, Nr. 10. CMS VII, Nr.126. CMS XII, Nr. 242. CMS XIII, Nr. 84.
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική περίοδος
Βιβλιογραφία:	Kenna 1960, 56, 59, 79. Cook 1894, 120, 130, 150, εικ. 15. Milchofer 1883, 78, εικ. 50. Murray 1892,41, αρ. 28.
Σχόλια:	1) Αν και το κεφάλι μοιάζει με κεφάλι κριού και όχι ταύρου, ο εικονογραφικός τύπος παραπέμπει στη μορφή του 'μινώταυρου', 2) Έντονη μυολογία κυρίως στα ανθρώπινα πόδια. 3) Έκδηλη χρήση τρυπανιού. 4) Βρίσκεται στο Βρετανικό Μουσείο.

Εικ. 95

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 95

Κατ. στο CMS:	CMS XII, Nr. 242
Αρ. καταγραφής:	95
Προέλευση:	Κνωσός, λιμένας
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Κυλινδρικός
Υλικό:	Αιματίτης
Χρώμα:	Μαύρο
Διαστάσεις:	Διάμετρος: 0,85 Υ: 1,8
Διατήρηση:	Άριστη
Τύπος:	Άνθρωπος –Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 4 Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό / 3
Υποτύπος:	Άνδρας – Λιοντάρι – Πτηνό/ 4 β Άνδρας -Ταύρος / 3 α

Περιγραφή:	Δύο μικτές μορφές μέσα σε ευρύτερη σκηνή. Η πρώτη αποτελείται από κεφάλι άνδρα, σώμα ζώου (λιονταριού;), υψωμένη φτερούγα. Σχεδόν καθιστή. Η δεύτερη αποτελείται από πόδια και μέση όρθιου άντρα που φορεί ζώμα,

	ενώ άνω τμήμα σώματος και κεφάλι ζώου (ταύρου;) λυγισμένο προς τα πίσω. Σε πλάγια όψη προς τα δεξιά.
Συν. Στοιχεία:	1) Στη σκηνή παίρνουν μέρος δύο λιοντάρια, ένα μικρό και ένα μεγάλο ελάφι. 2) Σχηματοποιημένα κλαδιά και σφαιρίδια στο φόντο
Παράλληλα:	CMS II 3, Nr. 10. CMS VII, Nr. 123. CMS XIII, Nr. 84
Χρονολόγηση:	Νεοανακτορική Περίοδος
Βιβλιογραφία:	Evans PM IV, 498, εικ. 437. Kenna 1964, 3, 11, πίν 2, αρ. 21. Buchholz 1967, 154, αρ. 24. Kenna 1968, 330, εικ. 16.
Σχόλια:	1) Τη σκηνή οριοθετούν άνω και κάτω οριζόντιες ταινίες. 2) Η πρώτη μορφή είναι από τις σπάνιες περιπτώσεις του τύπου 'άνδρας – σφίγγα'. 3) Η δεύτερη μορφή ανήκει στον τύπο του Μινώταυρου. 4) Βρίσκεται στο Μητροπολιτικό Μουσείο της Ν. Υόρκης.

Εικ. 96

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 96

Κατ. στο CMS:	CMS XIII, Nr. 84
Αρ.καταγραφής:	96
Προέλευση:	Κνωσός
Είδος Υποσ.:	Σφραγιδόλιθος
Σχήμα:	Φακοειδής
Υλικό:	Σπαρτιατικός βασάλτης
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	-
Διατήρηση:	-
Τύπος:	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό / 3
Υποτύπος:	Άνδρας – Ταύρος / 3 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα γυμνού άνδρα που τρέχει προς τα αριστερά ενώ λαιμό και κεφάλι ταύρου στραμμένο προς τα κάτω και εμπρός. Έχει μακριά κέρατα. Φορά ζώνη τη μέση. Δακτύλιοι στους αστραγάλους, στα χέρια, στη μύτη, στο μάτι.
Συν. Στοιχεία:	Ένα επιπλέον μεμονωμένο κεφάλι ταύρου πάνω αριστερά, ενώ απεικόνιση κλαδιού δεξιά στο εσωτερικό της αριστερής λυγισμένης κνήμης.
Παράλληλα:	CMS II 3, Nr. 10. CMS VII, Nr. 123, 126. CMS XII, Nr. 242.
Χρονολόγηση:	ΥΜ
Βιβλιογραφία:	Schlager 1989, 230 – 235, εικ. 4.
Σχόλια:	1) Πρόκειται για μορφή 'μινώταυρου'. 2) Έντονη μυολογία στα πόδια. 3) Έκδηλη χρήση τρυπανιού. 4) Βρίσκεται στη Νέα Υόρκη στη Συλλογή Μ. Valey, ενώ νωρίτερα ανήκε στη Συλλογή του Evans.

Εικ. 97

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 97

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 83
Αρ.καταγραφής:	97
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,9
Διατήρηση:	Πολύ καλή
Τύπος:	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό – Ραχιαίο έξαρμα / 16
Υποτύπος:	Άνθρωπος – Λιοντάρι – Ραχιαίο έξαρμα

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι και κάτω άκρα λιονταριού, ανθρώπινο κορμό και χέρια και έξαρμα στην πλάτη. Σε κατατομή προς τα δεξιά. Κρατά ακόντιο εναντίον ταύρου.
Συν. Στοιχεία:	Η μικτή μορφή πατά σε σωρό λίθων. Επιτίθεται σε όρθιο ταύρο που σκύβει εμπρός και απεικονίζεται σε κατατομή προς τα αριστερά.
Χρονολόγηση:	ΥΜ Ι
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 87, αρ. 104, πίν. IX. Levi 1925- 1926, 162 – 163, αρ. 104, εικ. 175, πίν. XV. Gill 1964, 10, 18, αρ. 27, πίν. 5 :7. Rehak 1995 α, 221, εικ. 5. Weingarten 1983 α, 78, 80, αρ. 104. Kenna 1960, 53. Καρέτσου και Ανδρεαδάκη – Βλαζάκη 2000, 157, αρ. 133.
Σχόλια:	1) Πρόκειται για μινωικό δαίμονα. 2) Συχνά οι μινωικοί δαίμονες αποδίδονται να μιμούνται ανθρώπινες δραστηριότητες, όπως κυνήγι ταύρου όπως εδώ. 3) Προσπάθεια απόδοσης περιβάλλοντος χώρου με τον σωρό λίθων.

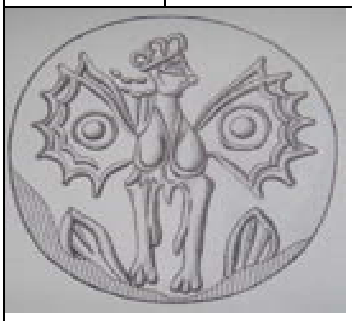

Εικ. 98

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 98	
Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 83
Αρ. καταγραφής:	98
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	2
Διατήρηση:	Πολύ καλή
Τύπος:	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό – Έντομο /13
Υποτύπος:	Γυναίκα – Λιοντάρι – Πεταλούδα /13 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι γυναίκας, σώμα και πόδια λιονταριού, φτερά πεταλούδας. Μετωπική, εκτός από το κεφάλι σε πλάγια όψη. Τοξοειδές στέμμα. Τα φτερά με δαντελωτό περίγραμμα και έκκεντρη κουκκίδα. Τα στήθη μέσα σε πλαίσιο. Στον αυχένα δύο βόστρυχοι.
Συν. Στοιχεία:	Εκατέρωθεν της μορφής στο ύψος του εδάφους από ένα ωοειδές – φυλλόσχημο δυσερμήνευτο αντικείμενο. Ίσως απεικονίζεται φυτό.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 84. CMS II 7, Nr. 85, 86. CMS V, Suppl. 1 A Nr. 123
Χρονολόγηση:	YM IB
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 83, 84, εικ. 19, αρ. 74, πίν. VII. Evans 1921, 705, εικ. 529 c. Evans 1925, 56, εικ. 48 c. Evans 1935, 490, εικ. 420. Frankfort 1936/37, 116, εικ. 17. Weingarten 1983 α, 13, 72, 113, αρ. 74. Younger 1983, 128. Hood 1978, 221, εικ. 223G.
Σχόλια:	1) Η μορφή παραλλαγή της 'σφίγγας'. 2) 'Φορτωμένη΄ η διακόσμηση της μορφής με περιγράμματα . 3) Συμμετρική η απεικόνιση.

Εικ. 99

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 99	
Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 84
Αρ.καταγραφής:	99
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,6
Διατήρηση:	Σχετικά καλή.
Τύπος:	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό – Έντομο / 13
Υποτύπος:	Γυναίκα – Λιοντάρι- Πεταλούδα / 13 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από πόδια λιονταριού και φτερά πεταλούδας. Το κεφάλι δε σώζεται, αλλά πιθανόν να ήταν γυναικείο (βλ. Σχόλια). Μετωπικά φτερά, πόδια σε πλάγια όψη αριστερά. Τέσσερα τόξα ωε στέμμα. Τέσσερα τόξα ως στέμμα. Τα φτερά με δαντελωτή απόληξη και δακτύλιο στο κέντρο.
Συν. Στοιχεία:	Εκατέρωθεν της μορφής στο ύψος των ποδιών από ένα εικονιστικό, δυσερμήνευτο θέμα σε διπλό τόξου.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 83. CMS II 7, Nr. 85, 86. CMS V, Suppl. 1A, Nr. 123.
Χρονολόγηση:	YM IB
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 84, αρ. 75, πίν. VII. Biesantz 1954, 129 L 1, C 1 – 144. Dessenne 1957 a, 123, αρ. 291, πίν. 24. Weingarten 1983 α, 13, 23, 72, αρ.75. Younger 1864, 48.
Σχόλια:	1) Το κεφάλι δεν σώζεται, αλλά κατ' αναλογία με το σφράγισμα CMS II 7, Nr. 83, πιθανολογείται ότι ήταν γυναίκας (σφίγγα). 2) Τα πόδια με έντονη μυολογία. 3) Ανάμεσα στα πόδια γραμμή εδάφους (;).

Εικ. 100

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 100	
Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 85
Αρ.καταγραφής:	100
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	2,1
Διατήρηση:	Καλή
Τύπος:	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 12
Υποτύπος:	

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι ανθρώπου σαν να φορά μάσκα, ανοιχτές φτερούγες πτηνού και πόδια ζώου. Απόδοση μετωπική. Τα πόδια δεν σώζονται ολόκληρα. Στο πρόσωπο τονισμένα, φουσκωτά μάγουλα, ενώ μαλλιά που εξέχουν. Στα πόδια μη φυσιολογική 'διπλή' άρθρωση.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 83, 84, 86. CMS V, Suppl. 1A, Nr. 123. CMS II 7, Nr. 217.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Levi 1925/ 26, 175, αρ. 175, εικ. 213, XVII. Biesantz 1954, 129 L1, C 146 – 200. Spartz 1962, 27, 96, αρ. 7, 3. Weingarten 1983 α, 13, 72.
Σχόλια:	1) Δεν γίνεται αντιληπτό με βεβαιότητα το είδος ζώου που απεικονίζεται με αυτά τα πόδια. 2) Οι φτερούγες έχουν δρεπανόσχημα φτερά, που κρέμονται από το οριζόντιο στέλεχος τους. 3) Δεν διακρίνονται με χαρακτηριστικά προσώπου.

Εικ. 101

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 101

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 86
Αρ. καταγραφής:	101
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1, 45
Διατήρηση:	Μέτρια. Φθορές στην επιφάνεια.
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό /1
Υποτύπος:	Λιοντάρι - Πτηνό /1 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα και πόδια ζώου, πιθανόν λιονταριού, φτερούγες πτηνού, ενώ κεφάλι δυσερμήνευτο, πιθανόν πτηνού. Μετωπική απόδοση, εκτός από το κεφάλι και τα πόδια σε πλάγια όψη. Οι φτερούγες με ενιαίο περίγραμμα, ενώ τα άκρα τους ακουμπούν στο έδαφος.
Παράλληλα	CMS II 7, Nr. 83, 84, 85. CMS V, Suppl. 1A, Nr. 123.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Levi 1925/26, 178, αρ. 184, εικ. 222, πίν. XVII. Biesantz 1954, 129 L1, C 146- 200. Younger 1984, 48. Weingarten 1983 α, 13, 79.
Σχόλια:	1) Πιθανόν πρόκειται για γρύπα. 2) Το κεφάλι πολύ σχηματοποιημένο, καθόλου φυσιοκρατικό με μεγάλο στρογγυλό μάτι.

Εικ.102

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 102

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 87
Αρ.καταγραφής:	102
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Περίπου ωοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διαστάσεις:	Υ : 1,7 Π: 1,5
Διατήρηση:	Καλή
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 1
Υποτύπος:	

Περιγραφή:	Μικρή μορφή από σώμα ζώου, κεφάλι και φτερούγα πτηνού. Σε κατατομή προς τα δεξιά. Η φτερούγα παχιά ως πλάγια γραμμή. Κατακόρυφη σειρά από τέσσερα σφαιρίδια από το ύψος του ματιού και κάτω. Δεν σώζεται το εμπρόσθιο τμήμα του σώματος, ούτε τα μπροστινά πόδια.
Συν. Στοιχεία:	Στα αριστερά του κεφαλιού τριφυλλόσχημο αντικείμενο – είδος λοφίου (). Στα δεξιά της μορφής ένας φοίνικας.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Levi 1925/26, 178, αρ. 184, εικ. 222, πίν. XVII. Delplace 1967, 73. Morgan 1988, 50, 168, εικ. 37.
Σχόλια:	1) Μινιμαλιστική η απόδοση της μορφής και ιδιαίτερα της φτερούγας. 2) Πιθανόν, να μην απεικονίζονταν εμπρόσθια πόδια και μπροστινό τμήμα του σώματος ούτε στην σφραγίδα (CMS). 3) Ίσως πρόκειται για αποτύπωμα από σφραγιστικό δακτυλίδι (CMS).

Εικ. 103

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 103

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 88
Αρ.καταγραφής:	103
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,7
Διατήρηση:	Μέτρια
Τύπος:	Άνθρωπος –Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 12
Υποτύπος:	Γυναίκα – Λιοντάρι – Πτηνό / 12 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι γυναίκας, σώμα ζώου και φτερούγες πτηνού. Σε κατατομή προς τα αριστερά. Στήθος προτεταμένο. Η φτερούγα στο άνω τμήμα από σειρά δακτυλίων που απολήγει σε σπείρα στο ύψος του ώμου, ενώ στο κάτω τμήμα μικρά φτερά. Δεν σώζεται η ουρά, το άκρο της φτερούγας, των οπισθίων, των ποδιών.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Levi 1925/26, 179, αρ. 185, εικ. 223, πίν. XVII.
Σχόλια:	1) Πρόκειται για σφίγγα. 2) Ευδιάκριτο το προφίλ του προσώπου, όχι όμως το υπόλοιπο πρόσωπο.

Εικ. 104

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 104

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 89
Αρ. καταγραφής:	104
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,7
Διατήρηση:	Άριστη. Θραυσμένο περιμετρικά.
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό /1
Υποτύπος:	Λιοντάρι - Πτηνό /1 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα ζώου, φτερούγα και κεφάλι, πιθανόν πτηνού. Σε πλάγια όψη προς τα αριστερά, εκτός από το κεφάλι και τα μπροστινά πόδια προς τα δεξιά. Στο λαιμό δακτύλιος. Στο κατώτερο τμήμα των φτερούγων ραβδόσχημα φτερά. Ανορθωμένη ουρά.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 84, αρ. 79, πίν. VIII. Levi 1925/ 26, 161, αρ. 79. Biesantz 1954, 129 L 1, C 1 – 144. Weingarten 1983 α, 64, αρ.79.
Σχόλια:	1) Το κεφάλι είναι θραυσμένο. Ωστόσο, από ό,τι σώζεται κρίνουμε ότι πρόκειται για γρύπα. 2) Το πίσω μέρος του σώματος έχει οργανικό κενό με το υπόλοιπο σώμα. 3) Τα μπροστινά πόδια διπλάσιο πλάτος και μήκος. Ίσως λόγω προοπτικής στην απόδοση.

Εικ. 105

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 105

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 90
Αρ.καταγραφής:	105
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,2
Διατήρηση:	Καλή. Θραύσεις κυρίως περιμετρικά.
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό /1
Υποτύπος:	Λιοντάρι – Πτηνό /1 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι ζώου, κεφάλι και φτερούγα πτηνού. Σε πλάγια όψη προς τα δεξιά. Μάτι ως δακτύλιος. Φτερούγα τοξοειδής. Ουρά ανορθωμένη, ενώ συνεχίζει 'μέσα' από το σώμα σαν φίδι και καταλήγει με αφύσικο τρόπο σαν να είναι το ένα οπίσθιο πόδι. Λείπουν τα πίσω πέλματα και το άνω τμήμα του μπροστινού ποδιού.
Συν. Στοιχεία:	Κάτω από το σώμα στο ύψος των πελμάτων δυσερμήνευτο λογχοειδές αντικείμενο. Πιθανόν, απόδοση φυτού ή βράχων. Επίσης, δύο αιωρούμενα αντικείμενα σχήματος καρότου.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 81, αρ. 42, πίν. VII. Biesantz 1954, 129 L 1, C 1 –144. Weingarten 1983 α, 73, αρ.42. Dessenne 1957, 123, 129, αρ. 290, πίν. 24
Σχόλια:	1) Πρόκειται για γρύπα. 2) Λεπτεπίλεπτη η απόδοση της μορφής. 3) Μη φυσιοκρατική η απόδοση.

Εικ. 106

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 106

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 91
Αρ.καταγραφής:	106
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Τραπεζιοσχήμο
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διαστάσεις:	Υ: 1,7 Π: 1,3
Διατήρηση:	Μέτρια
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό /1
Υποτύπος:	Λιοντάρι – Πτηνό /1 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα ζώου, πιθανόν λιονταριού, κεφάλι και φτερούγα πτηνού. Σε πλάγια όψη προς τα αριστερά. Οι φτερούγες από σιγμοειδή, κατακόρυφα στελέχη και λογχοειδή, πλάγια φτερά. Σιγμοειδής ουρά, ανορθωμένη. Ράμφος ανοιχτό προς τα πάνω .
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 81, αρ. 41, πίν. VII. Biesantz 1954, 129 L 1, C 1 –144. Dessenne 1957, 122, 129, αρ. 289, πίν. 24. Weingarten 1983 α, 73, αρ. 41. Weingarten 1983 β, 108, πίν.1.

Σχόλια:	1) Πρόκειται για γρύπα. 2) Λεπτεπίλεπτη η απόδοση της μορφής. 3) Μη φυσιοκρατική η απόδοση, ιδιαίτερα οι φτερούγες

Εικ. 107

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 107

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 92
Αρ. καταγραφής:	107
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,75
Διατήρηση:	Σχετικά καλή
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 1
Υποτύπος:	Άλογο (;) – Πτηνό / 1 β

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι και σώμα ζώου, πιθανόν αλόγου, και φτερούγα πτηνού. Σε πλάγια όψη αριστερά. Οι φτερούγες ανοιχτές προς τα πάνω. Πολύ στιβαρός ο λαιμός, στην μπροστινή όψη του οποίου τρεις κουκκίδες. Περίεργο το μπροστινό πόδι, λυγισμένο προς τα πάνω.
Συν. Στοιχεία:	1) Πάνω στο κεφάλι, σαν λοφίο, αντικείμενο από τέσσερα καροτόμορφα στελέχη. 2) Δυσερμήνευτο ωοειδές αντικείμενο μεταξύ του κεφαλιού και του μπροστινού ποδιού.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 81, αρ. 41, πίν. VII. Biesantz 1954, 129 L 1, C 1 –144. Dessenne 1957, 122, 129, αρ. 289, πίν. 24. Weingarten 1983 α, 73, αρ. 41. Weingarten 1983 β, 108, πίν.1.
Σχόλια:	1) Έχει χαρακτηριστεί από τον Hogarth ως 'Πήγασος' ή ' Άλογο της θάλασσας'. 2) Το μπροστινό πόδι ασαφές. Θυμίζει άκρο (χέρι) ανθρώπου.

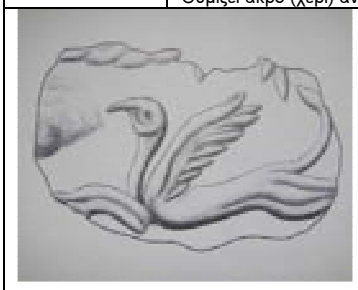

Εικ. 108

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 108

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 93
Αρ.καταγραφής:	108
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Περίπου ωοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,5 εκ.
Διατήρηση:	Μέτρια. Θραυσμένο περιμετρικά.
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 1
Υποτύπος:	Λιοντάρι - Πτηνό / 1 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα ζώου, κεφάλι και φτερούγα πτηνού. Σε έντονο διασκελισμό προς τα αριστερά. Οι φτερούγες ανοιχτές προς τα πάνω, καταλήγουν σε φυλλόσχημα, πλάγια φτερά. Ουρά καμπυλωτή, ανορθωμένη. Ράμφος μακρύ και γαμψό.
Συν. Στοιχεία:	Μπροστά από τη μορφή και στο πάνω όριο του σφραγίσματος, όπου και υφίσταται θραύση, υπάρχει δυσδιάγνωστη ωοειδής απεικόνιση.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Levi 1925/26, 177, αρ. 179, εικ. 217, πίν. XVII
Σχόλια:	1) Πρόκειται για γρύπα. 2) Λεπτεπίλεπτη η απόδοση της μορφής.

Εικ. 109

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 109

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 94
Αρ.καταγραφής:	109
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,6
Διατήρηση:	Κακή. Θραύσεις κατά το ήμισυ της επιφάνειας.
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 1
Υποτύπος:	Λιοντάρι - Πτηνό / 1 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα ζώου, πιθανόν λιονταριού, κεφάλι και φτερούγα πτηνού. Σε έντονο διασκελισμό προς τα αριστερά. Οι φτερούγες ανοιχτές προς τα πάνω· στο άνω τμήμα σειρά από τρία σφαιρίδια, στο κατώτερο λογχοειδή φτερά. Η ουρά ανορθωμένη απολήγει σε σφαιρίδιο.
Συν. Στοιχεία:	Μπροστά από το κεφάλι, στο όριο του σφραγίσματος, αιωρούμενο αντικείμενο σχήματος καρότων σε σειρά.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Levi 1925/26, 177, αρ. 180, εικ. 218, πίν. XVII. Delplace 1967, 68.
Σχόλια:	1) Πρόκειται για γρύπα. 2) Η μικτή μορφή με 'γεμάτο' μυϊκό όγκο, αλλά ραδινή.

Εικ. 110

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 110	
Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 95
Αρ. καταγραφής:	110
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,4
Διατήρηση:	Καλή. Θραυσμένο περιμετρικά.
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 1
Υποτύπος:	Λιοντάρι – Πτηνό / 1 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα ζώου, πιθανόν λιονταριού, και φτερούγα πτηνού. Λείπει το άνω τμήμα του κεφαλιού, το οποίο ανήκει πιθανόν σε πτηνό. Σε πλάγια όψη προς τα αριστερά. Έχει αναρριχηθεί κάπου. Φτερούγα ανοιχτή, ουρά ανορθωμένη, καταλήγει σε σφαιρίδιο.
Συν. Στοιχεία:	Στην απέναντι πλευρά της σφραγιστικής επιφάνειας σε όμοια στάση αναρρίχησης σε βράχο ένας τράγος μεγαλύτερου μεγέθους σε πλάγια όψη προς τα δεξιά.
Παράλληλα:	CMS VII, Nr. 174. CMS V, Suppl. 1B 197. CMS II 7, Nr. 61, 62.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Levi 1925/ 26, 176, αρ. 177, εικ. 215, πίν. XVII. Biesantz 1954, 129 L 1, C 146 - 200. Bisi 1965, 173. Delplace 1967, 60, 68.
Σχόλια:	1) Πρόκειται για γρύπα(). 2) Συμμετρία στην κίνηση και διάταξη των μορφών. 3) Καμπύλες οι μυϊκές μάζες. 4) Το κεφάλι δυσερμήνευτο. Δεν είναι βέβαιο ότι ανήκει σε πτηνό.

Εικ. 111

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 111	
Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 96
Αρ.καταγραφής:	111
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Περίπου ωοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,8
Διατήρηση:	Σχετική καλή
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 1
Υποτύπος:	Λιοντάρι – Πτηνό / 1 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα λιονταριού, κεφάλι και φτερούγα πτηνού. Σε έντονο διασκελισμό προς τα αριστερά. Φτερούγα ανοιχτή προς τα πάνω, από σπείρες στο άνω τμήμα και οριζόντια λογχοειδή φτερά στο κάτω. Σπείρα και στο λαιμό. Δεν σώζονται τα πίσω πόδια και η ουρά.
Συν. Στοιχεία:	1) Με το ράμφος τσιμπάει δυσδιάγνωστο αντικείμενο. 2) Κάτω από τη μορφή και παράλληλα με αυτή σε αντίθετη κατεύθυνση
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 81, αρ. 41, πίν. VII. Biesantz 1954, 129 L 1, C 1 –144. Dessenne 1957, 122, 129, αρ. 289, πίν. 24. Weingarten 1983 α, 73, αρ. 41. Weingarten 1983 β, 108, πίν.1.
Σχόλια:	

Εικ. 112

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 112	
Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 109 A
Αρ.καταγραφής:	112
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,8
Διατήρηση:	Πολύ καλή
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Άνθρωπος / 9
Υποτύπος:	Βοοειδές (ταύρος;) – Γυναίκα / 9 β

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι –ίσως ταύρου- με μακριά κέρατα, σώμα γυναίκας με επιμήκη στήθη και μικρή ανορθωμένη ουρά. Σε κατατομή προς τα δεξιά. Κάθεται σε στάση σχεδόν οκλαδόν. Κάτω από το στόμα τριγωνικές απολήξεις έως την παλάμη, μορφής 'γενειάδας'.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 109B, με το οποίο εκπληκτική ομοιότητα. CMS II 7, Nr. 110, 111.

Χρονολόγηση:	YM IB
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1900/01, 133, εικ. 45a. Hogarth 1902, 79, αρ. 17, πίν. VI. Evans 1921, 702, πίν. 525f. Γερογιάννης 1927/ 28, 167, εικ. 18. Nilson 1950, 375. Biesanzt 1954, 129 L1, C1- 144. Kenna 1960, 145, αρ. 21Sa, πίν. 16. Schlager 1989, 229, εικ. 2b. Weingarten 1983 α, 71, αρ. 17.
Σχόλια:	1) Η μορφή έχει ενταχθεί στην ομάδα ΄Μινώταυρου' από την Weingarten. 2) Δυσαναλογία στα άκρα με μακριά χέρια και κοντά πόδια. 3) Το πρόσωπο με 'βοτσαλωτό' εικονιστικό θέμα και όχι ενιαίο τρίχωμα. Ομοίως το στήθος. 4) Έντονα κυκλική η σύνθεση.

Εικ. 113

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 113

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 109 B
Αρ. καταγραφής:	113
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,8
Διατήρηση:	Πολύ καλή
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό - Άνθρωπος / 9
Υποτύπος:	Βοοειδές (ταύρος;) – Γυναίκα / 9 β

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι –ίσως ταύρου- με μακριά κέρατα, σώμα γυναίκας με επιμήκη στήθη και μικρή ανορθωμένη ουρά. Σε κατατομή προς τα δεξιά. Κάθεται σε στάση σχεδόν οκλαδόν. Κάτω από το στόμα τριγωνικές απολήξεις έως την παλάμη, μορφής 'γενειάδας'.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 109 A, με το οποίο εκπληκτική ομοιότητα. CMS II 7, Nr. 110, 111.
Χρονολόγηση:	YM IB
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1900/01, 133, εικ. 45a. Hogarth 1902, 79, αρ. 17, πίν. VI. Evans 1921, 702, πίν. 525f. Γερογιάννης 1927/ 28, 167, εικ. 18. Nilson 1950, 375. Biesanzt 1954, 129 L1, C1- 144. Schlager 1989, 229, εικ. 2b. Weingarten 1983 α, 71, αρ. 17.
Σχόλια:	1) Η μορφή έχει ενταχθεί στην ομάδα ΄Μινώταυρου' από την Weingarten. 2) Δυσαναλογία στα άκρα με μακριά χέρια και κοντά πόδια. 3) Το πρόσωπο με 'βοτσαλωτό' εικονιστικό θέμα και όχι ενιαίο τρίχωμα. Ομοίως το στήθος. 4) Έντονα κυκλική η σύνθεση.

Εικ. 114

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 114

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 110
Αρ.καταγραφής:	114
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	2,1
Διατήρηση:	Πολύ καλή
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Άνθρωπος /9
Υποτύπος:	Βοοειδές (ταύρος;) – Γυναίκα /9 β

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι ζώου –ίσως ταύρου- με μακρύ μονό κέρατο, ανθρώπινα άκρα, σώμα γυναίκας με οξύληκτα στήθη, μακριά, ανορθωμένη ουρά. Σε πλάγια όψη προς τα δεξιά. Κάθεται οκλαδόν. Μπροστά από το στόμα τριμερές, οξύληκτο θέμα έως την παλάμη. Πέλμα αφύσικα μακρύ.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 109 A, 109 B, 111.
Χρονολόγηση:	YM IB
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1900/01, 133, εικ. 45a. Hogarth 1902, 79, αρ. 17, πίν. VI. Evans 1921, 702, πίν. 525f. Γερογιάννης 1927/ 28, 167, εικ. 18. Nilson 1950, 375. Biesanzt 1954, 129 L1, C1- 144. Schlager 1989, 229, εικ. 2b. Weingarten 1983 α, 71, αρ. 17.
Σχόλια:	1) Η μορφή έχει ενταχθεί στην ομάδα ΄Μινώταυρου' από την Weingarten. 2) Έντονα κυκλική η σύνθεση. 3) Λείπει μεγάλο τμήμα της ουράς. 4) Στο πρόσωπα καμπύλα εικονιστικά θέματα και όχι ενιαίο τρίχωμα. 5) Περίεργη η απόδοση του 'θαμνώδους' αυτιού.

Εικ. 115

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 115

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 111
Αρ.καταγραφής:	115
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,85
Διατήρηση:	Πολύ καλή
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Άνθρωπος / 9
Υποτύπος:	Βοοειδές (ταύρος;) – Άνθρωπος / 9 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι ζώου – πιθανόν ταύρου- με μακριά κέρατα και σώμα ανθρώπου (;) σε βαθύ κάθισμα. Μακριά ανορθωμένη ουρά. Σε κατατομή προς τα αριστερά. Ανοιχτό στόμα με γλώσσα να εξέχει. Μονό κέρατο. Εξέχον αυτί. Άνω άκρα λυγισμένα σαν ανθρώπινα χέρια.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 109 A, 109 B, 110. Ωστόσο, η παρούσα μορφή αποδίδεται σε κατατομή προς τα αριστερά.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1900/01, 133, εικ. 45b. Hogarth 1902, 79, αρ. 18, πίν. VI. Evans 1921, 359, Γερογιάννης 1927/ 28, 167, εικ. 18. Nilson 1950, 375. Biesanzt 1954, 129 L1, C1- 144. Schlager 1989, 229, εικ. 2α. Weingarten 1983 α, 71, αρ. 18.
Σχόλια:	1) Η μορφή έχει ενταχθεί στην ομάδα ΄Μινώταυρου' από την Weingarten. 2) Λείπει το ήμισυ της ουράς. 3) Σύμφωνα με τη γράφουσα η ομάδα του CMS ίσως έκρινε από τα παράλληλα και θεώρησε σώμα ανθρώπινο. 4) Ευκρινή τα χαρακτηριστικά του προσώπου

Εικ. 116

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 116

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 112
Αρ. καταγραφής:	116
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,95
Διατήρηση:	Πολύ καλή
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Άνθρωπος / 9
Υποτύπος:	

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι ζώου (;) –αγνώστου είδους- με μακριά κέρατα και σώμα ανθρώπου. Σε πλάγια όψη προς τα δεξιά. Πόδια προς τα δεξιά σαν τεθλασμένα, γωνιώδης απόδοση στήθους (γυναικείου;). Απουσιάζουν τα χέρια.
Συν. Στοιχεία:	Πίσω από τον αυχένα γωνιώδης ταινία. Πίσω από την πλάτη εικονιστικό θέμα σαν φτερούγα.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 109 A, 109 B, 110, 111.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 79, αρ. 18, πίν. VI. Biesanzt 1954, 129 L1, C1- 144. Schlager 1989, 230. Weingarten 1983 α, 71, αρ. 19.
Σχόλια:	1) Η μορφή έχει ενταχθεί στην ομάδα ΄Μινώταυρου' από την Weingarten. 2) Το κεφάλι αποδίδεται σε ζώο, όμως σύμφωνα με τη γράφουσα μοιάζει με εξωκοσμικό ον. 3) Περίεργη η απόδοση του σώματος από άποψη ανατομίας.

Εικ. 117

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 117

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 113
Αρ.καταγραφής:	117
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,75
Διατήρηση:	Καλή. Εκτεταμένες θραύσεις
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Άνθρωπος / 9
Υποτύπος:	Βοοειδές (ταύρος;) – Άνθρωπος / 9 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι ζώου ίσως ταύρου, αριστερό χέρι ανθρώπου και τμήμα αριστερού γλουτού. Σε πλάγια όψη προς τα αριστερά. Ανορθωμένο μεγάλο αυτί, ανοιχτό στόμα. Τοξοειδής δακτύλιος στη μέση και στον βραχίονα, σαν στρίφωμα μανικιού.
Συν. Στοιχεία:	Στα δεξιά του κεφαλιού εικονιστικό θέμα σαν κυκλική σειρά από φλόγες. Στα αριστερά, δύο κυλινδρικά στελέχη διαφορετικής διαμέτρου με φυλλόσχημες απολήξεις. Πάνω από το ρύγχος τριμερές εικονιστικό θέμα μορφής καρότων.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 81, αρ. 50, πίν. VII. Hallager 1990, 129. Weingarten 1983 α, 75f, πίν.23.
Σχόλια:	1) Σώζεται το ήμισυ σχεδόν της απεικόνισης, ενώ λείπει σχεδόν ολόκληρο το σώμα και το δεξί χέρι. 2) Ωραία, φυσιοκρατική η απόδοση του χεριού από τον ώμο έως το μέσον του πήχυ.

Εικ. 118

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 118	
Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 114
Αρ.καταγραφής:	118
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Άγνωστο
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διαστάσεις:	Υ: 1,3 Π: 1,5
Διατήρηση:	Σχετικά καλή. Λείπει τμήμα της απεικόνισης.
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Ανθρωποειδές / 2
Υποτύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Άνθρωπος / πίθηκος

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι ζώου, δυσδιάγνωστου είδους και σώμα ανθρώπου ή πιθήκου. Καθιστή. Σε πλάγια όψη προς τα δεξιά. Ένα μόνο χέρι, λυγισμένο ακουμπώντας η παλάμη το σαγόνι. Το μάτι ως σφαιρίδιο. Φέρει στην πλάτη κάτι σαν εσάρπα, ενώ τον λαιμό περιβάλλει ταινία.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Weingarten 1983 α, 14, 56, αρ. 4.
Σχόλια:	Στην πλάτη αυτό που μοιάζει με εσάρπα και στον λαιμό η ταινία σαν κορδόνι δεν έχουν κάποιο εικονογραφικό παράλληλο (CMS)

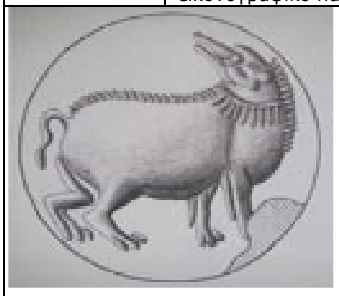

Εικ. 119

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 119	
Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 115
Αρ. καταγραφής:	119
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,8
Διατήρηση:	Άριστη. Ολόκληρο.
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό - Τετράποδο θηλαστικό –Πτηνό/ 5
Υποτύπος:	Χοίρος – Λιοντάρι - Πτηνό / 5α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα χοίρου, κεφάλι πτηνού με μακρύ ράμφος και πόδια λιονταριού. Σε πλάγια όψη προς τα δεξιά, ενώ το κεφάλι στραμμένο αντίθετα. Σε ράχη, αυχένα και λαιμό από μία σειρά σχηματοποιημένων τριχών, ίσως υποδήλωση χαίτης.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 116 με το οποίο εκπληκτική ομοιότητα. Σχετικά με το εικονιστικό θέμα στην ράχη βλ. CMS II 7, Nr. 128.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 88, αρ. 127, πίν. X. Biesanzt 1954, 129 L1, C1- 144. Kenna 1960, 145, αρ. 21 Sb, πίν.16. Weingarten 1983 α, 76, πίν. 25.
Σχόλια:	1) Το σώμα παχουλό, 'γεμάτο'. 2) Η απόδοση γενικά της μορφής αρκετά φυσιοκρατική. Στα πέλματα προσπάθεια απόδοσης δακτύλων. 3) Αναλογικά με το σώμα το κεφάλι είναι μικρό.

Εικ. 120

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 120	
Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 116
Αρ.καταγραφής:	120
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,8
Διατήρηση:	Άριστη. Φέρει θραύσεις
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό - Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό/ 5
Υποτύπος:	Χοίρος – Λιοντάρι - Πτηνό / 5α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα χοίρου, κεφάλι πτηνού με μακρύ ράμφος και πόδια λιονταριού. Σε πλάγια όψη προς τα δεξιά, ενώ το κεφάλι στραμμένο αντίθετα. Σε ράχη, αυχένα και λαιμό από μία σειρά σχηματοποιημένων τριχών, ίσως υποδήλωση χαίτης.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 115, με το οποίο εκπληκτική ομοιότητα. Σχετικά με το εικονιστικό θέμα στην ράχη βλ. CMS II 7, Nr. 128.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 88, αρ. 127, πίν. X. Biesanzt 1954, 129 L1, C1- 144. Kenna 1960, 145, αρ. 21 Sb, πίν.16. Weingarten 1983 α, 76, πίν. 25.
Σχόλια:	1) Το σώμα παχουλό, 'γεμάτο'. 2) Η απόδοση γενικά της μορφής αρκετά φυσιοκρατική. Στα πέλματα προσπάθεια απόδοσης δακτύλων. 3) Αναλογικά με το σώμα το κεφάλι είναι μικρό.

Εικ. 121

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 121	
Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 117
Αρ.καταγραφής:	121
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,8
Διατήρηση:	Άριστη. Σχεδόν ολόκληρο
Τύπος:	Άνθρωπος –Τετράποδο θηλαστικό- Πτηνό / 12
Υποτύπος:	

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι ανθρώπου με φλογόσχημα, όρθια μαλλιά, φτερούγες και στήθος πτηνού, ενώ πόδια ζώου (λιονταριού;). Μετωπική η μορφή, εκτός από τα πόδια σε πλάγια όψη. Φτερούγες με πυκνή διακόσμηση από πλήθος φτερών.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 117 με το οποίο εκπληκτική ομοιότητα
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 84, αρ. 78, εικ. 22, πίν. VIII. Evans 1921, 702, εικ. 525a. Marinatos 1927/ 28, 23, πίν. 10. Biesanzt 1954, 129 L1, C1- 144. Kenna 1960, 146, αρ. 30 Sb, πίν.17. Weingarten 1983 α, 12, 73f, 92, πίν. 25. Weingarten 1985, 174, εικ. 2.
Σχόλια:	1) Τα χαρακτηριστικά του προσώπου πολύ έντονα. 2) Προσπάθεια φυσιοκρατικής απόδοσης των μυών εντοπίζεται στα μάγουλα, και στα πόδια με την υποδήλωση των τενόντων.

Εικ. 122

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 122	
Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 118
Αρ. καταγραφής:	122
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	2
Διατήρηση:	Καλή. Θραυσμένο περιμετρικά
Τύπος:	Άνθρωπος –Τετράποδο θηλαστικό- Πτηνό / 12
Υποτύπος:	

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι ανθρώπου με φλογόσχημα, όρθια μαλλιά, φτερούγες και στήθος πτηνού, ενώ πόδια ζώου (λιονταριού;). Μετωπική η μορφή, εκτός από τα πόδια σε πλάγια όψη. Φτερούγες με πυκνή διακόσμηση από πλήθος φτερών.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 118 με το οποίο εκπληκτική ομοιότητα
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 84, αρ. 78, εικ. 22, πίν. VIII. Evans 1921, 702, εικ. 525a. Marinatos 1927/ 28, 23, πίν. 10. Biesanzt 1954, 129 L1, C1- 144. Kenna 1960, 146, αρ. 30 Sb, πίν.17. Weingarten 1983 α, 12, 73f, 92, πίν. 25. Weingarten 1985, 174, εικ. 2.
Σχόλια:	1) Τα χαρακτηριστικά του προσώπου πολύ έντονα. 2) Προσπάθεια φυσιοκρατικής απόδοσης των μυών εντοπίζεται στα μάγουλα, και στα πόδια με την υποδήλωση των τενόντων. 3) Ανάμεσα στα πόδια γραμμή εδάφους (;).

Εικ. 123

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 123	
Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 119
Αρ.καταγραφής:	123
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,5
Διατήρηση:	Άριστη. Ακέραιο
Τύπος:	Άνθρωπος –Πτηνό / 8
Υποτύπος:	Άνθρωπος – Ουρά πτηνού / 8 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι με φλογόσχημα μαλλιά ενιαία με τα μάγουλα, πόδια ανθρώπου και ουρά πτηνού, τύπου βεντάλιας από τέσσερα φυλλόσχημα μέλη. Κατά μέτωπον κεφάλι και ουρά, ενώ σε κατατομή τα ανοιχτά, λυγισμένα πόδια. Μάτια ως σφαιρίδια. Μύτη μακρουλή.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 120, με το οποίο εκπληκτική ομοιότητα. Επίσης, βλ. CMS II 7, Nr. 117, 118 σχετικά με απόδοση μαλλιών. Βλ. CMS II 7, Nr. 145 A, 145 B, 146, 147, 148, 132, 133 σχετ. με τα πόδια.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 81, αρ. 44, πίν. VII. Biesantz 1954, 129 L, C1 - 144. Kenna 1960, 146, αρ. 30 S a, πίν. 17. Weingarten 1983 α, 74, αρ. 44. Weingarten 1985, 174, 176, εικ. 2. Younger 1995, 166, 71. Snijder 1936, 147,

	πίν. 23, 1.
Σχόλια:	1) Η μορφή εντάσσεται από τη Weingarten "Gorgon series". 2) Τα πόδια θυμίζουν τα χέρια των CMS II 7, Nr. 132, 133 ανεστραμμένα.

Εικ. 124

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 124

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 120
Αρ.καταγραφής:	124
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,4 – 1,5
Διατήρηση:	Μέτρια ως καλή. Ακέραιο
Τύπος:	Άνθρωπος – Πτηνό / 8
Υποτύπος:	Άνθρωπος – Ουρά πτηνού / 8 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι με φλογόσχημα μαλλιά ενιαία με τα μάγουλα, πόδια ανθρώπου και ουρά πτηνού, τύπου βεντάλιας από τέσσερα φυλλόσχημα μέλη. Κατά μέτωπον κεφάλι και ουρά, ενώ σε κατατομή τα ανοιχτά, λυγισμένα πόδια. Μάτια ως σφαιρίδια. Μύτη μακρουλή.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 119, με το οποίο εκπληκτική ομοιότητα. Επίσης, βλ. CMS II 7, Nr. 117, 118 σχετικά με απόδοση μαλλιών. Βλ. CMS II 7, Nr. 145 A, 145 B, 146, 147, 148, 132, 133 σχετ. με τα πόδια
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 81, αρ. 44, πίν. VII. Biesantz 1954, 129 L, C1 - 144. Kenna 1960, 146, αρ. 30 S a, πίν. 17. Weingarten 1983 α, 74, αρ. 44. Weingarten 1985, 174, 176, εικ. 2. Younger 1995, 166, 71. Snijder 1936, 147, πίν. 23, 1.
Σχόλια:	1) Η μορφή εντάσσεται από τη Weingarten "Gorgon series". 2) Τα πόδια θυμίζουν τα χέρια των CMS II 7, Nr. 132, 133 ανεστραμμένα.

Εικ. 125

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 125

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 121
Αρ. καταγραφής:	125
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	2,1
Διατήρηση:	Καλή. Σχεδόν ακέραιο.
Τύπος:	Άνθρωπος – Φυτό / 11
Υποτύπος:	

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι ανθρώπου και κορμός από φύλλα φοίνικα. Σε συνέχεια του λαιμού δύο ωοειδή εικονιστικά θέματα. Εκατέρωθεν φύλλα φοίνικα – τρία και πέντε αντιστοίχως. Σε πλάγια όψη προς τα δεξιά. Ευκρινές περίγραμμα προσώπου. Ανοιχτό στόμα. Κοντά μαλλιά με 'λοφίο'.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 83, αρ. 70, πίν. VIII. Biesantz 1954, 129 L, C1 - 144. Younger 1984, 48. Pini 1992, 18, πίν. IV a. b. Younger 1995, 167, αρ. 79, πίν. LIX b.
Σχόλια:	Το διμερές ωοειδές εικονιστικό θέμα αριστερά του λαιμού άνω και κάτω από το οποίο διατάσσονται τα φυλλώματα του φοίνικα, πιθανό, να υποδηλώνει συμβολικά το σώμα της μορφής.

Εικ. 126

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 126

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 122
Αρ.καταγραφής:	126
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	2,1
Διατήρηση:	Καλή. Θραύσεις περιμετρικά
Τύπος:	Άνθρωπος – Έντομο (;) / 14
Υποτύπος:	

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι και λαιμό ανθρώπου κατά μέτωπο, μπροστά από ακτινωτό, σχηματοποιημένο φτερό πεταλούδας. Ψηλό μέτωπο, γκροτέσκ χαρακτηριστικά, μαλλιά κοντά ανορθωμένα ως καρφιά, αυτιά ως κυλινδρικές λαβές.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 123 σχετικά με το ακτινωτό, σχηματοποιημένο φτερό πεταλούδας.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 84, αρ. 76, εικ. 20, πίν. VII. Evans 1921, 702, εικ. 525g. Pendlebury 1939, 17, 29 e. Biesantz

	1954, 129 L, C1 - 144. Kenna 1960, 49. Weingarten 1983 α, 73, αρ. 76. Weingarten 1985, 174, εικ. 2. Younger 1995, 166, αρ. 66.

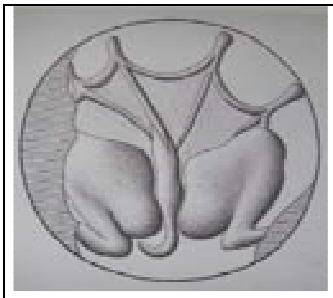

Εικ. 127

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 127

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 123
Αρ.καταγραφής:	127
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,75
Διατήρηση:	Άριστη. Σχεδόν ολόκληρο
Τύπος:	Άνθρωπος – Ιπτάμενο θηλαστικό / 10
Υποτύπος:	Άνθρωπος - Νυχτερίδα

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από πόδια ανθρώπου, λυγισμένα και ανοιχτά, σε πλάγια όψη μπροστά από ακτινωτό μεμβρανοειδές φτερό, πιθανόν νυχτερίδας. Υπερτροφικά πόδια. Ανάμεσα στους μηρούς εικονιστικό μοτίβο που μοιάζει με γάντζο (ουρά;).
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 123 σχετικά με το ακτινωτό, ακτινωτό φτερό
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 84, αρ. 77, εικ. 21 πίν. VII. Evans 1921, 705, εικ. 595a. Biesantz 1954, 129 L, C1 - 144. Dessenne 1957, 123, αρ. 192, πίν. 24. Kenna 1960, 49, εικ. 91. Weingarten 1983 α, 73, αρ. 77.
Σχόλια:	Η ερμηνεία του ακτινωτού μεμβρανοειδούς φτερού, ως φτερούγα νυχτερίδας ανήκει στη γράφουσα.

Εικ. 128

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 128

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 124
Αρ. καταγραφής:	128
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	2,2
Διατήρηση:	Μέτρια. Ολόκληρη η μορφή
Τύπος:	Άνθρωπος –Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 12
Υποτύπος:	Γυναίκα –Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 12 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι ζώου, στήθος και χέρια γυναίκας και ουρά πτηνού τύπου 'βεντάλιας'. Το στόμα καταλήγει σε δακτύλιο. Φορά περιδέραιο. Στο κεφάλι φέρει κάλυμμα – κράνος, με ραβδώσεις, κουκκίδες και λοφίο. Δακτύλιοι σε βραχίονες και καρπούς χεριών.
Παράλληλα:	Βλ. CMS II 7, Nr. 129 A, 129 B, 134, σχετικά με κάλυμμα κεφαλής
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 79, αρ. 24, εικ. 9, πίν. VI. Levi 1925/ 26 b, 160, αρ. 24. Evans 1935, 867. Biesantz 1954, 129 L, C1 - 144. Kenna 1960, 49, εικ. 91. Weingarten 1983 α, 60, αρ. 24. Mylonas 1951, 144, εικ. 71f.
Σχόλια:	1) Σύμφωνα με την α) Αν και έχει χαθεί η συμμετρία, το λοφίο αυξάνει την κυκλικότητα και β) Η στάση των χεριών παραπέμπει σε θεότητα – τροφό γνωστή από την ΥΜ περίοδο. 2) Η μορφή αποδίδεται με σφριγηλή μυϊκή μάζα. 3) Οι δακτύλιο στους βραχίονες θυμίζουν στρίφωμα ρούχου.

Εικ. 129

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 129

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 126
Αρ.καταγραφής:	129
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,7
Διατήρηση:	Πολύ καλή. Λείπει κατώτερο τμήμα
Τύπος:	Άνθρωπος – Πτηνό / 8
Υποτύπος:	Γυναίκα – Πτηνό / 8 β

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι και φτερά πτηνού, σώμα γυναίκας με μεγάλα στήθη και μακριά φούστα με πτυχές. Σε πλάγια όψη προς τα δεξιά το σώμα, προς τα αριστερά το κεφάλι, ενώ οι φτερούγες μετωπικές. Μακρύ ράμφος. Δεξιά φτερούγα με μορφή ζεύγους στελεχών σαν μακριά νύχια.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 81, αρ. 38, πίν. VII. Biesantz 1954, 129 L1, C1 - 144. Kenna 1960, 49. Weingarten 1983 α, 13, 62, 85, αρ. 38.
Σχόλια:	1) Η απόδοση της αριστερής φτερούγας και του ενδύματος ιδιαίτερα διακοσμητική. 2) Η αίσθηση της κυκλικότητας και της συμμετρίας που έχουν διαταραχθεί, αντισταθμίζονται από το ζεύγος των νυχιών στη θέση του δεξιού χεριού.

Εικ. 130

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 130	
Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 127
Αρ.καταγραφής:	130
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,9
Διατήρηση:	Πολύ καλή. Λείπει μικρό τμήμα
Τύπος:	Άνθρωπος – Πτηνό / 8
Υποτύπος:	Γυναίκα – Πτηνό / 8 β

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι και φτερούγες πτηνού, ενώ σώμα γυναίκας με μεγάλα στήθη και μακριά φούστα με πτυχές. Κορμός και φτερούγες κατά μέτωπον, το κεφάλι σε πλάγια όψη προς τα δεξιά, ενώ τα πόδια λυγισμένα και στραμμένα προς τα έξω.
Συν. Στοιχεία:	Σταγόνες στη δεξιά πλευρά του αυχένα και στην αρχή των φτερούγων εκατέρωθεν του στήθους Πάνω από το κεφάλι και την αριστερή φτερούγα δυσδιάγνωστο σχοινοειδές εικονιστικό θέμα που καταλήγει σε γάντζο.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 137, 138, 164, 199, σχετικά με το κεφάλι.
Χρονολόγηση:	YM IB
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 81, αρ. 38, πίν. VII. Biesantz 1954, 129 L1, C1 - 144. Kenna 1960, 49. Weingarten 1983 α, 13, 62, 85, αρ. 38.
Σχόλια:	1) Η ομάδα του CMS θεωρεί το κεφάλι δυσιάγνωστου ζώου. Σύμφωνα με τη γράφουσα θα μπορούσε να είναι κεφάλι πτηνού. 2) Η απόδοση της φούστας και των φτερούγων ιδιαίτερα διακοσμητική. 3) Τα λυγισμένα πόδια δείχνουν ότι η μορφή αναπηδά ή χορεύει.

Εικ. 131

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 131	
Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 128
Αρ. καταγραφής:	131
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,7
Διατήρηση:	Μέτρια ως καλή. Θραυσμένο περιμετρικά
Τύπος:	Πτηνό - Κράνος / 16
Υποτύπος:	

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα πτηνού με ανοιχτές φτερούγες και ουρά τύπου 'βεντάλιας'. Στο κεφάλι κάλυμμα εν είδει κράνους. Μετωπική. Στο λαιμό δυσερμήνευτο εικονιστικό θέμα. Οι φτερούγες με λογχοειδή φτερά. Πάνω από το περίγραμμα των φτερούγων σειρά σταγονιδίων
Παράλληλα:	Σχετικά με κράνος , φτερούγες και ουρά βλ. CMS II 7, Nr. 134. Σχετικά με φτερούγες και κράνος βλ. CMS II 7, Nr. 129A, 129B. Σχετικά με σταγονίδια στις φτερούγες βλ. CMS II 7, Nr. 115.
Χρονολόγηση:	YM IB
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 80, αρ. 26, πίν. VI. Biesantz 1954, 129 L1, C1 - 144. Weingarten 1983 α, 13, 16, 61, 134, αρ. 26. Hallager 1990, 123, 125.
Σχόλια:	Η παρούσα μορφή έχει ομοιότητες με τα ανωτέρω παράλληλα, με τη διαφορά ότι εδώ δεν έχουμε υποδήλωση του γυναικείου φύλου, εφόσον δεν απεικονίζεται ούτε γυναικείο στήθος, ούτε φούστα, στοιχεία που υπάρχουν (έστω το ένα από τα δυο) στα ανωτέρω παράλληλα.

Εικ. 132

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 132	
Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 129 A
Αρ.καταγραφής:	132
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,8
Διατήρηση:	Πολύ καλή. Ακέραιο
Τύπος:	Άνθρωπος – Πτηνό - Κράνος / 15
Υποτύπος:	Γυναίκα –Πτηνό- Κράνος / 15 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από ανοιχτές φτερούγες πτηνού, το κάτω τμήμα γυναικείου σώματος που φορά φαρδιά φούστα, και στο κεφάλι κράνος με οριζόντιες ραβδώσεις. Οι φτερούγες από λογχοειδή φτερά. Το ένα πόδι λυγισμένο. Η φούστα περίτεχνα διακοσμημένη από ραβδώσεις και τεθλασμένες γραμμές.

Συν. Στοιχεία:	Πάνω από το κράνος τοξοειδές αντικείμενο
Παράλληλα:	CMS II 7 , Nr. 129 B, 130, 134, 128.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 79, αρ. 21, πίν. VI. Evans 1928, 254, εικ. 149b. Biesantz 1954, 129 L1, C1 - 144. Kenna 1960, 146, αρ. 33S b, πίν. 17. Guida 1973, 83, πίν. 24, 2. Wiencke 1975, 94. Weingarten 1983 α, 60, αρ. 21. Weingarten 1986 b, 290, εικ. 2.
Σχόλια:	1) Υποδήλωση του γυναικείου φύλου μέσω γυναικείου ενδύματος (φούστα). 2) Πέλματα μη φυσιοκρατικά. 3) Με το CMS II 7 , Nr. 129 B εντοπίζονται διαφορές στο πλάτος του άνω τμήματος των φτερούγων, στο άνω τμήμα των λογχοειδών φτερών και στη διακόσμηση του ενδύματος.

Εικ. 133

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 133

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 129 B
Αρ.καταγραφής:	133
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1, 8
Διατήρηση:	Πολύ καλή. Σχεδόν ακέραιο.
Τύπος:	Άνθρωπος – Πτηνό – Κράνος / 15
Υποτύπος:	Γυναίκα – Πτηνό – Κράνος / 15 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από ανοιχτές φτερούγες πτηνού, το κάτω τμήμα γυναικείου σώματος που φορά φαρδιά φούστα, και στο κεφάλι κράνος με οριζόντιες ραβδώσεις. Οι φτερούγες από λογχοειδή φτερά. Το ένα πόδι λυγισμένο. Η φούστα περίτεχνα διακοσμημένη από ραβδώσεις και τεθλασμένες γραμμές.
Συν. Στοιχεία:	Πάνω από το κράνος τοξοειδές αντικείμενο
Παράλληλα:	CMS II 7 , Nr. 129 A, 130, 134, 128.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 79, αρ. 21, πίν. VI. Evans 1928, 254, εικ. 149b. Biesantz 1954, 129 L1, C1 - 144. Kenna 1960, 144, αρ. 11S α, 145, αρ. 13S α πίν. 16. Guida 1973, 83, πίν. 24, 2. Wiencke 1975, 94. Weingarten 1983 α, 14, 16, 18, 23, αρ. 22, 60, πίν. 20. Weingarten 1986 b, 290, εικ. 2.
Σχόλια:	1) Υποδήλωση του γυναικείου φύλου μέσω γυναικείου ενδύματος (φούστα). 2) Πέλματα μη φυσιοκρατικά. 3) Με το CMS II 7 , Nr. 129 A εντοπίζονται διαφορές στο πλάτος του άνω τμήματος των φτερούγων, στο άνω τμήμα των λογχοειδών φτερών και στη διακόσμηση του ενδύματος.

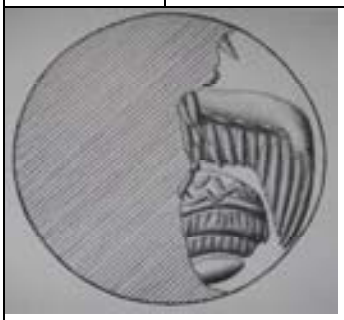

Εικ. 134

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 134

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 130
Αρ. καταγραφής:	134
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,8
Διατήρηση:	Καλή. Σώζεται το ήμισυ.
Τύπος:	Άνθρωπος – Πτηνό – Κράνος (;)/ 15
Υποτύπος:	Γυναίκα – Πτηνό – Κράνος (;)/ 15 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από ανοιχτές φτερούγες πτηνού και το κάτω τμήμα γυναικείου σώματος ντυμένο με πτυχωτή φούστα. Οι φτερούγες από λογχοειδή φτερά. Η φούστα με σειρές τεθλασμένων γραμμών και ραβδώσεων. Διακρίνεται το δεξί πέλμα. Απόδοση μετωπική.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 129 A, 129 B, 134, 128.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 80, αρ. 21, πίν. VI. Biesantz 1954, 129 L1, C1 - 144. 94. Weingarten 1983 α, 60, αρ. 21. Hallager 1990, 123, 125.
Σχόλια:	Σώζεται το αριστερό ήμισυ της μορφής. Δεν σώζεται το τα κεφάλι αλλά μόνον μια γωνιώδης απόληξη, που πιθανόν προέρχεται από όμοιο τοξοειδές αντικείμενο με CMS II 7, Nr. 129 A , 129 B. Κρίνοντας από τα ανωτέρω παράλληλα, υποθέτουμε ότι το κεφάλι είχε κράνος.

Εικ. 135

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 135

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 131
Αρ.καταγραφής:	135
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,9
Διατήρηση:	Μέτρια. Λείπει τμήμα.
Τύπος:	Άνθρωπος – Πτηνό / 8
Υποτύπος:	Γυναίκα - Πτηνό/ 8 β

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από γυναικείο κορμό με πλούσιο στήθος, ανοιχτούς μηρούς και φτερούγες πτηνού. Μετωπική, εκτός από τα πόδια σε πλάγια όψη. Απουσιάζει το κεφάλι. Τα σκέλη καλύπτονται από ένδυμα σαν παντελόνι με οριζόντιες πτυχές.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 127
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 80, αρ. 32, πίν. VII. Biesantz 1954, 129 L1, C1 - 144. 94. Weingarten 1983 α, 62, πίν. 21
Σχόλια:	Η μορφή αποδίδεται αφαιρετικά. Το αν τμήμα των φτερούγων αποτελείται από δύο σωληνοειδή καμπυλόγραμμα στελέχη που συναντώνται στο ύψος του λαιμού, ενώ αιωρούμενα λογχοειδή φτερά στο κάτω μέρος.

Εικ. 136

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 136

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr.132
Αρ.καταγραφής:	136
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1, 7
Διατήρηση:	Άριστη
Τύπος:	Άνθρωπος - Πτηνό / 8
Υποτύπος:	Γυναίκα – Πτηνό / 8 β

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι πτηνού, κορμό και χέρια γυναίκας με πληθωρικά στήθη. Μακρύ ράμφος. Στη γένεση του λαιμού δακτύλιος. Στη μέση ζώνη πέντε 'ωών'. Πιο κάτω σειρά από λογχοειδή φύλλα. Απόδοση κατά μέτωπον, εκτός από κεφάλι και χέρια σε πλάγια όψη.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 133, με το οποίο εκπληκτική ομοιότητα. Βλ. Επίσης CMS II 7, Nr. 134, 135 A, 135 B, 136.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 79, αρ. 23, πίν. VI. Jacobsthal 1912, 9, εικ. 12. Evans 1921, 707, εικ. 351e. Biesantz 1954, 129 L1, C1 - 144. Alexiou 1958, 233, πίν. I B4. Weingarten 1983 α, 12, 60, 102, αρ. 23. Weingarten 1986 a, 6, 10, αρ. 15, εικ. 32.
Σχόλια:	1) Η κίνηση των χεριών θυμίζει ειδώλιο θεάς από το Γάζι. 2) Η πλάγια γραμμή στο λαιμό ίσως δηλώνει ηλικιακή ωριμότητα, σύμφωνα με εκτίμηση της γράφουσας.

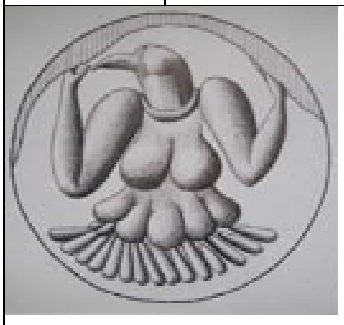

Εικ. 137

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 137

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 133
Αρ. καταγραφής:	137
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,8
Διατήρηση:	Καλή. Σχεδόν ακέραιο
Τύπος:	Άνθρωπος – Πτηνό / 8
Υποτύπος:	Γυναίκα – Πτηνό / 8 β

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι πτηνού, κορμό και χέρια γυναίκας με πληθωρικά στήθη. Μακρύ ράμφος. Στη γένεση του λαιμού δακτύλιος. Στη μέση ζώνη πέντε 'ωών'. Πιο κάτω σειρά από λογχοειδή φύλλα. Απόδοση κατά μέτωπον, εκτός από κεφάλι και χέρια σε πλάγια όψη.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 132, με το οποίο εκπληκτική ομοιότητα. Βλ. Επίσης CMS II 7, Nr. 134, 135 A, 135 B, 136.

Χρονολόγηση:	YM IB
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 79, αρ. 23, πίν. VI. Jacobsthal 1912, 9, εικ. 12. Evans 1921, 707, εικ. 351e. Biesantz 1954, 129 L1, C1 - 144. Alexiou 1958, 233, πίν. I B4. Weingarten 1983 α, 12, 60, 102, πίν.20. Weingarten 1986 a, 6, 10, αρ. 15, εικ. 32.
Σχόλια:	1) Η κίνηση των χεριών θυμίζει ειδώλιο θεάς από το Γάζι. 2) Η πλάγια γραμμή στο λαιμό ίσως δηλώνει ηλικιακή ωριμότητα, σύμφωνα με εκτίμηση της γράφουσας

Εικ. 138

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 138

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 134
Αρ.καταγραφής:	138
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,8
Διατήρηση:	Πολύ καλή. Ολόκληρο
Τύπος:	Άνθρωπος – Πτηνό – Κράνος / 15
Υποτύπος:	Γυναίκα – Πτηνό – Κράνος / 15 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από γυναικείο κορμό με πληθωρικά στήθη, ανοιχτές φτερούγες πτηνού και ουρά τύπου βεντάλιας με ροπαλόσχημα φύλλα, ενώ στη θέση του κεφαλιού κράνος. Απόδοση μετωπική. Στη μέση τεθλασμένη γραμμή. Στη θέση του λαιμού γωνιώδες θέμα. Ράμφος που ξεπετάγεται κάτω από το κάλυμμα του κεφαλιού – κράνους (;).
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 135 A, 135 B, 136. Σχετικά με το κράνος βλ. CMS II 7, Nr. 129 A, 129 B, 130.
Χρονολόγηση:	YM IB
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 79, 80, εικ. 10, αρ. 25, πίν. VI. Biesantz 1954, 129 L1, C1 - 144. Kenna 1960, 145, αρ. 22S c, πίν 16. Guida 1973, 83, πίν. 24,1. Hood 1978, 221, 223, εικ. 223 E. Weingarten 1983α, 12, 60, 102, πίν.20.
Σχόλια:	1) Η μορφή αποδίδεται με σφριγηλή μυϊκή μάζα. 2) Στη θέση που οι μικτές μορφές CMS II 7, Nr. 129 A, 129 B, 130 έχουν φαρδιά φούστα, εδώ έχει την ουρά τύπου βεντάλιας.

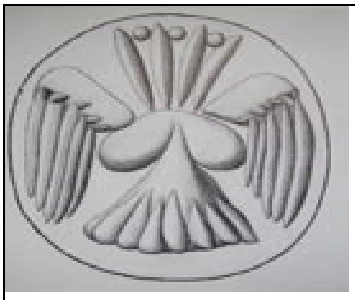

Εικ. 139

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 139

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 135 A
Αρ.καταγραφής:	139
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,7
Διατήρηση:	Ξεχωριστή
Τύπος:	Άνθρωπος – Πτηνό / 8
Υποτύπος:	Γυναίκα – Πτηνό / 8 β

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από πλούσια γυναικεία στήθη, φτερούγες και ουρά τύπου βεντάλιας, ενώ στη θέση του κεφαλιού τέσσερα φύλλα εκφυόμενα από το ύψος των ώμων μεταξύ των οποίων τρία σφαιρίδια. Μετωπική απόδοση.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 135 B, Nr. 136. Σχετικά με σφαιρίδια βλ. CMS II 7, Nr. 151,
Χρονολόγηση:	YM IB
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 80, αρ. 28, πίν. VI. Biesantz 1954, 129 L1, C1 - 144. Kenna 1960, 146, αρ. 33S a, πίν 17. Wiencke 1975, 94. Weingarten 1983α, 61, αρ. 28. Weingarten 1986 b, 290, εικ. 2.
Σχόλια:	1) Τα φτερά στο ύψος του κεφαλιού φυλλόσχημα, των φτερούγων λογχοειδή, ενώ της ουράς σταγονόσχημα. 2) Μεγάλη ομοιότητα με το CMS II 7, Nr. 135 B, με το οποίο οι διαφορές εντοπίζονται στο σχήμα στο άνω τμήμα των φτερούγων και στην αρχή της ουράς

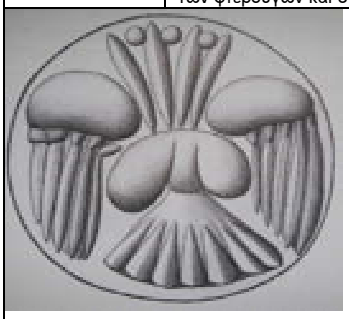

Εικ. 140

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 140

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 135 B
Αρ. καταγραφής:	139
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,7
Διατήρηση:	Ξεχωριστή
Τύπος:	Άνθρωπος – Πτηνό / 8
Υποτύπος:	Γυναίκα - Πτηνό / 8 β

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από πλούσια γυναικεία στήθη, φτερούγες και ουρά τύπου βεντάλιας, ενώ στη θέση του κεφαλιού τέσσερα φύλλα εκφυόμενα από το ύψος των ώμων μεταξύ των οποίων τρία σφαιρίδια. Μετωπική απόδοση.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 135 A, Nr. 136. CMS II 6, Nr. 105. Σχετικά με σφαιρίδια βλ. CMS II 7, Nr. 151,

Χρονολόγηση:	YM IB
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 80, αρ. 28, πίν. VI. Biesantz 1954, 129 L1, C1 - 144. Kenna 1960, 146, αρ. 33S a, πίν 17. Wiencke 1975, 94. Weingarten 1983α, 61, αρ. 28. Weingarten 1986 b, 290, εικ. 2.
Σχόλια:	1) Μεγάλη ομοιότητα με το CMS II 7, Nr. 135 A, με το οποίο οι διαφορές εντοπίζονται στο σχήμα στο άνω τμήμα των φτερούγων και στην αρχή της ουράς. 2) Ο Hogarth θεωρεί πιο αδρό το 135 B από το 135 A. Ωστόσο η Weingarten δεν συμφωνεί

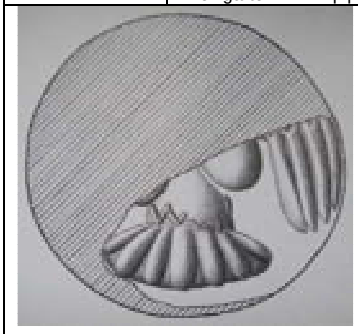

Εικ. 141

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 141

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 136
Αρ.καταγραφής:	139
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,6
Διατήρηση:	Ξεχωριστή. Λείπει το ήμισυ της μορφής
Τύπος:	Άνθρωπος – Πτηνό / 8
Υποτύπος:	Γυναίκα - Πτηνό / 8 β

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από γυναικεία στήθη, φτερούγες και ουρά πτηνού, ανοιχτή τύπου βεντάλιας. Στη μέση τεθλασμένη γραμμή. Λόγω της θραύσης δεν σώζεται το κεφάλι, το δεξί στήθος και η δεξιά φτερούγα. Απόδοση μετωπική.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 134, 135 A, 135 B, 137.
Χρονολόγηση:	YM IB
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 80, αρ. 28, πίν. VI. Biesantz 1954, 129 L1, C1 - 144. Kenna 1960, 146, αρ. 33S a, πίν 17. Wiencke 1975, 94. Weingarten 1983α, 61, αρ. 28. Weingarten 1986 b, 290, εικ. 2.
Σχόλια:	Η μορφή είναι θραυσμένη κατά το ήμισυ. Εντούτοις, λόγω της εκπληκτικής ομοιότητας με τα ανωτέρω παράλληλα, συνάγουμε – ενδεχομένως – ασφαλή συμπεράσματα.

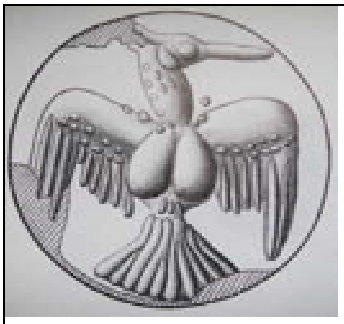

Εικ. 142

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 142

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 137
Αρ.καταγραφής:	142
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,8
Διατήρηση:	Πολύ καλή. Σχεδόν ολόκληρο.
Τύπος:	Άνθρωπος – Πτηνό / 8
Υποτύπος:	Γυναίκα – Πτηνό / 8 β

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από γυναικεία στήθη, φτερούγες και ουρά πτηνού, ανοιχτή τύπου βεντάλιας. Στη μέση τεθλασμένη γραμμή. Απόδοση μετωπική, εκτός από το κεφάλι σε πλάγια όψη προς τα δεξιά. Μακρύς λαιμός. Σφαιρίδια σε αυχένα, γένεση λαιμού, στο μέσον των φτερούγων. Πιο κάτω λογχοειδή φτερά.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 138. Σχετικά με κεφάλι βλ., CMS II 7, Nr. 127, 138, 164, 199. Σχετικά με άκρα βλ. CMS II 7, Nr 149, 150.
Χρονολόγηση:	YM IB
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 80, αρ. 27, πίν. VI. Evans 1921, 701, εικ. 531 d. Biesantz 1954, 129 L1, C1 - 144. Weingarten 1983α, 61, 82, αρ. 27.

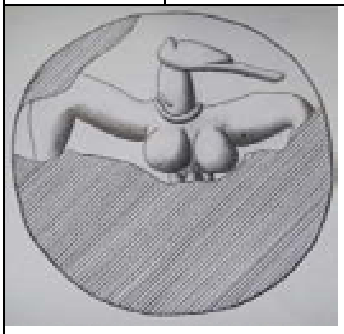

Εικ. 143

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 143

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 138
Αρ. καταγραφής:	143
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,65
Διατήρηση:	Πολύ καλή. Λείπει το άνω τμήμα
Τύπος:	Άνθρωπος – Πτηνό / 8
Υποτύπος:	Γυναίκα – Πτηνό / 8 β

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι πτηνού με μακρύ ράμφος, γυναικείο κορμό με μεγάλα στήθη και βραχίονες σε στάση ανοιχτών φτερούγων. Κατά μέτωπον, ενώ το κεφάλι σε πλάγια όψη. Από τη μέση και κάτω έχει χαθεί η μορφή

	λόγω θραύσης. Στη γένεση του λαιμού δακτύλιος.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 127, 137, 149, 150, 164, 199.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 82, αρ. 55, πίν. VII. Weingarten 1983α, 71, αρ. 55.
Σχόλια:	Η μικτή μορφή μοιάζει με την μορφή του σφραγίσματος CMS II 7, Nr. 137, με τη διαφορά ότι εδώ η μορφή έχει χέρια αντί φτερούγες.

Εικ. 144

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 144

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 139 A
Αρ.καταγραφής:	144
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,65
Διατήρηση:	Πολύ καλή. Λείπει
Τύπος:	Άνθρωπος – Πτηνό / 8
Υποτύπος:	Άνδρας – Πτηνό / 8 γ

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα όρθιου άνδρα και φτερούγες πτηνού. Λείπει το κεφάλι. Τρέχει προς τα αριστερά. Φορά κοντά παντελόνι, με δακτύλιο στη μέση και στους μηρούς. Οι φτερούγες ανοιχτές. Η αριστερή στραμμένη προς τα κάτω
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 139 B. CMS II 7, Nr. 140.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 81, αρ. 36, πίν. VII. Evans 1921, 707, εικ. 531 c. Biesantz 1954, 129 L1, C1 - 144. Weingarten 1983α, 12, 63, αρ. 36. Weingarten 1985, 180, εικ. 2. Weingarten 1992, 27, εικ. 4 α. Γερογιάννης 1927/ 28, 165, εικ. 14.
Σχόλια:	1) Η ραδινή μορφή. 2) Το σφράγισμα αυτό έχει εκπληκτική ομοιότητα με το CMS II 7, Nr. 139 B. Διαφορές, σχεδόν ανεπαίσθητες στους δακτύλιους και στα λογχοειδή φτερά. 3) Πιθανόν το κεφάλι που λείπει ήταν τράγου, αν συμπεράνουμε από το CMS II 7, Nr. 140.

Εικ. 145

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 145

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 139 B
Αρ.καταγραφής:	145
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,65
Διατήρηση:	Πολύ καλή. Λείπει
Τύπος:	Άνθρωπος – Πτηνό / 8
Υποτύπος:	Άνδρας – Πτηνό / 8 γ

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα όρθιου άνδρα και φτερούγες πτηνού. Λείπει το κεφάλι. Τρέχει προς τα αριστερά. Φορά κοντά παντελόνι, με δακτύλιο στη μέση και στους μηρούς. Οι φτερούγες ανοιχτές. Η αριστερή στραμμένη προς τα κάτω
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 139 A. CMS II 7, Nr. 140.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 81, αρ. 36, πίν. VII. Evans 1921, 707, εικ. 531 c. Biesantz 1954, 129 L1, C1 - 144. Weingarten 1983 α, 12, 63, πίν. 21. Weingarten 1985, 180, εικ. 2. Weingarten 1992, 27, εικ. 4 α. Γερογιάννης 1927/ 28, 165, εικ. 14.
Σχόλια:	1) Η μορφή ραδινή. 2) Το σφράγισμα αυτό έχει εκπληκτική ομοιότητα με το CMS II 7, Nr. 139 B. Διαφορές, σχεδόν ανεπαίσθητες στους δακτύλιους και στα λογχοειδή φτερά. 3) Πιθανόν το κεφάλι που λείπει ήταν τράγου, αν συμπεράνουμε από το CMS II 7, Nr. 140.

Εικ. 146

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 146

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 140
Αρ. καταγραφής:	146
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	2, 1
Διατήρηση:	Πολύ καλή. Λείπει τμήμα
Τύπος:	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό - Πτηνό / 12
Υποτύπος:	Άνδρας – Τράγος – Πτηνό / 12 β

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από σώμα όρθιου άνδρα, κεφάλι τράγου και φτερούγες πτηνού. Τρέχει προς τα δεξιά. Κεφάλι τράγου με γένι, μακρύ κέρατο καμπυλωτό προς τα κάτω. Φορά κοντό παντελόνι με δακτύλιο στη μέση και ανά δύο δακτύλιους στους μηρούς. Φτερούγες μετωπικές, ανοιχτές.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 139A, 139 B. Βλ. αντίστοιχη γυναικεία μορφή CMS II 7, Nr. 141.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 80, αρ. 36, πίν. VII. Evans 1921, 707, εικ. 531 α. Biesantz 1954, 129 L1, C1 - 144. Weingarten 1983 α, 63, αρ. 34. Weingarten 1985, 180, εικ. 2. Weingarten 1992, εικ. 5 α. Γερογιάννης 1927/ 28, 165, εικ. 15.
Σχόλια:	1) Η μορφή ραδινή. 2) Φυσιοκρατική απόδοση του σώματος. 3) Πρώτη απόπειρα του 'εν γούνασι δρόμου', σύμφωνα με την Weingarten (Weingarten 1983).

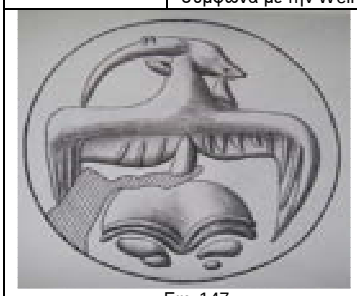

Εικ. 147

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 147

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 141
Αρ.καταγραφής:	147
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	2, 1
Διατήρηση:	Πολύ καλή. Λείπει τμήμα
Τύπος:	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό -Πτηνό / 12
Υποτύπος:	Γυναίκα– Τράγος - Πτηνό/ 12 γ

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι τράγου, φτερούγες και γυναικείο ένδυμα – φαρδιά φούστα. Κατά μέτωπον εκτός από το κεφάλι και τα πέλματα σε πλάγια όψη. Έχει γένι και μακρύ κέρατο. Οι φτερούγες ανοιχτές, στραμμένες προς τα κάτω, έως τα πέλματα. Η μέση πολύ λεπτή, αφύσικα κυλινδρική.
Παράλληλα:	Βλ. αντίστοιχη γυναικεία μορφή CMS II 7, Nr. 140. Σχετ. με μακρύ κέρατο βλ. CMS II 7, Nr. 109, 110, 111.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 80, 81, αρ. 35, εικ. 13, πίν. VII. Evans 1921, 707, εικ. 531 b. Biesantz 1954, 129 L1, C1 - 144. Weingarten 1983 α, 63, πίν. 21.
Σχόλια:	1) Η μορφή δεν έχει σωστές αναλογίες. Από τη μέση έως τα πέλματα το ύψος αντιστοιχεί μόλις στο 1/3 του ύψους της μορφής. 2) Οι φτερούγες έχουν ενιαίο περίγραμμα χωρίς να εξέχουν φτερά. 3) Συνδυασμό γυναικείου – ανδρικού φύλου.

Εικ. 148

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 148

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 142
Αρ.καταγραφής:	148
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,8
Διατήρηση:	Πολύ καλή. Λείπει τμήμα
Τύπος:	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό -Πτηνό / 12
Υποτύπος:	Γυναίκα– Τράγος – Πτηνό / 12 γ

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι τράγου, σώμα γυναίκας με μεγάλο στήθος, στενή φούστα με πτυχές, λυγισμένα πόδια και φτερούγες πτηνού στην πλάτη. Μακρύ κέρατο καμπύλο προς τα πίσω. Έχει γένι. Τοξοειδές εικονιστικό θέμα από το κεφάλι έως τους μηρούς.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 143, με το οποίο εκπληκτική ομοιότητα. CMS II 7, Nr. 144. Σχετ. με κεφάλι, κέρατο και στάση σώματος βλ. CMS II 7, Nr. 109 A, 109 B, 110, 111.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 81, αρ. 39, πίν. VII. Biesantz 1954, 129 L1, C1 - 144. Kenna 1960, 146, αρ. 37 S b, πίν. 17. Weingarten 1983 α, 64, 83, 93, αρ. 39. Weingarten 1985, 180, εικ. 2.
Σχόλια:	1) Έντονα κυκλική σύνθεση. Κέρατα κα φτερούγες ακολουθούν την καμπύλη περιφέρεια του φακοειδούς σφραγίσματος. 2) Η μορφή ραδινή. 3) Το βάρος των φτερούγων φαίνεται να εξισορροπείται από το μεγάλο στήθος. 4) Συνδυασμός γυναικείου – ανδρικού φύλου.

Εικ. 149

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 149

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 143
Αρ. καταγραφής:	149
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	2,1
Διατήρηση:	Ξεχωριστή. Λείπει τμήμα
Τύπος:	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό - Πτηνό / 12
Υποτύπος:	Γυναίκα– Τράγος – Πτηνό / 12 γ

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι τράγου, σώμα γυναίκας με μεγάλο στήθος, στενή φούστα με πτυχές, λυγισμένα πόδια και φτερούγες πτηνού στην πλάτη. Μακρύ κέρατο καμπύλο προς τα πίσω. Έχει γένι. Τοξοειδές εικονιστικό θέμα από το κεφάλι έως τους μηρούς. Σε πλάγια όψη προς τα δεξιά.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 142, με το οποίο εκπληκτική ομοιότητα. CMS II 7, Nr. 144. Σχετ. με κεφάλι, κέρατο και στάση σώματος βλ. CMS II 7, Nr. 109 A, 109 B, 110, 111.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 81, αρ. 39, πίν. VII. Biesantz 1954, 129 L1, C1 - 144. Kenna 1960, 146, αρ. 37 S b, πίν. 17. Weingarten 1983 α, 64, 83, 93, αρ. 39. Weingarten 1985, 180, εικ. 2.
Σχόλια:	1) Έντονα κυκλική σύνθεση. Κέρατα και φτερούγες ακολουθούν την καμπύλη περιφέρεια του φακοειδούς σφραγίσματος. 2) Η μορφή ραδινή. 3) Το βάρος των φτερούγων φαίνεται να εξισορροπείται από το μεγάλο στήθος. 4) Συνδυασμός γυναικείου – ανδρικού φύλου.

Εικ. 150

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 150

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 144
Αρ.καταγραφής:	150
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	2,1
Διατήρηση:	Μέτρια έως καλή. Σχεδόν ακέραιο
Τύπος:	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό - Πτηνό / 12
Υποτύπος:	Άνθρωπος – Κριός – Πτηνό / 12 δ

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι κριού, κορμός και λυγισμένα πόδια ανθρώπου και ανοιχτές φτερούγες πτηνού. Σε κατατομή δεξιά, εκτός από φτερούγες μετωπικές. Μακρύ κέρατο, καμπύλο προς τον αυχένα. Μακριά ανορθωμένη ουρά. Φτερούγες με λογχοειδή φτερά.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 142, 143, 144. Σχετ. με κεφάλι και στάση σώματος βλ. CMS II 7, Nr.109 A, 109 B, 110. Σχετ. με κέρατα βλ. CMS II 7, Nr. 177.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 81, αρ. 37, πίν. VII. Biesantz 1954, 129 L1, C1 - 144. Weingarten 1983 α, 64, 83, 93, αρ. 39. Weingarten 1985, 180, εικ. 2.
Σχόλια:	1) Η στάση του σώματος εκλύει ενέργεια και δίνει την εντύπωση πως η μορφή θα κάνει άλμα. 2) Η μακριά ουρά, η οποία είναι ασύμβατη με κριάρι εξισορροπεί τη σκηνή και δίνει κυκλικότητα στη σύνθεση. 3) Φυσιοκρατική η απόδοση της μορφής.

Εικ. 151

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 151

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 145 A
Αρ.καταγραφής:	151
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,75
Διατήρηση:	Καλή. Σχεδόν ολόκληρο
Τύπος:	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό - Πτηνό / 12
Υποτύπος:	Γυναίκα – Βοοειδές – Πτηνό / 12 ε

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι βοοειδούς, γυμνό σώμα γυναίκας με πλούσιο στήθος, ανοιχτά πόδια, ανοιχτές φτερούγες και ουρά σε σχήμα βεντάλιας. Χοντρός λαιμός με τρεις οριζόντιες γραμμές. Μετωπική η μορφή εκτός από το κεφάλι και τα πόδια σε πλάγια όψη.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 145 B, με το οποίο εκπληκτική ομοιότητα. Επίσης, CMS II 7, Nr. 146, 147, 148.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1900/01, 133, εικ. 45. Hogarth 1902, 81, αρ. 43, πίν. VII. Evans 1921, 707, εικ. 531g. Biesantz 1954, 129 L1, C1 - 144. Kenna 1960, 146, αρ. 37 S a, πίν. 17. Weingarten 1983 α, 62, 85, 88, αρ. 8. Weingarten 1985, 180, εικ. 2. Schlager 1989, 235, εικ. 10.
Σχόλια:	1) Ανεπαίσθητες διαφορές με CMS II 7, Nr. 148 B στην ουρά και στο πάχος των ποδιών. 2) Τα λυγισμένα πόδια προμηνύουν αναπήδηση. 3) Τα πόδια μοιάζουν με ανεστραμμένα χέρια του CMS II 7, Nr. 133.

Εικ. 152

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 152	
Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 145 B
Αρ. καταγραφής:	152
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,75
Διατήρηση:	Καλή. Ολόκληρο
Τύπος:	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό -Πτηνό / 12
Υποτύπος:	Γυναίκα – Βοοειδές – Πτηνό/ 12 ε

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι βοοειδούς, γυμνό σώμα γυναίκας με πλούσιο στήθος, ανοιχτά πόδια, ανοιχτές φτερούγες και ουρά σε σχήμα βεντάλιας. Χοντρός λαιμός με τρεις οριζόντιες γραμμές. Μετωπική η μορφή εκτός από το κεφάλι και τα πόδια σε πλάγια όψη.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 145 A, με το οποίο εκπληκτική ομοιότητα. Επίσης, CMS II 7, Nr. 146, 147, 148.
Χρονολόγηση:	YM IB
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1900/01, 133, εικ. 45. Hogarth 1902, 81, αρ. 43, πίν. VII. Evans 1921, 707, εικ. 531g. Biesantz 1954, 129 L1, C1 - 144. Kenna 1960, 146, αρ. 37 S a, πίν. 17. Weingarten 1983 α, 62, 85, 88, αρ. 8. Weingarten 1985, 180, εικ. 2. Schlager 1989, 235, εικ. 10.
Σχόλια:	1) Ανεπαίσθητες διαφορές με CMS II 7, Nr. 148 B στην ουρά και στο πάχος των ποδιών. 2) Τα λυγισμένα πόδια προμηνύουν αναπήδηση. 3) Τα πόδια μοιάζουν με ανεστραμμένα χέρια του CMS II 7, Nr. 133.

Εικ. 153

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 153	
Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 146
Αρ.καταγραφής:	153
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	2
Διατήρηση:	Πολύ καλή. Θραύση στο κατώτερο τμήμα
Τύπος:	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό -Πτηνό / 12
Υποτύπος:	Γυναίκα – Βοοειδές – Πτηνό / 12 ε

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι βοοειδούς, γυμνό σώμα γυναίκας με πλούσιο στήθος, ανοιχτά πόδια, ανοιχτές φτερούγες και ουρά σε σχήμα βεντάλιας. Χοντρός λαιμός με τρεις οριζόντιες γραμμές. Μετωπική η μορφή εκτός από το κεφάλι και τα πόδια σε πλάγια όψη. Λείπει η ουρά και τα πέλματα.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 145 A, 145 B με τα οποία εκπληκτική ομοιότητα. Επίσης, CMS II 7, Nr. 146, 147,148.
Χρονολόγηση:	YM IB
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1900/01, 133, εικ. 45. Hogarth 1902, 81, αρ. 43, πίν. VII. Evans 1921, 707, εικ. 531g. Biesantz 1954, 129 L1, C1 - 144. Kenna 1960, 146, αρ. 37 S a, πίν. 17. Weingarten 1983 α, 62, 85, 88, αρ. 8. Weingarten 1985, 180, εικ. 2. Schlager 1989, 235, εικ. 10.
Σχόλια:	1) Τα λυγισμένα πόδια προμηνύουν αναπήδηση. 2) Τα πόδια μοιάζουν με ανεστραμμένα χέρια του CMS II 7, Nr. 133. 3) Σφριγηλές οι μυϊκές μάζες της μορφής.

Εικ. 154

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 154	
Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 147
Αρ.καταγραφής:	154
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,6
Διατήρηση:	Πολύ καλή. Θραύσεις περιμετρικά
Τύπος:	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό / 9
Υποτύπος:	Άνθρωπος – Βοοειδές / αίγα / 9 γ

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι βοοειδούς ή αίγας και ανθρώπινα άκρα. Χέρια υψωμένα, πόδια λυγισμένα σε βαθύ κάθισμα. Δεν απεικονίζεται σώμα. Τέσσερις κυματοειδείς, λογχοειδείς απολήξεις ως μαλλιά. Κατά μέτωπον, εκτός από τα πόδια σε πλάγια όψη.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 145 A, 145 B, 146, 148
Χρονολόγηση:	YM IB

Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 81, αρ. 46, πίν. VII. Weingarten 1983 α, 74, 92, 102, 104, αρ. 46. Weingarten 1985, 174, 176, εικ. 2.
Σχόλια:	1) Ιδιαίτερα σχηματοποιημένη η μορφή και χωρίς ίχνος φυσιοκρατίας. 2) Τα μακριά κακοφτιαγμένα δάκτυλα παραπέμπουν μεμβράνη πέλματος πτηνού. 3) Στους βραχίονες δακτύλιοι παραπέμπουν σε στρίφωμα ρούχου.

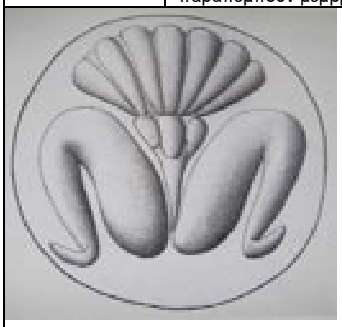

Εικ. 155

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 155

Κατ. Στο CMS:	CMS II 7, Nr. 148
Αρ. Καταγραφής:	155
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,55
Διατήρηση:	Πολύ καλή.
Τύπος:	Άνθρωπος – Πτηνό / 8
Υποτύπος:	Άνθρωπος – Ουρά πτηνού / 8 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από λυγισμένα, ανοιχτά πόδια ανθρώπου ανάμεσα στα οποία ουρά πτηνού τύπου 'βεντάλιας', που στηρίζεται σε μίσχο με τριμερές ωοειδές εικονιστικό θέμα στο άνω τμήμα. Στιβαροί μηροί, ατροφικά πέλματα.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 145 A, 145 B, 146, 147, σχετικά με στάση ποδιών
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 81, αρ. 45, πίν. VII. Biesantz 1954, 129 L1, C1 - 144. Kenna 1960, 145, αρ.227 S a, πίν. 16. Weingarten 1983 α, 12, 74, 92, 102, αρ. 45. Weingarten 1985, 174, 176, εικ. 2. Weingarten 1992, 28, εικ. 6b. Bossert 1937, πίν. 391 e.
Σχόλια:	Ιδιαίτερα σχηματοποιημένη η μορφή και χωρίς ίχνος φυσιοκρατίας

Εικ. 156

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 156

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 149
Αρ.καταγραφής:	156
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,75
Διατήρηση:	Πολύ καλή. Ολόκληρο
Τύπος:	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 12
Υποτύπος:	Άνθρωπος – Κάπρος - Πτηνό / 12 στ

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι ζώου, πιθανόν κάπρου με δόντια και ρύγχος, δύο ανοιχτές φτερούγες ανατομικά όμοιες ανθρώπινα χέρια, ενώ κορμός και φτερωτή ουρά πτηνού τύπου βεντάλιας. Μετωπική απόδοση.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 150
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 80, αρ. 33, πίν. VII. Levi 1925/26 b, 160, αρ. 33. Biesantz 1954, 129 L1, C1 - 144. Kenna 1960, 145, αρ. 23 S a, πίν. 16. Weingarten 1983 α, 15, 17, 62, 92, αρ. 33. Weingarten 1985, 174, εικ. 2.
Σχόλια:	1) Οι διαφορές με το CMS II 7, Nr. 150 εντοπίζονται στο κεφάλι, στις 'φτερούγες' στη διακόσμηση του κορμού , στην ουρά και στα αυτιά. 2) Σύμφωνα με τη Weingarten αποτελεί μίξη δύο τύπων α) Γυναίκα – Πτηνό και β) Γοργώ

Εικ. 157

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 157

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 150
Αρ.καταγραφής:	157
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	2 - 2,1
Διατήρηση:	Πολύ καλή. Σχεδόν ολόκληρο
Τύπος:	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό/ 12
Υποτύπος:	Άνθρωπος – Κάπρος - Πτηνό / 12 στ

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι ζώου, πιθανόν κάπρου με δόντια και ρύγχος, δύο ανοιχτές φτερούγες ανατομικά όμοιες ανθρώπινα χέρια, ενώ κορμός και φτερωτή ουρά πτηνού τύπου βεντάλιας. Μετωπική απόδοση. Στο στήθος τοξοειδής γραμμή.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 149

Χρονολόγηση:	YM IB
Βιβλιογραφία:	Levi 1925/26 b, 175, αρ. 173, εικ. 211, πίν. XVII a. b. Weingarten 1983 α, 15, 17, 62, αρ. 20.
Σχόλια:	1) Οι διαφορές με το CMS II 7, Nr. 149 εντοπίζονται στο κεφάλι, στις 'φτερούγες' στη διακόσμηση του κορμού, στην ουρά και στα αυτιά. 2) Σύμφωνα με τη Weingarten αποτελεί μίξη δύο τύπων α) Γυναίκα – Πτηνό και β) Γοργώ

Εικ. 158

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 158

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 155
Αρ. καταγραφής:	158
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,85
Διατήρηση:	Πολύ καλή. Σχεδόν ολόκληρο
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό /5
Υποτύπος:	Βοοειδές – Λιοντάρι - Πτηνό/ 5β

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από μετωπική κεφαλή ταύρου, ανοιχτές φτερούγες πτηνού και πόδια λιονταριού σε κατατομή. Κέρατα και εικονιστικό θέμα σχήματος θηλιάς ακριβώς πάνω από το κεφάλι. Λογχοειδή και σιγμοειδή τα επιμέρους φτερά των φτερούγων.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 156 με το οποίο εκπληκτική ομοιότητα. CMS II 7, Nr. 162, σχετικά με πόδια.
Χρονολόγηση:	YM IB
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 84, αρ. 80, εικ. 23, πίν. VII. Evans 1921, 702, εικ. 525b. Biesantz 1954, 129 L1, C1 - 144. Kenna 1960, 144, αρ. 10 S b, 145, αρ. 12 S b, πίν. 16. Weingarten 1983 α, 18, 37, 72, εικ. 1, πίν. 24. Weingarten 1985, 6, 10, αρ. 16, εικ. 33.
Σχόλια:	1) Τα στραμμένα προς τα μέσα πέλματα αυξάνουν την κυκλικότητα της απεικόνισης. 2) Σύμφωνα με την Weingarten η θηλιά μοιάζει με μετωπικό πρόσωπο.

Εικ. 159

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 159

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 156
Αρ.καταγραφής:	159
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,85
Διατήρηση:	Πολύ καλή. Σχεδόν ολόκληρο
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό/5
Υποτύπος:	Βοοειδές – Λιοντάρι - Πτηνό /5β

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από μετωπική κεφαλή ταύρου, ανοιχτές φτερούγες πτηνού και πόδια λιονταριού σε κατατομή. Κέρατα και εικονιστικό θέμα σχήματος θηλιάς ακριβώς πάνω από το κεφάλι. Λογχοειδή και σιγμοειδή τα επιμέρους φτερά των φτερούγων.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 155, με το οποίο εκπληκτική ομοιότητα. CMS II 7, Nr. 162, σχετικά με πόδια.
Χρονολόγηση:	YM IB
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 84, αρ. 80, εικ. 23, πίν. VII. Evans 1921, 702, εικ. 525b. Biesantz 1954, 129 L1, C1 - 144. Weingarten 1983 α, 18, 37, 72, αρ. 1, πίν. 24. Weingarten 1986, 6, 10, αρ. 16, εικ. 33.
Σχόλια:	1) Τα στραμμένα προς τα μέσα πέλματα αυξάνουν την κυκλικότητα της απεικόνισης. 2) Σύμφωνα με την Weingarten η 'θηλιά' μοιάζει με μετωπικό πρόσωπο.

Εικ. 160

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 160

Κατ. Στο CMS:	CMS II 7, Nr. 157
Αρ.καταγραφής:	159
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,7
Διατήρηση:	Πολύ καλή. Σχεδόν ολόκληρο
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό –Τετράποδο θηλαστικό –Έντομο /7
Υποτύπος:	Κάπρος – Λιοντάρι - Πεταλούδα /7α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι κάπρου, φτερά πεταλούδας, πόδια λιονταριού. Ανάμεσα στα φτερά φυλλοειδές εικονιστικό θέμα τύπου βεντάλιας. Απόδοση μετωπικά, εκτός από τα πόδια σε πλάγια όψη. Στο κέντρο των

	φτερών διακόσμηση κουκκίδας στο κέντρο και σταγόνες περιμετρικά.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 158, 159, με τα οποία εκπληκτική ομοιότητα
Χρονολόγηση:	YM IB
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 83, αρ. 71, εικ. 17, πίν. VII. Evans 1921, 705, εικ. 529b. Evans 1925, 56, εικ. 48d Biesantz 1954, 129 L1, C1 - 144. Kenna 1960, 146, αρ. 25 S. Younger 1983, 128. Pini 1983, 566, εικ. 8 a. Weingarten 1983 α, 11, 23, 24, 71, 72, αρ. 71, πίν. 24. Weingarten 1989, 40. Weingarten 1992, 26, εικ. 1a.
Σχόλια:	1) Έντονη διακοσμητική διάθεση. 2) Η Weingarten ταυτίζει τα πόδια της μορφής με πόδια ανθρώπου, ενώ την εντάσσει στον τύπο 'Butterfly – winged sphinx' (Weingarten 1983 α, 71).

Εικ. 161

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 161

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 158
Αρ. καταγραφής:	161
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,9 – 2,0
Διατήρηση:	Ξεχωριστή. Σχεδόν ολόκληρο
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό –Τετράποδο θηλαστικό –Έντομο / 7
Υποτύπος:	Κάπρος – Λιοντάρι - Πεταλούδα / 7α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι κάπρου, φτερά πεταλούδας, πόδια λιονταριού. Ανάμεσα στα φτερά φυλλοειδές εικονιστικό θέμα τύπου βεντάλιας. Απόδοση μετωπικά, εκτός από τα πόδια σε πλάγια όψη. Στο κέντρο των φτερών διακόσμηση κουκκίδας στο κέντρο και σταγόνες περιμετρικά.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 157, 159, με τα οποία εκπληκτική ομοιότητα
Χρονολόγηση:	YM IB
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 83, αρ. 71, εικ. 17, πίν. VII. Evans 1921, 705, εικ. 529b. Evans 1925, 56, εικ. 48d Biesantz 1954, 129 L1, C1 - 144. Kenna 1960, 145, 146, αρ. 24 S b, 26 S b, πίν. 17. Younger 1983, 128. Pini 1983, 566, εικ. 8 c. Weingarten 1983 α, 11, 23, 24, 71, 72, αρ. 71, πίν. 24. Weingarten 1989, 40. Weingarten 1992, 26, εικ. 1a.
Σχόλια:	1) Έντονη διακοσμητική διάθεση. 2) Η Weingarten ταυτίζει τα πόδια της μορφής με πόδια ανθρώπου, ενώ την εντάσσει στον τύπο 'Butterfly – winged sphinx' (Weingarten 1983 α, 71).

Εικ. 162

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 162

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 159
Αρ.καταγραφής:	161
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,9 – 2,0
Διατήρηση:	Ξεχωριστή. Σχεδόν ολόκληρο
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό –Τετράποδο θηλαστικό –Έντομο / 7
Υποτύπος:	Κάπρος – Λιοντάρι - Πεταλούδα / 7α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι κάπρου, φτερά πεταλούδας, πόδια λιονταριού. Ανάμεσα στα φτερά φυλλοειδές εικονιστικό θέμα τύπου βεντάλιας. Απόδοση μετωπικά, εκτός από τα πόδια σε πλάγια όψη. Στο κέντρο των φτερών διακόσμηση κουκκίδας στο κέντρο και σταγόνες περιμετρικά.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 157, 159, με τα οποία εκπληκτική ομοιότητα
Χρονολόγηση:	YM IB
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 83, αρ. 71, εικ. 17, πίν. VII. Evans 1921, 705, εικ. 529b. Evans 1925, 56, εικ. 48d Biesantz 1954, 129 L1, C1 - 144. Younger 1983, 128. Pini 1983, 566, εικ. 8b. Weingarten 1983 α, 11, 23, 24, 71, 72, αρ. 71, πίν. 24. Weingarten 1989, 40. Weingarten 1992, 26, εικ. 1a.
Σχόλια:	1) Έντονη διακοσμητική διάθεση. 2) Η Weingarten ταυτίζει τα πόδια της μορφής με πόδια ανθρώπου, ενώ την εντάσσει στον τύπο 'Butterfly – winged sphinx' (Weingarten 1983 α, 71).

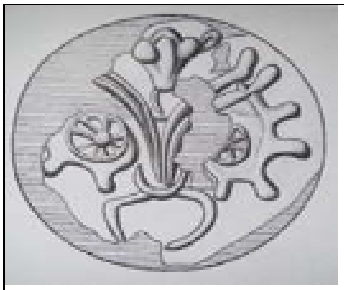

Εικ. 163

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 163

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 160
Αρ.καταγραφής:	163
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,75
Διατήρηση:	Καλή. Φθορά περιμετρικά
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Έντομο /4
Υποτύπος:	Κριός/ τράγος – Πεταλούδα /4 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι ζώου, πιθανόν κριού ή τράγου, και φτερά τύπου πεταλούδας, στο κέντρο των οποίων ένας τροχός. Κατά μέτωπον. Μεταξύ των φτερών ζεύγη κυλινδρικών στελεχών σχηματίζουν γωνία ανοιχτή προς τα πάνω. Στο κάτω τμήμα δύο αντιθετικά τόξα σε κυκλική διάταξη.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 157, 158, 159. Επίσης, CMS II 7, Nr. 122, 123.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 84, αρ. 72, εικ. 17, πίν. VII. Biesantz 1954, 129 L1, C1 - 144. Younger 1983, 128. Weingarten 1983 α, 72, πίν. 25
Σχόλια:	Σύνθετη μορφή χωρίς να φαίνεται ότι υπάρχει οργανική σχέση μεταξύ των μελών

Εικ. 164

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 164

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 162
Αρ. καταγραφής:	164
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	2,05
Διατήρηση:	Πολύ καλή. Σχεδόν ολόκληρο.
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 1
Υποτύπος:	Λιοντάρι – Νεροπούλι / 1 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι, λαιμό και στήθος από νεροπούλι, πόδια λιονταριού και ουρά τύπου βεντάλιας. Στη ένωση των ποδιών με τον λαιμό από ένας δακτύλιος με σφαιρίδιο. Υποδήλωση στήθους (;). Κατά μέτωπον, εκτός από το κεφάλι και πόδια σε πλάγια όψη.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 161 A, 161 B, με τα οποία εκπληκτική ομοιότητα. Βλ. CMS II 7, Nr. 155, 156, σχετικά με τα πόδια.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 88, αρ. 129, πίν. X. Levi 1925/26, 173, αρ. 169, εικ. 207, πίν. XVII. Biesantz 1954, 129 L1, C1 - 144. Weingarten 1983 α, 15, 62, πίν. 21. Weingarten 1986 a, 6, αρ. 14. Weingarten 1986 b, 290, 291, εικ. 3. Weingarten 1989, 41, πίν. 2a. Weingarten 1992, 27, εικ. 3.
Σχόλια:	1) Τα πόδια με κλίση προς τα μέσα δίνουν την εντύπωση στέρεης ισορροπίας. 2) Η Weingarten το χαρακτηρίζει 'τρισκελίδα με ουρά'.

Εικ. 165

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 165

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 164
Αρ.καταγραφής:	165
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,55
Διατήρηση:	Πολύ καλή. Σχεδόν ολόκληρο.
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 1
Υποτύπος:	

Περιγραφή:	Ζεύγος όμοιων μικτών μορφών από κεφάλι ζώου, μακρύ ράμφος και λαιμό πτηνού. Στραμμένα σε διαμετρικά αντίθετη κατεύθυνση, σε πλάγια όψη. Η βάση του λαιμού και των δύο κεφαλιών βαίνει σε ενιαία ουρά πτηνού με ροπαλόσχημα φτερά τύπου 'βεντάλιας'.
Παράλληλα:	Βλ. CMS II 7, Nr. 127, 137, 138, 199 σχετικά με το κεφάλι.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 82, αρ. 53, πίν. VII. Biesantz 1954, 129 L1, C1 - 144. Kenna 1960, 145, αρ. 22 S, πίν. 16. Weingarten 1983 α, 12, 70, 71, αρ. 53. Weingarten 1992, 28, εικ. 6c.
Σχόλια:	Λεπτεπίλεπτη η απόδοση των μορφών

Εικ. 166

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 166

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 167
Αρ.καταγραφής:	166
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	2,05 - 2,15
Διατήρηση:	Πολύ καλή. Σχεδόν ολόκληρο.
Τύπος:	Άνθρωπος - Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 12
Υποτύπος:	Άνθρωπος – Λιοντάρι – Πτηνό / 12 ζ

Περιγραφή:	Ζεύγος όμοιων μικτών μορφών από κεφάλι ζώου (λιονταριού;), κορμό πτηνού (;) διακοσμημένο με ρομβοειδές σχέδιο, ανθρώπινο χέρι λυγισμένο και ουρά τύπου 'βεντάλιας'. Στραμμένες σε διαμετρικά αντίθετη κατεύθυνση, με ενωμένες τις πλάτες, σε πλάγια όψη. Ευδιάκριτα τα δάκτυλα του χεριού. Στο λαιμό δακτύλιος.

Παράλληλα:	Βλ. CMS II 7, Nr. 163, 164, 165, 166, 168 σχετικά με διάταξη διδύμων μορφών.
Χρονολόγηση:	YM IB
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 82, αρ. 51, πίν. VII. Biesantz 1954, 129 L1, C1 – 144. Spartz 1962, 27, αρ. 7. Weingarten 1983 α, 76, αρ. 51.
Σχόλια:	Λεπτομερής η απόδοση των χαρακτηριστικών του προσώπου.

Εικ. 167

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 167

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 168
Αρ. καταγραφής:	167
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,85
Διατήρηση:	Μέτρια. Σχεδόν ολόκληρο.
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Τετράποδο θηλαστικό / 3
Υποτύπος:	Σκύλος – Κριάρι / 3 α

Περιγραφή:	Ζεύγος όμοιων μορφών από κεφάλι σκύλου ενωμένες στον αυχένα από όπου εκφύεται κέρατο κριού. Στραμμένες σε διαμετρικά αντίθετη κατεύθυνση, σε πλάγια όψη. Βαίνουν σε οδοντόφρακτο κράνος.
Παράλληλα:	Βλ. CMS II 7, Nr. 163, 164, 165, 166, 167 σχετικά με διάταξη διδύμων μορφών.
Χρονολόγηση:	YM IB
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 81, 82, αρ. 49, εικ. 14, πίν. VII. Weingarten 1983 α, 12, 78. Younger 1984, 48.
Σχόλια:	1) Μοναδικός σκύλος στα σφραγίσματα της Ζάκρου. 2) Έντονα πλαστική η απόδοση των μορφών. 3) Το κέρατο και το κράνος με έντονη διακόσμηση. 4) Το θέμα που χαρακτηρίζουμε ως κέρατο, ο το ταυτίζει με φτερό το οποίο αποτελεί μόνο του ένα είδος φτερούγας στη Ζάκρο (καμπύλο σαν σπείρα).

Εικ. 168

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 168

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 169
Αρ.καταγραφής:	168
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,75
Διατήρηση:	Πολύ καλή. Σχεδόν ολόκληρο.
Τύπος:	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό / 9
Υποτύπος:	Άνθρωπος - Ελάφι/ 9 δ

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι ελαφιού με κέρατα και χέρι ανθρώπου στη θέση του λαιμού, λυγισμένο προς τα πάνω. Σε πάγια όψη προς τα αριστερά. Το στόμα περιβάλλεται από ράβδο που απολήγει σε ασκό.
Συν. Στοιχεία:	1) Τρία ασκόμορφα αντικείμενα κάτω και μπροστά στο κεφάλι. 2) Δυσερμήνευτο εικονιστικό θέμα, που απολήγει σε μεμβράνη, και ίπταται κατακόρυφα πάνω από το κεφάλι.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 170, 171.
Χρονολόγηση:	YM IB
Βιβλιογραφία:	Snijder 1936, 147, πίν. 23.1. Biesantz 1954, 129 L1, C1 - 144. Alexiou 1958, 233, πίν. I B3. Kenna 1960, 145, αρ. 16 S b, 17 S b πίν. 16. Weingarten 1983 α, 15, 77, 84, πίν. 25 A . Weingarten 1989, 41, πίν. 2a. Weingarten 1992, 26, εικ. 3.
Σχόλια:	1) Το ωοειδές μυτερό αντικείμενο δίπλα στο κεφάλι αντικαθίσταται στα ανωτέρω παράλληλα από το δεύτερο χέρι της μορφής. 2) Το δυσερμήνευτο μεμβρανώδες εικονιστικό θέμα στα παράλληλα αποτελεί συνεχόμενο τμήμα από το κέρατο.

Εικ. 169

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 169

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 170
Αρ.καταγραφής:	169
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,95
Διατήρηση:	Ξεχωριστή. Σχεδόν ολόκληρο.
Τύπος:	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό / 9
Υποτύπος:	Άνθρωπος – Ελάφι / 9 δ

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι ελαφιού με κέρατα και χέρια ανθρώπου στη θέση του λαιμού, λυγισμένα προς τα πάνω. Σε πάγια όψη προς τα αριστερά. Το στόμα περιβάλλεται από ράβδο που απολήγει σε ασκό.
Συν. Στοιχεία:	Δύο ασκόμορφα εικονιστικά θέματα κάτω και μπροστά στο κεφάλι.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 171 με το οποίο εκπληκτική ομοιότητα. Επίσης, CMS II 7, Nr. 169.
Χρονολόγηση:	YM IB
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 86, αρ. 92, εικ. 26, πίν. IX. Evans 1921, 702, εικ. 525e. Snijder 1936, 147, πίν. 23.1. Biesantz 1954, 129 L1, C1 - 144. Alexiou 1958, 233, πίν. I B3. Kenna 1960, 145, αρ. 16 S b, 17 S b πίν. 16. Weingarten 1983 α, 15, 77, 84, πίν. 25 A. Weingarten 1986 b, 290, εικ. 3f.Weingarten 1989, 41, πίν. 2a.
Σχόλια:	1) Η μορφή έχει δύο χέρια σε αντίθεση με το παράλληλο CMS II 7, Nr. 169, στο οποίο το δεύτερο χέρι έχει αντικατασταθεί από ασκοειδές εικονιστικό θέμα. 2) Σύμφωνα με τον Hogarth τα ασκοειδή εικονιστικά θέματα παραπέμπουν στο στήθος της μορφής eagle lady type, CMS II 7, Nr.132 -38.

Εικ. 170

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 170

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 171
Αρ. καταγραφής:	170
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	2,1
Διατήρηση:	Καλή. Σχεδόν ολόκληρο.
Τύπος:	Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό / 9
Υποτύπος:	Άνθρωπος – Ελάφι / 9 δ

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι ελαφιού με κέρατα και χέρια ανθρώπου στη θέση του λαιμού, λυγισμένα προς τα πάνω. Σε πάγια όψη προς τα αριστερά. Το στόμα περιβάλλεται από ράβδο που απολήγει σε ασκό.
Συν. Στοιχεία:	Δύο ασκόμορφα εικονιστικά θέματα κάτω και μπροστά στο κεφάλι.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 170 με το οποίο εκπληκτική ομοιότητα. Επίσης, CMS II 7, Nr. 169.
Χρονολόγηση:	YM IB
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 89, αρ. 139, πίν. IX. Levi 1925/26, 175, αρ. 174, εικ. 212, πίν. XVII. Weingarten 1983 α, 15, 77, 84, πίν. 25 A. Weingarten 1986 b, 290, εικ. 3f. Weingarten 1986 b, 6, αρ. 14. Weingarten 1989, 41, πίν. 2a. Weingarten 1992, 26, εικ. 3.
Σχόλια	1) Η μορφή έχει δύο χέρια σε αντίθεση με το παράλληλο CMS II 7, Nr. 169, στο οποίο το δεύτερο χέρι έχει αντικατασταθεί από ασκοειδές εικονιστικό θέμα. 2) Σύμφωνα με τον Hogarth τα ασκοειδή εικονιστικά θέματα παραπέμπουν στο στήθος της μορφής eagle lady type, CMS II 7, Nr.132 -38.

Εικ. 171

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 171

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 174
Αρ.καταγραφής:	171
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διαστάσεις:	Υ : 1,50 Π: 1,15
Διατήρηση:	Πολύ καλή. Σχεδόν ολόκληρο.
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Τετράποδο θηλαστικό / 3
Υποτύπος:	Βοοειδές – Κάπρος / 3 β

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι ζώου, πιθανόν βοοειδούς, ενώ στο πίσω μέρος του κεφαλιού τρίχωμα χοίρου. Κατά μέτωπο.
Συν. Στοιχεία:	Στα αριστερά του κεφαλιού επιμήκη εικονιστικά θέματα, δυσερμήνευτα.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182.
Χρονολόγηση:	YM IB
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 89, αρ. 141. Levi 1925/26 b, 166, αρ. 141, εικ. 182, πίν. XVII. Weingarten 1983 α, 67
Σχόλια:	Η Weingarten εντάσσει τη μορφή στον τύπο ' Βουκράνια'.

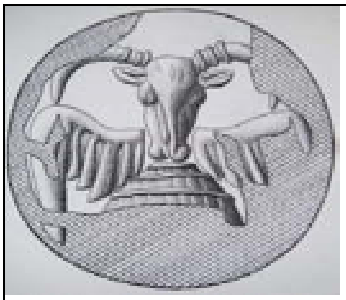

Εικ. 172

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 172

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 177
Αρ.καταγραφής:	172
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,90
Διατήρηση:	Πολύ καλή. Σχεδόν ολόκληρο.
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 1
Υποτύπος:	Βοοειδές – Πτηνό / 1 γ

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από πρόσωπο ταύρου, τοξοειδή κέρατα και φτερούγες πτηνού. Κατά μέτωπον. Κάτω από το στόμα και ανάμεσα στις φτερούγες οδοντόφρακτο κράνος. Δακτύλιοι στο ανώτερο τμήμα των κεράτων.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 174, 176, 178, 179, 180, 181, 182. Βλ. CMS II 7, Nr. 168 σχετικά με κράνος, ενώ CMS II 7, Nr. 144 σχετικά με κέρατα.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 85, αρ. 86, πίν. IX. Biesantz 1954, 129 L1, C1 - 144. Weingarten 1983 α, 69, 82 – 84, αρ. 86. Weingarten 1985, 170, 172, εικ. 2.
Σχόλια:	1) Αρκετά φυσιοκρατική η απεικόνιση του κεφαλιού. 2) Στέρεες, δυνατές οι μάζες των φτερούγων. 3) Απόλυτη συμμετρία.

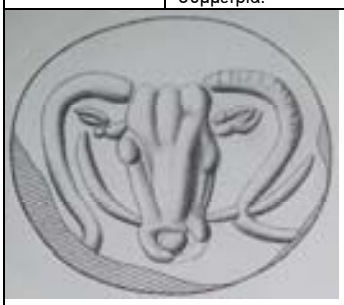

Εικ. 173

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 173

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 178
Αρ. καταγραφής:	173
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,6
Διατήρηση:	Πολύ καλή. Σχεδόν ολόκληρο.
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Τετράποδο θηλαστικό /3
Υποτύπος:	Βοοειδές – Κάπρος /3 β

Περιγραφή:	Μικτή μορφή αποτελούμενη από κεφάλι βοοειδούς με σιγμοειδή κέρατα και δόντια κάπρου. Το ένα δόντι διατρυπά το δεξί κέρατο. Το μέτωπο τριμερές, ενώ στο σώμα σφαιρίδιο. Τα αυτιά από πολλά επιμήκη φυλλόσχημα τμήματα.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 174, 176, 177, 179, 180, 181, 182.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 85, αρ. 82, πίν. VIII. Biesantz 1954, 129 L1, C1 - 144. Rutkowski 1981, 102, 104, εικ. 31, 7. Weingarten 1983 α, 13, 68, 82, 107, πίν. 23.
Σχόλια:	Διαταράσσεται ελαφρώς η συμμετρία με το διατρύπημα του δεξιού κεράτου.

Εικ. 174

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 174

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 179
Αρ.καταγραφής:	174
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,5
Διατήρηση:	Πολύ καλή. Σχεδόν ολόκληρο.
Τύπος:	Άνθρωπος - Τετράποδο θηλαστικό / 9
Υποτύπος:	Άνθρωπος - Βοοειδές / 9 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή αποτελούμενη από κεφάλι βοοειδούς ενώ στη θέση των κεράτων λυγισμένα πιθανόν ανθρώπινα πόδια. Τριμερές ρύγχος. Μετωπική η μορφή, πόδια σε πλάγια όψη.
Συν. Στοιχεία:	1) Κάτω από το ρύγχος ελλειψοειδές εικονιστικό θέμα. 2) Πάνω το κεφάλι εικονιστικό θέμα σαν δαγκάνα και φυτικά κοσμήματα.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 174, 176, 177, 178, 180, 181, 182.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 85, αρ. 84, πίν. IX. Biesantz 1954, 129 L1, C1 - 144. Weingarten 1983 α, 13, 69, 106.
Σχόλια:	1) Η ταύτιση από την ομάδα του CMS των σκελών, που εκφύονται από τα αυτιά, με ανθρώπινα πόδια κρίνεται πιθανή και από τη γράφουσα. 2) Συγκρίνοντας με το CMS II 7, Nr. 178 το ελλειψοειδές εικονιστικό θέμα μπορεί να απεικονίζει χαυλιόδοντες

Εικ. 175

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 175

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 180
Αρ.καταγραφής:	175
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	2,2
Διατήρηση:	Μέτρια. Λείπει τμήμα.
Τύπος:	Άνθρωπος - Τετράποδο θηλαστικό / 9
Υποτύπος:	Άνθρωπος – Βοοειδές / 9 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή αποτελούμενη από κεφάλι βοοειδούς ενώ στη θέση των κεράτων λυγισμένα πιθανόν ανθρώπινα άκρα. Τριμερές ρύγχος. Μετωπική η μορφή, πόδια σε πλάγια όψη. Τονισμένα μάτια με εξογκωμένες κυλινδρικές ταινίες γύρω από αυτά.
Συν. Στοιχεία:	Στο άνω ήμισυ της σφραγιστικής επιφάνειας διακρίνεται τμήμα όποιας πιθανόν απεικόνισης της μικτής μορφής σε διάταξη διαμετρικά αντιθετική.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 179. Βλ. επίσης CMS II 7, Nr. 174, 176, 177, 178, 181, 182.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 89, αρ. 139, πίν. IX. Levi 1925/26, 175, αρ. 174, εικ. 212, πίν. XVII. Weingarten 1983 α, 15, 77, 84, πίν. 25 A. Weingarten 1986 b, 290, εικ. 3f. Weingarten 1986 b, 6, αρ. 14. Weingarten 1989, 41, πίν. 2a. Weingarten 1992, 26, εικ. 3.
Σχόλια:	Η Weingarten εντάσσει τη μορφή ανάμεσα στον τύπο ' Βουκράνια', και ΄Stag's series'.

Εικ. 176

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 176

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 181
Αρ. καταγραφής:	176
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	2 εκ.
Διατήρηση:	Πολύ καλή. Σχεδόν ολόκληρο.
Τύπος:	Τετράποδο θηλ. - Τετράποδο θηλ. - Τετράποδο θηλ. / 6
Υποτύπος:	Βοοειδές – Σκύλος – Κάπρος / 6 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι ταύρου, κέρατα που απολήγουν σε κεφάλι σκύλου, χαυλιόδοντες κάπρου. Πάνω στο κεφάλι τρεις καμπυλώσεις με κουκκίδες στο κέντρο. Μάτι ως σφαιρίδιο. Εξέχοντα φρύδια. Ρύγχος με τριμερή οδοντωτή απόληξη.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 179. Βλ. επίσης CMS II 7, Nr. 174, 176, 177, 178, 181, 182. Σχετικά με οφιοειδή γραμμή με σφαιρίδια βλ. CMS II 7, Nr. 151.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 85, αρ. 83, εικ. 25, πίν. VIII. Evans 1921, 702, εικ. 525d. Nilsson 1949/50, 365, αρ. 90. Biesantz 1954, 129 L1, C1 – 144. Kenna 1960, 145, αρ. 20 Sb, πίν. 16. Weingarten 1983 α, 68, 84, πίν. 23. Weingarten 1985, 172, εικ. 1
Σχόλια:	1) Συμμετρία κυκλικότητα της παράστασης. 2) Η οφιοειδής γραμμή πάνω από το κεφάλι α) λέγεται «μαίανδρος» από την Weingarten, β) αντικαθιστά τοξωτό σύμβολο όμοιων απεικονίσεων. 3) Λόγω θραύσης του δεξιού άκρου της παράστασης άγνωστο αν υπήρχε και δεύτερο κεφάλι σκύλου.

Εικ. 177

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 177

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 182
Αρ.καταγραφής:	177
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,65
Διατήρηση:	Πολύ καλή. Σχεδόν ολόκληρο.
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 1
Υποτύπος:	Βοοειδές – Νεροπούλια / 1 γ

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι ταύρου κατά μέτωπο, το οποίο περιβάλλεται από ζεύγος νεροπουλιών τα φτερά των οποίων εφάπτονται στις παρειές του, σαν να εκφύονται από αυτές. Κάτω από το στόμα τοξωτό σύμβολο. Στο μέτωπο διακοσμητικές σταγόνες. Εξέχοντα φρύδια, μάτια ωε σφαιρίδια.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 174, 176, 177, 178, 179, 181.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 85, αρ. 81, εικ. 24, πίν. VII. Evans 1921, 702, εικ. 525c. Biesantz 1954, 129 L1, C1 – 144. Rutkowski 1981, 102, 104, εικ. 31, 5. Weingarten 1983 α, 13, 68, 82, 114, πίν. 23. Hagg – Lindau 1984, 172, εικ. 2. Weingarten 1985, 170, εικ. 1
Σχόλια:	1) Έντονα διακοσμημένο το κεφάλι του ταύρου. 2) Η απεικόνιση χαρακτηρίζεται από απόλυτη συμμετρία.

Εικ. 178

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 178

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 183
Αρ.καταγραφής:	178
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	2
Διατήρηση:	Πολύ καλή. Σχεδόν ολόκληρο.
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 1
Υποτύπος:	Βοοειδές – Νεροπούλια / 1 γ

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από μετωπικό κεφάλι ταύρου, εκατέρωθεν του οποίου και σε επαφή με αυτό από ένα νεροπούλι σε πλάγια όψη στραμμένο προς τα έξω. Κέρατα μεγάλα με κάθετες διακοσμητικές γραμμές στο εσωτερικό τους. Πεταχτά αυτιά.
Συν. Στοιχεία:	Το άνω ήμισυ της παράστασης αποτελείται από διπλό τοξωτό σύμβολο και υπερκείμενο τροχό
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 184, 185.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 85, αρ. 88, πίν. IX. Levi 1925/26, 161, αρ. 88. Marinatos 1927/ 28, 30, εικ. β. Evans 1935, 174, εικ. 136 b. Nilsson 1949/50, 364, εικ. 176. Biesantz 1954, 129 L1, C146 – 200. Nilsson 1955, 296, πίν. 21, 3. Gill 1969, 91, 92, εικ. 3b. Rutkowski 1981, 102, 104, εικ. 31, 6. Weingarten 1983 α, 15, 70, 106, πίν. 25 A. Hagg – Lindau 1984, 172, εικ. 2. Weingarten 1985, 172, εικ. 1
Σχόλια:	1) Το πρόσωπο δηλώνεται μόνο με μυολογία και όχι με απόδοση χαρακτηριστικών του. Το ρύγχος δεν σώζεται καν. 2) Σχηματοποιημένη αφαιρετική η απόδοση του βουκρανίου. 3) Τα πτηνά δεν συνδέονται οργανικά με τα κέρατα (Weingarten1983 α, 70). 4) Απόλυτη συμμετρία στην απεικόνιση.

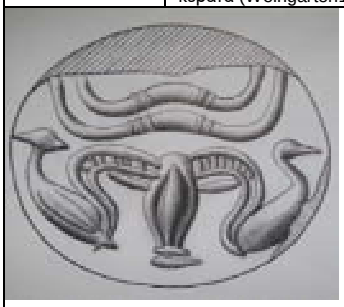

Εικ. 179

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 179

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 184
Αρ. καταγραφής:	179
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	2,10
Διατήρηση:	Πολύ καλή. Σχεδόν ολόκληρο.
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 1
Υποτύπος:	Βοοειδές – Νεροπούλια / 1 γ

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από μετωπικό κεφάλι ταύρου, εκατέρωθεν του οποίου και σε επαφή με αυτό από ένα νεροπούλι σε πλάγια όψη στραμμένο προς τα έξω. Κέρατα μεγάλα με κάθετες διακοσμητικές γραμμές στο εσωτερικό τους. Πεταχτά αυτιά. Στόμα ως δύο οριζόντια καροτόσχημα αντικείμενα.
Συν. Στοιχεία:	Το άνω ήμισυ της παράστασης αποτελείται από διπλό τοξωτό σύμβολο με δύο ζεύγη δακτυλίων.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 183, 185.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 85, αρ. 88, πίν. IX. Levi 1925/26, 161, αρ. 88. Marinatos 1927/ 28, 30, εικ. β. Evans 1935, 174, εικ. 136 b. Nilsson 1949/50, 364, εικ. 176. Biesantz 1954, 129 L1, C146 – 200. Nilsson 1955, 296, πίν. 21, 3. Gill 1969, 91, 92, εικ. 3b. Rutkowski 1981, 102, 104, εικ. 31, 6. Weingarten 1983 α, 15, 70, 106, πίν. 25 A. Hagg – Lindau 1984, 172, εικ. 2. Weingarten 1985, 172, εικ. 1
Σχόλια:	1) Το πρόσωπο δηλώνεται μόνο με μυολογία και όχι με απόδοση χαρακτηριστικών του. 2) Σχηματοποιημένη αφαιρετική η απόδοση του βουκρανίου. 3) Δεν υπάρχει τροχός, όπως στα ανωτέρω παράλληλα. Ίσως λόγω θραύσης. 4) Απόλυτη συμμετρία στην απεικόνιση.

Εικ. 180

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 180

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 185
Αρ.καταγραφής:	180
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	2,30
Διατήρηση:	Μέτρια. Λείπει τμήμα.
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 1
Υποτύπος:	Βοοειδές – Νεροπούλια / 1 γ

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από μετωπικό κεφάλι ταύρου, εκατέρωθεν του οποίου και σε επαφή με αυτό από ένα νεροπούλι σε πλάγια όψη στραμμένο προς τα έξω. Κέρατα μεγάλα με κάθετες διακοσμητικές γραμμές στο εσωτερικό τους. Πεταχτά αυτιά.
Συν. Στοιχεία:	Το άνω ήμισυ της παράστασης αποτελείται από διπλό τοξωτό σύμβολο και υπερκείμενο τροχό
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 183, 184.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 85, αρ. 88, πίν. IX. Levi 1925/26, 161, αρ. 88. Marinatos 1927/ 28, 30, εικ. β. Evans 1935, 174, εικ. 136 b. Nilsson 1949/50, 364, εικ. 176. Biesantz 1954, 129 L1, C146 – 200. Nilsson 1955, 296, πίν. 21, 3. Gill 1969, 91, 92, εικ. 3b. Rutkowski 1981, 102, 104, εικ. 31, 6. Weingarten 1983 α, 15, 70, 106, πίν. 25 A. Hagg – Lindau 1984, 172, εικ. 2. Weingarten 1985, 172, εικ. 1
Σχόλια:	1) Το πρόσωπο σώζεται μόνο το μέτωπο. Η αποκατάστασή του επιχειρείται από τα ανωτέρω παράλληλα. 2) Απόλυτη συμμετρία στην απεικόνιση. 3) Ο Hogarth θεωρεί αυτή τη μορφή εκφυλισμένο τύπο του 'bird – mask type'.

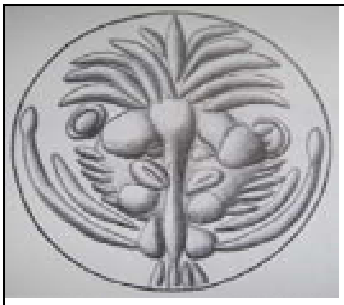

Εικ. 181

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 181	
Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 189
Αρ.καταγραφής:	181
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,5
Διατήρηση:	Πολύ καλή. Ολόκληρο
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Τετράποδο θηλαστικό / 3
Υποτύπος:	Λιοντάρι – Κάπρος / 3 γ

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι λιονταριού, μέτωπο, μύτη, διπλούς χαυλιόδοντες κάπρου και τρίχωμα στις παρειές. Απόδοση κατά μέτωπον. Στο κεφάλι φοινικόμορφο 'στέμμα'. Το στόμα κοσμείται με ωοειδείς γραμμές τύπου βεντάλιας.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 190, 191.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 83, αρ. 69, πίν. VIII. Biesantz 1954, 129 L1, C1 -144. Rutkowski 1981,100, 102, 104, εικ. 31, 10. Weingarten 1983 α, 15, 66, πίν. 22. Weingarten 1985, 172, εικ. 1
Σχόλια:	1) Αρκετά σχηματοποιημένη η απόδοση της μορφής με έντονα πλαστικούς όγκους. 2) Απόλυτη συμμετρία διέπει τη μορφή. 3) Εκπληκτική ομοιότητα με το CMS II 7, Nr. 190, όπου συμπληρώνονται μικρές διαφορές, κυρίως στην απόδοση του στόματος.

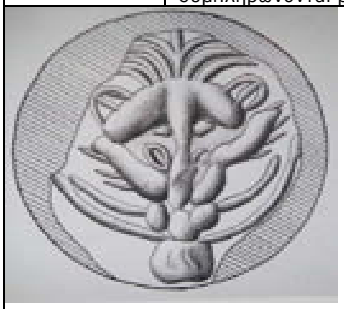

Εικ. 182

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 182	
Κατ. Στο CMS:	CMS II 7, Nr. 190
Αρ. Καταγραφής:	182
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,65
Διατήρηση:	Μέτρια. Σχεδόν ολόκληρο
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Τετράποδο θηλαστικό / 3
Υποτύπος:	Λιοντάρι – Κάπρος / 3 γ

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι λιονταριού, μέτωπο, μύτη, διπλούς χαυλιόδοντες κάπρου και τρίχωμα στις παρειές. Απόδοση κατά μέτωπον. Στο κεφάλι φοινικόμορφο στέμμα. Το στόμα κοσμείται με τρία σφαιρίδια, ενώ επεκτείνεται με ένα βολβοειδές εικονιστικό θέμα.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 189, 191.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 83, αρ. 69, πίν. VIII. Biesantz 1954, 129 L1, C1 -144. Rutkowski 1981,100, 102, 104, εικ. 31, 10. Weingarten 1983 α, 15, 66, πίν. 22. Weingarten 1985, 172, εικ. 1
Σχόλια:	1) Αρκετά σχηματοποιημένη η απόδοση της μορφής με έντονα πλαστικούς όγκους. 2) Απόλυτη συμμετρία διέπει τη μορφή. 3) Εκπληκτική ομοιότητα με το CMS II 7, Nr. 189, όπου συμπληρώνονται μικρές διαφορές, κυρίως στην απόδοση του στόματος.

Εικ. 183

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 183	
Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 191
Αρ.καταγραφής:	183
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,55
Διατήρηση:	Μέτρια. Λείπει τμήμα.
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Τετράποδο θηλαστικό / 3 δ
Υποτύπος:	Γάτα - Κάπρος

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι γάτας, μέτωπο, μύτη, καπρόδοντα, τρίχωμα στις παρειές και ρύγχος χοίρου. Στο κεφάλι φοινικόμορφο 'στέμμα'. Απόδοση κατά μέτωπο.
Παράλληλα:	CMS II 7, Nr. 189, 190.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Levi 1925/26, 173, αρ. 167, εικ. 205, πίν. XVII. Biesantz 1954, 129 L1, C146 -200. Παπαποστόλου 1977, 127. Weingarten 1983 α, 13, 68. Younger 1984, 48. Weingarten 1985, 172, εικ. 1
Σχόλια:	1) Αρκετά σχηματοποιημένη η απόδοση της μορφής με έντονα πλαστικούς όγκους. 2) Απόλυτη

	συμμετρία διέπει τη μορφή. 3) Με τα CMS II 7, Nr. 189, 190 μοιάζει στα χαρακτηριστικά του κάπρου και στη φοινικόμορφη 'επίστεψη'.

Εικ. 184

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 184

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 192
Αρ.καταγραφής:	184
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	2
Διατήρηση:	Πολύ καλή. Σχεδόν ολόκληρο
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό ή Ερπετό / 1
Υποτύπος:	Λιοντάρι (;) – Νεροπούλι ή φίδι / 1 ε

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι τετράποδου θηλαστικού, πιθανόν λιονταριού, εκατέρωθεν του οποίου επιμήκη κυλινδρικά στελέχη που καταλήγουν σε αντωπά κεφάλια από φίδια ή νεροπούλια. Το κεφάλι από τέσσερις φυλλόσχημες ταινίες, ενώ τριμερές ρύγχος σε απόσταση από τα μάτια. Παπυρόσχημη 'επίστεψη'.
Παράλληλα:	Βλ. CMS II 7, Nr. 189, 190, σχετικά με κεφάλι Τετράποδο θηλαστικού
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 82, αρ. 60, πίν. VIII. Biesantz 1954, 129 L 1 - C 1-144. Kenna 1960, 146, αρ. 31S a, πίν. 17. Weingarten 1983 α, 14, 66, 114, 120, αρ. 34, πίν. 22. Younger 1984, 48.
Σχόλια:	1) Η ταύτιση των αντωπών κεφαλιών είτε ως νεροπούλια είτε ως φίδια ανήκει στη ομάδα του CMS. 2) Απόλυτη συμμετρία διέπει τη μορφή. 3) Αρκετά σχηματοποιημένη η απόδοση του κεφαλιού.

Εικ. 185

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 185

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 194 A
Αρ. καταγραφής:	185
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,65 – 1,7
Διατήρηση:	Ξεχωριστή. Σχεδόν ολόκληρο
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Άνθρωπος / 9 α
Υποτύπος:	Χοίρος (;) - Άνθρωπος / 9 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι τετράποδου θηλαστικού, πιθανόν χοίρου, και λυγισμένα άκρα ανθρώπου. Κεφάλι τριγωνικό καταλήγον σε σφαιρίδια, μέτωπο, τριμερές ρύγχος, χαυλιόδοντες. Πάνω από το κεφάλι λυγισμένα ανθρώπινα πόδια. Εκατέρωθεν του κεφαλιού, περιέργως αποδοσμένα τριγωνικά 'αυτιά' μοιάζουν με λυγισμένα ανθρώπινα χέρια. Μετωπική απόδοση κεφαλιού. Άκρα σε πλάγια όψη
Συν. Στοιχεία:	Ανάμεσα στα πόδια τριγωνικό γωνιώδες εικονιστικό θέμα από οριζόντιες λογχοειδείς ταινίες.
Παράλληλα:	Βλ. CMS II 7, Nr. 194 B, 195, με τα οποία πολύ μικρές διαφορές. Επίσης, CMS II 7, Nr. 198.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 82, αρ. 61, πίν. VIII. Snijder 1936, 147, πίν. 23, 1. Biesantz 1954, 129 L 1 - C 1-144. Kenna 1960, 145, αρ. 31S c, πίν. 16. Weingarten 1983 α, 14, 16, 18, 67, 92, πίν. 22. Weingarten 1986, 290, εικ. 2.
Σχόλια:	1) Η μορφή αποδίδεται μετωπικά με το κεφάλι στραμμένο προς τα κάτω, σαν να 'κρέμεται' από τα πόδια. 2) Η μορφή αποδίδεται με σχετική πλαστικότητα.

Εικ. 186

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 186

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 194 B
Αρ.καταγραφής:	186
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,7
Διατήρηση:	Ξεχωριστή. Σχεδόν ολόκληρο
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Άνθρωπος / 9
Υποτύπος:	Χοίρος (;) - Άνθρωπος / 9 α

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι τετράποδου θηλαστικού, πιθανόν χοίρου, και λυγισμένα άκρα ανθρώπου. Κεφάλι τριγωνικό καταλήγον σε σφαιρίδια, μέτωπο, τριμερές ρύγχος, χαυλιόδοντες . Πάνω από το κεφάλι λυγισμένα ανθρώπινα πόδια. Εκατέρωθεν του κεφαλιού, περιέργως αποδοσμένα τριγωνικά 'αυτιά' μοιάζουν με λυγισμένα ανθρώπινα χέρια. Μετωπική απόδοση κεφαλιού. Άκρα σε πλάγια όψη
Συν. Στοιχεία:	Ανάμεσα στα πόδια τριγωνικό γωνιώδες εικονιστικό θέμα από οριζόντιες λογχοειδείς ταινίες.

Παράλληλα:	Βλ. CMS II 7, Nr. 194 A, 195, με τα οποία πολύ μικρές διαφορές. Επίσης, CMS II 7, Nr. 198.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 82, αρ. 61, πίν. VIII. Evans 1928, 254, εικ. 149 b. Snijder 1936, 147, πίν. 23, 1. Biesantz 1954, 129 L 1 - C 1-144. Kenna 1960, 145, αρ. 31S c, πίν. 16. Wiencke 1975, 94. Weingarten 1983 α, 14, 16, 18, 67, 92, πίν. 22. Weingarten 1986, 290, εικ. 2.
Σχόλια:	1) Η μορφή αποδίδεται μετωπικά με το κεφάλι στραμμένο προς τα κάτω, σαν να 'κρέμεται' από τα πόδια. 2) Η μορφή αποδίδεται με σχετική πλαστικότητα.

Εικ. 187

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 187

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 196
Αρ.καταγραφής:	187
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,75
Διατήρηση:	Ξεχωριστή. Ολόκληρο
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 1
Υποτύπος:	Λιοντάρι/ Χοίρος (;) - Νεροπούλι /1 δ

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι τετράποδου θηλαστικού, πιθανόν χοίρου ή λιονταριού, κατά μέτωπον, εκατέρωθεν των παρειών του οποίου εκφύεται ζεύγος από νεροπούλια αντικρυστά, σε πλάγια όψη. Τριμερές ρύγχος δεξιά και αριστερά του οποίου πέλματα ζώου ή πτηνού με νύχια.
Συν. Στοιχεία:	Ανάμεσα στα κεφάλια των πτηνών αιωρείται αντικείμενο μορφής διπλού πέλεκυ με οριζόντιες ραβδώσεις.
Παράλληλα:	Βλ. CMS II 7, Nr. 197, με τα οποίο εκπληκτική ομοιότητα. Επίσης, CMS II 7, Nr. 198, 190.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 82, αρ. 61, πίν. VIII. Evans 1928, 254, εικ. 149 b. Snijder 1936, 147, πίν. 23, 1. Biesantz 1954, 129 L 1 - C 1-144. Kenna 1960, 145, αρ. 31S c, πίν. 16. Wiencke 1975, 94. Weingarten 1983 α, 14, 16, 18, 67, 92, πίν. 22. Weingarten 1986, 290, εικ. 2.
Σχόλια:	1) Τα πτηνά φυσιοκρατικά μεν αλλά αφαιρετικά, χωρίς χαρακτηριστικά προσώπου. 2)Σύμφωνα με τη Weingarten 'ο διπλούς πέλεκυς μάλλον επιλέχτηκε για διακοσμητικούς λόγος και όχι για θρησκευτικούς'. 3)Το κεφάλι ταυτίζεται από την επιστημονική ομάδα του CMS με λιονταριού αλλά με ερωτηματικό. Σύμφωνα με τη γράφουσα μοιάζει ίσως περισσότερο με κεφάλι χοίρου

Εικ. 188

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 188

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 197
Αρ. καταγραφής:	188
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	2
Διατήρηση:	Καλή. Σχεδόν ολόκληρο
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 1
Υποτύπος:	Λιοντάρι/ Χοίρος (;) - Νεροπούλι / 1 δ

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι τετράποδου θηλαστικού, πιθανόν χοίρου ή λιονταριού, κατά μέτωπον, εκατέρωθεν των παρειών του οποίου εκφύεται ζεύγος από νεροπούλια αντικρυστά, σε πλάγια όψη. Τριμερές ρύγχος δεξιά και αριστερά του οποίου πέλματα ζώου ή πτηνού με νύχια.
Συν. Στοιχεία:	Ανάμεσα στα κεφάλια των πτηνών αιωρείται αντικείμενο μορφής διπλού πέλεκυ με οριζόντιες ραβδώσεις.
Παράλληλα:	Βλ. CMS II 7, Nr. 196, με τα οποίο εκπληκτική ομοιότητα. Επίσης, CMS II 7, Nr. 198, 190.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 82, αρ. 57, εικ. 16, πίν. VIII. Biesantz 1954, 129 L 1 - C 1-144. Weingarten 1983 α, 12, 65, πίν. 22.
Σχόλια:	1) Τα πτηνά φυσιοκρατικά μεν αλλά αφαιρετικά, χωρίς χαρακτηριστικά προσώπου. 2) Σύμφωνα με τη Weingarten 'ο διπλούς πέλεκυς μάλλον επιλέχτηκε για διακοσμητικούς λόγος και όχι για θρησκευτικούς'. 3) Το κεφάλι ταυτίζεται από την επιστημονική ομάδα του CMS με λιονταριού αλλά με ερωτηματικό. Σύμφωνα με τη γράφουσα μοιάζει ίσως περισσότερο με κεφάλι χοίρου.

Εικ. 189

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 189

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 198
Αρ.καταγραφής:	189
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,5
Διατήρηση:	Μέτρια. Σχεδόν ολόκληρο
Τύπος:	Άνθρωπος - Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 12
Υποτύπος:	Άνθρωπος - Λιοντάρι – Πτηνό / 12 ζ

Περιγραφή:	Μικτή μορφή από κεφάλι τετράποδου θηλαστικού, πιθανόν λιονταριού, κατά μέτωπον, ενώ άνωθεν λυγισμένα ανθρώπινα χέρια με τρία σχηματοποιημένα δάκτυλα ως αριστερή παλάμη και κάτωθεν ανοιχτές φτερούγες πτηνού. Το κεφάλι από τέσσερις κατακόρυφες φυλλόσχημες ταινίες, τριμερές ρύγχος, μάτια σν σφαιρίδια.
Συν. Στοιχεία:	1) Ανάμεσα στα χέρια τριφυλλόσχημο εικονιστικό θέμα. 2) Επίσης, ανάμεσα στις φτερούγες γωνιώδες εικονιστιό θέμα με λογχόειδείς απολήξεις στην κάτω πλευρά.
Παράλληλα:	Βλ. CMS II 7, Nr. 194 A, 194 B, σχετικά με κεφάλι και άκρα. Επίσης, CMS II 7, Nr. 196, 197 μόνο για απόδοση του κεφαλιού.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 82, αρ. 58, πίν. VIII. Biesantz 1954, 129 L 1 - C 1-144. Weingarten 1983 α, 13, 65, πίν. 22.
Σχόλια:	1) Απόλυτη συμμετρία διέπει την παράσταση. 2) Σχηματοποιημένη και αφαιρετική η απόδοση του κεφαλιού.

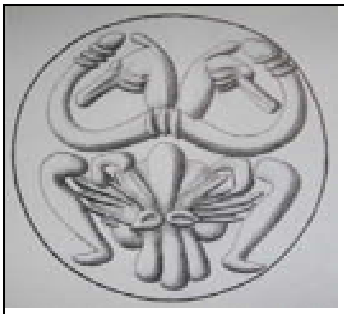

Εικ. 190

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 190

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 199
Αρ.καταγραφής:	190
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,9
Διατήρηση:	Μέτρια. Σχεδόν ολόκληρο
Τύπος:	Άνθρωπος - Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό / 12
Υποτύπος:	Άνθρωπος - Λιοντάρι - Πτηνό / 12 ζ

Περιγραφή:	Μικτή μορφά από κεφάλι τετράποδου θηλαστικού, πιθανόν λιονταριού, ανθρώπινα πόδια εκφυόμενα από το ύψος των αυτιών, ενώ στο άνω ήμισυ της απεικόνισης ζεύγος από αντωπά κεφάλια πτηνών που βαίνουν σε σχηματοποιημένο τοξωτό σύμβολο. Τριμερές ρύγχος, πλούσιο τρίχωμα στις παρειές, μάτια και αυτιά ταινωτά. Κεφάλι μετωπικό, ανθρώπινα πόδια και πτηνά σε πλάγια όψη.
Παράλληλα:	Βλ. CMS II 7, Nr. 194, σχετικά με το κεφάλι.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 83, αρ. 56, πίν. VII. Biesantz 1954, 129 L 1 - C 1-144. Rutkowski 1981, 100, 102, 104, εικ. 31, 12. Weingarten 1983 α, 12, 27, 65, εικ. 2, πίν. 22.
Σχόλια:	1) Απόλυτη συμμετρία. 2) Σχηματοποίηση και αφαιρετική απόδοση προσώπου. 3) Τα άκρα του τοξωτού συμβόλου βολβόσχημα, ενώ περιβάλλονται από τρεις δακτυλίους, όπως και το μέσον του.

Εικ. 191

ΣΦΡΑΓΙΔΑ 191

Κατ. στο CMS:	CMS II 7, Nr. 200
Αρ. καταγραφής:	191
Προέλευση:	Κάτω Ζάκρος, Οικία Α, δωμάτιο VII
Είδος Υποσ.:	Σφράγισμα
Σχήμα:	Φακοειδές
Υλικό:	Πηλός
Χρώμα:	-
Διάμετρος:	1,6 – 1,7
Διατήρηση:	Μέτρια. Λείπει τμήμα
Τύπος:	Τετράποδο θηλαστικό – Τετράποδο θηλαστικό / 3
Υποτύπος:	

Περιγραφή:	Δύο όμοια πετράποδα θηλαστικά βαδίζοντα σε αντίθετη κατεύθυνση σε περιφέρεια κύκλου με τα κεφάλια ενωμένα. Σε κατατομή. Στον μεταξύ τους χώρο και σε επαφή με αυτά μετωπικό κεφάλι τετράποδου θηλαστικού, πιθανόν λιονταριού ή χοίρου. Οι ουρές θαμνώδεις.
Χρονολόγηση:	ΥΜ ΙΒ
Βιβλιογραφία:	Hogarth 1902, 82, αρ. 59, πίν. VIII. Levi 1925/26, 160, αρ. 59, εικ. 170, πίν. XV. Weingarten 1983 α, 14, 67, πίν. 22.
Σχόλια:	1) Απόλυτη συμμετρία διέπει την απεικόνιση. 2) Το αριστερό ζώο σώζεται πολύ αποσπασματικά. Από το σωζόμενο τμήμα του ωστόσο εικάζουμε ότι είναι όμοιο με το δεξί τετράποδο θηλαστικό.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ

1. Οι απεικονίσεις μικτών μορφών στην κρητική σφραγιδογλυφία της 2ης χιλιετίας π.Χ. είναι γνωστές στη συντριπτική πλειονότητά τους από τα αποτυπώματά τους σε σφραγίσματα και όχι από τις ίδιες τις σφραγίδες που τις έφεραν**.**

2. Το πιο συχνό σχήμα των σφραγιστικών επιφανειών με απεικονίσεις μικτών μορφών είναι το φακοειδές. Ειδικότερα, μελετήθηκαν:
- α) Σφραγίδες από τις μινωικές εγκαταστάσεις πλην Ζάκρου: 54 φακοειδείς, 14 ωοειδείς, 12 τετράπλευρες με αποστρογγυλεμένες γωνίες, μία δισκοειδής, οκτώ αμυγδαλοειδείς, τρεις κυλινδρικές, δύο ελλειψοειδή μεταλλικά δακτυλίδια και δύο απροσδιόριστου σχήματος (λόγω εκτενούς θραύσης).
- β) Σφραγίδες από τη Ζάκρο: 90 φακοειδείς, τρεις ωοειδείς και δύο απροσδιόριστου σχήματος (λόγω εκτενούς θραύσης).

3. Ανεξάρτητα από τη χρονολόγηση και την προέλευσή τους, κάποιοι εικονογραφικοί τύποι είναι περισσότεροι ή λιγότερο συχνοί ενώ άλλοι είναι *σπάνιοι* έως και μοναδικοί,- γεγονός που μπορεί να οφείλεται και στην τυχαιότητα των ανασκαφικών ευρημάτων, όσο και στην επιλογή του δείγματος αυτής της μελέτης. Πολύ συχνά και σε πολλές παραλλαγές εμφανίζεται ο Τύπος 1, Υποτύπος 1α (Λιοντάρι – Πτηνό [*γρύπας]*), που είναι ο 'πιο αγαπημένος' της Παλαιοανακτορικής και της Νεοανακτορικής, αλλά και της Μετανακτορικής περιόδου. Στον αντίποδα βρίσκονται μεμονωμένες μορφές, για παράδειγμα του Τύπου 4, Υποτύπου 4δ **(**Άνθρωπος – Άλογο – Πτηνό) ή του Τύπου 6 (Πτηνό – Πλοίο).

4. Ιδιαιτέρως σπάνια μαζί με τις μικτές μορφές αποδίδονται στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος, και κυρίως:
α) Γραμμή εδάφους, σχεδόν αποκλειστικά στη Νεοανακτορική περίοδο, και ειδικότερα:
• ευθεία γραμμή εδάφους (σφραγίδα CMS II 3. 118 [Τύπος 4, Υποτύπος 4γ, Αγ. Τριάδα], σφράγισμα CMS II 6. 102 [Τύπος 1, Υποτύπος 1 α, Αγ. Τριάδα], σφράγισμα CMS II 8.

1. 193 [Τύπος 1, Υποτύπος 1 α, ανάκτορο Κνωσού], σφραγίσματα CMS II 7. 84, 118 [Τύπος 13, Υποτύπος 13 α, Τύπος 13 αντίστοιχα, Ζάκρος]).

οριζόντιες γραμμές άνω και κάτω (σφραγιδόλιθος CMS XII. 242 [Τύπος 3, Υποτύπος 3β και Τύπος 4, Υποτύπος 4β, περιοχή λιμένος Κνωσού][191].

• κυματιστή γραμμή, θάλασσα (;) (σφράγισμα CMS II 6. 20 [Τύπος 6, έπαυλη Αγίας Τριάδας]).

• τεθλασμένη γραμμή εδάφους (σφράγισμα CMS II 5. 317 [Τύπος 1, Υποτύπος 1 α, ανάκτορο Φαιστού]).

β) Φυτική διακόσμηση, σε όλες τις χρονολογικές περιόδους, και ειδικότερα:

• μεμονωμένα φύλλα (παλαιοανακτορικό σφράγισμα CMS II 5. 319 [Τύπος 1, ανάκτορο Φαιστού], νεοανακτορικό σφράγισμα CMS II 6. 215 [Τύπος 1, Υποτύπος 1 α, Μάλια], νεοανακτορικό σφράγισμα CMS II 7. 83 [Τύπος 13, Υποτύπος 13 α, Ζάκρο], μετανακτορική σφραγίδα CMS II 4. 171 [Τύπος 1, Υποτύπος 1 α, Τύλισος]).

• κλαδιά (νεοανακτορική σφραγίδα CMS I. 472 [Τύπος 1, Υποτύπος 1 α, Κρήτη γενικά], νεοανακτορική σφραγίδα CMS II 3. 39 [Τύπος 4, Υποτύπος 4γ, Κρήτη, Ζαφέρ Παπούρα).

• ολόκληρα φυτά (νεοανακτορικό σφράγισμα CMS II 7. 87 [Τύπος 1, Ζάκρος]).

Η παρουσία βλάστησης είναι σχεδόν δεδομένη και αποτελεί ένα από τα σταθερά συνοδευτικά σύμβολα της μικτής μορφής του Τύπου 5 (Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό – Ραχιαίο έξαρμα ([μινωικός δαίμων]).

γ) Ωοειδή – κροκαλοειδή θέματα αποκλειστικά τη Νεοανακτορική περίοδο (σφράγισμα CMS II 6. 20 [Τύπος 6, έπαυλη Αγίας Τριάδας], σφράγισμα CMS II 8. 1. 191 [Τύπος 1, Υποτύπος 1 α, ανάκτορο Κνωσού], σφράγισμα CMS II 7. 90 [Τύπος 1, Υποτύπος 1 α Οικία Α Ζάκρου]).

δ) Ηλιακός δίσκος στη μοναδική περίπτωση του νεοανακτορικού σφραγίσματος CMS II 8. 1.192 από μεταλλικό δακτυλίδι (Τύπος 1, Υποτύπος 1 α, περιοχή Κνωσού)[192].

5. Στην τεχνοτροπική απόδοση των μικτών μορφών ακολουθείται κάποτε η αρχή της *φυσιοκρατίας*, ενώ άλλοτε προτιμάται η *μινιμαλιστική*, *σχηματική* απόδοση, χωρίς ιδιαίτερες αντίστοιχες χρονολογικές εμφάσεις.

[191] Στον σφραγιδόλιθο CMS XII. 242 αποδίδονται δύο μικτές μορφές.

[192] Για παραδείγματα απεικόνισης του ηλιακού δίσκου στην ηπειρωτική Ελλάδα, β. π.χ. χρυσό δαχτυλίδι της Τίρυνθας με την πομπή των μινωικών δαιμόνων προς ένθρονη θεότητα (CMS I. 179).

Αξιομνημόνευτα *φυσιοκρατικά* παραδείγματα είναι :

- Δύο μικτές μορφές του Τύπου 3 (Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό) και των Υποτύπων 3β (Άνδρας – Ελάφι) και 3γ (Άνδρας – Κάπρος) στο νεοανακτορικό σφράγισμα CMS II 3. 10 (ανάκτορο Κνωσού).
- Μορφή του Τύπου 3, Υποτύπου 3 ε (Άνδρας – Τράγος) στο νεοανακτορικό σφράγισμα CMS II 8. 1. 202 (ανάκτορο Κνωσού).
- Μορφή του Τύπου 1, Υποτύπου 1 α (Λιοντάρι – Πτηνό [(*γρύπας*]) στη νεοανακτορική σφραγίδα CMS II 4. 171 (Τύλισος).
- Μορφή και πάλι του Τύπου 1, Υποτύπου 1 α (Λιοντάρι – Πτηνό [(*γρύπας*]) στο σφράγισμα αβέβαιης χρονολόγησης CMS II 8. 1. 187 (ανάκτορο Κνωσού).

Ενώ, ιδιαίτερα *σχηματικές-μινιμαλιστικές* είναι οι μικτές μορφές:

- Μορφή του Τύπου 2 (Άνθρωπος – Πτηνό) στην παλαιοανακτορική σφραγίδα CMS II 2. 243 (Μάλια).
- Μορφή του Τύπου 2, Υποτύπου 2 α (Γυναίκα – Πτηνό) στην παλαιοανακτορική σφραγίδα CMS II 2. 264 (Οικία C Ζάκρου).
- Μορφή του Τύπου 1, Υποτύπου 1 α (Λιοντάρι – Πτηνό [(*γρύπας*) στη νεοανακτορική σφραγίδα CMS II 3. 349 (Κρήτη γενικά).
- Μορφή του Τύπου 2, Υποτύπου 2 α (Γυναίκα – Πτηνό) στην παλαιοανακτορική σφραγίδα CMS II 4. 137 (περιοχή Κνωσού).

6. Γενικά απεικονίζεται μια μεμονωμένη μικτή μορφή και σπανιότερα δύο, όμοιες ή διαφορετικές. Πολύ σπάνιες είναι οι πολυπρόσωπες σκηνές από μικτά όντα.

Τα *ζεύγη* όμοιων *μορφών* έχουν *διάταξη*:

α) *αντωπή ή εραλδική* σε απόλυτη συμμετρία, σαν να αποδίδεται η μία μορφή μαζί με το αντανακλώμενο είδωλό της. Τέτοια ζεύγη απεικονίζονται σε: παλαιοανακτορικό σφράγισμα CMS II 5. 323 (Τύπος 2, Υποτύπος 2 α [Γυναίκα – Πτηνό], ανάκτορο Φαιστού), νεοανακτορική σφραγίδα CMS II 3. 112 (Τύπος 5, Υποτύπου 5α [Άνθρωπος – Λιοντάρι - Ραχιαίο έξαρμα {μινωικός δαίμων}], Καλύβια Φαιστού), νεοανακτορικό σφράγισμα CMS II 6. 102 (Τύπος 1, Υποτύπος 1 α [Λιοντάρι – Πτηνό {*γρύπας*}], Αγία Τριάδα), νεοανακτορικά σφραγίσματα CMS II 8. 1. 188, 189 (Τύπος 1, Υποτύπος 1 α [Λιοντάρι – Πτηνό {*γρύπας*}], ανάκτορο Κνωσού) .

β) *αντίστροφης απόδοσης* σε απόλυτη συμμερία, με το ένα κεφάλι προς τα κάτω και το άλλο προς τα πάνω (têtе bêche). Τέτοια ζεύγη απεικονίζονται σε:
-νεοανακτορικό σφραγιδόλιθο CMS I. 510 (Τύπος 1 [Τετράποδο θηλαστικό – Πτηνό], Κρήτη γενικά), νεοανακτορικό σφραγιδόλιθο CMS II 3. 334 (Τύπος 1, Υποτύπος 1 α [Λιοντάρι – Πτηνό {*γρύπας*}], Κρήτη γενικά), μετανακτορικό σφραγιδόλιθο CMS II. 4. 73 (Τύπος 1, Υποτύπος 1 α [Λιοντάρι – Πτηνό {*γρύπας*}], Κρήτη γενικά), νεοανακτορικό σφράγισμα CMS II 6. 101 (Τύπος 1, Υποτύπος 1 α [Λιοντάρι – Πτηνό {*γρύπας*}], Αγία Τριάδα), σφράγισμα αβέβαιης χρονολόγησης CMS II 8. 1. 186 (Τύπος 1, Υποτύπος 1 α [Λιοντάρι – Πτηνό {*γρύπας*}], περιοχή Κνωσού).
Επομένως, οι *αντιστρόφως διατεταγμένες μορφές* αντιστοιχούν στο δείγμα του καταλόγου μας μόνο σε ζεύγη γρυπών και μόνο τη Νεοανακτορική περίοδο.
γ) σε *πομπική* με τη μία μικτή μορφή να βαδίζει πίσω από την άλλη. Τέτοια διάταξη μορφών απεικονίζεται σε:
νεοανακτορικό σφραγιδόλιθο CMS II 3. 169, όπου αποδίδεται ζεύγος μικτών μορφών (Τύπος 3, Υποτύπος 3 ζ [Γυναίκα – Τετράποδο θηλαστικό], Άη- Γιάννης Κνωσού), νεοανακτορικό σφραγιδόλιθο CMS II 3. 282, όπου αποδίδεται πολυπρόσωπη σκηνή στην οποία παίρνει μέρος μία μικτή μορφή (Τύπος 5 [Άνθρωπος – Τετράποδο θηλαστικό – Ραχιαίο έξαρμα {μινωικός δαίμων}], Παλαίκαστρο).
Επομένως, η πομπική διάταξη αντιστοιχεί στο δείγμα του καταλόγου μας αποκλειστικά στη Νεοανακτορική περίοδο.

7. Τα *εικονογραφικά θέματα που συνοδεύουν* τις μικτές μορφές είναι σύμφωνα με τη συχνότητά τους:
α. Φυτικά θέματα, που δηλώνουν πιθανόν και το φυσικό περιβάλλον (βλ. παραπάνω). Πρόκειται για επιμήκη φύλλα ή κλαδιά, και πιο σπάνια ολόκληρα φυτά, όπως ο πάπυρος σε νεοανακτορικό σφράγισμα από την Αγία Τριάδα (CMS II 6. 102, Τύπος 1, Υποτύπος 1 α [Λιοντάρι – Πτηνό{*γρύπας*}], και ο αιγυπτιακός λωτός σε παλαιοανακτορικό σφράγισμα από τον Ιερογλυφικό Αποθέτη του ανακτόρου στην Κνωσό (CMS II 8. 1.

195, Τύπος 5, Υποτύπος 5β [Άνθρωπος – Ιπποπόταμος –Ραχιαίο έξαρμα {μινωικός δαίμων}])[193].

β. Ζώα του υγρού στοιχείου, δηλαδή *νεροπούλια* και *δελφίνι* ή *ψάρι*, σε νεοανακτορικό σφραγιδόλιθο από την Οικία C του Παλαικάστρου (CMS II 3. 270, Τύπος 2, Υποτύπος 2α [Γυναίκα – Πτηνό])[194].

γ. *Οκτάσχημη ασπίδα* σε νεοανακτορικό σφραγιδόλιθο από την Κρήτη, γενικά (CMS VII. 123, Τύπος 3, Υποτύπος 3 ζ [Άνδρας – Κριός]).

δ. *Ζεύγος δακτυλίων* σε μετανακτορικό σφραγιδόλιθο από τα Χανιά (CMS V. Suppl. 3. 1. 150, Τύπος 3, Υποτύπος 3 α [Άνδρας – Ταύρος]).

ε. *Σχηματοποιημένο αστέρι σε* νεοανακτορικό σφράγισμα από την Αγία Τριάδα (CMS II 6. 107, Τύπος 2, Υποτύπος 2α [Γυναίκα – Πτηνό]).

στ. Δευτερεύουσες *μικτές φτερωτές μορφές, μικρές* και απλούστερες με τις οποίες καλπάζουν σε αντίθετη, όμως, κατεύθυνση, σε νεοανακτορικό σφράγισμα από την Αγ. Τριάδα(CMS II 6. 101, Τύπος 1, Υποτύπος 1 α [Λιοντάρι – Πτηνό{*γρύπας*}],.

8. Ελλειμματικά μέλη έχουν κάποιες μικτές μορφές, που, σκόπιμα ή μη, έχουν αποδοσμένο μόνο το ένα άκρο. Πρόκειται για πέντε περιπτώσεις αποκλειστικά του Τύπου 1 (Τετράποδο θηλαστικό –Πτηνό), και χρονολογούνται σε όλες τις περιόδους, και ειδικότερα: δύο παλαιοανακτορικά σφραγίσματα από το ανάκτορο της Φαιστού (CMS II 5. 317, 318), νεοανακτορικό σφράγισμα από την Αγία Τριάδα (CMS II 6. 99), νεοανακτορικό σφράγισμα από το ανάκτορο της Κνωσού (CMS II 8.1.193) και μετανακτορικός σφραγιδόλιθος από τη Φορτέτσα Ηρακλείου (CMS IV. 283).

[193] Πρόκειται για τον σφραγιδόλιθο CMS I, Nr.472 και το σφράγισμα CMS II 8, Nr.195.
[194] Πρόκειται για τον σφραγιδόλιθο CMS II 3, Nr.279.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1. Σφραγίδα, Κρήτη (α/α 1, CMS I, Nr. 472).

Εικόνα 2. Σφραγίδα, Κρήτη (α/α 2, CMS I, Nr. 473).

Εικόνα 3. Σφραγίδα, Κρήτη (α/α 3, CMS I, Nr. 474).

Εικόνα 4. Σφραγίδα, Κρήτη (α/α 4, CMS I, Nr. 475).

Εικόνα 5. Σφραγίδα, Κρήτη (α/α 5, CMS I, Nr. 476).

Εικόνα 6. Σφραγίδα, Κρήτη (α/α 6, CMS I, Nr. 477).

Εικόνα 7. Σφραγίδα, Κρήτη (α/α 7, CMS I, Nr. 510).

Εικόνα 8. Σφραγίδα, Κρήτη (α/α 8, CMS I Suppl., Nr. 94).

Εικόνα 9. Σφραγίδα, Κρήτη (α/α 9, CMS I Suppl., Nr. 98).

Εικόνα 10. Σφραγίδα, Κνωσός, Νεκρόπολη Προφήτη Ηλία, Τάφος 5 (α/α 10, CMS II 2, Nr. 43).

Εικόνα 11. Σφραγίδα, Μόχλος (α/α 11, CMS II 2, Nr. 219).

Εικόνα 12. Σφραγίδα, Μάλια (α/α 12, CMS II 2, Nr. 233).

Εικόνα 13. Σφραγίδα, Μάλια (α/α 13, CMS II 2, Nr. 243).

Εικόνα 14. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία C (α/α 14, CMS II 2, Nr. 264).

Εικόνα 15. Σφραγίδα, Ολούς (α/α 15, CMS II 2, Nr. 267).

Εικόνα 16. Σφραγίδα, Αξός (α/α 16, CMS II 3, Nr. 4).

Εικόνα 17. Σφραγίδα, Κνωσός, ανάκτορο (α/α 17, CMS II 3, Nr. 10).

Εικόνα 18. Σφραγίδα (σφραγιστικό δακτυλίδι), Ζαφέρ Παπούρα (α/α 18, CMS II 3, Nr. 39).

Εικόνα 19. Σφραγίδα, Κνωσός, Γυψάδες, Ιερό της Δήμητρας (α/α 19, CMS II 3, Nr. 79).

Εικόνα 20. Σφραγίδα, Καλύβια, Νεκροταφείο, Τάφος 6 (α/α 20, CMS II 3, Nr. 105).

Εικόνα 21. Σφραγίδα, Καλύβια, Νεκροταφείο, Τάφος 7 (α/α 21, CMS II 3, 112).

Εικόνα 22. Σφραγίδα, Αγία Τριάδα (α/α 22, CMS II 3, Nr. 118).

Εικόνα 23. Σφραγίδα, Κνωσός, Άη Γιάννης (α/α 23, CMS II 3, Nr. 169).

Εικόνα 24. Σφραγίδα, Αβδού (α/α 24, CMS II 3, Nr. 219).

Εικόνα 25. Σφραγίδα, Σφακιά, Θολωτός Τάφος στα Σφακιά (α/α 25, CMS II 3, Nr. 276).

Εικόνα 26. Σφραγίδα, Παλαίκαστρο, Οικία C 5 (α/α 26, CMS II 3, Nr. 279).

Εικόνα 27. Σφραγίδα, Παλαίκαστρο (α/α 27, CMS II 3, Nr. 282).

Εικόνα 28. Σφραγίδα, Κρήτη (α/α 28, CMS II 3, Nr. 334).

Εικόνα 29. Σφραγίδα, Κρήτη (α/α 29, CMS II 3, Nr. 349).

Εικόνα 30. Σφραγίδα, Γουρνιά (α/α 30, CMS II 4, Nr. 61).

Εικόνα 31. Σφραγίδα, Κρήτη (α/α 31, CMS II 4, Nr. 72).

Εικόνα 32. Σφραγίδα, Κρήτη (α/α 32, CMS II 4, Nr. 73).

Εικόνα 33. Σφραγίδα, Κνωσός, Νότια Οικία (;) (α/α 33, CMS II 4, Nr. 116).

Εικόνα 34. Σφραγίδα, Κνωσός (α/α 34, CMS II 4, Nr. 137).

Εικόνα 35. Σφραγίδα, Τύλισσος (α/α 35, CMS II 4, Nr. 171).

Εικόνα 36. Σφραγίδα, Φαιστός, ανάκτορο, δωμάτιο 25 (α/α 36, CMS II 5, Nr. 317).

Εικόνα 37. Σφραγίδα, Φαιστός, ανάκτορο, δωμάτιο 25 (α/α 37, CMS II 5, Nr. 318)

Εικόνα 38. Σφραγίδα, Φαιστός, ανάκτορο, δωμάτιο 25 (α/α 38, CMS II 5, Nr. 319).

Εικόνα 39. Σφραγίδα, Φαιστός, ανάκτορο, δωμάτιο 25 (α/α 39, CMS II 5, Nr. 320).

Εικόνα 40. Σφραγίδα, Φαιστός, ανάκτορο, δωμάτιο 25 (α/α 40, CMS II 5, Nr. 321).

Εικόνα 41. Σφραγίδα, Φαιστός, ανάκτορο, δωμάτιο 25 (α/α 41, CMS II 5, Nr. 322).

Εικόνα 42. Σφραγίδα, Φαιστός, ανάκτορο, δωμάτιο 25 (α/α 42, CMS II 5, Nr. 323).

Εικόνα 43. Σφραγίδα, Αγ. Τριάδα, έπαυλη (α/α 43, CMS II 6, Nr. 20).

Εικόνα 44. Σφραγίδα, Αγ. Τριάδα, έπαυλη (α/α 44, CMS II 6, Nr. 98).

Εικόνα 45. Σφραγίδα, Αγ. Τριάδα (α/α 45, CMS II 6, Nr. 99).

Εικόνα 46. Σφραγίδα, Αγ. Τριάδα (α/α 46, CMS II 6, Nr. 100).

Εικόνα 47. Σφραγίδα, Αγ. Τριάδα (α/α 47, CMS II 6, Nr. 101).

Εικόνα 48. Σφραγίδα, Αγ. Τριάδα (α/α 48, CMS II 6, Nr. 102).

Εικόνα 49. Σφραγίδα, Αγ. Τριάδα (α/α 49, CMS II 6, Nr. 103).

Εικόνα 50. Σφραγίδα, Αγ. Τριάδα (α/α 50, CMS II 6, Nr. 104).

Εικόνα 51. Σφραγίδα, Αγ. Τριάδα (α/α 51, CMS II 6, Nr. 105).

Εικόνα 52. Σφραγίδα, Αγ. Τριάδα (α/α 52, CMS II 6, Nr. 106).

Εικόνα 53. Σφραγίδα, Αγ. Τριάδα (α/α 53, CMS II 6, Nr. 107).

Εικόνα 54. Σφραγίδα, Αγ. Τριάδα (α/α 54, CMS II 6, Nr. 108).

Εικόνα 55. Σφραγίδα, Κρήτη (α/α 55, CMS II 6, Nr. 108).

Εικόνα 56. Σφραγίδα, Σκλαβόκαμπος (α/α 56, CMS II 6, Nr. 265).

Εικόνα 57. Σφραγίδα, Σκλαβόκαμπος (α/α 57, CMS II 6, Nr. 268).

Εικόνα 58. Σφραγίδα, Κνωσός, ανάκτορο (α/α 58, CMS II 8, 1, Nr. 182).

Εικόνα 59. Σφραγίδα, Κνωσός, ανάκτορο (α/α 59, CMS II 8, 1, Nr. 183).

Εικόνα 60. Σφραγίδα, Κνωσός, μικρό ανάκτορο, δωμάτιο 'Fetish' (α/α 60, CMS II 8, 1, Nr. 184).

Εικόνα 61. Σφραγίδα, Κνωσός, ανάκτορο (α/α 61, CMS II 8, Nr. 185).

Εικόνα 62. Σφραγίδα, Κρήτη (α/α 62, CMS II 8, Nr. 186).

Εικόνα 63. Σφραγίδα, Κνωσός, ανάκτορο (α/α 63, CMS II 8, 1, Nr. 187).

Εικόνα 64. Σφραγίδα, Κνωσός, ανάκτορο, Αποθέτης Αρχείων (α/α 64, CMS II 8, 1, Nr.188).

Εικόνα 65. Σφραγίδα, Κνωσός, ανάκτορο (α/α 65, CMS II 8, 1, Nr. 189).

Εικόνα 66. Σφραγίδα, Κρήτη (α/α 66, CMS II 8, 1, Nr. 190).

Εικόνα 67. Σφραγίδα, Κνωσός, ανάκτορο, αποθήκη Ανατ. Ιερού (α/α 67, CMS II 8, 1, Nr.191).

Εικόνα 68. Σφραγίδα, Κνωσός (α/α 68, CMS II 8, 1, Nr. 192).

Εικόνα 69. Σφραγίδα, Κνωσός (α/α 69, CMS II 8, 1, Nr. 193).

Εικόνα 70. Σφραγίδα, Κνωσός, ανάκτορο, Ξύλινη Κλίμακα (α/α 70, CMS II 8, 1, Nr. 194).

Εικόνα 71. Σφραγίδα, Κνωσός, ανάκτορο, Ιερογλυφικός Αποθέτης (α/α 71, CMS II 8, 1, Nr. 195).

Εικόνα 72. Σφραγίδα, Κνωσός, ανάκτορο, Δωμάτιο Σφραγισμάτων (α/α 72, CMS II 8, 1, Nr. 196)

Εικόνα 73. Σφραγίδα, Κνωσός (α/α 73, CMS II 8, 1, Nr. 198).

Εικόνα 74. Σφραγίδα, Κνωσός (α/α 74, CMS II 8, 1, Nr. 199).

Εικόνα 75. Σφραγίδα, Κνωσός, ανάκτορο, Ξύλινη Κλίμακα (α/α 75, CMS II 8, 1, Nr. 200).

Εικόνα 76. Σφραγίδα, Κνωσός, ανάκτορο, Μέγαρο Βασίλισσας (α/α 76, CMS II 8, 1, Nr.202).

Εικόνα 77. Σφραγίδα, Κνωσός, ανάκτορο, Domestic Quartier (α/α 77, CMS II 8, 2, Nr.359).

Εικόνα 78. Σφραγίδα, Κνωσός (α/α 78, CMS II 8, 2, Nr. 360).

Εικόνα 79. Σφραγίδα, Κνωσός (α/α 79, CMS II 8, 2, Nr. 542).

Εικόνα 80. Σφραγίδα, Κνωσός (α/α 80, CMS II 8, 2, Nr. 545).

Εικόνα 81. Σφραγίδα, Κνωσός (α/α 81, CMS II 8, 2, Nr. 546).

Εικόνα 82. Σφραγίδα, Κνωσός (α/α 82, CMS IV, Nr. 35 D).

Εικόνα 83. Σφραγίδα, Μάλια (α/α 83, CMS IV, Nr.161).

Εικόνα 84. Σφραγίδα, Σκαλάνι (α/α 84, CMS IV, Nr. 248).

Εικόνα 85. Σφραγίδα, Φορτέτσα Ηρακλείου (*25*) (α/α 85, CMS IV, Nr. 283).

Εικόνα 86. Σφραγίδα, Μεσσαρά (α/α 86, CMS IV, Nr. 287).

Εικόνα 87. Σφραγίδα, Έμπαρος (α/α 87, CMS IV, Nr. 290).

Εικόνα 88. Σφραγίδα, Φαιστός (α/α 88, CMS IV, Nr. 318).

Εικόνα 89. Σφραγίδα (σφραγιστικό δακτυλίδι), Αρμένοι, Τάφος 43 (α/α 89, CMS V, Nr. 266).

Εικόνα 90. Σφραγίδα, Καστέλι Χανίων (α/α 90, CMS V, Suppl. 1 A, Nr. 128).

Εικόνα 91. Σφραγίδα, Χανιά , Θαλαμοειδής τάφος 71(;),(α/α 91, CMS V Suppl. 3, Nr.150).

Εικόνα 92. Σφραγίδα από τα Χανιά. Καταχωρημένη στο CMS V Suppl. 3, Nr.154.

Εικόνα 93. Σφραγίδα, Χαμαλεύρι, περιοχή Κακαβέλα (α/α 93, CMS V, Suppl. 3, 2, Nr. 327).

Εικόνα 94. Σφραγίδα, Κρήτη (α/α 94, CMS V II, Nr. 123).

Εικόνα 95. Σφραγίδα, Κνωσός, λιμένας (α/α 95, CMS XII, Nr. 242).

Εικόνα 96. Σφραγίδα, Κνωσός (α/α 96, CMS XIII, Nr .84) .

Εικόνα 97. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 97, CMS II 7, Nr. 31).

Εικόνα 98. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 98, CMS II 7, Nr. 83).

Εικόνα 99. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 99, CMS II 7, Nr. 84).

Εικόνα 100. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 100, CMS II 7, Nr. 85).

Εικόνα 101. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 101, CMS II 7, Nr. 86).

Εικόνα 102. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 102, CMS II 7, Nr. 87).

Εικόνα 103. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 103, CMS II 7, Nr. 88).

Εικόνα 104. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 104, CMS II 7, Nr. 89).

Εικόνα 105. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 105, CMS II 7, Nr. 90).

Εικόνα 106. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 106, CMS II 7, Nr. 91).

Εικόνα 107. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 107, CMS II 7, Nr. 92).

Εικόνα 108. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 108, CMS II 7, Nr. 93).

Εικόνα 109. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 109, CMS II 7, Nr. 94).

Εικόνα 110. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 110, CMS II 7, Nr. 95).

Εικόνα 111. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 111, CMS II 7, Nr. 96).

Εικόνα 112. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 112, CMS II 7, Nr. 109A).

Εικόνα 113. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 113, CMS II 7, Nr. 109B).

Εικόνα 114. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 114, CMS II 7, Nr. 110)

Εικόνα 115. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 115, CMS II 7, Nr. 111).

Εικόνα 116. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 116, CMS II 7, Nr. 112).

Εικόνα 117. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 117, CMS II 7, Nr. 113).

Εικόνα 118. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 118, CMS II 7, Nr. 114).

Εικόνα 119. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 119, CMS II 7, Nr. 115).

Εικόνα 120. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 120, CMS II 7, Nr. 116).

Εικόνα 121. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 121, CMS II 7, Nr. 117).

Εικόνα 122. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 122, CMS II 7, Nr. 118).

Εικόνα 123. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 123, CMS II 7, Nr. 119).

Εικόνα 124. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 124, CMS II 7, Nr. 120).

Εικόνα 125. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 125, CMS II 7, Nr. 121).

Εικόνα 126. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 126, CMS II 7, Nr. 122).

Εικόνα 127. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 127, CMS II 7, Nr. 123).

Εικόνα 128. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 128, CMS II 7, Nr. 124).

Εικόνα 129. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 129, CMS II 7, Nr. 126).

Εικόνα 130. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 130, CMS II 7, Nr. 127).

Εικόνα 131. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 131, CMS II 7, Nr.128).

Εικόνα 132. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 132, CMS II 7, Nr.129A).

Εικόνα 133. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 133, CMS II 7, Nr. 129B).

Εικόνα 134. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 134, CMS II 7, Nr. 130).

Εικόνα 135. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 135, CMS II 7, Nr. 131)

Εικόνα 136. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 136, CMS II 7, Nr. 132).

Εικόνα 137. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 137, CMS II 7, Nr.133).

Εικόνα 138. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 138, CMS II 7, Nr. 134).

Εικόνα 139. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 139, CMS II 7, Nr. 135Α).

Εικόνα 140. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 140, CMS II 7, Nr. 135Β).

Εικόνα 141. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 141, CMS II 7, Nr. 136).

Εικόνα 142. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 142, CMS II 7, Nr. 137).

Εικόνα 143. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 143, CMS II 7, Nr. 138).

Εικόνα 144. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 144, CMS II 7, Nr..139Α).

Εικόνα 145. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 145, CMS II 7, Nr. 139Β).

Εικόνα 146. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 146, CMS II 7, Nr. 140).

Εικόνα 147. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 147, CMS II 7, Nr. 141).

Εικόνα 148. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 148, CMS II 7, Nr. 142).

Εικόνα 149. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 149, CMS II 7, Nr. 143.

Εικόνα 150. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 150, CMS II 7, Nr. 144.

Εικόνα 151 Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 151, CMS II 7, Nr. 145Α).

Εικόνα 152. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 152, CMS II 7, Nr. 145Β).

Εικόνα 153. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 153, CMS II 7, Nr. 146).

Εικόνα 154. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 154, CMS II 7, Nr. 147).

Εικόνα 155. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 155, CMS II 7, Nr. 148).

Εικόνα 156. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 156, CMS II 7, Nr. 149).

Εικόνα 157. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 157, CMS II 7, Nr. 150).

Εικόνα 158. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 158, CMS II 7, Nr. 155).

Εικόνα 159. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 159, CMS II 7, Nr. 156).

Εικόνα 160. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 160, CMS II 7, Nr. 157).

Εικόνα 161. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 161, CMS II 7, Nr. 158).

Εικόνα 162. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 162, CMS II 7, Nr. 159).

Εικόνα 163. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 163, CMS II 7, Nr. 160).

Εικόνα 164. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 164, CMS II 7, Nr. 162).

Εικόνα 165. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 165, CMS II 7, Nr. 164).

Εικόνα 166. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 166, CMS II 7, Nr. 167).

Εικόνα 167. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 167, CMS II 7, Nr. 168).

Εικόνα 168. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 168, CMS II 7, Nr. 169).

Εικόνα 169. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 169, CMS II 7, Nr. 170).

Εικόνα 170. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 170, CMS II 7, Nr. 171).

Εικόνα 171. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 171, CMS II 7, Nr. 174).

Εικόνα 172. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 172, CMS II 7, Nr. 177).

Εικόνα 173. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 173, CMS II 7, Nr. 178).

Εικόνα 174. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 174, CMS II 7, Nr. 179).

Εικόνα 175. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 175, CMS II 7, Nr. 180).

Εικόνα 176. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 176, CMS II 7, Nr. 181).

Εικόνα 177. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 177, CMS II 7, Nr. 182).

Εικόνα 178. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 178, CMS II 7, Nr. 183).

Εικόνα 179. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 179, CMS II 7, Nr. 184).

Εικόνα 180. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 180, CMS II 7, Nr. 185).

Εικόνα 181. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 181, CMS II 7, Nr. 189).

Εικόνα 182. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 182, CMS II 7, Nr. 190).

Εικόνα 183 Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 183, CMS II 7, Nr. 191).

Εικόνα 184. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 184, CMS II 7, Nr. 192).

Εικόνα 185. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 185, CMS II 7, Nr. 194A).

Εικόνα 186. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 186, CMS II 7, Nr. 194 B).

Εικόνα 187. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 187, CMS II 7, Nr. 1960.

Εικόνα 188. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 188, CMS II 7, Nr. 197).

Εικόνα 189. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 189, CMS II 7, Nr. 198).

Εικόνα 190. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 190, CMS II 7, Nr. 199).

Εικόνα 191. Σφραγίδα, Ζάκρος, Οικία Α (α/α 191, CMS II 7, Nr. 200).

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

AA **=Archäologischer Anzeiger**

AAA **= Αρχαιολογικά Ανάλεκτα εξ Αθηνών**

Aegaeum **= Annales d'archéologie égéenne de l'Université de Liège**

AJA **= American Journal of Archaeology**

AM **= Attenische Mitteilungen**

AntCl **= L'Antiquité Classique**

ASAtene **= Annuario della Scuola Archeologica di Atene e delle Missioni Italiene in Oriente**

AE **= Αρχαιολογική Εφημερίς**

BCH **= Bulletin de Correspondence Hellénique**

BICS **= Bulletin of the Institute of Classical Studies of the University of London**

BSA **= Annual of the British School at Athens**

CMS **=Corpus der minoischen und mykenischen Siegel**

JdI **= Jahrbuch des Deutschen Archäologischen Institutes**

JHS **= Journal of Hellenic Studies**

ΚρητΧρον **= Κρητικά Χρονικά**

MonAnt **= Monumenti Antichi**

OJA **= Oxford Journal of Archaeology**

OpAth **= *Opuscula Atheniensia***

ΠΑΕ **= *Πρακτικά Αρχαιολογικής Εταιρείας***

PZ **=*Praehistorische Zeitschrift***

SIMA **=Studies in Mediterranean Archaeolog**

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 1 (Κείμενο)

Αλεξίου Στ., 1964. Μινωικός Πολιτισμός. Οδηγός των Μινωικών ανακτόρων Ηράκλειο.

Betts J.H. 1997. "Minoan and Mycenaen Seals", στο **Collon, D**. **(ed**) 1997. '*7000 Years of Seals'*, London, 54-73.

Βασιλικού Ν. 1995. *Μυκηναϊκός Πολιτισμός*, Αθήναι.

Βασιλικού Ν. 1997. *Μυκηναϊκά σφραγιστικά δακτυλίδια*, Αθήνα.

Biesantz H. 1954. *Kretisch-Mykenische Siegelbilder. Stilgeschichtliche und chronologische Untersuchungen*, Marburg.

Bisi A.M. 1965. Il Grifone**.** Storia di un motivo iconografico nell'antico oriente mediterraneo, *Studi Semitici, 13,* Rome.

Boardman J. 1970. *Greek Gems and Finger Rings. Early Bronze Age to Late Classical,* London.

Dessenne A. 1957α. Le Sphinx. Étude iconographique I. Des origines à la fin du second millénaire, Paris.

Dessenne A. 1957β. 'Le griffon créto-mycénien: inventaire et remarques', *BCH* 81, 203-215.

Evans A.J. 1904/05. 'Knossos excavations', *BSA 11*, 18-9.

Evans A.J. 1921-1935. **'***The Palace of Minos'*, vols. I-IV.

Fiandra E. 1968. 'A che cosa servivano le cretule do Festos', *Πεπραγμένα Β΄Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου*, τ. 1, 383 – 397, Αθήνα.

Gill M.A.V. 1963. 'The Minoan "dragon"', *BICS* 10, 1-12.

Gill M.A.V. 1964. 'The Minoan "Genius"', *AM* 79, 1-21.

Gill M.A.V. 1965. 'The Knossos Sealings: Provenance and Identification', *BSA* 60, 58-98.

Gill M.A.V. 1969. 'The Minoan "Frame' on an Egyptian Relief', *Kadmos 8.*

Gill M.A.V. 1970. 'Apropos the Minoan "Genius"', *AJA* 74, 404-6.

Gill M.A.V. 1981. 'The Human Element in Minoan and Mycenean Glyptic', *CMS Beiheft 1* : Studien zur minoischen und helladischen Glyptic, 85-86.

Godart L. 1995, Ο δίσκος της Φαιστού : Το αίνιγμα της γραφής του Αιγαίου (ελληνική μετάφραση, εκδόσεις Ιτανός, Αθήνα).

Hogarth D.G. 1902. 'The Zakro Sealings', *JHS 22*, 76-93.

Hood M.S.F. 1978. The Arts in Prehistoric Greece, Middlesex, England (ελληνική μετάφραση, εκδόσεις Καρδαμίτσα, Αθήνα 1987).

Καρέτσου Α. και Ανδρεαδάκη-Βλαζάκη Μ. κ.ά. (επιμ). 2000. Ο κατάλογος της Έκθεσης *Κρήτη-Αίγυπτος. Πολιτισμικοί δεσμοί τριών χιλιετιών*, Ηράκλειο.

Krzyszkowska O.H. 2005. *The Aegean Seals*, London.

Levi D. 1945. 'Cleanings from Crete', *AJA* 49, 270-329.

Levi D. 1953/54. 'Cretese-Micenea', AE. 1953/54 III, 49-58.

Mellaart J. 1967. Çatal Hüyük : a Neolithic town in Anatolia, London

Middleton J. H. 1891. *The Engraved Gems of Classical Times*, Cambridge.

Morris C. 1995 (επιμ.) . Klados. Essays in Honour of J. N. Coldstream, *BICS* Suppl.3, London.

Μπουλώτης Χ. 1986. 'Στοιχεία μαγείας στη Μινωική Κρήτη', *Αρχαιολογία και Τέχνες* 20, Ιούνιος -Αύγουστος, 8-15.

Müller W. 2006. 'How secure are seal impressions?', *Πεπραγμένα Θ΄Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου*, Ηράκλειο, τομ. Α3, 231-242.

Peatfield A. 1995. 'Water, Fertility and Purification in Minoan Religion' στο Morris 1995, 217-227.

Persson A. W. 1942. The Religion of Greece in Prehistoric Times, California..

Pini I. 1992 β. Seals στο Marangou, *Minoan and Greek Civilisation from the Mitsotakis Collection*, N.P. Goulandris Foundation, Museum of Cycladic Art, 200-220.

Pini I. 2006. 'Look-alikes, copies and replicas', *Πεπραγμένα Θ΄Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου*, Ηράκλειο, τομ. Α3, 219-230.

Πλάτων Ν. 1974. Ζάκρος. Το νέον μινωικόν ανάκτορο, Αθήνα.

Πλάτων Ν. 1978. Ζάκρος. Προϊστορική Αρχαιολογία : Μινωικός Πολιτισμός. Πανεπιστημιακές Παραδόσεις, Ρέθυμνο.

Poursat J.C. 1973-74. "Le Sphinx minoen : un nouveau document" in *Antichita Cretesi*, vol. I, 111- 114.

Poursat J.C. 1976. 'Notes d' iconographie Préhellénique', *BSA* 100, 468-474.

Robertson C. M. 1959. Greek Painting, Geneva.

Σακελλαράκη Γ. και Ε. 1997. *Αρχάνες*, Αθήνα.

Σακελλαρίου Α. 1966. *Μυκηναϊκή Σφραγιδογλυφία*, Αθήνα.

Savignoni L. 1904. 'Scavi e scoperte nelle necropolis di Phaestos', *MonAnt 14*, 624.

Schaeffer C. F. A. 1936. Missions en Cypre 1932-35, Paris.

Schlager N. 1989. 'Minotauros in der ägäischen Glyptik? ', in *CMS Beiheft 3*, 225-39.

Treuil R., Darcque P., Poursat J.C., Touchais G. 1996. *Οι Πολιτισμοί του Αιγαίου*, (1989).

Τσιγκουνάκη Α. 2006. 'Στοιχεία και επισημάνσεις για την οργάνωση του διοικητικού συστήματος κατά την Παλαιοανακτορική Περίοδο', *Πεπραγμένα Θ΄ Κρητολογικού Συνεδρίου*, τ. Α3, 201-218, Ηράκλειο.

Warren P. 1970. 'The Primary Dating Evidence for Early Minoan Seals', Kadmos IX, 29 -37.

Weingarten J. 1983a. *The Zakro Master and his place in Prehistory*, SIMA PB 26, Göteborg.

Weingarten J. 1985. **'***Aspects of tradition and innovation in the work of the Zakro master*', BCH, Suppl. 11, 167-180.

Weingarten J. 1990. **'**More unusual Minoan clay nodules: addendum II', *Kadmos* 29, 16-23.

Younger J.G. 1988 α. *The Iconography of Late Minoan and Mycenaean sealstones and finger Rings*, Bristol.

Younger J.G. 1988 β. *The Iconography of Late Minoan Art, Duke University.*

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 2 (Κατάλογος)

Αλεξίου Στ. 1958. **'**Η Μινωική θεά μεθ' υψωμένων χειρών', *Κρητικά Χρονικά*, 179-299.

Βασιλικού Ν. 1997. *Μυκηναϊκά σφραγιστικά δακτυλίδια*, Αθήνα.

Bass G.F. 1967. **'***Cape Calidonya : A Bronze Shipwreck'*, Philadelphia.

Baurain Cl. and Darcque P. 1983. 'Un triton en pierre à Malia', *BCH 107*, 3-73.

Baurain Cl. 1985. 'Pour une autre interprétation des génies minoens', *BCH Suppl. 11, 95 -118.*

Betts J.H. 1967. 'Some unpublished Knossos Sealings and Sealstones', *BSA* 62, 27-45.

Betts J.H. 1978. 'More Aegean papyrus. Some glyptic evidence', *AAA.* 11, 61-74.

Betts J.H. 1997. "Minoan and Mycenaen Seals", στο **Collon, D**. **(ed**) 1997. '*7000 Years of Seals'*, London, 54-73.

Betts J.H. and Younger J.G. 1982. 'Aegean seals of the Late Bronze Age: Masters and Workshops', *Kadmos* XXI, 104-121.

Biesantz H. 1954. *Kretisch-Mykenische Siegelbilder. Stilgeschichtliche und chronologische Untersuchungen*, Marburg.

Bisi A.M. 1965. Il Grifone**.** Storia di un motivo iconografico nell'antico oriente mediterraneo, *Studi Semitici, 13*, Rome.

Boardman J. 1970. *Greek Gems and Finger Rings. Early Bronze Age to Late Classical*, London.

Borda M. 1946. '*Arte Cretese-Micenea nel Museo Pigorini di Roma'*, Roma.

Bosanquet R.C. 1901-1902. "Excavations at Palaikastro I", *BSA* 8, 286-316.

Bossert H.Th. 1937. *The Art of Ancient Crete*, London.

Buhholz *H*.G. 1967. XII. The Cylinder seal, στο Bass G.F., 1967. **'***Cape Gelidonya: A Bronze Shipwreck'*, Philadelphia, 148-157.

Buchholz H.G. and Karageorghis V. 1973. *Prehistoric Greece and Cyprus. An Archaeological Handbook*, London.

Γερογιάννης Κ. 1927/28. **'**Γοργώ ή Μέδουσα;', *AE* , 128-176.

Chapouthier F. 1937. 'L'Orient et la Crète à propos d'un cylindre crétois', *AE* , 321-324.

Coldstream J. N. 1973. *Knossos, The Sanctuary of Demeter*, BSA Suppl. 8, London

Cook A. B. 1894. 'Animal worship in the Mycenaean age', *JHS 14*, 81-169.

Darcque P. and Poursat J. Cl. (ed) 1985. *L'iconographie minoenne. Actes de la Table Ronde d'Athènes (21-22 avril 1983)*, BCH Suppl. XI, Paris.

Dawkins R.M. 1903/4. **'**Excavations at Palaikastro. III.', *BSA* 10, 192-226.

Delplace Chr. 1967. 'Le griffon créto-mycénien', *AntCl* 36, 49-86.

Demargne P. 1965. *Die Geburt der griechischen Kunst*.

Dessenne A. 1957α. Le Sphinx. Étude iconographique I. Des origines à la fin du second millénaire, Paris.

Dessenne A. 1957β. 'Le griffon créto-mycénien: inventaire et remarques', *BCH* 81, 203-215.

Driessen J. and MacDonald C.F. 1997. *The Troubled Island. Minoan Crete before and after the Santorini Eruption*, Aegaeum 17, Liége.

Eccles E. 1939/45. 'Unpublished objects from Palaikastro and Praisos. 6. The seals and sealings', *BSA 40, 43- 49*.

Evans A.J. 1897. 'Further discoveries of cretan and aegean script with libyan and proto-egyptian comparissons, *JHS* 17, 327-395.

Evans A.J. 1902/3. 'The palace of Knossos. Provisional report for the year 1903', *BSA 9*, 1-153.

Evans A.J. 1904/05. 'Knossos excavations', *BSA 11*, 18-9.

Evans A.J. 1906. *The Prehistoric Tombs of Knossos*, London.

Evans A.J. 1925. 'The Ring of Nestor: A glimpse into the minoan after-world', *JHS 45*, 39-47.

Evans A.J. 1921-1935. **'***The Palace of Minos of Knossos'*, vols. I-IV, London.

Evely D., Lemos I.S. and Sherratt S. 1996. *Minotaur and Centaur. Studies in the Archaeology of Crete and Euboea presented to Mervyn Popham*, BAR International Series 638, Oxford.

Frankfort H. 1936/37. 'Notes on the Cretan Griffin', *BSA 37*, 106-122.

Guida P.C. 1973. *Le armi defensive dei Micenei nelle figurazioni. Incunabula Graeca LVI, Roma.*

Gale N.H. 1991. *Bronze Age Trade in the Mediterranean. Papers Presented at the Conference held at Rewley House*, Oxford, in December 1989, SIMA XC, Göteborg.

Gill M.A.V. 1961. **'**Note on the Agia Pelagia cylinder', *BICS* 8, 7-13.

Gill M.A.V. 1963. 'The Minoan "dragon"', *BICS* 10, 1-12.

Gill M.A.V. 1964. 'The Minoan "Genius"', *AM* 79, 1-21.

Gill M.A.V. 1965. 'The Knossos Sealings : Provenance and Identification', *BSA* 60, 58-98.

Gill M.A.V. 1969. 'The Minoan 'frame' on an Egyptian relief', *Kadmos* 8, 85-102.

Gill M.A.V. 1970. 'Apropos the Minoan "Genius"', *AJA* 74, 404-6.

Hägg R. and Lindau Y. 1984. 'The Minoan "snake frame" reconsidered', *OpAth* 15, 67-77.

Halbherr F. 1903. 'Scoperti ad Hagia Triada Presso Phaestos', *MonAnt* 13, 5-74.

Hallager E. 1990. '*Roundels among sealings in Minoan administration: A comprehensive analysis of function'*, στο Palaima G. (ed.), Aegean Seals, Sealings and Administration, *Aegeaum 5*, Univertité de Liège, 121-147.

Hawes H.B. et al., 1908. *Gournia, Vasiliki and other Prehistoric Sites in the Isthmus of Hierapetra, Crete,* Philadelphia.

Hogarth D.G. 1900/01. '*Excavations at Zakro'*, Crete, *BSA* 7, 121-149.

Hogarth D.G. 1902. 'The Zakro Sealings', *JHS 22*, 76-93.

Hood M.S.F. 1971. *The Minoas, Crete in the bronze age,* London

Hood M.S.F. 1978. The Arts in Prehistoric Greece, Middlesex, England (ελληνική μετάφραση, εκδόσεις Καρδαμίτσα, Αθήνα 1987).

Kaiser B. 1976. *Untersuchungen zum Minoischen Relief Bd. I-II*, Bonn.

Kantor H.J 1947. 'The Aegean and the Orient in the second millennium B.C.', *AJA*, 1-103.

Kenna V.E.G. 1960. *Cretan Seals*, Oxford.

Kenna V.E.G. 1963. 'The seals of Kalyvia Messara', *ΚρητΧρον* 17, 327-336.

Kenna V.E.G. 1964a. 'The historical implications of Cretan Seals. Mit 35 Abbildungen', *AA* , 911-954.

Kenna V.E.G. 1964b. 'Cretan and Mycenean Seals in North America', *AJA* 68, 1-12.

Kenna V.E.G. 1966. **'**Seal use in ancient Crete after the destruction of the palaces', *BICS* 13, 68-75.

Kenna V.E.G. 1968**. '**Ancient Crete and the use of the Cylinder Seal', *AJA* 72, 321-336.

Kenna V.E.G. 1969. *The Cretan Talismanic Stone in the Late Minoan Age*, SIMA 24, Göteborg.

Καρέτσου Α. και Ανδρεαδάκη-Βλαζάκη Μ. κ.ά. (επιμ). 2000. Ο κατάλογος της Έκθεσης *Κρήτη-Αίγυπτος. Πολιτισμικοί δεσμοί τριών χιλιετιών*, Ηράκλειο.

Krzyszkowska O.H. 2004. 'The Knossos Sealings… And Beyond ?', *AJA* 108, 275-79.

Krzyszkowska O.H. 2005. *The Aegean Seals*, London.

Levi D. 1925/26 a. 'Le cretule di Agia Triada', *ASAtene* 8/9, 71-156.

Levi D. 1925/26 b. 'Le cretule di Zakro', *ASAtene* 8/9, 157-201.

Levi D. 1945. 'Cleanings from Crete', *AJA* 49, 270-329.

Levi D. 1953/54. 'Cretese-Micenea', AE. 1953/54 III, 49-58.

Levi D. 1957/58. 'L'archivio di cretule a Festòs', *ASAtene* 35/36, 7-192.

Levi D. 1964. *The Recent Excavations at Phaestos*, SIMA XI, Lund.

Long Ch.R. 1974. *The Agia Triadha Sarcophagus*, SIMA 41, Göteborg.

Μαρινάτος Σπ. 1927/28. ' Όμηρος Μυκήναι και Ανατολή', *AE,* 185-203.

Marinatos Sp. 1933. 'La marine créto-mycénienne', *BSA* 57, 170-235.

Μαρινάτος Σπ. 1939/41. 'Το Μινωικόν μέγαρον Σκλαβοκάμπου', *AE,* 69-96.

Matz F. 1928. *Die frühkretische Siegel,* Berlin & Leipzig.

Milchhöfer A. 1883. *Anfänge der Kunst in Griechenland*, Berlin.

Morgan L. 1988. *The Miniature Wall Paintings of Thera,* Cambridge.

Μπουλώτης Χ. 1986. 'Στοιχεία μαγείας στη Μινωική Κρήτη', *Αρχαιολογία και Τέχνες* 20, Ιούνιος -Αύγουστος, 8-15.

Murray A. S. 1892. *Handbook of Greek Archaeology, London.*

Müller V.K. 1918. 'Ziernadel aus dem III. mykenischen Schachtgrab', *AM* 43, 153-164.

Müller W. 2006. 'How secure are seal impressions?', *Πεπραγμένα Θ΄Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου,* Ηράκλειο, τομ. Α3, 231-242.

Mylonas G.E. 1951. 'The Figured Mycenean Stelai', *AJA 55*, 134-147.

Niemeier W.D. 1981. 'Probleme der Datierung von Siegeln nach Kontexten', *CMS Beih. 1*, 91-103.

Nilsson M.P. 1949. *The Minoan-Mycenaean Religion and its Survival in Greek Religion,* Lund.

Nilsson M.P. 1955. *Geschichte der Griechischen Religion,* München.

Ξανθουδίδης Στ. 1907. 'Εκ Κρήτης', *AE,* 141-186.

Ξανθουδίδης Στ. 1913. 'Σφραγίδες Κρητικαί', *AE,* 98 - 100.

Panagiotaki M. 1993. 'Sealing from the Olive Press room, Knossos: New information from the unpublished notes of sir Arthur Evans', *BSA* 88, 29-47.

Panagiotaki M. 1999. *The Central Palace Sanctuary at Knossos,* BSA Suppl. 31, London.

Παπαποστόλου Ι. Α. 1977. *Τα Σφραγίσματα των Χανίων. Συμβολή στη Μελέτη της Μινωικής Σφραγιδογλυφίας,* Αθήνα.

Paribeni R. 1904. **'**Ricerche nel sepolcreto di Ayia Triada presso Phaestos', *MonAnt* 14, 676-755.

Pendlebury J.D.S. 1939. *The Archaeology of Crete,* London.

Philips J.S. 1991. *The impact and Implications of the Egyptian and "Egyptianizing" Material Found in Bronze Age Crete, ca. 3000-1100 B.C.*, Ph. D. Thesis, University of Toronto (αδημοσίευτη).

Pini I. 1973. 'Ein Siegelabdruck im archäologischen Museum Iraklion', *Πεπραγμένα Γ΄ Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου*, τόμ. Α, 221-230.

Pini I. 1980. **'**Kypro-ägäische Rollsiegel. Ein Beitrag zur Definition und zum Ursprung der Gruppe. Mit 20 Abbildungen', *JdI* 95, 77-108.

Pini I. 1983. 'Neue Beobachtungen zu den Tönernen Siegelabdrücken von Zakros', *AA*, 559-572.

Pini I. 1992 α. **'**Towards a standardization of Terminology. Problems of description and identification', στο Laffineur R.- Crowley J. L. (επιμ.) Εικών. Aegean Bronze Age Iconography : Shaping a Methology, *Aegeaum 8*, Univertité de Liège, 11-18.

Pini I. 1992 β. 'Seals' στο **Marangou,** *Minoan and Greek Civilisation from the Mitsotakis Collection*, N.P. Goulandris Foundation, Museum of Cycladic Art, 200-220.

Pini I. 2006. 'Look-alikes, copies and replicas', *Πεπραγμένα Θ΄Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου*, Ηράκλειο, τομ. Α3, 219-230.

Pini I. and Poursat. J.C. 1995. Sceaux minoens et mycéniens, IVe Symposium International 1992, Clermont-Ferrand, *CMS* Beiheft 5, Berlin.

Πλάτων Ν. 1955 α. 'Χρονικά', *Κρητ.Χρ*. 9, 547-569.

Πλάτων Ν. 1955 β. 'Ανασκαφαί περιοχής Σητείας', *ΠΑΕ*, 288-297.

Πλάτων Ν. 1974. Ζάκρος. Το νέον μινωικόν ανάκτορο, Αθήνα.

Pope M.1960. 'The Cretulae and the Linear B Accounting System', *BSA* 55, 200-210.

Popham M.R. and Gill M.A.V. 1995. *The Latest Sealings from the Palace and Houses at Knossos*, BSA Studies I, London.

Porada E. 1957. 'Mycenae 1939-1956,1957 Part II. A faience Cylinder 2. The faience cylinder', *BSA* 52, 200-204.

Poursat J.C. 1973-74. "Le Sphinx minoen : un nouveau document" in *Antichita Cretesi*, vol. I, 111- 114.

Poursat J.C. 1976. 'Notes d' iconographie Préhellénique', *BSA* 100, 468-474.

Poursat J.C. 1977. *Les ivories myceniens*, Paris.

Rehak P. 1995 "The 'Genius' in Late Bronze Age Glyptic: the Later Evolution of the Aegean Cult Figure στο **Pini - Poursat** 1995, 215-231.

Rutkowski B. 1972. *Cult Places in the Aegean World*, Wroclaw; Warsawa; Krakow.

Rutkowski B. 1986. The Cult places of the Aegean, London.

Rutkowski B. 1981. Frügriechische Kultdarstellungen, Berlin.

Sakellarakis J. 1970 'Das Kuppelgrab A von Archanes und das kretisch-mykenische Tieropferritual', *PZ*, 135-219.

Sakellarakis J. 1981**.** **'**Matrizen zur Herstellung kretisch-mykenischer Siegelringe', *CMS Beih. 1*, 167-179.

Σακελλαράκη Γ. και Ε. 1997. *Αρχάνες*, Αθήνα.

Σακελλαρίου Α. 1966. *Μυκηναϊκή Σφραγιδογλυφία*, Αθήνα.

Sambin Ch. 1989. 'Gènie Minoen et genie égyptien', *BCH* 113, 77-96.

Savignioni L. 1904. 'Scavi e scoperte nella necropolis di Phaistos', *MonAnt* 14, 501-666.

Schachermeyr F. 1964. *Die Minoische Kultur des Alten Kreta*, Wien.

Schachermeyr F. 1967. Ägäis und Orient. Österreichische Akademie der Wissenschaften, Philosophisch-Historische Klasse, Denkschriften 93, Band.

Schlager N. 1989. 'Minotauros in der ägäischen Glyptik? ', in *CMS Beiheft 3*, 225-39.

Spartz S. 1962. *Das Wappenbild des Herrn und die Herrin der Tierer in der minoisch-mykenischen und frühgriechischen Kunst*.

Snijder G.A.S. 1936. *Kretische Kunst*, Berlin.

Τζαβέλλα-Evjen Χ. 1970. *Τα πτερωτά όντα της Προϊστορικής Εποχής του Αιγαίου*, Αθήνα.

Weingarten J. 1983a. *The Zakro Master and his place in Prehistory*, SIMA PB 26, Göteborg.

Weingarten J. 1983b. **'**The use of the Zakro sealings', *Kadmos* 22, 8-13.

Weingarten J. 1985. 'Aspects of tradition and innovation in the work of the Zakro master', *BCH*, Suppl. 11, 167-180.

Weingarten J. 1986a. 'Some ununusual Minoan clay nodules', *Kadmos 25*, 1-21.

Weingarten J. 1986b. **'**The sealing structures of Minoan Crete: MM II Phaistos to the destruction of the palace of Knossos', *OJA 5*, 279-298.

Weingarten J. 1987. **'**Seal use at LM IB Ayia Triada: a Minoan elite in action I.Administrative considerations', *Kadmos* 26, 1-43.

Weingarten J. 1988. **'**Seal use at LM IB Ayia Triada: a Minoan elite in action II. Aesthetic considerations', *Kadmos* 27, 89-114.

Weingarten, J. 1989. **'**Old and new elements in the seals and sealing of the Temple Repository, Knossos', *Aegeaum 3*, 39-47.

Weingarten J. 1990. **'**More unusual Minoan clay nodules: addendum II', *Kadmos* 29, 16-23.

Weingarten J. 1991α. *The Transformation of Egyptian Taweret into the Minoan Genius* : *A Study in Cultural Transmission in the Middle Bronze Age*, SIMA 88, Partille.

Weingarten J. 1991β 'Late Bronze Age Trade within Crete : the Evidence of Seals and Sealings' **στο Gale 1991**, 303 – 324.

Weingarten J. 1992. 'The multiple sealing system of Minoan Crete and its possible antedescents in Anatolia' *OJA* 11, 25-37.

Weingarten J. 1996 'The impact of some Aegean gem engravers on Cypriot glyptic art : thoughts on "a chicken egg" problem', στο Evely κ.ά. 1996, 79 – 86.

Wiencke M.H. 1975. 'Revenue. of Kenna, Corpus der Minoischen und Mykenischen Siegel, XII, Nordamerika I, New York, The Metropolitan Museum of Art', *AJA* 79, 93-4.

Younger J.G. 1973. **'**The Vapheio Gems: A Reconstruction of the find spots', *AJA* 77, 338-340.

Younger J.G. 1979. 'The Lapidary's Workshop at Knossos', *BSA* 74, 259-270.

Younger J.G. 1983. 'Aegean seals of the Late Bronze Age: Masters and Workshops II. The first Generation of Minoan Masters', *Kadmos* 22, 109-136.

Younger J.G. 1984. 'Aegean seals of the Late Bronze Age: masters and workshops III.The first Generation Mycenaean Masters', *Kadmos* 23, 38-64.

Younger J.G. 1987. 'Aegean seals of the Late Bronze Age: stylistic groups VI. Fourteenth century mainland and later fourteenth century Cretan workshops', *Kadmos* 26, 44-73.

Younger J.G. 1988 α. *The Iconography of Late Minoan and Mycenaean Sealstones and Finger Rings*, Bristol.

Younger J.G. 1988 β. *The Iconography of Late Minoan Art, Duke University.*

Younger J.G. 1993. *Bronze Age Minoan Seals in the Middle Minoan Phase* (ca.1700-1550 B.C.), SIMA 102, Jonsered.

Younger J.G. 1995. **'**The iconography of rulership: a conspectus', *Aegeaum 11*, 151-211.

Yule P. 1980. *Early Cretan seals, A study of Chronology*, Mainz am Rhein.

Zervos Chr. 1956. *L'art de la Crète néolithique et minoenne*, Paris.